

Присвячую Джо, ще одній людині, яка боїться літати

Перша після півночі

Розділ 1

Погані новини для капітана Інґала. Сліпа дівчинка. Запах леді. Банда Далтонів прибуває в Тумстон. Дивна халепа з рейсом №29.

1

Браян Інґал підкотив "Л-1011"[19] "Американської гідності" на стоянку перед перонними воротами №22 і вимкнув вогник "ЗАстебнути ремені безпеки" рівно о 22:14. Зітхнувши крізь зуби довгим шипінням, він розстебнув власні плечові ремені.

Інґал не міг пригадати, коли востаннє в кінці рейсу відчував таке полегшення – і таку втому. В його голові пульсував неприємний біль, а в планах на цей вечір панувала тверда визначеність. Жодних напоїв у готелі для пілотів, жодної вечері, ба навіть жодної ванни, коли він уже повернеться до Вествуду. Він настановив собі завалитися до ліжка й проспати чотирнадцять годин.

Рейс №7 – флагманський маршрут "Американської гідності" з Токіо до Лос-Анджелеса – спочатку було затримано сильними лобовими вітрами, а потім типовою для Лос-Анджелеського міжнародного переобтяженістю... який, подумав Інґал, ймовірно, якщо не брати до уваги "Логан" у Бостоні, є найгіршим з американських аеропортів[20]. Як на лихо, ще й проблема з розгерметизацією з'явилася під кінець польоту. Спершу невеличка, поступово вона погіршувалася, аж поки не

стала лячною. Дійшло майже до такого рівня, коли міг статися прорив і вибухова декомпресія... але, на милість, найгіршого не відбулося. Такі проблеми інколи, містичним чином, зненацька стабілізуються самі собою, тож саме це й сталося цього разу. Пасажири, які зараз висаджуються відразу поза пілотською кабіною, не мають щонайменшого уявлення про те, як близько вони були до того, щоби під час цього вечірнього польоту з Токіо перетворитися на людський паштет, але це знає Браян... що й винагородило його оцим довбанням болю в голові.

– Цей мандрьоха прямо звідси їде на діагностику, – звернувся він до свого другого пілота. – Вони там знають, що він приїде і в чому полягає проблема, авжеж?

Другий пілот кивнув:

– Їм це не подобається, але вони там знають.

– Мені насрати, що їм подобається, а що – ні, Денні. Ми сьогодні наблизилися впритул.

Денні Кін кивнув. Він розумів, що так і було.

Браян зітхнув і провів рукою собі вгору і вниз по потилиці. Голова йому боліла, неначе якийсь хворий зуб.

– Може, я вже старішаю для цієї справи.

Звісно, це була фраза, яку будь-хто час від часу промовляє про власну роботу, особливо в кінці важкої зміни, і Браян сам збіса добре розумів, що він не занадто старий для цієї роботи – у свої сорок три роки він якраз входив у найкращий вік для пілотів цивільної авіації. Тим не менше, цього вечора він майже повірив у сказане. Господи, як же він втомився.

У двері кабіни постукали; штурман, Стів Серлз, не підводячись, розвернувся у своєму кріслі й відчинив. Там стояв чоловік у зеленому блейзері "Американської гідності". На вигляд наче стюард перонних воріт, проте Браян знав, що той не є ним. Це був Джон (чи, може, Джеймс) Діґейн, заступник виконавчого директора "Американської гідності" в Лос-Анджелеському міжнародному.

- Капітане Інгал?

- Так.

Прокинувся внутрішній комплекс захисних реакцій, і біль у його голові спалахнув. Перша думка, народжена не з логіки, а з втоми й напруги, була – вони хочуть спробувати повісити відповідальність за розгерметизацію літака на нього. Звісно, параноїчна реакція, але ж він і був у параноїдальному гуморі.

- Боюся, капітане, в мене для вас погані новини.

- Це щодо витікання?

Браян промовив це надто різко, і кілька пасажирів з тих, що рухалися на вихід, озирнулися, але наразі вже було пізно якось цьому запобігати.

Діґейн похитав головою:

- Це стосується вашої дружини, капітане Інгал.

Якусь мить Браян не мав ані найменшого поняття, про що каже цей чоловік, і тільки стояв та глипав на нього, почуваячись напрочуд дурнуватим. Та тоді йому дзеленькнуло. Звичайно ж, він має на увазі Енн.

- Вона моя колишня дружина. Ми півтора роки тому розлучилися. Що з нею?

- Там стався нещасний випадок, - промовив Діґейн. - Мабуть, вам краще пройти до нашого офісу.

Браян дивився на нього зачудовано. Після довгих, напружених останніх трьох годин все це здавалося дивовижно нереальним. Він придушив спокусу сказати Діґейнові, що, коли це якесь лайно на кшталт телепередачі "Прихована камера", то хай собі йде з цим нахер. Але, звичайно, тут не те. Начальство авіалінії не схильне до жартів і розіграшів, особливо за рахунок пілотів, які щойно були наблизилися до неприємної пригоди в повітрі.

- Що з Енн? - почув Браян знову власне запитання, цього разу дещо м'якшим тоном. Він усвідомлював, що з обережним співчуттям на нього дивиться другий пілот. - З нею все гаразд?

Діґейн дивився вниз, на свої сяючи туфлі, і Браян зрозумів, що новина там дійсно якась вельми погана, що з Енн щось набагато гірше, ніж просто не все гаразд. Розумів, але виявив, що не в змозі в таке повірити. Енн було тільки тридцять чотири, і вона була обережною в своїх звичках. І понад те, йому не раз приходила думка, що у всьому місті Бостоні вона єдина цілком психічно адекватна особа за кермом... можливо, у всьому штаті Массачусетсі.

Тепер Браян чув, як він питається про щось ще, і це було дійсно аналогічно тому, ніби якийсь незнайомиць увійшов до його мозку і використовує його рот як гучномовець.

- Вона померла?

Джон чи Джеймс Діґейн озирнувся, неначе по підтримку, але там, біля вихідного люка, єдино що стояла бортпровідниця, бажаючи пасажирам, що висаджувалися, приємного вечора в Лос-Анджелесі і раз по раз тривожно позираючи в бік кабіни, либонь, стурбована тим самим, що було спало на думку Браяну – що з якоїсь причини екіпаж хочуть звинуватити в повільному витіканні повітря, через яке кілька останніх годин цього рейсу перетворилися на такий кошмар.

Діґейн залишався самотнім. Він знову подивився на Браяна і кивнув:

– Так... боюся, вона дійсно померла. Ви не проти піти зі мною, капітане Інґал?

2

О чверть по півночі Браян Інґал уже влаштовувався у кріслі 5А рейсу №29 – флагманського маршруту "Американської гідності" з Лос-Анджелеса в Бостон. Хвилин десь через п'ятнадцять лайнер, що вирушає в рейс, знаний трансконтинентальним мандрівникам як "досвітній", уже буде в повітрі. Браян згадав, як зовсім недавно був подумав, що, якщо Лос-Анджелеський міжнародний не найнебезпечніший аеропорт в Америці, тоді ним є "Логан". Завдяки найнеприємнішим збігам він тепер має шанс в межах восьмигодинного проміжку часу випробувати обидва порти: "ЛАМ" як пілот, "Логан" – у ролі літерного пасажира.

Біль у його голові, тепер значно гірший, ніж був під час посадки рейсу №7, ще на одну риску підстрибнув угору.

"Просто пожежа, – думав він. – Якась клята пожежа. Що трапилося з детекторами диму, заради Бога? Там же зовсім новий будинок".

Йому раптом дійшло, що останніх місяців чотири або п'ять він навряд чи взагалі згадував про Енн. Протягом першого року після їх розлучення, схоже було, він тільки про неї й думав – що вона зараз робить, що на ній одягнуте, ну й звісно, з ким вона зустрічається. Коли нарешті почалося зцілення, воно відбулося дуже швидко... так, немов йому вкололи якийсь духовідновний антибіотик. Він достатньо прочитав про розлучення, щоби знати, чим зазвичай буває той відновний препарат: то не якийсь там антибіотик, а нова жінка. Іншими словами – ефект відбою.

Але для Браяна не існувало іншої жінки – поки що принаймні. Кілька рандеву й один обачний статевий акт (він дійшов висновку, що в епоху СНІДу всі позашлюбні статеві акти обачні), але нова жінка так і не з'явилася. Він просто взяв... і зцілився.

Браян дивився, як на борту з'являються його попутники. Ось іде молода жінка, білявка, з маленькою дівчинкою в темних окулярах. Дівчинка тримається рукою за лікоть білявки. Жінка промурмотіла щось своїй протезе, дівчинка вмить підняла голову в бік її голосу, і Браян зрозумів, що вона сліпа – щось таке було в поруху її голови. Дивно, подумав він, як такі маленькі жести можуть так багато сказати.

"Енн, – подумав він. – Хіба ти не мусив би думати про Енн?"

Але його втомлений мозок усе намагався зісковзнути з теми Енн, Енн – яка колись була його дружиною, Енн, яка була єдиною в його житті жінкою, яку він ударив у гніві, Енн, яка була тепер мертвою.

Він гадав, що міг би вирушити в лекторське турне; виступав би перед аудиторіями розлучених чоловіків. Чорт забирай, і розлучених жінок також, як на те пішло. Тема – розлучення і мистецтво забуття.

"Оптимальний період для розлучення – невдовзі по четвертій річниці шлюбу, – розповідав би він їм. – Візьміть мій випадок, цілий рік я прожив у чистилищі, загадуючись, скільки в тому провини моєї, а скільки її, загадуючись, правий я був чи ні, безугавно підштовхуючи її до теми дітей – саме таке велике питання стояло між нами, тобто нічого драматичного на кшталт наркотиків чи подружніх зрад, звичайна класична тема "діти-проти-кар'єри", – а потім у мене в голові немов якийсь експрес-ліфт з'явився, а в ньому Енн, і той ліфт полетів униз".

Так. Усе посипалося. А щодо останніх кількох місяців, то він дійсно зовсім не думав про Енн... навіть коли припадав час надсилати щомісячний чек з аліментами. Сума була дуже помірною, дуже цивілізованою; Енн сама заробляла вісімдесят тисяч на рік, це без сплати податків. Відрахуваннями займався його юрист, і то був усього лише один з пунктів у виписці, яку щомісяця отримував Браян, маленький пунктик на дві тисячі доларів між рахунком за електрику та іпотечним платежем за квартиру в кондомініумі.

Він задивився на довготелесого підлітка в ярмулці, котрий ішов проходом зі скрипковим футляром під пахвою. Хлопець мав вигляд одночасно тривожний і збуджений, очі його були сповнені майбуттям. Браян відчув до нього заздрість.

Багато було гіркоти і злості між ними впродовж останнього року їхнього шлюбу, та нарешті, місяці за чотири перед кінцем, це сталося: його рука наказала йому йти, раніше ніж встиг заперечити мозок. Він не любив про це згадувати. Їй трапилося

забагато випити на одній вечірці, і, коли вони повернулися додому, вона на нього серйозно визвірилася:

"Залиш мене з цим у спокої, Браяне. Просто залиш мене в спокої. Досить балаканини про дітей. Хочеш зробити аналіз сперми – катай до лікаря. Моя робота – реклама, а не виробництво дітей. Я так втомилася від усього цього твого мачо-лай..."

От тоді-то він її й лягнув, жорстко, по губах. Цей удар обрізав її останнє слово з брутальною акуратністю. Вони стояли й дивилися одне на одного у тій самій квартирі, де вона пізніше загине, обоє шоковані й налякані сильніше, ніж бодай колись самі це визнають (окрім, хіба що, тепер, коли він сидить у кріслі А5, дивиться, як на борт сходять пасажери рейсу №29, і все визнає, нарешті признається в тім самому собі).

Вона торкнулася своїх губ, які вже почали кровоточити. Протягнула пальці до нього.

"Ти вдарив мене", – промовила вона. Не було злості в її голосі, тільки здивування. У нього майнула думка, що це, мабуть, уперше будь-чия зла рука приклалася до якоїсь частини тіла Енн Квінлен Інгал.

"Так, – сказав він. – Будь певна. І я зроблю це знову, якщо ти не заткнешся. Ти більше не будеш шмагати мене отим своїм язиком, любонько. Повісь на нього краще комірний замок. Кажу тобі задля твоєї ж користі. Ті дні минулися. Якщо бажаєш у цій хаті з когось збиткуватися, купи собі собаку".

Їхній шлюб ще був прошкандибав кілька місяців, але насправді він скінчився в той момент, коли долоня Браяна увійшла в миттєвий контакт з кутиком губ Енн. Його було

збурено – свідок Бог, він піддався на провокацію, – але він і зараз би багато віддав, щоб лише відвернути ту мерзотну секунду.

Коли на борт уже просочувалися останні пасажери, він вловив себе на тому, що думає, майже одержимо, ще й про парфуми Енн. Він точно пам'ятав їх запах, але не назву. Як же вони називалися? "Легкі"? "Ласкаві"? А чи не "Літієві", заради Бога?[21] Назва танцювала десь поряд, та не вхопити. Це зводило з розуму.

"Я сумую за нею, – думав він тупо. – Тепер, коли вона пішла назавжди, я сумую за нею. Хіба це не дивовижно?"

"Лонбой"[22]? Щось дурнувате на кшталт цього?"

"Ох, та кинь уже, – наказав він своєму втомленому розуму. – Заткнися корком".

"Гаразд, – погодився його розум. – Без проблем; я можу це припинити. Я можу припинити будь-якої миті, коли схочу. А може, вони називалися "Лайфбой"[23]? Ні, це таке мило. Вибач. "Лавбайт"? "Лавлорн"?[24]"

Браян застібнув на собі ремінь безпеки, відхилився назад, заплющив очі й відчув запах парфумів, назви яких він так і не спромігся точно загадати.

І саме тоді до нього заговорила стюардеса. Аякже: Браян Інгал мав певну теорію, що їх цього навчають – під час якогось післядипломного, найвищої секретності курсу, що, либонь, називається "Дражніння гусей", – дочекатися, коли пасажир або пасажирка заплющать очі, а потім уже пропонувати якийсь не такий уже й суттєвий сервіс. Ну, й звісно ж, вони мусили

чекати, поки пасажир засне, і тільки потім його будити, щоби спитати – чи потрібна йому подушка або ковдра.

– Вибачте мені... – почала вона, та потім замовкла. Браян побачив, як її очі перебігають з погонів на плечах його чорного кітеля до кашкета з закарлючкою кокарди, яка ні про що не повідомляла, і на порожнє крісло поряд з ним.

Вона переоцінила ситуацію і почала знову:

– Вибачте, капітане, чого б ви бажали – кави чи помаранчевого соку?

Браян злегка здивувався, побачивши її дещо бентежну реакцію на нього. Вона махнула рукою в бік столика перед сервіс-секцією, відразу під невеликим прямокутником кіноекрана. На тому столі стояло два відерця з льодом. І з кожного стирчала струнка зелена шийка винної пляшки.

– Звичайно, в мене є також шампанське.

Інґал завагався

("Лялечка" – близько до того, що треба, та не те")

щодо шампанського, проте лиш на коротку мить.

– Дякую, ні, – відповів він. – І жодних пропозицій упродовж польоту. Гадаю, я просплю всю дорогу до Бостона. Як там у нас з погодою?

– Від Великих рівнин[25] усю дорогу до Бостона хмари на висоті двадцять тисяч футів[26], але без проблем. Ой, а ще ми

отримали повідомлення про полярне сяйво над пустелею Могаве[27]. Можливо, цього вам не варто проспати?

Браян звів брови:

- Та ви жартуєте. Полярне сяйво над Каліфорнією? Та ще й о цій порі року?

- Так нам повідомили.

- Хтось занадто перебрав дешевих наркотиків, - сказав Браян, і стюардеса розсміялася. - Гадаю, я краще подрімаю, дякую.

- Дуже добре, капітане. - Якусь хвильку вона вагалася. - Ви той капітан, який щойно втратив свою дружину, це ж ви?

Біль у голові сіпався й гарчав, але Браян змусив себе усміхнутися. Ця жінка - котра насправді ще зовсім дівчина - не хотіла його образити.

- Вона була моєю колишньою дружиною. А в іншому - так. Це я.

- Я страшно співчуваю вашій втраті.

- Дякую.

- А я не літала з вами раніше, сер?

На мить його усмішка з'явилася знов.

- Не думаю. Останніх роки чотири я працював на міжнародних рейсах. - І, оскільки це чомусь здалося необхідним, він простягнув їй руку. - Браян Інгал.

Вона її потисла:

- Мелані Тревор.

Інгал знову їй усміхнувся, потім відкинувся назад і вкотре заплющив очі. Дозволив собі відплисти, але не засинати - передзлітні оголошення, після яких почнеться розгін, тільки розбудять його знову. Для сну буде достатньо часу, коли вони здіймуться в повітря.

Рейс №29, як це і є з більшістю досвітніх рейсів, злетів без затримок - Браян собі подумав, що це найвищий пункт у їхньому вбогому списку принад.

Літак, "Боїнг-767", було заповнено трохи більше як наполовину. В першому класі разом з Браяном сиділо з півдюжини інших пасажирів. Ніхто з них не здавався йому п'яним чи скандалістом. Це вже було добре. Можливо, він дійсно проспить всю дорогу до Бостона.

Він терпляче спостерігав, як Мелані Тревор показує пасажирам на двері аварійного виходу, демонструє, як користуватися маленькими золотистими чашками[28], якщо трапиться розгерметизація (процедура, яку сам Браян подумки розглядав зовсім недавно, і то нагально), і як надути рятувальний жилет під кріслом. Коли літак уже був у повітрі, стюардеса підійшла до його крісла і знову запитала, чи не могла б вона принести йому чогось випити. Він похитав головою, подякував їй, а потім натиснув кнопку опускання спинки сидіння. Браян заплющив очі й швидко заснув.

Мелані Тревор він ніколи більше не бачив.

3

Приблизно за три години після зльоту рейсу №29 прокинулася маленька дівчинка на ім'я Дайна Беллмен і спитала у своєї тітки Вікі, чи можна їй випити води.

Тітка Вікі не відповіла, тому Дайна запитала знову. Коли відповіді так і не прозвучало, дівчинка потягнулася торкнутися тітчиного плеча, хоча була вже цілком упевнена, що її рука не торкнеться там нічого, окрім спинки порожнього крісла, і саме це й трапилось.

Лікар Фельдман їй колись розказував, що в сліпих від народження дітей часто розвивається надчутливість – майже така, як радар – до присутності або відсутності людей у їхньому безпосередньому просторі, але насправді для Дайни то була зайва інформація. Вона сама знала, що це правда. Це не завжди діяло, але зазвичай таки так... особливо, якщо зазначена людина була її зрячою провідницею.

"Ну, вона пішла до туалету і вже скоро повернеться", – подумала Дайна, але все одно відчула, що на неї спадає якесь дивне, непевне занепокоєння. Прокинулася вона не так, щоб раз – і все; то був повільний процес, наче пірнальниця виборсується з глибини до поверхні озера. Якби тітка Вікі, місце якої було біля вікна, вибираючись у прохід, прошурхотіла повз неї хвилини дві-три тому, Дайна б це відчула.

"Значить, вона пішла раніше, – сказала собі дівчинка. – Можливо, їй треба справити велику потребу – нема тут насправді нічого серйозного, Дайно. Чи, може, вона зупинилася побалакати з кимось на зворотному шляху".

От тільки не чула Дайна, аби бодай хтось зараз балакав у пасажирському салоні цього великого літака; тільки приглушене, постійне гудіння реактивних двигунів. Відчуття занепокоєння в ній зростало.

У голові дівчинки заговорив голос міс Лі, її психотерапевтки (хоча Дайна завжди думала про неї як про свою сліпу вчительку): "Ти не мусиш боятися страху, Дайно, – всі діти лякаються час від часу, особливо в нових для них ситуаціях. І це вдвічі сильніше в сліпих дітей. Повір мені, я знаю". І Дайна їй зразу ж повірила, бо, як і сама Дайна, міс Лі була від народження невидющою. "Не відкидай свого страху... але й не піддавайся йому. Спокійно сиди і намагайся логічно помислити, що тут до чого. Ти здивуєшся, як часто це допомагає".

"Особливо в нових для них ситуаціях".

Авжеж, це безумовно така ситуація; це вперше Дайна подорожує літаком, не кажучи вже про те, що летить вона від одного океанського узбережжя до іншого у велетенському трансконтинентальному авіалайнері.

"Намагайся логічно помислити, що тут до чого".

Отже, вона прокинулася в незнайомому місці і з'ясувала, що її зряча провідниця зникла. Звичайно, буде лячно, навіть якщо знаєш, що відсутність тимчасова – врешті-решт, твоя зряча провідниця не дуже-то може надумати скочити до найближчого "Тако Беллу"[29], коли їй раптом схочеться щось під'їсти, вона ж бо замкнена в літаку, який летить на висоті 37 000 футів. А щодо дивної тиші в салоні... ну, це ж досвітній рейс врешті-решт. Інші пасажери, радше за все, сплять.

"Геть усі? – з сумнівом перепитав занепокоєний куточок її мозку. – Геть УСІ вони сплять? Хіба таке може бути?"

Потім їй надійшла відповідь: кіно. Ті, хто не сплять, дивляться кінофільм, який демонструють у салоні. Звичайно.

Її омило відчуттям майже фізичного полегшення. Тітка Вікі казала їй, що в польоті показуватимуть фільм "Коли Гаррі зустрів Саллі" з Біллі Крісталом і Меґ Раян і що вона сама хотіла б його подивитися...[30] якщо не засне, тобто.

Дайна легенько провела рукою по тітчиному сидінню, нашукуючи її навушники, але їх там не було. Натомість її пальці намацали якусь книжку в паперовій обкладинці. Нема сумнівів, якийсь з любовних романів, що їх так любить читати тітка Вікі – казкові історії про ті дні, коли чоловіки були чоловіками, а жінки ними не були, як вона їх називала.

Пальці Дайни зайшли трішки далі і зупинились на чомусь іще – на гладенькій, дрібнозернистій шкірі. За мить вона намацала зіпер, а ще за мить – ремінець.

Це була сумочка тітки Вікі.

До Дайни повернулося занепокоєння. Навушників на сидінні тітки Вікі не виявилось, але сумочка є. Там лежали всі дорожні чеки, окрім двадцяти, захованих глибоко у власній сумочці Дайни – Дайна це знала, бо чула, як це обговорювали мама з тіткою Вікі перед тим, як вони вийшли з будинку в Пасадені[31].

Чи могла тітка Вікі піти до туалету, покинувши свою сумочку на сидінні? Чи могла вона так зробити, коли її супутниця в цій подорожі не просто десятирічна дівчинка, коли вона не просто спить, але ще й сліпа?

Дайна так не думала.

"Не відкидай свого страху... але й не піддавайся йому. Спокійно сиди і намагайся логічно помислити що тут до чого".

Але їй не подобалося це порожнє крісло і не подобалася ця тиша в літаку. Їй здавалося цілком логічним, що більшість людей мусять спати, а ті, які не сплять, зважаючи на решту пасажирів, тримаються якомога тихіше, проте їй це все одно не подобалося. Якийсь звір з надзвичайно гострими зубами і кігтями прокинувся й почав гарчати в її голові. Вона знала назву того звіра; то була паніка, і, якщо вона не візьме її швидко під контроль, Дайна може зробити щось таке, що шокує і саму її, і тітку Вікі.

"Коли я зможу бачити, коли лікарі в Бостоні виправлять мені зір, мені не доведеться стикатися з такою дурнею, як ця".

Це було безсумнівно правильним, але наразі для неї абсолютно не помічним.

Раптом Дайна згадала, що, перед тим як сідати, тітка Вікі взяла її за руку, загнула на ній всі пальці, окрім вказівного, і підвела той один палець до поручня її крісла. Там був пульт керування – простий, всього лише кілька вмикачів, легко запам'ятати. Серед них два маленьких коліщатка, якими можна користатися, коли одягаєш навушники – одне для перемикання між різними аудіоканалами; інше регулює гучність. Один прямокутний перемикач для керування світлом над кріслом. "Цей тобі не знадобиться, – сказала тітка Вікі з усмішкою в голосі. – Поки що, принаймні". Останньою була квадратна кнопка – якщо її натиснути, прийде стюардеса.

Зараз пальчик Дайни торкався цієї кнопки, ковзаючи по її злегка опуклій поверхні.

"Ти насправді хочеш це зробити? – запитала вона себе, і відповідь надійшла вмить. – Еге ж, хочу".

Натиснувши кнопку, вона почула делікатний дзвіночок. А потім почала чекати.

Ніхто не приходив.

Чувся тільки м'який, немовби вічний, шепіт реактивних двигунів. Ніхто не балакав. Ніхто не засміявся ("Здогадуюся, що цей фільм не такий кумедний, як вважала тітка Вікі", – подумала Дайна). Ніхто не кашлянув. Сусіднє з нею крісло, крісло тітки Вікі, все ще залишалося порожнім, і ніяка стюардеса, упакована в невеличкий, втішливий конверт парфумів, шампуню і слабеньких запахів макіяжу, не нахилилася над нею, щоби спитати Дайну – чи може вона їй щось принести: якийсь наїдок чи, врешті, тієї ж самої води.

Тільки той постійний, м'який гул реактивних двигунів.

Тваринка на ім'я паніка підвивала голосніше, ніж до того. Щоб побороти її, Дайна зосередилася на фокусуванні того свого радарного пристрою, перетворюючи його на щось на кшталт невидимого ціпка, яким вона зможе потягнутися звідси, зі свого крісла посередині пасажирського салону. Їй це добре вдавалося; часом, коли вона зосереджувалася дуже сильно, то майже вірила, що може бачити очима інших людей. Якщо вона думала про це достатньо сильно, достатньо сильно цього хотіла. Одного разу вона розповіла про це своє відчуття міс Лі, і відповідь міс Лі була нехарактерно різкою. "Спільнобачення є частою фантазією сліпих, – сказала вона. – Особливо сліпих

дітей. Ніколи не роби помилку, покладаючись на це відчуття, Дайно, бо легко можеш опинитися на витяжці, впавши зі сходів або виступивши перед якимсь автомобілем".

Тому вона відмовилася від своїх зусиль у "спільнобаченні", як це тоді назвала міс Лі, а в тих кількох випадках, коли це відчуття охоплювало її знову – ніби вона бачить світ, притемнений, тремтливий, але ж ось він – очима своєї матері або очима тітки Вікі – Дайна намагалася його позбутися... як та людина, яка боїться, що втрачає розум, намагалася б заблокувати бурмотіння фантомних голосів. Але зараз їй було страшно, і тому вона намагалася подумки намацати інших людей, відчути інших людей, і не знаходила їх.

Жах тепер у ній дуже побільшав, виття звіра паніки стало дуже гучним. Вона відчула, як у її горлі вибудовується крик, і зціпила проти нього зуби. Бо він вийде не криком, а вереском; якщо вона дозволить собі його випустити, він вискочить з її рота, як верещання пожежної сигналізації.

"Я не закричу, – наказувала вона собі відчайдушно. – Я не кричатиму, щоб не конфузити тітку Вікі. Я не кричатиму, не будитиму тих, хто спить, не лякатиму тих, хто не спить, щоб вони не збіглися всі сюди, не примовляли: дивіться, яке перелякане мале дівча, подивіться-но на це перелякане мале сліпе дівча".

Але зараз те радарне чуття – той осередок у ній, що оцінював непевну, різного роду сенсорну інформацію і, здавалося, таки інколи дійсно щось бачив очима інших людей (неважливо, що там про це казала міс Лі), – воно, замість полегшення страху, радше посилювало його в Дайні. Тому що те чуття казало їй, що в колі його ефективності немає нікого. Зовсім нікого.

Браяну Інґалу наснилося дещо дуже погане. У тому сні він знову пілотував рейс №7 з Токіо до Лос-Анджелеса, але цього разу розгерметизація була набагато гіршою. В кабіні панувало відчуття приреченості; ридав Стів Серлз, кусаючи данську булочку[32].

"Якщо ти в такому розпачі, як ти можеш ще й їсти?" – запитав Браян. Пронизливий, наче в чайника, свист почав заповнювати кабіну – звук витікання повітря, вирішив він. Звісно, то була дурня – витікання майже завжди відбувалися безшумно, допоки не ставався викид, – але він припускав, що у сновидіннях все можливе.

"Тому що я люблю ці булочки, а більше мені не доведеться з'їсти жодної", – відповів Стів, схлипуючи ще безпорадніше.

А потім, раптово, той пронизливий свист припинився. З'явилася усміхнена, розслаблена стюардеса – фактично то була Мелані Тревор – і повідомила їм, що місце витікання повітря знайдено і перекрито. Браян підвівся і пішов слідом за нею крізь літак до пасажирського салону, де в маленькій ніші, звідки було прибрано крісла, стояла Енн Квінлен Інґал, його колишня дружина. Над вікном поряд з нею виднілася загадкова і дещо зловісна фраза: "ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ". Написана червоним кольором, кольором небезпеки.

Енн була одягнена в темно-зелену уніформу стюардеси "Американської гідності", що вже дивно – вона ж обіймала певну посаду в рекламній агенції в Бостоні і завжди вернула свого тонкого, аристократичного носа, дивлячись згори вниз на стюардок, з якими літав її чоловік. Долонею вона затискала тріщину в фюзеляжі.

"Бачиш, любий, – промовила вона гордо. – Все залагоджено. Не має значення навіть те, що ти мене вдарив. Я тобі вибачила".

"Не роби цього, Енн!" – скрикнув він, але було пізно. На тильному боці її долоні з'явилася западина, що наслідувала ту тріщину в фюзеляжі. Вона дедалі глибшала, що дужче перепад тиску невблаганно висмоктував руку Енн за борт. Першим провалився її середній палець, потім підмізинний, потім вказівний і мізинець. Пролунав бадьорий ляск – немов занадто жвавий офіціант висмикнув корок з шампанського – це долоню Енн цілком засмоктало в тріщину. Але Енн продовжувала усміхатися.

"Любий, це "Льонвуа", – промовила вона, а тим часом уже почала зникати її рука. З-під приколки, яка утримувала його забраним назад, вибивалося волосся і туманною хмарою віялося навкруг обличчя Енн. – Я завжди ними пахчуся, невже ти не пам'ятаєш?"

Він згадав, тепер він згадав. Але тепер це не мало значення.

"Повернися, Енн!" – закричав він.

Вона не переставала усміхатися, тим часом як її рука повільно всмоктувалася в порожнечу поза літаком. "Це зовсім не боляче, Браяне, – повір мені".

Почав тріпотіти рукав її зеленого блейзера "Американської гідності", і Браян побачив, як крізь тріщину в борті тягнеться назовні драглистим білим слизом її плоть. Немов "Елмерівський клей"[33].

"'Льонвуа", пам'ятаєш?" – перепитала Енн, перед тим як її засмоктало в тріщину, і тепер Браян почув його знову – той звук, який поет Джеймс Дікі колись був назвав "посвистом велетенського звіра-всесвіту"[34]. Сновидіння почало мерхнути, а той звук тим часом невпинно гучнішав і одночасно ширшав. Щоб перетворитися не на посвист вітру, а на чийсь людський голос.

Очі Браяна враз розплющились. Якусь мить він залишався дезорієнтованим силою сновидіння, але тільки мить – він був фахівцем у високоризикованій, з великим рівнем відповідальності професії, в роботі, де одною з абсолютних передумов була швидкість реакції. Він летів рейсом №29, не сьомим, не з Токіо у Лос-Анджелес, а з Лос-Анджелеса у Бостон, де вже була мертвою Енн – жертва не розгерметизації й витоку повітря, а пожежі в її кондомініумі на прибережній Атлантик-авеню. Але той звук так і залишався присутнім. Крик маленької дівчинки, її пронизливий плач.

5

– Хто-небудь може заговорити до мене, будь ласочка? – стиха, але ясно запитала Дайна Беллмен. – Прошу мені вибачити, але моя тітка пропала, а я сліпа.

Ніхто їй не відповів. За сорок рядів і дві перебірки попереду капітанові Браяну Інгалу якраз снилося, як плаче та їсть данську булочку його штурман.

Залишався лише постійний гул реактивних двигунів.

Паніка знову затьмарювала їй розум, і Дайна зробила єдине, до чого змогла додуматися, щоби їй запобігти: вона розстебнула ремінь безпеки, підвелася і прослизнула в прохід.

- Агов? – запитала вона гучніше. – Агов, хто-небудь!

Відповіді так і не було. Дайна почала плакати. Тим не менше, немилостиво тримаючись свого, вона повільно вирушила вперед вздовж проходу лівого борту. "Тільки не забувай рахувати, – гарячково нагадував їй мозок. – Не забувай рахувати, скільки рядів ти проминула, бо загубишся й ніколи не знайдеш дороги назад".

Вона зупинилася біля ряду крісел під лівим бортом, відразу перед тим рядом, де були їхні з тіткою Вікі місця, і нахилилася, тягнучи руки з розчепіреними пальцями. Вона знала, що там був сидів якийсь чоловік, бо тітка Вікі заговорила до нього всього лиш за якусь хвилину до зльоту літака. Коли той відповів, його голос пролунав з крісла прямо перед кріслом Дайни. На цьому вона зналася; визначення місць, звідки звучать голоси, було частиною її життя, звичайним фактом її існування, як дихання. Цей сплячий чоловік мусить здригнутися, коли її розчепірені пальці його торкнуться, але Дайні було не до того, щоб через це турбуватися.

От тільки крісло те виявилось порожнім.

Зовсім порожнім.

Дайна знову випросталася, щоки мокрі, в голові стугонить від страху. Не можуть же вони бути в туалеті разом, авжеж? Звісно, що ні.

А може, тут два туалети. У такому великому літаку мусить бути два туалети. От тільки це не мало значення – ні те, ні інше. Тітка Вікі не залишила б свою сумочку, ні за яких умов. У цьому Дайна була впевнена.

Вона повільно пішла вперед, зупиняючись біля кожного ряду крісел, обмацуючи два найближчих до неї, спершу проти лівого борту, а потім ті, що праворуч.

На одному з сидінь вона знову намацала сумочку, на іншому щось схоже на дотик на портфель, ручку і блокнот на третьому. Ще на двох знайшла навушники. На другій їх парі Дайна намацала щось липке. Вона потерла палець об палець, потім скривилася й витерла пальці об серветку, яка покривала підголівник спинки крісла. То була вушна сірка. Дівчинка не мала в цьому сумнівів. У неї своєрідна бридка густість.

Дайна Беллмен навпомацки, повільно просувалася вперед по проході, більше не переймаючись тим, щоби бути делікатною в своїх пошуках. Це не мало значення. Вона не тицьнула нікому в око, не вщипнула нікого за щоку, нікого не смикнула за волосся.

Усі крісла, які вона обстежувала, були порожніми.

"Такого не може бути, – несамовито думала вона. – Цього просто не може бути! Вони ж усі були навколо нас, коли ми всілися на свої місця! Я їх чула! Я відчувала їх! Я чула їхні запахи! Куди вони всі пропали?"

Дайна цього не знала, але ж вони дійсно пропали: дівчинка дедалі дужче впевнювалася в цьому.

В якийсь момент, поки вона спала, її тітка і решта пасажирів рейсу №29 десь зникли.

"Ні! – бурхливо запротестувала раціональна частина її мозку голосом міс Лі. – Ні, Дайно, це неможливо. Якщо всі зникли, хто веде літак?"

Тепер, хапаючись за краї крісел, з широко розплющеними сліпими очима під темними окулярами, вона почала рухатися вперед швидше, поділ її рожевої дорожньої сукні тріпотів. Дайна вже збилася з рахунку, але в колосальному потрясінні від цієї безкінечної тиші це не мало для неї великого значення.

Вона знову зупинилася і потягнулася навпомацки руками до крісла праворуч від себе. Цього разу Дайна торкнулася волосся... але воно знайшлося у зовсім неправильному місці. Воно знайшлося на сидінні – як таке може бути?

Її руки зімкнулися на тому волоссі... і підняли його. Усвідомлення, раптове й жахливе, впало на неї.

"Це справді волосся, але людина, якій воно належало, зникла. Це просто скальп. Я тримаю скальп якогось мертвяка".

Саме тоді Дайна Беллмен відкрила рота і почала подавати голос тими криками, які й висмикнули Браяна Інґала з його сновидіння.

6

Привалившись черевом до шинквасу, Алберт Кавснер пив віскі "Залізне тавро"[35]. Поряд нього по праву руку були брати Ерпи – Ваєт[36] і Верджил, – а ліворуч Док Голлідей[37]. Він якраз підняв свою склянку, щоб виголосити тост, коли до салону "Серджо Леоне"[38] підстрибом забіг якийсь чоловік з дерев'яною ногою.

– Там банда Далтонів[39]! – кричав він. – Далтони щойно в'їхали у Додж!

До нього з незворушним виразом обличчя обернувся Ваєт. Лице мав вузьке, засмагле і красиве. Він був дуже схожим на Г'ю О'Браяна[40].

- Ми в Тумстоні[41], Маффіне, - промовив він. - Нумо, вгамуй своє старе розбурхане лайно.

- Ну, хай де ми не є, але вони скачуть! - вигукнув Маффін. - І на вигляд вони скажеені, Ваєте! Схоже, вони дуууже, дуууже скажеееені!

Немов на доказ цього, на вулиці розпочалася стрілянина - важкій гуркіт армійських револьверів сорок четвертого калібру (мабуть, украдених) у суміші з ляскотливим хльостанням гвинтівок "Гаренд"[42].

- Не обсерись у труси, Маффі, - промовив Док Голлідей і посунув на потилицю капелюха.

Алберт не вельми-то й здивувався, побачивши, що Док викапаний Роберт Де Ніро[43]. Він завжди вважав, що якщо хтось і має абсолютне право грати сухотного дантиста, то саме Де Ніро.

- Що ви кажете, хлопці? - спитав, озираючись, Верджил Ерп. Верджил не був особливо схожим ні на кого.

- Ходімо, - мовив Ваєт. - Досить уже тих чортових Клантонів, мені на весь вік стачить.

- Там Далтони, Ваєте, - спокійно проказав Алберт.

- Мені однаково, чи там Джон Ділінджер, чи Гарнюк Флорйд[44], - вигукнув Ваєт. - Ти з нами, Козирю, чи ні?

– Я з вами, – відповів Алберт Кавснер, говорячи м'яким, але зловісним тоном природженого вбивці.

Одну руку він впустив на руків'я свого довгоствольного "Блантайна спешела"[45], а другою лапнув себе за голову, перевіряючи, чи міцно сидить там ярмулка. Та була на місці.

– Гаразд, хлопці, – сказав Док. – Ходімо, підчикрижимо трохи Далтонам гузна.

Вони виступили разом, четверо в ряд, крізь салунні двері "кажанячі крила", якраз коли дзвін на баптистській церкві Тумстона почав відбивати полудень.

Далтони повним чвалом скакали по Мейн-стрит, прострілюючи дірки у вітринах і фальшивих фасадах. Водяну діжку перед закладом "Кредити і надійне лагодження зброї у Дюка" вони перетворили на фонтан.

Айк Далтон був першим[46], хто побачив чотирьох чоловіків, які стояли на курявій вулиці, відслонивши назад сюртуки, щоби звільнити руків'я своїх револьверів.

Айк люто прикоротив свого коня, аж той з верескливим іржанням став дибки, піна щільними сирними згустками бризкала на всі боки з вудил. Айк Далтон трішечки нібито скидався на Рутгера Гауера[47].

– Дивіться-но, що ми тут запопали, – глузливо гукнув він. – Це ж Ваєт Ерп і його гомосячий братик Верджил.

Поряд з Айком зупинився Еммет Далтон[48] (який був схожим на Доналда Сазерленда[49] після цілого місяця безсонних ночей).

- І ще один підар, їхній дружок дантист, - прошипів він. - Кого ще треба...

Та тут він упізнав Алберта й зблід. Тонка презирлива усмішка зів'яла на його губах.

До двох своїх синів під'їхав Татусь Далтон. Татусь був дуже схожим на Сліма Пікенса[50].

- Господи, - прошепотів Татусь. - Це ж Козир Кавснер!

Тепер свого коня поруч з Татусем зупинив і Френк Джеймс[51]. Обличчя в нього було кольору брудного пергаменту.

- Що за чорт, хлопці! - вигукнув Френк. - Я не проти переполохати парочку містечок у нудний день, але ніхто не казав мені, що тут виявиться Аризонський Юдей.

Алберт "Козир" Кавснер, відомий від Седелії до Стімбовт-Спрингс[52] як Аризонський Юдей, зробив крок уперед. З долонею, завислою над руків'ям свого "Бантлайна"[53]. Не відриваючи своїх крижаних сірих очей від запеклих лиходіїв, які сиділи верхи за двадцять футів перед ним, Алберт сплюнув убік тютюновим струменем.

- Нумо, хлоп'ята, робіть ваш вихід, - промовив Аризонський Юдей. - За моїми підрахунками, пекло ще й наполовину не заповнене.

Банда Далтона ляснула по кобурах якраз у ту мить, коли годинник на вежі Тумстонської баптистської церкви відбив у гаряче пустельне повітря останній дзвін полудня. Козир лапнув свій револьвер, висмикнувши його зі швидкістю метеороного

спалаху, і, коли він почав шпарити долонею лівої руки по курку, посилаючи розсип 45-каліберної смерті в банду Далтона, закричала якась дівчинка, що стояла перед готелем "Лонгорн".

"Змусьте вже хто-небудь цю шмаркачку припинити її скиглення, – подумав Козир. – Що там таке з нею, врешті-решт? У мене тут усе під контролем. Мене ж не дарма називають найметкішим юдеєм на захід від Міссісіпі".

Але вереск не припинявся, прориваючись крізь повітря, по ходу його затьмарюючи, і все почало руйнуватися.

На якусь мить Алберт взагалі звідусіль пропав – загублений у темряві, де фрагменти сновидіння шкереберть осипалися і зникали в якомусь вирі.

Єдиною константою залишався той жахливий крик; він звучав, як верещання переповненого чайника.

Алберт розплющив очі й роззирнувся. Він сидить у своєму кріслі в передній частині пасажирського салону літака рейсу №29. З хвостової частини літака по проходу йшла дівчинка років десяти чи дванадцяти, на ній була рожева сукенка і нахабно великі темні окуляри.

"Що вона за таке, кінозірка чи хто?" – подумав він, але все одно почувався сильно наляканим. Поганий був це спосіб виходити зі свого улюбленого сну.

– Агов! – погукав він, але стиха, так щоб не розбудити інших пасажирів. – Агов, мала! У чому справа?

Дівчинка різко сіпнулася головою в бік його голосу. Тіло її повернулося на мить пізніше, і вона наскочила на одне з тих

крісел, що по чотири в ряд йшли вздовж центру салону. Вдарилася вона стегнами, відбилася, поточилася назад на підлокітник крісла під лівим бортом. І впала на його сидіння, задривши догори ноги.

- Де всі? – ридала вона. – Поможіть мені! Поможіть мені!

- Гей, стюардесо! – заволав Алберт, занепокоєний, і розстібнув на собі ремінь безпеки. Він підвівся, вислизнув зі свого крісла, обернувся до верескливої малої... і зупинився. Тепер він побачив весь літак, аж до задньої частини, і побачене змусило його захолюнути на місці.

Перша думка, яка спала йому, була: "Гадаю, зрештою мені не варто непокоїтися тим, що я можу розбудити інших пасажирів".

На погляд Алберта, весь пасажирський салон "767-го" був порожнім.

7

Браян Інгал уже був майже біля переділки між першим і бізнес-класом лайнера, коли усвідомив, що в першому класі зараз цілком пусто. Він зупинився тільки на якусь мить, а потім вирушив далі. Мабуть, інші пасажирки полишили свої крісла, щоб подивитися, з якої причини всі ті крики.

Звісно, він розумів, що справа тут не в тому; Браян достатньо довго возив пасажирів, щоб непогано знатися на їхній гуртовій психології. Якщо одного з них накриває психами, декілька, якщо взагалі бодай хтось, поворухнуться. Більшість авіамандрівників, коли заходять до залізного птаха, сідають і застібають на собі ремені безпеки, покійно відмовляються від

власного права на індивідуальні дії. Щойно ці прості операції виконано, всі завдання з розв'язання проблем віддаються на відповідальність екіпажу. Працівники авіакомпаній називають їх гусьми, але насправді вони вівці... саме таке ставлення до них цілком подобалося більшості екіпажів. Це дозволяло легше давати раду нервовим пасажиром.

Але, оскільки таке пояснення було єдиним, яке мало бодай віддалений сенс, Браян проігнорував те, що знав, і ринувся далі. Усе ще оповитий уривками свого сновидіння і почасти впевнений, що там кричить Енн, що він знайде її десь посеред пасажирського салону з долонею, притиснутою до тріщини в корпусі авіалайнера – тріщини, розташованої під написом: "ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ".

У бізнес-класі був тільки один пасажир, якийсь літній чоловік у костюмі-трійці. Його лиса голова м'яко сяяла у світлі, що спадало від лампи для читання. Опухлі від артриту руки були акуратно складені на пряжці ременя безпеки. Він міцно спав і голосно хрпів, ігноруючи весь цей гвалт.

Браян проскочив до загального салону, і там його поривання вперед нарешті осадило приголомшливо неймовірною картиною. Десь за чверть довжини проходу він побачив якогось хлопчика-підлітка, що стояв біля меншої дівчинки, яка завалилася в крісло під лівим бортом. Проте хлопчик не дивився на неї; зі щелепою, що відвисла ледь не до глибокого викоту його майки "Гард-Рок Кафе"[54], він витріщився в бік хвостової частини лайнера.

Перша реакція Браяна була майже такою ж, як в Алберта Кавснера: "Боже мій, весь літак порожній!"

Потім під правим бортом він помітив жінку, яка підводиться і вибирається в прохід, аби побачити, що відбувається. У неї був отетерілий, запухлий вигляд людини, яку ось тільки-но зараз висмикнули з міцного сну. Посередині салону, в центральному ряді, якийсь молодик у светрі-джерсі під горло тягнув шию в бік малої дівчинки, дивлячись на неї апатичними, олов'яними очима. Інший чоловік – цьому було під шістдесят – підвівся з крісла поблизу Браяна та так і стояв там, у нерішучості. Він був одягнений у червону фланелеву сорочку і вигляд мав абсолютно розгублений. Скидаючись своїм розпушеним неохайними завитками навкруг голови волоссям на типового "божевільного професора".

– Хто це кричить? – запитав він у Браяна. – Щось негаразд з літаком, містере? Ви не вважаєте, що ми падаємо, правда ж?

Дівчинка перестала кричати. Вона виборсалася з крісла, до якого була впала, а тоді ледь не повалилася ницьма в іншому напрямку. Той хлопець якраз вчасно її підхопив; рухався він з якоюсь причмеленою повільністю.

"Куди вони пропали? – подумав Браян. – Господи помилуй, куди це вони всі пропали?"

Але ноги вже понесли його до підлітка і малої дівчинки. По ходу він проминув ще одну пасажирку, котра все ще спала, це була дівчина років сімнадцяти. Рот у неї був непривабливо роззявлений, всмоктуючи повітря довгими, сухими вдихами.

Він підійшов до підлітка і дівчинки в рожевій сукні.

– Де вони, чоловіче? – запитав Алберт Кавснер. Однією рукою він обіймав за плечі зарюмсану малу, але не дивився на неї; його очі безупинно перебігали туди-сюди по майже

порожньому пасажирському салону. – Хіба ми сідали десь, поки я спав, і їх випустили?

– Моя тітка пропала! – рюмсала мала. – Моя тітка Вікі! Я думала, що літак пустий! Я думала, я тут сама! Де моя тітонька, прошу? Мені потрібна моя тітка!

Браян на мить опустився біля неї на коліна так, що вони опинилися приблизно на одному рівні. Він звернув увагу на сонячні окуляри і згадав, що під час посадки бачив цю дівчинку з білявою жінкою.

– З тобою все гаразд, – промовив він. – З тобою все гаразд, юна леді. Як тебе звати?

– Дайна, – схлипнула мала. – Я не можу знайти мою тітку. Я сліпа і не можу її побачити. Я прокинулася, а її крісло порожнє...

– Що відбувається? – запитав молодик у светрі під горло. Говорив він понад головою Браяна, ігноруючи і Браяна, і маленьку дівчинку, звертаючись до хлопця в майці "Гард-Рок" і того літнього чоловіка у фланелевій сорочці. – Де всі інші?

– З тобою все гаразд, Дайно, – повторив Браян. – Тут є й інші люди. Ти чуєш їх?

– Т-так. Я їх чую. Але де тітка Вікі? І кого було вбито?

– Вбито? – різко перепитав жіночий голос. Це була та пасажирка, з правого борту. Браян коротко скинув очима вгору, побачивши, що вона молода, темноволоса, гарненька. – Тут когось вбито? Хтось захопив наш літак?

– Нікого не було вбито, – промовив Браян. Бо мусив, принаймні, хоч щось сказати. У його голові діялося щось химерне: наче човен тихцем пустився берега. – Заспокойся, любонько.

– Я намацала його волосся! – наполягала Дайна. – Хтось зрізав з нього волосся!

За всього іншого, ця заява було занадто дивною, щоби на ній зупинятися, і Браян її проігнорував. Раптом його з крижаною силою вразила раніша думка Дайни – хто, сучий чорт, пілотує цей літак?

Він випростався й обернувся до літнього чоловіка у фланелевій сорочці.

– Я мушу пройти в ніс, – сказав він. – Залиштеся з цією малою.

– Гаразд, – погодився чоловік у червоній сорочці. – Але що відбувається?

До них приєднався якийсь чоловік років тридцяти п'яти, у напрасуваних синіх джинсах і оксфордській сорочці[55]. На відміну від решти, виглядав він цілком спокійним. Він дістав з кишені окуляри в роговій оправі, струснув їх, тримаючи за одну дужку, і вдягнув.

– Здається, у нас нестача кількох пасажирів, чи не так? – промовив він. Його британський акцент був майже так само хрустким, як його сорочка. – А як щодо екіпажу? Хто-небудь знає?

– Саме це я й збираюся з'ясувати, – сказав Браян, знову вирушаючи вперед. Наприкінці загального салону він обернувся і швидко порахував. Ще двоє пасажирів приєдналися до купки тих, які оточували дівчинку в темних окулярах. Одна з них – та дівчина-підліток, яка так важко спала; вона похитувалася на ногах наче п'яна або під наркотичним кайфом. Іншим був літній джентльмен в обстріпаному піджаку спортивного крою. Вісім загалом. До цих він додав себе і того парубка в бізнес-класі, який, принаймні поки що, все це проспав.

Десятеро людей.

"Господи помилуй, де ж решта пасажирів?"

Проте зараз не на часі цим непокоїтися – під рукою були більші проблеми. Браян поспішив уперед, заледве поглянувши на того лисого старого, котрий куняв у бізнес-класі.

8

У сервісній секції поза кіноекраном, втиснутим поміж двома гальюнами першого класу, було порожньо. Так само і в камбузі, але там Браян побачив дещо надзвичайно тривожне: під туалетом правого борту косо приткнувся столик-візок для напоїв. На його нижній полиці стояли кілька використаних склянок.

"Вони тут якраз готувалися подавати напої, – подумав він. – Коли це трапилося – чим би те "це" не було, – вони саме прикотили візок. Використані склянки – це ті, які вони зібрали перед вирулюванням на злітну смугу. Отже, те, що трапилося, мусило трапитися в перші півгодини після зльоту, можливо, трохи пізніше – були ж якісь повідомлення про турбулентність

над пустелею? Здається, так. І ще та дурня, те лайно про полярне сяйво".

Якусь мить Браян був упевнений, що останнє йому намарилося вві сні – що само по собі доволі дивно, – але подальші роздуми переконали його, що та Мелані Тревор, стюардеса, дійсно про це казала.

"Не переймайся тим; важливо, що тут трапилось. Що, заради Бога?"

Цього він зрозуміти не міг, але розумів, що, дивлячись на покинутий столик-візок, він відчуває, як його нутроці наповнює жахливо велетенське відчуття забобонного страху. В ньому промайнула коротка думка, що так мусили почуватися ті, хто першим піднявся на "Марію Целесту"[56], опинившись на цілком порожньому кораблі, де всі вітрила було акуратно наключовано, де капітанський стіл було накрито для вечері, де всі линви було акуратно змотано в бухти, а на півбаку в люльці якогось моряка ще жевріли рештки його тютюну...

Браян з величезним зусиллям відкинув геть ці паралізуючі думки і підійшов до дверей між сервісною секцією і кабіною пілотів. Постукав. Як він і боявся, жодної відповіді не було. І, попри розуміння, що робити це марно, він зібрав пальці в кулак і почав гатити в ці двері.

Нічого.

Він взявся за дверну ручку. Вона не ворухнулася. Така вже "СОП"[57] в епоху не передбачених розкладом побічних подорожей до Гавани, Лівану чи Тегерана. Тільки пілоти можуть відчинити свої двері. Браян міг повести цей літак... але ж не звідси.

- Агов! - крикнув він. - Гей, там, хлопці! Відчиніть двері!

Хоча й розумів, що це марно. Стюардеси зникли; майже всі пасажери зникли; Браян Інгал був готовий закластися, що обидва члени екіпажу також зникли з кабіни цього "Боїнга-767".

Він схилився до думки, що літак рейсу №29 прямує на схід на автопілоті.

Розділ 2

Темрява і гори. Розсипи скарбів. Під Горло з носом. Коли жоден собака не дзявкне. Паніки не дозволено. Зміна пункту призначення.

1

Браян попрохав наглянути за Дайною того літнього чоловіка в червоній сорочці, але, щойно Дайна почула жінку з правого борту - ту, що мала виразно молодий голос, - це відгукнулося в дівчинці ледь не з лячною силою, і вона почала пориватись до жінки, тягнучись з дещо боязкою рішучістю до її руки. Після стількох років з міс Лі Дайна впізнавала учительський голос одразу, щойно його чула. Темноволоса жінка досить охоче взяла її за руку.

- Ти казала, що тебе звати Дайною, любонько?

- Так, - відповіла Дайна. - Я сліпа, але після операції в Бостоні я знову зможу бачити. Ймовірно, зможу бачити. Лікарі кажуть - на те, щоб отримати бодай якийсь зір, існує сімдесят відсотків шансів і сорок відсотків шансів на те, що я зможу отримати зір повністю. А як вас звати?

- Лорел Стівенсон, - сказала темноволоса жінка. Її очі все ще облапували пасажирський салон, а обличчя, здавалося, не було в змозі вирватися зі свого первісного виразу: ошелешеної невіри.

- Лорел, це ж є така квітка, правда? - спитала Дайна. Говорила вона з гарячковою жвавістю.

- Угу, - бурмотнула Лорел.

- Прошу мені вибачити, - подав голос чоловік у рогових окулярах і з британським акцентом. - Я піду в передок, приєднаюсь до нашого приятеля.

- Я з вами, - сказав старий у червоній сорочці.

- Я бажаю знати, що тут відбувається, - зненацька вигукнув чоловік у светрі під горло.

Якщо не враховувати яскраво-червоних, як рум'яна, плям на обох щоках, обличчя в нього було смертельно блідим.

- Я зараз же бажаю знати, що відбувається.

- Не заперечую, я також дещо здивований, - мовив британець і вирушив уперед.

Чоловік у червоній сорочці слідом за ним. Юнка з осоловілим лицем потяглася трохи за ними, та потім зупинилася на межі між загальним салоном і бізнес-класом, наче не впевнена, де вона перебуває.

Літній джентльмен в обстріпаному спортивному піджаку підійшов до ілюмінатора лівого борту і, нахилившись, подивився крізь нього.

- Що ви бачите? - запитала Лорел Стівенсон.

- Темряву і гори, - відповів чоловік у спортивному піджаку.

- Скелясті гори[58]? - перепитав Алберт.

Чоловік в обстріпаному спортивному піджаку кивнув:

- Гадаю, так, юначе.

Алберт подумав і собі піти в ніс. Йому, сімнадцятирічному і люто кмітливому, також спало на думку Таємниче Призове Питання цієї ночі: хто пілотує їхній літак.

Потім він вирішив, що це не має значення... наразі, принаймні. Вони досі плавно летять, а отже, напевне є хтось, якщо навіть той хтось виявиться чимсь - автопілотом, іншим словом - і він не може з цим бодай чогось вдіяти. Як Алберт Кавснер, він був талановитим скрипалем - не зовсім вундеркіндом - і прямував на навчання у "Музичному коледжі Берклі"[59]. Як Козир Кавснер, він був (у своїх снах, принаймні) найметкішим юдеєм на захід від Міссісіпі, мисливцем за головами, котрий розслаблявся по суботах, не забував тримати своє взуття подалі від ліжка[60] і одним оком назирив, де можна взяти гарний куш, а другим - доброго кошерного кафе десь серед курявого шляху. Козир був, як припускав сам хлопець, чимсь на кшталт його сховку від люблячих батьків, які не дозволяли йому грати в бейсбол у "Малій Лізі"[61], оскільки він може ушкодити свої талановиті руки, і які вірили (вглибині своїх сердець), що кожний нежить є ознакою пневмонії. Він був

скрипалем-револьверником – доволі цікаве поєднання, – але ні біса не тямив у пілотуванні літаків. А ще ця мала дівчинка перед цим сказала дещо, що його заінтригувало й від чого одночасно в нього захолола кров. "Я намацала його волосся! – сказала вона. – Хтось здер з нього волосся!"

Алберт відколовся від Дайни з Лорел (чоловік у задрипаному спортивному піджаку перейшов до правого борту, щоб подивитися крізь тамтешні вікна, а чоловік у светрі під горло вирушив уперед, доганяючи інших, з войовничо зіщуленими очима) і пішов по проході лівого борту в зворотному напрямку, тим шляхом, який була пройшла Дайна.

"Хтось здер з нього волосся!" – сказала вона, і вже за кілька рядів Алберт побачив те, про що вона говорила.

2

– Я молю Бога, сер, – промовив британець, – щоби той пілотський кашкет, який я помітив на одному з крісел першого класу, належав вам.

Браян, похнюпивши голову, стояв перед пілотською кабіною і гарячково думав. Від несподіванки він здригнувся, крутнувшись на підборах, коли позаду нього заговорив британець:

– Не мав наміру вас сполохати, – делікатно промовив британець. – Мене звать Нік Гопвел, – простягнув він руку.

Браян її потиснув. І в ту мить, коли він виконував свою половину цього древнього ритуалу, майнула думка, що це напевне сон. Той, що йому нав'язав лячний рейс з Токіо і новина про те, що загинула Енн.

Почасти йому було зрозуміло, що це не так, так само, як він почасти розумів, що не крики тієї дівчинки призвели до спорожніння секції першого класу, але він вчепився за цю думку так само міцно, як тоді за ту. Це допомагало, то чому б і ні? Решта – навіженство, таке навіжене, що навіть від самої спроби про це думати боліла голова і обсипало жаром. Крім того, часу на роздуми дійсно не було, просто не було часу, й від цього він також відчув деяке полегшення.

– Браян Інгал, – відрекомендувався він. – Хоча обставини наразі... – Він безпорадно знизав плечима. Які насправді ці обставини? Він не міг нашукати прикметника, який міг би їх адекватно визначити.

– Трішки екстравагантні, чи не так? – кивнув Гопвел. – Краще про них зараз не думати, я гадаю. А екіпаж щось відповідає?

– Ні, – відказав Браян і зненацька в розпачі вгатив кулаком у двері.

– Легше, легше, – заспокійливо мовив Гопвел. – Скажіть мені про той кашкет, містере Інгал. Ви не уявляєте, яке вдовolenня і полегшення подарує мені можливість звертатися до вас як до капітана Інгала.

Браян проти власної волі посміхнувся.

– Так, я капітан Інгал, – підтвердив він. – Але вважаю, що за цих обставин ви можете звати мене Браяном.

Нік Гопвел захопив Браянову ліву руку і сердечно її поцілував:

- Гадаю, я натомість зватиму вас Спасителем. Ви не вельми заперечуватимете?

Браян, закинувши назад голову, почав реготати. До нього приєднався Нік. Отак вони там і стояли перед замкненими дверима в майже порожньому літаку, дико регочучи, коли туди з'явилися чоловік у червоній сорочці і чоловік у светрі під горло, дивлячись на них так, наче вони обидва збожеволіли.

3

Алберт Кавснер кілька секунд потримав те волосся в руці, вдумливо його роздивляючись. Чорне й блискуче у горішньому світлі, як годиться, зі шкірою, і він зовсім не здивувався, що воно до чортів налякало маленьку дівчинку. Воно б і Алберта налякало, якби він не мав змоги його побачити.

Він кинув перуку назад на крісло, глянув на сумочку на сусідньому кріслі, а потім уважніше придивився до того, що лежало поруч із сумочкою. То була проста золота обручка. Хлопець її підняв, оглянув і поклав на місце. Він повільно вирушив у хвостову частину авіалайнера.

Менше ніж за хвилину його приголомшило таким здивуванням, що Алберт нанівець забув як про те, хто веде літак, так і про те, як той убіса сідатиме, якщо там автопілот.

Пасажири рейсу №29 зникли, але залишили по собі казкові - а подеколи й запаморочливі - розсипи скарбів. Майже на кожному кріслі Алберт знаходив коштовності: здебільшого обручки, проте траплялися також речі з діамантами, смарагдами, рубінами. Скажімо, сережки, більшість із крамниць "все по п'ять і десять"[62], але деякі, на Албертове око, виглядали доволі дорогими. Декілька добрих речей було у його

матері, але, у порівнянні з дечим тутешнім, її ювелірні прикраси мали б вигляд придбаних на якомусь базарному розпродажу. Тут були шпильки, намиста, запонки, ідентифікаційні браслети. І годинники, годинники, годинники. Від "Таймексів" до "Ролексів"[63], і їх тут, здавалося, було зо дві сотні, вони лежали на сидіннях, лежали на підлозі між кріслами, лежали в проходах. Виблискуючи під світлом.

Щонайменше шістдесят окулярів. У залізних оправках, у рогових оправках, у золотих оправках. Були там окуляри поважні й плохенькі, і окуляри з поцяцькованими стразами дужками. "Рей-Бени", "Полароїди", "Фостер-Гранти"[64].

Пряжки від ременів, службові значки й відзнаки і купи монет. Жодних банкнот, хоча легко набралось би сотні чотири доларів четвертаками, даймами, нікелями й пенні. Портмоне – не так багато портмоне, як жіночих сумочок, але все одно з добру дюжину, від шкуратяних до пластикових. Кишенькові ножі. З десяток кишенькових калькуляторів.

І химерніші речі. Алберт підняв пластиковий циліндр тілесного кольору і вивчав його з півхвилини, перш ніж вирішив, що це таки дійсно ділдо, і поспішно поклав його назад. Знайшлася якась маленька золота ложечка на тоненькому золотому ланцюжку. Де-не-де на кріслах і на підлозі виднілися яскраві металеві крапельки, переважно сріблясті, але деякі золоті. Він підібрав парочку таких цятток, щоб перевірити здогадку свого враженого розуму: там було декілька коронок, але здебільшого зубні пломби. А в одному з задніх рядів він підібрав два крихітні сталеві стрижні. Він дивився на них кілька секунд, перш ніж зрозумів, що це хірургічні штифти, які, замість лежати на підлозі майже порожнього авіалайнера, мусили б міститися в плечі або в коліні якогось пасажира.

Алберт виявив ще одного пасажера – розпластаного на двох сидіннях в найостаннішому ряду молодого бороданя, який гучно хропів і тхнув, як броварня.

За два крісла звідти він знайшов якийсь прилад, схожий на імплантат-кардіостимулятор.

Алберт стояв у задній частині літака і дивився вперед – крізь довгу, порожню трубу його фюзеляжу.

– Що це за херня тут коїться? – стиха запитав він тремтячим голосом.

4

– Я бажаю знати, що тут відбувається! – голосно проказав чоловік у светрі під горло.

Він увійшов до сервісної секції в голові першого класу, наче корпоративний рейдер, що прибув примусово захоплювати якусь компанію.

– Наразі? Ми якраз збираємося зламати замок у цих дверях, – сказав Нік Гопвел, проймаючи Під Горла оптимістичним поглядом. – Схоже, що екіпаж усунувся разом з рештою людей, але нам все одно пощастило. Оцей мій новий знайомий, він саме пілот, котрому якраз трапилося летіти дармовим пасажиром, і...

– Хтось тут дійсно є даремним, авжеж, – заявив Під Горло, – і я маю намір з'ясувати, хто саме, повірте мені.

Він проштовхнувся повз Ніка, не подарувавши йому й позирку, і впритул втупився в лице Браяну, агресивний, як той профі-бейсболіст, що лається з арбітром.

- Ви працюєте на "Американську гідність", приятелю?

- Так, - сказав Браян. - Але чому б нам це зараз не відкласти, сер? Важливим є те, що...

- Я скажу вам, що є важливим! - закричав Під Горло.

Серпанок дрібних крапель слини посіявся на щоках Браяна, і він мусив задавити раптовий і навдивовижу потужний імпульс стиснути в руках шию цього хамла й побачити, як далеко він скрутить йому голову, перш ніж там, усередині, щось трісне.

- У мене на дев'яту ранку призначено зустріч у "Пруденційному центрі"[65] з представниками "Бенкерз інтернешенал"! Рівно о дев'ятій годині! Я правомірно забронював собі місце на рейсі цієї авіакомпанії і не маю наміру запізнюватися на мою зустріч! Я бажаю отримати відповіді на три питання: хто, поки я спав, санкціонував незаплановану посадку цього лайнера; де було зроблено ту посадку і чому її було зроблено!

- Ви коли-небудь дивилися "Зоряний Шлях"[66]? - зненацька запитав Нік Гопвел.

З приливою до лица злою кров'ю Під Горло різко обернувся. Вираз його проказував, що він вважає цього англійця безперечно божевільним.

- Про що це ви таке збіса патякаєте?

– Чудесна американська телепередача, – сказав Нік. – Науково-фантастична. Дослідження чужих нових світів, як той, що, вочевидь, існує у вашій голові. І якщо ви, клятий ідіот, зараз же не заглобите вашу пельку, я продемонструю вам своє володіння знаменитим Вулканським усипляючим придушенням містера Спока[67].

– Ви не можете говорити зі мною таким чином! – наїжачився Під Горло. – Знаєте, хто я такий?

– Звичайно, – кивнув Нік. – Ви зловредне дрібне мудило, яке переплутало свій посадковий квиток на цей літак з документом, що оголошує вас Гранд-Великим Цабе Творіння. А ще ви жахливо наляканий. Це не зашкодить, але ви постали на заваді.

Обличчя парубка Під Горло вже так налилося кров'ю, аж Браян почав побоюватися, що в того зараз вибухне голова. Давно він дивився якийсь фільм, де так трапилося. У реальному житті йому не хотілося такого побачити.

– Ви не можете говорити зі мною таким чином! Ви навіть не американський громадянин!

Нік Гопвел рухався так швидко, що Браян майже не бачив, як це відбулося.

Ось лише щойно чоловік у светрі під горло кричав Ніку в обличчя, тимчасом як Нік розслаблено стояв поруч Браяна, опустивши руки собі вздовж стегон у напрасованих джинсах. А вже за мить ніс містера Під Горла міцно впіймався між великим і вказівним пальцями Нікової правої руки.

Під Горло спробував вирватись. Пальці Ніка стислися... а потім злегка крутнулася його рука, тим порухом, яким людина затуляє шуруп або заводить будильник. І Під Горло заревів.

– Я можу його зламати, – ласкаво промовив Нік. – Нема нічого легшого у світі, повірте мені.

Під Горло спробував смикнутися назад. Його руки безпорадно ляпали по Ніковому передпліччю. Нік крутнув знову, і Під Горло знову заревів.

– Не думаю, що ви мене почули. Я можу його зламати. Ви це розумієте? Подайте знак, якщо розумієте.

Він утретє крутнув Під Горлу носа.

Під Горло не просто заревів цього разу, він заверещав.

– Вау, нічого собі, – озвалася поза ними та дівчина з причмеленим виглядом. – Тут комусь тхне.

– Я не маю часу на обговорення ваших ділових зустрічей, – ласкаво проказував Нік до Під Горла. – Так само, як не маю часу на врегулювання чиєїсь істерики, замаскованої під агресію. У нас тут певна неприємна, хитросплетена ситуація. Ви, сер, безумовно не є частиною її рішення, і в будь-якому випадку я не маю анінайменшого наміру дозволяти вам стати частиною проблеми. А отже, я відправляю вас назад до пасажирського салону. Цей джентльмен у червоній сорочці...

– Дон Ґефні, – назвався джентльмен у червоній сорочці. На обличчі у нього було таке ж безмежне здивування, яке відчував Браян.

- Дякую, - кивнув Нік. Він все ще тримав Під Горла за носа тим дивовижним затиском, і Браян уже бачив цівку крові, що потягнулася з однієї з прищемлених ніздрів.

Нік підтягнув парубка ближче і заговорив душевним, теплим тоном:

- Тут містер Ґефні, він буде вашим конвоїром. Щойно прибудете в пасажирський салон, мій придуркуватий друже, ви займете своє місце і міцно замкнете в себе на животі ремінь безпеки. Пізніше, коли оцей капітан, який тут стоїть, упевниться в тому, що нам не загрожує влетіти в гору, в будівлю чи в якийсь інший літак, у нас з'явиться можливість обговорити поточну ситуацію більш детально. Отже, на даний час ваша участь не є необхідною. Ви все зрозуміли з того, що я вам пояснив?

Під Горло видав страдницьке, гнівне ревіння.

- Якщо ви зрозуміли, прошу, зробіть мені ласку, подайте знак піднятими великими пальцями.

Під Горло підняв один великий палець. Ніготь на ньому, як помітив Браян, був манікюрно доглянутим.

- Добре, - промовив Нік. - І ще одне. Коли я відпущу вашого носа, ви можете відчувати бажання помститися. Це нормальне почуття. А от давати вихід цьому почуттю було б жахливою помилкою. Я хочу, щоб ви запам'ятали, - те, що я зробив з вашим носом, я можу так само легко зробити з вашими яєчками. Правду кажучи, я можу накрутити їх такою пружиною, що ви фактично пурхатимете по всьому салону, як дитячий літачок. Я очікую, що ви підете звідси з містером...

Він запитально подивився на чоловіка в червоній сорочці.

- Гефні, - повторив чоловік у червоній сорочці.

- Так, Гефні. Перепрошую. Я очікую, що ви підете звідси з містером Гефні. Ви не будете заперечувати. Ви не впадатимете в гріх контраргументації. Фактично, якщо ви скажете бодай єдине слово, ви опинитеся в ролі дослідника незвіданих вами досі глибин болю. Підніміть великі пальці, якщо ви все зрозуміли.

Під Горло заворушив великим пальцем так завзято, що якусь мить був схожим на автостопника з діареєю.

- Зараз же! - промовив Нік і відпустив Під Горлового носа.

Під Горло відступив на крок, втупившись у Ніка лютими й розгубленими очима - він скидався на кота, щойно облитого відром холодної води. Щодо самої люті, вона залишила Браяна незворушним. Але та розгубленість змусила його відчути певний жаль до Під Горла. Він і сам почувався дуже розгубленим.

Під Горло підняв руку собі до носа, перевіряючи, чи той все ще на місці. Вузькі цівки крові, не ширші за відривну стрічку на сигаретній пачці, збігали в нього з обох ніздрів. Кров залишилась у нього на пальцях, і він дивився собі на пучки, не ймучи віри. Він було розтулив рота.

- Містере, я не став би, - мовив Дон Гефнер. - Парубок попередив серйозно. Краще ходімо зі мною.

Він узяв Під Горла за руку. Якусь мить Під Горло опирався делікатній тязі Гефні. Він було знову розтулив рота.

– Погана ідея, – сказала йому дівчина, що була нібито під кайфом.

Під Горло стулив рота і дозволив Г'ефні повести себе назад, у кінець секції першого класу. Він озирнувся раз через плече – очі вирячені, ошелешені, – а потім знову приклав пальці собі під носа.

Тим часом, Нік втратив до цієї людини будь-який інтерес. Він вдивлявся крізь один з ілюмінаторів.

– Схоже на те, що ми над Скелястими горами, – сказав він. – І, як здається, ми на досить безпечній висоті.

Браян і собі недовго поглянув. Так, на вигляд, там були Скелясті гори, десь близько центру хребта. На його око, висота приблизно 35 000 футів. Майже та, про яку йому казала Мелані Тревор. Отже, з цим у них все гаразд... поки що, принаймні.

– Ходімо, – покликав він. – Допоможете мені зламати ці двері.

Нік приєднався до нього перед дверима.

– Браяне, я побуду капітаном цієї частини нашої операції? Маю деякий досвід.

– Будьте ласкаві.

Браян вловив себе на тому, що загадується – яким саме чином Нік набув досвіду у викручуванні носів і зламуванні дверей. Він мав припущення, що там якась довга історія.

– Корисно було б знати, чи дуже міцний тут замок, – сказав Нік. – Якщо ми натиснемо занадто сильно, нас може катапультиувати прямо в кабінку. А мені не хотілося б вдаритись об щось, що не витримає удару.

– Я не знаю, – чесно відповів Браян. – Хоча не думаю, щоб він був якимсь надзвичайно міцним.

– Гаразд, – мовив Нік. – Поверніться обличчям до мене, ви б'єте у двері правим плечем, я – лівим.

Браян зробив, як було сказано.

– Я рахуватиму. Вдаримо на рахунок три. Підігніть ноги, коли ми кинемося; у нас більше шансів вибити замок, якщо ми поцілимо у двері трохи нижче. Не бийте з усієї сили. Приблизно вполовину. Якщо цього буде недостатньо, ми завжди можемо повторити знову. Зрозуміло?

– Зрозуміло.

Дівчина, що, здавалося, вже майже цілком очуняла і тепер мала більш притомний вигляд, запитала:

– Мені не варто думати, що вони залишили ключа під килимком чи ще десь, еге ж?

Нік подивився на неї, вражений, а потім знову на Браяна:

– А дійсно, ключа, часом, не ховають в якомусь місці?

Браян похитав головою:

- Боюся, ні. Це засіб убезпечення проти терористів.

- Звичайно, - кивнув Нік. - Звичайно, так і є. - Він поглянув на дівчину і підморгнув. - Але голова у вас все одно метикувата.

Дівчина йому невпевнено посміхнулася.

Нік знову обернувся до Браяна:

- Отже, готові?

- Готовий.

- Зараз же. Один... два... три!

Вони ринулись на двері, впіймавши досконалу синхронізацію за мить до того, як у них вдаритись, і двері з абсурдною легкістю прочинилися.

Там, між сервісною секцією і кабіною, була маленька приступочка - щонайменше, дюйми за три нижча проти того, щоб її вважати сходинкою. Браян вдарився об неї краєм туфлі і впав би боком у кабіну, якби Нік не вхопив його за плече. Чоловік цей був прудкий, як кіт.

- Зараз же, - промовив він радше до себе, ніж до Браяна. - Нумо, просто подивимося, з чим ми тут маємо справу, авжеж?

5

Кабіна була порожньою. Від погляду в неї у Браяна гусячою шкірою взялися шия і руки. Звісно, просто чудово знати, що "Боїнг-767", користуючись інформацією запрограмованою в його

інерціальну навігаційну систему, може летіти на автопілоті тисячі миль – Браян і сам налітав таким чином бозна-скільки миль, – але зовсім інше відчуття: побачити два пусті крісла. Саме від цього він і заляк. За всю свою кар'єру Браян ніколи не бачив цілком порожньої пілотської кабіни під час польоту.

І ось він на таку дивиться. Регулятори управління польотом рухались самі собою, роблячи безкінечно дрібні виправлення, необхідні для утримання літака на прокладеному йому курсі до Бостона. Приладова панель світилася зеленим. Два маленьких крильця на індикаторі висоти стійко висіли над авіагоризонтом. Поза парою невеличких скісних віконцець у передранковому небі мерехтів мільярд зірок.

– Вау, нічого собі, – стиха промовила юначка.

– Ого-го, – одночасно з нею озвався Нік. – Погляньте-но он туди, друзяко.

Нік показував на напівпорожню чашку кави на сервісній консолі біля лівого підлокітника пілотського крісла. Поряд з чашкою лежала двічі відкушена данська булочка. Браяну враз повернулося його сновидіння, і він люто пересмикнувся.

– Це трапилось швидко, що б воно не було, – сказав Браян. – І подивіться сюди. І сюди, – показав він спершу на сидіння пілотського крісла, а потім на підлогу біля крісла другого пілота. У світлі приладової панелі там мерехтіли два наручних годинники: один герметичний "Ролекс", другий – цифровий "Пульсар"[68].

– Якщо вам потрібні годинники, там є з чого вибрати, – пролунав за їх спинами чийсь голос. – Там, позаду, їх тонни.

Браян озирнувся і побачив Алберта Кавснера, акуратного і дуже юного на вигляд у його скуфійці на голові та майці "Гард-Рок Кафе". Поруч з ним стояв той літній джентльмен в обстріпаному спортивному піджаку.

- Насправді так багато? - перепитав Нік. Здається, тут він уперше втратив свою витримку.

- Годинники, ювелірні прикраси та окуляри, - сказав Алберт. - А також сумочки й гаманці. Але найдивніше там... там є речі, що, я цілком певен, випали зсередини людей. Такі як хірургічні штифти та кардіостимулятори.

Нік подивився на Браяна Інґала. Англієць помітно зблід.

- Я вже був десь наблизився до того ж припущення, яке мав наш нечемний і балакучий приятель, - сказав він. - Що з якоїсь причини наш літак десь сідав, поки я спав. Що більшість пасажирів - і екіпаж - з нього було якимсь чином знято.

- Я прокинувся б тієї ж миті, щойно розпочалося зниження, - мовив Браян. - Така звичка.

Він зрозумів, що не в змозі відірвати очей від порожніх крісел, від напіввипитої чашки кави, від над'їденої данської булочки.

- За звичайних обставин я б теж так сказав, - погодився Нік. - Тому вирішив, що в моє питво щось було підмішано.

"Я не знаю, чим цей парубок заробляє собі на життя, - подумав Браян, - але він точно не торгує вживаними автомобілями".

- Мені ніхто нічого не підмішував, - зауважив Браян, - бо я нічого не пив.

- І я теж, - озвався Алберт.

- У будь-якому випадку, поки ми спали, ні посадки, ні злету бути не могло, - пояснив їм Браян. - Літак може летіти на автопілоті, а "Конкорд"[69] навіть приземлятися на автопілоті, але для злету потрібна жива людина.

- Отже, ми не приземлялися, - підсумував Нік.

- Аж ніяк.

- То куди ж вони поділися, Браяне?

- Я не знаю, - сказав Браян. А тоді підступив до пілотського крісла і сів.

6

Рейс №29 дійсно летів на висоті 36 000 футів - саме тій, про яку йому казала Мелані Тревор, - курсом 090. За годину чи дві, коли літак задалеко заверне на північ, курс мусить змінитися. Браян узяв штурманську мапу, подивився на індикатор швидкості та зробив кілька швидких обчислень. Потім одягнув навушники.

- Денвер-центр, це "Американська гідність", рейс №29, прийом.

Він клацнув тумблером... і не почув нічого. Зовсім нічого. Ні атмосферних завад; ні теревенів; ні наземних диспетчерів; ні

інших літаків. Він перевіряв налаштування транспондера: 7700, як і мусить бути. Потім знову переклацнув тумблер на передавання.

- Денвер-центр, прошу зв'язку, будь ласка, це "Американська гідність", рейс №29, повторюю, "Американська гідність", важкий[70], у мене проблема, Денвере, я маю проблему.

Знов клацнув тумблером на приймання. Послухав.

А потім Браян зробив таке, що змусило серце Алберта "Козира" Кавснера забитися в страху швидше: він ударив сподом долоні знизу по приладовій панелі, просто під радіостанцією. "Боїнг-767" – високотехнологічний, найсучасніший авіалайнер. Ніхто не повинен отак примушувати запрацювати обладнання такого літака. Те, що зробив щойно цей пілот, роблять тільки з купленими за долар на аукціоні "Ківаніс"[71] старими радіоприймачами "Філко"[72] – коли їх приносять додому, а вони не працюють.

Браян знову спробував викликати Денвер[73]. І не отримав відповіді. Зовсім ніякої відповіді.

7

До цього моменту Браян залишався стуманілим і не на жарт здивованим, Тепер, на додаток до всього, він почав відчувати страх – справжній страх. Досі не було часу лякатися. Хотілося б йому, щоб усе лишалося як досі... але так уже не буде. Він перемкнув радіостанцію на аварійну частоту і спробував знову. І там без відповіді. Це було рівноцінним тому, як набрати на Мангеттені номер 911 й почути записаний голос, який каже тобі, що всі роз'їхалися на вікенд. Коли б не звертався по

допомогу на аварійній частоті, миттєву відповідь отримував завжди.

"Так було дотепер, принаймні", – подумав Браян.

Він перемкнувся на "ЮНІКОМ"[74], де маленькі аеродроми надають посадкові поради приватним пілотам. Послухав... і знову нічого не почув.

Чого просто бути не могло. Приватні пілоти зазвичай теревенять, як ті ґракли[75], сидячи на дроті. Ота моторуха в "Пайпері"[76] бажає дізнатися про погоду, Отой парубок у "Сесні"[77] просто зараз ґигне у своєму кріслі, якщо не зможе знайти когось, хто зателефонує його дружині і повідомить їй, що він везе до них додому на вечерю ще трьох додаткових гостей. Хлопці в "Лірі"[78] хочуть, щоб адміністраторка в Арвадському аеропорту[79] сказала їхнім чартерним пасажирам, що літак на п'ятнадцять хвилин запізнюється, але хай не кип'ятяться, вони все одно встигнуть на бейсбольний матч.

Але нічого такого не було. Схоже, що всі ґракли кудись відлетіли і дроти висять голі.

Він знову перемкнувся на аварійну частоту Федерального управління цивільної авіації.

– Денвере, прошу зв'язку. Прощу зв'язку, терміново. Це "АГ", рейс 29, дайте мені відповідь, чорти забирай!

Нік торкнувся його плеча:

– Легше, друже.

- Жоден собака не дзявкне! - гарячково промовив Браян. - Це неможливо, але саме це ми маємо! Господи, що вони там наробили! Розпочали ту йобану атомну війну?

- Легше, - повторив Нік. - Заспокойтесь, Браяне, і поясніть мені, що ви маєте на увазі, кажучи "собака не дзявкне".

- Я маю на увазі Денверський центр управління авіаруху! - вигукнув Браян. - Цього собаку! Я маю на увазі аварійну службу Федерального управління! Цього собаку! "ЮНІКОМ", і цього собаку також! Я ще ніколи...

Він клацнув іншим перемикачем:

- Ось, - сказав він. - Оця смуга в короткохвильовому діапазоні. Вони мусили б тут скакати одне через одного, як ті жаби на гарячому хіднику, але я не можу жодного лайна вловити.

Він клацнув іншим тумблером і скинув очі на Ніка й Алберта Кавснера, який уже підібрався впритул.

- Нема радіомаяка з Денвера, - мовив він.

- Що значить?

- Що значить, у мене нема радіозв'язку, я не приймаю сигналу Денверського навігаційного маяка, а всі мої прилади показують, що все в повному шоколаді. Що є суцям лайном. Мусить бути.

Жахлива думка почала зринати йому в мозку, неначе розпухлий труп потопельника, що спливає на поверхню річки.

- Гей, хлопче, поглянь-но крізь вікно. З лівого борту літака.
Скажи мені, що ти бачиш.

Алберт Кавснер подивився. Дивився він довго.

- Нічого, - промовив він. - Зовсім нічого. Тільки останні з
відрогів Скелястих гір і початок рівнин.

- Жодних вогнів?

- Жодних.

Браян підвівся на рівні, ноги вчувалися слабенькими,
кволими. Він довго простояв, дивлячись униз.

Нарешті Нік Гопвел тихо запитав:

- Денвера нема, чи не так?

Зі штурманської мапи і навігаційних індикаторів на
приладовій панелі Браян знав, що вони зараз мусять летіти
менш ніж за п'ятдесят миль південніше Денвера... але бачив під
ними тільки темний, без якихось виразних ознак краєвид, що
означав початок Великих рівнин.

- Так, - сказав він. - Денвера нема.

8

На мить у кабіні повисла повна тиша, а потім Нік обернувся
до гальорки, яка наразі складалася з Алберта, чоловіка в
обстріпаному спортивному піджаку і тієї дівчини. Він жваво

поплескав у долоні, на манер виховательки дитячого садка. А коли він заговорив, то й тон у нього був такий же:

- Добре, люди! Повертайтеся на свої місця. Гадаю, нам тут потрібно трохи тиші.

- Ми поводимося зараз тихо, - заперечила дівчина, і то досить резонно.

- Мені здається, цей джентльмен має на увазі не так тишу, як певну приватність, - мовив чоловік в обстріпаному спортивному піджаку. Він говорив виваженим тоном, але його делікатні, стривожені очі не відривались від Браяна.

- Це саме те, що я мав на увазі, - погодився Нік. - Прошу?

- З ним усе буде гаразд? - спитав стиснено чоловік в обстріпаному спортивному піджаку. - Вигляд у нього доволі пригнічений.

Нік відповів таким же конфіденційним тоном:

- Так. З ним усе буде гаразд. Я про це подбаю.

- Ходімо, дітки, - промовив чоловік в обстріпаному спортивному піджаку. Одною рукою він обійняв за плечі дівчину, а другою - Алберта. - Ходімо назад, сядемо. У нашого пілота тут є що робити.

Їм не було конче потрібно притишувати свої голоси, настільки Браян був занурений у своє. Як та риба, що годується в ручаї в той час, як над нею пролітає зграйка птахів. Шум може її сягнути, але, звісно, вона не надає йому жодного значення. Браян заклопотано перебирав радіочастоти, перемикаючись з

одного навігаційного контактного пункту на інший. Але марно. Ні Денвера; ні Колорадо-Спрингз[80]; ні Омахи. Усі зникли.

Він відчував, як піт, наче сльози, струменить йому по щоках; відчував, як сорочка прилипає йому до спини.

"Мабуть, я тхну, як свиня, – подумав він. – Або як..."

Та тут йому стрельнуло натхнення. Він перемкнувся на частоту військової авіації, хоча правила строго забороняли йому таке робити. Стратегічне авіакомандування фактично володіє Омахою[81]. Їх не може не бути в ефірі. Вони можуть наказати йому забиратися нахер з їхньої частоти і, ймовірно, погрожуватимуть подати на нього рапорт у Федеральне управління цивільної авіації, але Браян усе це прийме з радістю. Можливо, він буде першим, хто повідомить їм, що ціле місто Денвер поїхало десь у відпустку.

– Центр управління ВПС, Центр управління ВПС, це "Американська гідність", рейс 29, у нас тут проблема, тут велика проблема, ви мене чуєте? Прийом.

Жоден собака і тут не дзявкнув також.

От тоді-то Браян відчув, як дещо – щось на кшталт зсуву – зрушує в самісінькій глибині його мозку. Саме тоді він відчув, як уся структура його впорядкованого мислення починає повільно сповзати до якоїсь темної безодні.

9

Тоді Нік Гопвел ущипнув Браяна, високо на плечі, біля шиї. Браян здригнувся в кріслі, скрикнувши ледь не вголос.

Повернувши голову, він побачив обличчя Ніка менш як за три дюйми від власного.

"Зараз він вхопить мене за ніс і почне його викручувати", – подумав Браян.

Нік не вхопив його за ніс. Він заговорив зі спокійною наполегливістю, не відриваючись своїми очима від очей Браяна.

– Я бачу певний вираз у ваших очах, друже мій... але мені не обов'язково було побачити ваші очі, аби зрозуміти, що він там є. Я чую достатньо у вашому голосі, бачу по тому, як ви сидите в кріслі. А тепер послухайте мене, і слухайте добре: паніку заборонено!

Браян тупився в нього очима, заляканий перед цим синім поглядом.

– Ви мене розумієте?

Браян заговорив з великим зусиллям:

– Ніку, людям не дозволяють заробляти собі на життя тим, чим заробляю я, якщо вони панікери.

– Я це знаю, – кивнув Нік. – Але тут унікальна ситуація. Ви мусите пам'ятати, між іншим, що в нашому літаку з десяток чи більше пасажирів і ваша робота залишається тою ж, що й завжди: цілісінькими доставити їх на місце.

– Не треба мені розповідати, в чому сенс моєї роботи, – огризнувся Браян.

- Боюся, я вже це зробив, - сказав Нік. - Але зараз вигляд у вас на сто відсотків кращий, з полегшенням це кажу.

З Браяном сталося більше, ніж просто покращився вигляд; він почувався краще. Нік встромив йому шпильку в найчутливіше місце - у почуття обов'язку.

"Саме туди він і цілив мене вколоти", - подумав Браян.

- А чим ви заробляєте собі на життя, Ніку? - спитав він на дрібку тремтячим голосом.

Нік закинув назад голову і розсміявся:

- Помічник аташе, Британське посольство, приятелю.

- Рябої кобили сон.

Нік знизав плечима:

- Ну... так написано в моїх документах, і я вважаю, це достатньо добре. Якби там повідомлялося щось додатково, гадаю, там було б написано: механік Її Величності. Я налагоджую те, що потребує налагодження. На даний момент - вас.

- Дякую, - ображено відгукнувся Браян. - Але я налагоджений.

- Гаразд, зараз же - що ви збираєтесь робити? Ви можете вести літак без тих наземних маячних штучок? Зможете уникати інших літаків?

– Я так само можу летіти тільки з бортовим обладнанням, – мовив Браян. – А щодо інших літаків... – він показав на екран радара. – Цей сучий син каже, що там немає ніяких інших літаків.

– Хоча вони можуть бути, – тихо проказав Нік. – Може бути, що й радіобладрнання, і радар помиляються, принаймні наразі. Ви були захопилися про ядерну війну, Браяне. Я думаю, якби відбувся обмін ядерними ударами, ми б про це дізналися. Але це не означає, що там не трапилося якоїсь іншої катастрофи. Вам знайоме явище, яке називається електромагнітним імпульсом?

У Браяна промайнула згадка про Мелані Тревор.

"Ой, а ще ми отримали повідомлення про полярне сяйво над пустелею Могаве. Можливо, цього вам не варто проспати?"

Може, це через нього? Через якусь химерне атмосферне явище?

Браян припускав, що це якраз можливо. Але, якщо так, чому він не чув жодних атмосферних розрядів по радіо? Чому на екрані радара нема жодної інтерференції хвиль? Звідки ця мертва порожнеча? А ще йому не вірилося, що полярне сяйво винне у зникненні від ста п'ятдесяти до двохсот пасажирів.

– Ну? – запитав Нік.

– Нехай ви механік, – нарешті промовив Браян, – але я не думаю, що це електромагнітний імпульс. Усе бортове обладнання – включно з покажчиком курсу – здається, працює просто чудово. – Він показав на цифровий компас. – Якби ми

зазнали електромагнітного імпульсу, цей малюк з'їхав би з глузду. Але він тримається неухильно стабільно.

- Дійсно. Ви вирішили й надалі тримати курс на Бостон?

"Ви вирішили..."

Й на цьому залишки Браянної паніки вичерпалися. "Усе правильно, - подумав він. - Тепер я капітан цього судна... врешті-решт, усе зводиться до цього. Ви мусили б нагадати мені про це в першу чергу, друже мій, і позбавили б нас обох багатьох прикрощів".

- "Логан" на світанку, не маючи поняття, що відбувається на землі під нами, а також у довколишньому світі? В жодному разі!

- Тоді який у нас пункт призначення? Чи вам потрібен час, щоби розважити це питання?

Браян часу не потребував. А тепер ще й інші дії, які він мусив виконати, почали вишиковуватися в ряд.

- Я знаю, - сказав він. - І, гадаю, вже час поговорити з пасажирями. З тими небагатьма, які залишилися, у всякому разі.

Браян узяв мікрофон, і в цю саму мить у кабіну поткнув своєю головою той лисий чоловік, що був спав у бізнес-класі.

- Чи не буде хтось із вас, джентльмени, таким ласкавим, щоби пояснити мені, що трапилося з усією обслугою на цьому судні? - роздратовано запитав він. - Я так приємно виспався... але зараз мені хотілося б уже й повечеряти.

Дайна Беллмен почувалася набагато краще. Так добре було мати навкруг себе інших людей, відчувати їх втішливу присутність. Вона сиділа в невеличкому гурті разом з Албертом Кавснером, Лорел Стівенсон і чоловіком в обстріпаному спортивному піджаку, який відрекомендувався Робертом Дженкінсом. Він сказав, що є автором понад сорока детективних романів, і прямував у Бостон, щоб виступити там з доповіддю на форумі фанатів цього жанру.

– Зараз, – сказав він, – я бачу, що втрапив у колізію, набагато загадковішу за найбільш екстравагантні з тих, які я коли-небудь наважився б розписувати.

Ця четвірка сиділа в центральному ряді, ближче до переду загального салону. Чоловік у светрі під горло сидів під правим бортом на кілька рядів позаду, тримаючи хустинку собі біля носа (який насправді перестав кровоточити ще кілька хвилин тому), і парився в пихатій самотності. Неподалік, ніяково за ним наглядаючи, сидів Дон Ґефні. Ґефні заговорив тільки раз, спитавши в Під Горла, як того звать. Під Горло не відповів. Він просто втупився в Ґефні поглядом зловісної глибини понад букетом свого зіжмаканого носовичка.

Більше Ґефні нічого не питав.

– Хто-небудь має бодай якесь уявлення, що тут відбувається? – ледь не благально промовила Лорел. – Завтра в мене мусила розпочатися перша за десять років справжня відпустка, а тут зараз таке.

Алберт ненароком якраз дивився впрост на міс Стівенсон, коли вона це промовляла. Коли прозвучала фраза про її першу

за десять років справжню відпустку, очі пані раптом смикнулись вправо і швидко три-чотири рази змигнули, немов в одне з них щойно потрапила крихітна порошок. Думка така сильна, що, назвімо її впевненістю, зринула йому в мозку: ця пані бреше. З якоїсь причини ця пані бреше. Він придивився до неї уважніше і не знайшов нічого особливо визначного – просто жінка зі слідами в'янучої миловидності, жінка, яка притьмом виходить з віку "до тридцяти", наближаючись до середнього (а для Алберта тридцять років якраз і були тим порогом, за яким починався середній вік), жінка, яка невдовзі стане безбарвною невидимкою. Але наразі вона була яскравою; щоки в неї аж палали. Він не знав, що означає ця брехня, але помітив, як вона вмент освіжила її миловидність, зробила цю пані ледь не красунею.

"Ось та пані, якій варто частіше брехати, – подумав Алберт. А тоді, перш ніж він чи хтось інший встиг відповісти цій жінці, з гучномовців угорі почувся голос Браяна:

– Леді і джентльмени, говорить капітан.

– В сраці моїй капітан, – гарикнув Під Горло.

– Замокніть! – вигукнув Гефні через прохід.

Під Горло подивився на нього, здригнувся і затих.

– Як ви, безсумнівно, знаєте, зараз у нас надзвичайно дивна ситуація, – продовжував Браян. – Нема потреби мені вам її пояснювати; щоб зрозуміти, вам достатньо роззирнутися довкола себе.

– Я нічого не розумію, – пробурмотів Алберт.

- Мені також відомі деякі додаткові деталі. Боюся, вони не будуть для вас надто втішливими, але, оскільки ми в цьому разі, я хочу бути якомога відвертішим. Я не маю жодного зв'язку між пілотською кабіною і наземними службами. Крім того, приблизно п'ять хвилин тому ми мусили ясно побачити з нашого літака вогні Денвера. Побачити їх нам не вдалося. Єдиний висновок, який я готовий з цього зробити просто зараз, - хтось там забув сплатити рахунок за електрику. І, поки ми не дізнаємося трохи більше, це єдиний висновок, який будь-хто з нас має зробити.

Він на мить замовк. Лорел взяла за руку Дайну. Алберт видав низький, святобливий свист. Роберт Дженкінс, письменник-детективник, впустивши руки собі на коліна, замріяно дивився в простір.

- Це були погані новини, - продовжив Браян. - Добра ж новина така: літак не пошкоджений, у нас багато пального, а я кваліфікований пілот, який може управляти літаком цього типу й моделі. А також посадити його. Гадаю, всі ми погодимося з тим, що безпечна посадка є нашим пріоритетом. Поки ми цього не виконаємо, не існує нічого, що ми могли б тут зробити, і можу вас запевнити, це буде виконано. Й останнє, що я хочу вам повідомити, - тепер пунктом нашого призначення є Бенгор, штат Мейн[82].

Під Горло рвучко сів прямо:

- Щооо? - проревів він.

- Бортове навігаційне обладнання у нас у повному робочому порядку, але я не можу сказати те саме про маяки - навігаційні сигнали, що подаються з землі, - які ми також використовуємо. За таких обставин я вирішив не входити в повітряний простір

аеропорту "Логан". Мені не вдалося викликати по радіо нікого – ні в повітрі, ні на землі. На вигляд, радіообладнання літака працює, але за даних обставин я не можу покладатися тільки на вигляд. Бенгорський міжнародний аеропорт має такі переваги: коротший захід на посадку, і то не над водою, а над землею; повітряний рух у наш орієнтовний час прибуття, приблизно о 8:30 ранку, буде набагато менш інтенсивним – якщо він узагалі там буде; до того ж БМА, який колись був авіа базою "Доу" Військово-повітряних сил[83], має найдовшу з усіх аеропортів Східного узбережжя Сполучених Штатів злітно-посадкову смугу. Наші британські й французькі друзі, коли не приймає Нью-Йорк, саджають там "Конкорди".

Під Горло заволав:

– У мене важлива зустріч у "Пруденційному" цього ранку о дев'ятій годині. І Я ЗАБОРОНЯЮ ВАМ ЛЕТИТИ В ЯКИЙСЬ ЗАСРАТИЙ МЕЙНСЬКИЙ АЕРОПОРТ!

Дайна сіпнулася від крику Під Горла, а потім зіщулилася, притислася збоку щокою до грудей Лорел Стівенсон. Вона не плакала – поки що, у всякому разі, – але Лорел відчула, як почали здригатися її груди.

– ВИ МЕНЕ ЧУЄТЕ? – не вгавав Під Горло. – Я МУШУ БУТИ В БОСТОНІ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НАДЗВИЧАЙНО ВЕЛИКОЇ ТРАНСАКЦІЇ ОБЛІГАЦІЙ І Я МАЮ НЕСХИТНИЙ НАМІР ПРИБУТИ НА ЦЮ ЗУСТРІЧ ВЧАСНО! – Він розстібнув на собі ремінь безпеки і почав підводитися. Щоки мав червоні, лоб у нього був восково-блідим. Від порожнього виразу в його очах Лорел стало страшно. – Ви це РОЗУМІ...

– Будь ласка, – попрохала Лорел. – Будь ласка, містере, ви лякаєте цю маленьку дівчинку.

Під Горло повернув до неї обличчя з тим його ворохобним порожнім поглядом. Лорел чекала.

- ЛЯКАЮ МАЛЕНЬКУ ДІВЧИНКУ? НАС ПЕРЕНАПРАВЛЯЮТЬ НЕВІДЬ-КУДИ, ДО ЯКОГОСЬ ДРІБНОСРАНОГО КУРНИКА, А НЕ АЕРОПОРТУ, А ВАС УСЬОГО ЛИШЕ НЕПОКОЇТЬ ЦЯ...

- Сядьте й замовкніть, а то я вам зараз заткну горло, - промовив, підводячись, Г'єфні. Щонайменше на двадцять років старший за Під Горла, він був важчим і набагато ширшим у грудях. Рукава його червоної фланелевої сорочки були засукані до ліктів, і, коли він стиснув кулаки, передпліччя в нього збугрилися м'язами. Дядько скидався на лісоруба, який тільки-но почав розм'якати, щойно вийшовши на пенсію.

Верхня губа Під Горла відтягнулася вгору, оскаливши зуби. Ця собача гримаса налякала Лорел, бо їй не вірилося, що цей чоловік сам розуміє, які він корчить міни. Вона виявилася першою з усіх, загадавшись питанням - а чи не божевільна ця людина.

- Не думаю, що вам вдасться зробити це самотуж, татуню, - сказав він.

- А він і не мусить. - Це був той лисий чоловік з бізнес-класу.
- Я тобі й сам відміряю, якщо не заткнешся.

Зібравши всю свою хоробрість, Алберт Кавснер також мовив:

- І я теж, ти, поц.

Промовивши ці слова, він відчув величезне полегшення. Відчув себе одним з тих хлопців у Аламо, які переступили лінію, проведену на землі полковником Тревісом[84].

Під Горло озирнувся довкола. Губа в нього здійнялася й опала в тому дивному, собачому вишкірі.

– Бачу. Бачу. Всі ви тут проти мене. Добре. – Він сів, войовничо дивлячись на них. – Але якби ви бодай щось знали про ринок облігацій Південної Америки...

Він не закінчив. На поруччі сусіднього з ним крісла лежала серветка. Він взяв її, роздивився і почав обскубувати.

– Не треба було так, – промовив Ґефні. – Я не природжений задерій і без усіяких нахилів до цього. – Він намагається говорити м'яко, подумала Лорел, але настороженість просвічує в його тоні, а ще, можливо, і гнів. – Ви мусите просто розслабитися і сприймати все легше. Погляньте на світлий бік справи! Авіакомпанія, напевне, поверне вам повну ціну квитка за цей політ.

Під Горло коротко скинув очима в бік Дона Ґефні, а потім знову подивився на коктейльну серветку. Він припинив її скубти, а почав розривати на довгі смужки.

– Хто-небудь тут знає, як поратися з отією маленькою пічкою на бортовій кухні? – запитав Лисий так, ніби нічого не відбулося. – Я хочу повечеряти.

Ніхто не відповів.

– Я й не очікував, – сумно промовив Лисий. – Епоха спеціалізації. Ганебний час для життя.

З цим філософським проголошенням Лисий знову пішов собі до бізнес-класу.

Лорел опустила очі й побачила, що під обідками темних окулярів у життєрадісній оправі з червоної пластмаси щоки Дайни Беллмен мокрі від сліз. Дещо призабувши про власний страх і розгубленість, принаймні тимчасово, Лорел обняла дівчинку.

– Не плач, любонько, той чоловік просто рознервувався. Зараз з ним уже краще.

"Якщо можна назвати кращим те, як він там сидить і загіпнотизовано дивиться, розриваючи на дрібні смужки серветку", – подумала вона сама собі.

– Я боюся, – прошепотіла Дайна. – Ми всі здаємося монстрами тому чоловіку.

– Ні, я так не думаю, – сказала Лорел здивовано і трохи вражено. – Звідки в тебе такі думки?

– Не знаю, – відповіла Дайна. Їй подобалася ця жінка – сподобалася з тієї ж миті, як вона почула її голос, – але вона не мала наміру розказувати Лорел, що на якусь крихітну секунду вона побачила їх усіх, включно з собою, коли вони озирнулися на того чоловіка з гучним голосом. Вона в ту мить була всередині того чоловіка з гучним голосом – його звать містер Тумс, чи містер Танні, чи якимось так, – і в його очах вони виглядали зграєю злих, себелюбних тролів.

Якби вона розказала щось таке міс Лі, міс Лі подумала б, що вона збожеволіла. Чому ця жінка, з якою Дайна лише щойно познайомилася, подумає інакше?

Тому Дайна не сказала нічого.

Лорел поцілувала дівчинку в щоку. Шкіра під губами була гарячою.

- Не бійся, любонько. Наш політ продовжується гладенько-гладесенько - хіба ти цього не відчуваєш? - і всього за кілька годин ми будемо в безпеці знову на землі.

- Це добре. Хоча я б хотіла, щоб і тітка Вікі була тут. Де вона, як ви думаєте?

- Не знаю, любонько, - відповіла Лорел. - Аби ж то знати.

Дайна знову подумала про обличчя, які побачив той крикливий чоловік: злі обличчя, жорстокі обличчя. Вона подумала про своє обличчя, яким він його сприймав: по-свинячому захланний дитячий писок з очицями, прихованими за величезними чорними лінзами. На цьому її хоробрість урвалася, і дівчинка почала ридати хрипкими, болісними схлипами, які краяли Лорел серце. Жінка міцно обнімала дівчинку, бо це було єдиним, що вона могла придумати, а невдовзі вже плакала й сама. Так вони проплакали разом хвилин з п'ять, а потім Дайна почала знову заспокоюватись. Лорел поверх малої поглянула на стрункого юнака, чиє ім'я було чи то Алберт, чи Алвін, точно вона не запам'ятала, і побачила, що очі у нього також вологі. Він перехопив її погляд і поспішно опустив очі собі на руки.

Дайна видала останній судомний схлип, а потім просто лягла, поклавши голову на груди Лорел.

- Гадаю, плачем тут не допоможеш, еге ж?

- Так, гадаю, що ні, - погодилась Лорел. - Чому б тобі не спробувати заснути, Дайно?

Дайна зітхнула - такий сльозливий, нещасний звук.

- Не думаю, що я зможу. Я вже поспала.

"І не кажи", - подумала Лорел. А рейс №29, продовжуючи летіти на висоті 36 000 футів над темним тілом Америки, просувався зі швидкістю понад п'ятсот миль на годину на схід.

Розділ 3

Дедуктивний метод. Випадковості і статистика. Уявлені можливості. Тиск у проваллях. Проблема Бетані. Зниження починається.

1

- Десь з годину тому ця мала дівчинка сказала дещо цікаве, - раптом озвався Роберт Дженкінс.

На той час та маленька дівчинка, попри власні сумніви щодо своєї на це спроможності, вже знову спала. Алберт Кавснер також куняв, можливо, щоб знову повернутися на ті самі легендарні вулиці Тумстона. Він дістав був свою скрипку з горішнього багажного відсіку, і тепер вона лежала в нього на колінах.

- Ха! - вигукнув він і випростався.

- Перепрошую, - промовив Дженкінс, - ви вже дрімали?

– Аж ніяк, – відповів Алберт. – Зовсім нема сну. – Й на доказ цього він обернувся до Дженкінса своїми величезними, почервонілими очиськами. Під обома залягли темні тіні. Дженкінс подумав, що хлопець трішки схожий на єнота, якого хтось налякав, коли той грабував сміттєві баки. – А що вона сказала?

– Дівчинка сказала міс Стівенсон, що навряд чи зможе заснути, бо вже виспалася. Раніше.

Алберт ненадовго задивився на Дайну.

– Ну, вона ж зараз залягла, – сказав він.

– Я це й сам бачу, але не в цьому сенс, хлопчику милесенький. Зовсім не в цьому сенс.

Алберт подумав, чи не сказати містерові Дженкінсу, що Козир Кавснер, найметкіший юдей на захід від Міссісіпі і єдиний техасець, котрий вижив у Битві при Аламо, аж ніяк не такий ватяний, щоб називати його милесеньким хлопчиком, але вирішив не перейматися... поки що, принаймні.

– А в чому тоді сенс?

– Я також спав. Відключився ще до того, як наш капітан – той, з яким ми злітали, я маю на увазі – вимкнув застереження "НЕ КУРИТИ". Зі мною завжди так. Потяги, автобуси, літаки – щойно вмикаються двигуни, я відпливаю геть, неначе немовля. А як щодо вас, хлопчику милесенький?

– Що щодо мене?

– Ви спали? Ви ж спали, чи не так?

- Ну, тааак.

- Всі ми спали. А люди, які зникли, не спали.

Алберт задумався.

- Ну... можливо.

- Нісенітниця, - мало не радісно мовив Дженкінс. - Я пишу детективи, саме цим заробляю собі на життя. Дедукція - мій хліб з маслом, можна сказати. Чи не здається вам, що хтось, аби він прокинувся в той час, коли всіх тих людей ліквідовували, закричав би, як різаний, і тим розбудив би нас?

- Гадаю, так, - задумливо погодився Алберт. - Можливо, крім отого парубка, що сидить там, позаду. Не думаю, щоб його навіть сирена протиповітряної тривоги змогла розбудити.

- Гаразд. Ваш виняток належно занотовано. Але ніхто не закричав, чи не так? І ніхто не зголосився розповісти решті нас, що трапалося. Таким чином, я роблю дедуктивний висновок: видалено було тільки тих пасажирів, які не спали. Разом з пілотами, звісно.

- Тааак. Мабуть, що так.

- Ви здаєтеся збентеженим, хлопчику мій милесенький. Вираз вашого обличчя підказує, що, попри всю її чарівливість, моя теорія не вбачається вами як досконала. Я можу запитати, чому ні? Хіба я щось залишив поза увагою?

Вираз обличчя Дженкінса проказував, що сам він не вірить у висловлену ним можливість, але матір виховала його так, щоб він завжди лишався ввічливим.

- Не знаю, - чесно відповів Алберт. - Скільки нас тут?
Одинадцять?

- Так. Рахуючи того парубка позаду - того, що в коматозному стані, - нас налічується одинадцяттеро.

- Якщо ви праві, чи не мусить нас бути більше?

- Чому?

Але Алберт замовк, раптом вражений яскравим спогадом зі свого дитинства. Він виховувався в теологічно присмерковій зоні батьками, які не належали до ортодоксів, але й агностиками вони також не були. Алберт з його братами росли, дотримуючись певних дієтичних традицій (чи законів, чи що воно там), вони пройшли через Бар-Міцви[85], їх виховували з розумінням, хто вони такі, звідки вони прийшли і що це мусить означати. А історія, яку найясніше запам'ятав Алберт зі своїх відвідувань храму, була історією про останню кару, накладену на фараона, - про ту бузувірську пожертву, стягнуту ранковим темним янголом Господнім.

І тепер, внутрішнім зором, він побачив того янгола, як він рухається не через Єгипет, а через їхній літак, прибираючи більшість пасажирів до своїх жахливих грудей... не тому, що вони знехтували намазати свої одвірки (чи, можливо, ремені безпеки) кров'ю ягнят, а тому що...[86]

- Чому? Ну, то чому?

Алберт не знав, але його все одно пройняло дрижаками. Він пошкодував, що йому згадалася ця стара моторозна історія. "Відпусти моїх постійних пасажирів", - подумав він. От тільки це зовсім не було смішно[87].

- Алберте? - здавалося, голос містера Дженкінса доноситься з якоїсь дальньої далечини. - Алберте, з вами все гаразд?

- Так, просто думаю, - прокашлявся хлопець. - Розумієте, якби це оминуло всіх пасажирів, які спали, нас було б щонайменше шістдесят. Можливо, й більше. Я маю на увазі, це ж досвітній рейс.

- Хлопчику мій милесенький, ви коли-небудь...

- Ви не могли б називати мене Албертом, містере Дженкінс. Це моє ім'я.

Дженкінс поплескав Алберта по плечу.

- Вибачте. Дійсно. Це в мене не через зверхність. Я збентежений, а коли я збентежений, я маю тенденцію ховатися... як та черепаха, що втягує голову собі під панцир. Тільки я ховаюся до літературних вигадок. Здається, я наразі грав Філо Венса. Це такий детектив - видатний детектив, - створений покійним С.С. Ван Дайном[88]. Маю підозру, що ви його ніколи не читали. Навряд чи хтось його читає в наші дні, що сумно. У будь-якому випадку, я вибачаюся.

- Та все гаразд, - відповів Алберт ніяково.

- Албертом ви є і будете Албертом відтепер і надалі, - пообіцяв Роберт Дженкінс. - Я хотів у вас спитати, чи літали ви досвітніми рейсами раніше?

- Ні. Я навіть через усю країну ніколи раніше не літав.

- Ну, я літав. Багато разів. Кілька разів я навіть пішов проти власної природної схильності й не засинав деякий час. Здебільшого, коли був молодшим, а в літаках гуло гучніше. Сказавши так багато, тепер уже я, либонь, можу епатажно виказати свій вік, зізнавшись, що моя перша подорож від узбережжя до узбережжя відбулася ще на гвинтовому літальному апараті "Ті-Дабл'ю-Ей"[89], який робив дорогою дві посадки... щоб заправитися. З моїх спостережень, схоже на те, що мало людей на таких рейсах засинають у першу годину... а от пізніше сплять уже майже всі. Першу годину люди займаються тим, що роздивляються на краєвиди, балакають зі своїми благовірними чи з сусідами по подорожі, випивають чарочку або дві.

- Освоюються, ви хочете сказати, - докинув Алберт. Він абсолютно погоджувався з тим, що говорив містер Дженкінс, хоча його власне освоювання було вкрай коротким; він перебував у такому збудженні перед подорожжю і тим новим життям, яке на нього чекало, що останні пару ночей майже не спав. І в наслідку вимкнувся, як лампочка, майже відразу, щойно "Боїнг-767" покинув землю.

- Влаштовуються у своїх гніздечках, - погодився містер Дженкінс. - Ви, часом, не звернули увагу на той столик-візок перед кабіною пілотів, хлопчи... Алберте?

- Я бачив, він там стоїть, - кивнув Алберт.

Очі Дженкінса спалахнули:

- Так, дійсно, його можна було або побачити, або перечепитися через нього. Але чи побачили ви його посправжньому?

- Здогадуюсь, що ні – якщо вам там щось кинулось в очі, то мені – ні.

- Помічають не очі, Алберте, помічає розум. Тренований, дедуктивний розум. Я не Шерлок Голмс, але я помітив, що його тільки недавно витягли з тієї маленької комірки, куди його ховають, і на його нижній полиці все ще стоять ужиті склянки з подачі напоїв перед злетом. З цього я роблю такі висновки: літак злетів нормально, піднявся до своєї крейсерської висоти і, на наше щастя, було задіяно автопілот. Потім капітан вимкнув світлове застереження щодо ременів безпеки. Це відбулося приблизно через тридцять хвилин від початку польоту, тобто якщо я правильно інтерпретую обставини – приблизно о першій ночі за Тихоокеанським літнім часом.

Коли вимкнулося світлове застереження про ремені безпеки, підвелися стюардеси й почали виконувати своє перше завдання – на висоті 24 000 футів, яка дедалі зростала, вони готували коктейлі для приблизно ста п'ятдесяти осіб. Тим часом, капітан програмує автопілот летіти на схід таким-то курсом, утримуючи літак на висоті 36 000 футів. Кілька пасажирів – фактично, одинадцятьоро нас – заснули. Серед решти хтось, можливо, куняє (але западаючи в сон недостатньо глибоко, бо це не врятувало його від того, що трапилось потім), інші ж залишаються цілком бадьорими.

- Влаштовуються у своїх гніздечках, – підказав Алберт.

- Точно! Влаштовуються у своїх гніздечках. – Дженкінс помовчав, а потім не без мелодраматичності додав: – От тоді це й трапилось.

- Що трапилось, містере Дженкінс? – перепитав Алберт. – У вас є якісь припущення щодо цього?

Дженкінс довго не відповідав, а коли нарешті почав, чимало веселості пропало з його тону. Слухаючи його, Алберт уперше зрозумів, що під своїм дещо театральним флером Роберт Дженкінс наляканий не менше за самого Алберта. І виявив, що йому це байдуже; це робило літнього автора детективів у добряче виношеному піджаку справжнішим.

– Дедукція у найчистішому вигляді є в історіях про таємницю замкненої кімнати, – почав Дженкінс. – Я сам написав колись трохи таких – більше, ніж трохи, якщо бути цілком чесним, – але ніколи не очікував, що сам у таку історію потраплю.

Алберт дивився на нього й не міг придумати жодної відповіді. Йому зненацька згадалося оповідання про Шерлока Голмса "Пістрява стрічка". В тому оповіданні отруйна змія потрапляла до знаменитої замкненої кімнати крізь вентиляційну продухвину. Безсмертному Шерлоку Голмсу навіть не довелося збуджувати всі свої мозкові клітини, щоби це розгадати.

Але якби навіть усі горішні багажні відсіки в їхньому літаку були повні отруйних змій – геть забиті ними, – де поділися трупи? Де поділися трупи? Знову в нього почав уповзати страх, він немов ліз угору по ногах до пахвини. Алберт подумки відзначив собі, що ще ніколи в житті він не почувався менш схожим на уславленого стрільця Козира Кавснера.

– Якби йшлося тільки про літак, – тихо продовжив Роберт Дженкінс, – гадаю, я міг би накидати певний сценарій, врешті-решт, останні роки двадцять п'ять я саме цим заробляв собі щоденний хліб. Бажаєте вислухати один з таких сценаріїв?

– Звичайно, – кивнув Алберт.

- Дуже добре. Скажімо, якась тіньова урядова організація, типу "Шопи"[90], вирішила провести якийсь експеримент, і ми в ньому піддослідні. Зважаючи на обставини, метою цього експерименту є документування впливу жорсткого ментального та емоційного стресу на групу пересічних американців. Вони, ті науковці, які проводять цей експеримент, закачують у бортову кисневу систему якогось роду снодійний засіб без запаху.

- А такі штуки існують? - запитав Алберт, причарований.

- Існують, аякже, - сказав Дженкінс. - Діазалін, це раз. Метопропінол, це два. Я пам'ятаю, як читачі, котрим було приємно вважати себе "серйозними", насміхалися з романів Сакса Ромера про Фу Манчу[91]. Називали їх надуманими мелодрамами найганебнішого ґатунку. - Дженкінс спроквола похитав головою. - Зараз, завдяки біологічним дослідженням і параної таких аббревіатурних агенцій, як ЦРУ чи РУМО[92], ми живемо у світі, який Саксу Ромеру здався б найгіршим з кошмарів. Діазалін, який, до речі, є нервовим газом, слугував би найкраще. Все відбулося б дуже швидко. Його випускають у салон, і всі засинають, окрім пілота, який дихає чистим повітрям крізь маску.

- Але... - почав Алберт.

Дженкінс усміхнувся й підняв долоню.

- Я знаю ваше заперечення, Алберте, і можу його пояснити. Ви дозволите?

Алберт кивнув.

- Пілот саджає літак - на якомусь секретному аеродромі в Неваді, скажімо. Пасажирів, які не спали, коли було випущено

газ, – і стюардес, звичайно, – виносять зловісні люди в білих скафандрах, як у "Штамі "Андромеда""[93]. Пасажири, які спали, – ви і я серед них, мій юний друже, – просто так і продовжують спати, тільки дещо міцніше, ніж до того. Після цього пілот повертає наш літак на визначену висоту і курс. І активує автопілот. Коли літак досягає Скелястих гір, дія газу починає минати. Діазалін – це так званий чистий засіб, який не залишає по собі відчутних наслідків. Жодного похмілля, іншим словом. Через інтерком пілот чує, як плаче сліпа дівчинка, гукаючи свою тітку. Він розуміє, що зараз вона розбудить інших пасажирів. Експеримент ось-ось розпочнеться. Він підводиться і полишає кабіну, зачиняючи за собою двері.

– Як би він зміг це зробити? Ззовні там нема ніякої клямки.

Дженкінс зверхньо відмахнувся.

– Найпростіша річ у світі, Алберте. Він використовує смужку клейкої стрічки, навспак липкою стороною. Щойно засувка всередині клацнула – двері замкнені.

В Алберта на обличчі почала ширитися захоплена усмішка – та тут же вона й застигла.

– У такому випадку, пілотом мусить бути один з нас, – промовив він.

– І так, і ні. У моєму сценарії пілот і є пілотом. Пілотом, якому трапилось перебувати нібито літерним пасажиром на борту літака, що прямує в Бостон. Мій пілот, коли почало розкручуватися це лайно, сидів у першому класі, менш як за тридцять футів від дверей кабіни.

– Капітан Інґал, – тихим, нажаханим голосом промовив Алберт.

Дженкінс відповів самовдоволеним, але благодущним тоном професора геометрії, який щойно написав QED[94] під доведенням якоїсь особливо складної теореми:

– Капітан Інґал, – погодився він.

Ні той, ні інший не помічали, якими блискучими, гарячковими очима на них дивиться містер Під Горло. Тепер Під Горло дістав з кишені на спинці крісла перед собою журнал авіакомпанії, зірвав з нього обкладинку і почав роздирати її повільними, тонкими смужками. Дозволяючи їм тріпотіти на підлогу, де вони приєднувалися до тих обривків коктейльної серветки, що вже лежали навкруг його коричневих туфель. Губи у нього беззвучно ворушилися.

2

Якби Алберт студював Новий Заповіт, він зрозумів би, як міг почуватися найбільш ревний гонитель ранніх християн Савл, коли по дорозі в Дамаск йому луска спала з очей[95]. Він дивився на Дженкінса з палким завзяттям, з мозку йому вимело всі рештки сонливості.

Звичайно, якщо добре про це подумати або якщо хтось на кшталт містера Дженкінса – а він таки голова, хай який там на ньому обстріпаний спортивний піджак, – про це за тебе подумає, все стає таким очевидним, що годі не второпати. Майже всі пасажери й екіпаж рейсу №29 "Американської гідності" пропали між пустелею Могаве і Великим вододілом[96]... але серед тих, хто вижив, знайшовся – о, дивина! дивина! – інший пілот "Американської гідності", за його

ж власними словами: "Кваліфікований пілот, який може управляти літаком цього типу й моделі – а також посадити його".

Дженкінс, який уважно спостерігав за Албертом, тепер усміхнувся. Небагато гумору було в тій посмішці.

– Привабливий сценарій, – сказав він. – Чи не так?

– Ми мусимо вхопити його відразу ж, щойно приземлимося, – заявив Алберт, гарячково тручи долонею собі щоку. – Ви, я, містер Гефні і той британець. Він, схоже, парубок крутий. От тільки... якщо британець теж у цьому замішаний? Знаєте, він може бути охоронцем капітана Інґала. Просто на той випадок, якщо хтось усе вирахує, як от ви це зробили.

Дженкінс розтулив було рота, щоб відповісти, але Алберт кинувся далі раніше, ніж той встиг:

– Ми просто мусимо скрутити їх обох. Яюсь. – Він послав містерові Дженкінсу тонку посмішку. Посмішку Козира Кавснера. Холодну, щільну, небезпечну. Посмішку чоловіка, який діє швидше за бісову блискавку і сам це знає. – Можливо, я й не наймудріший хлопець у світі, містере Дженкінс, але я також не чийсь лабораторний пацюк.

– Але він не тримається купи, розумієте, – делікатно промовив Дженкінс.

Алберт моргнув:

– Хто?

- Сценарій, який я вам щойно виклав. Він не тримається купи.

- Але ж... ви самі...

- Я казав: "Якби йшлося тільки про літак, я міг би зобразити сценарій". Що й зробив. Гарний сюжет. Якби за ним написати книжку, я певен, мій агент знайшов би для неї видавця. На жаль, у нас справа не тільки в літаку. Нехай Денвер іще міг би бути там, унизу, чомусь з усіма вимкнутими вогнями. Я відстежував, як ми долаємо наш маршрут, звіряючись зі своїм годинником, і тепер можу вам сказати, що те саме не лише з Денвером. Хоч Омаха, хоч Де-Мойн[97] – жодних ознак цих міст нема там, унизу, в темряві, хлопчику мій. Я не помітив там фактично жодного вогника. Ні фермерських будинків, ні зернохосовищ з вантажними дворами. Ні швидкісних автомагістралей. Ці речі добре видно вночі, розумієте – з новітнім інтенсивним освітленням вони видніються дуже добре навіть з висоти шести миль. Земля там у суцільній темряві. Тобто, я можу повірити, що існує така державна агенція – достатньо цинічна, щоб задурманити всіх нас, аби лише подивитися на нашу реакцію. Гіпотетично, принаймні. У що я повірити не можу – це в те, що навіть "Шопа" зуміла б переконати всіх і кожного вздовж нашого маршруту вимкнути світло, аби посилити ілюзію, ніби ми залишилися самі-однісінькі.

- Ну... може, все це просто фейк, – висловив припущення Алберт. – Може, ми все ще на землі і все, що ми бачимо за вікнами, нам якось демонструється проекторами. Я колись бачив подібне в якомусь фільмі.

Дженкінс повільно, з сумом похитав головою.

- Я певен, що той фільм був цікавим, проте не вірю, що таке можна здійснити в реальному житті. Не думаю, якщо тільки наша намислена секретна агенція не створила якийсь досконалий ультраширокий екран 3-D проєкції. Те, що зараз відбувається, Алберте, відбувається не тільки всередині нашого літака, і впоратися з цим дедукції несила.

- Але ж цей пілот, - дико вигукнув Алберт. - Як бути з тим, що він вигулькнув у потрібному місці в потрібний час?

- Алберте, ви фанат бейсболу?

- Га? Ні. Тобто, інколи я дивлюся "Доджерсів"[98] по телевізору, але не дуже.

- Ну, тоді дозвольте мені розповісти вам про найдивовижнішу статистику одного матчу цієї гри, самою суттю якої і є статистика. У 1957 році, відбиваючи м'яча, Тед Вільямс[99] добіг до бази шістнадцять разів поспіль. Це відбулося протягом шести ігор. У 1941 році Джо Ді Маджіо[100] успішно відбивав у п'ятдесяти шести іграх поспіль, але ймовірність того, що вдалося Ді Маджіо, блідне в порівнянні з ймовірністю досягнення Вільямса, шанси на яке десь ближче до одного проти двох мільярдів. Бейсбольні фанати любляють казати, що серію Ді Маджіо ніхто не повторить. Я не згоден. Але я б залюбки заклався на те, що, якщо в наступну тисячу років ще гратимуть у бейсбол, Вільямсові шістнадцять баз підряд так і залишаться рекордом.

- І що з цього всього випливає?

- Впливає те, що я вважаю присутність цієї ночі капітана Інґала на борту не більш і не менш як випадковістю - такою ж, як шістнадцять баз поспіль Теда Вільямса. І, зважаючи на наші

обставини, я назвав би це вельми щасливим випадком. Алберте, якби в житті було, як у детективному романі, де випадкові збіги не дозволено, а неймовірність шансів ніколи не триває задовго, життя було б набагато пристойнішою справою. Втім, я переконався, що в житті випадковість не виняток, а правило.

- Що ж тоді зараз відбувається? - прошепотів Алберт.

Дженкінс видав довге, нелегке зітхання.

- Боюся, я не та людина, в якій треба про це питати. Вельми погано, що на борту зараз немає Леррі Нівена чи Джона Варлі[101].

- Хто ці люди?

- Наукові фантасти.

З

- Не думаю, що ви читаєте наукову фантастику, чи не так? - зненацька запитав Нік Гопвел. Браян обернувся, дивлячись на нього. Відтоді як Браян взявся за управління "Боїнгом" рейсу №29, тобто, тепер уже майже дві години тому, Нік тихо сидів у штурманському кріслі. Він мовчки слухав, поки Браян не припинив намагання зв'язатися з кимось - з будь-ким - на землі чи в повітрі.

- Дитиною я був від неї в шаленому захваті, - відповів Браян.
- А ви?

Нік усміхнувся:

- Поки мені не виповнилося років вісімнадцять, я був упевнений, що Свята Трійця складається з Роберта Гайнлайна, Джона Кристофера і Джона Віндема[102]. Друже, я оце сидів тут і перебирав у голові всі ті старі книжки. І думав про такі екзотичні речі, як викривлення часу і викривлення простору та рейдерські операції космічних прибульців.

Браян кивнув. Йому полегшало. Приємно було знати, що він не єдиний, у кого зринають божевільні думки.

- Я маю на увазі, що в нас насправді нема жодного способу дізнатися, чи залишилося бодай щось там, унизу, або є?

- Ні, - сказав Браян. - Нема.

Над Іллінойсом низькі хмари приховували темний масив землі далеко внизу під літаком. Браян був упевненим, що це все ще та сама земля - Скелясті гори мали втішливо знайомий вигляд, навіть з висоти 36 000 футів, - але поза цим упевненості він не мав ні в чому. І така хмарність могла триматися аж до Бенгора. З недіючою авіадиспетчерською службою щось насправді знати він не мав змоги. Браян уже програв собі в голові певну кількість сценаріїв, і найнеприємнішим жеребом був такий: вони виходять з хмар і виявляють, що всі ознаки людського життя - включно з аеродромом, на якому він сподівався приземлитися, - щезли. І де йому тоді садовити цього птаха?

- Чекування для мене завжди було найважчою частиною, - промовив Нік.

"Найважчою частиною чого?" - спитав себе Браян, проте не промовив цього.

- Скажімо, ви нас опустите до п'яти тисяч футів чи десь так?
- зненацька запропонував Нік. - Просто, щоби швиденько роздивитися. Можливо, кілька побачених маленьких містечок і міжштатних шосе заспокоять нам мізки.

Браян уже встиг обдумати таку ідею. Обдумував він її з великим жаданням.

- Це спокусливо, - сказав він. - Але я не можу цього зробити.

- Чому ні?

- Щонайперше, я відповідаю за пасажирів, Ніку. Залишається небезпека паніки, навіть якщо я попередньо все поясню. Я думаю, зокрема, про нашого крикливого приятеля з важливою зустріччю в "Пру". Того, якому ви накрутили носа.

- Я зможу з ним упоратися, - запевнив Нік. - І з будь-ким іншим, хто почне бушувати, також.

- Не сумніваюся, що зможете, - мовив Браян, - але я все одно не бачу потреби лякати їх без необхідності. Перегодом ми й так про все дізнаємося. Ми ж не можемо залишатися в повітрі вічно, самі розумієте.

- Ваша правда, і аж занадто, друже, - сухо погодився Нік.

- Я міг би зробити це в тому випадку, якби був упевнений, що вийду з-під хмарного покриву на висоті п'яти чи чотирьох тисяч футів, проте без АДС й без інших літаків, з якими можна було б порадитися, такої впевненості не маю. Я навіть не знаю напевне, що за погода там, унизу, і наразі, кажучи це, я не маю

на увазі звичайні відхилення. Можете сміятися з мене, якщо хочете...

- Я не сміюся, друже. Я й зблизька не схильний до сміху. Повірте мені.

- Ну, припустімо, ми дійсно пройшли крізь викривлення часу, як у якомусь фантастичному оповіданні? Що, як я опущу нас униз крізь хмари, ми нашвидку поглянемо на череду бронтозаврів, які пасуться на полі якогось фермера Джона, а потім нас відразу ж розірве на шмаття циклоном або спопелить блискавками?

- Ви насправді вважаєте, що це можливо? - запитав Нік.

Браян подивився на нього уважно, аби пересвідчитися, чи було це запитання саркастичним. Схоже, що ні, але важко було судити напевне. Британці славні своєю здатністю до гумору з незворушним обличчям, хіба не так?

Браян почав було розповідати Ніку, що якимось бачив щось подібне в одній зі старих серій "Присмеркової зони"[103], та потім вирішив, що це навряд чи допоможе його авторитету, якщо не навпаки.

- Гадаю, це доволі мало ймовірно, проте сенс ви вхопили - ми просто не знаємо, з чим маємо справу. Ми можемо врізатися в якусь новеньку гору там, де зазвичай містилася північна частина штату Нью-Йорк. Або в інший літак. Чорт - може, навіть у космічний шатл. Зрештою, якщо це викривлення часу, ми можемо так само легко перебувати як у майбутньому, так і в минулому.

Нік подивився крізь вікно.

- Схоже на те, що небо наразі належить тільки нам.

- На цій висоті так, правда. А нижче - хтозна. А "хтозна" - це занадто слизькі обставини для пілота авіалайнера. Якщо ця хмарність буде триматися, коли ми досягнемо Бенгора, я збираюся залетіти далі. А коли будемо повертатися назад над Атлантичним океаном, зйду з крейсерської стелі. Шанси у нас будуть кращими, якщо ми почнемо зниження над водою.

- Тобто, поки що ми просто летимо далі.

- Правильно.

- І чекаємо.

- Знову правильно.

Нік зітхнув:

- Ну, ви тут капітан.

Браян посміхнувся:

- Ви втретє влучили.

4

Глибоко в проваллях, якими покраяно дно Тихого й Індійського океанів, є риби, які живуть, ніколи не побачивши, не відчувши сонця. Ці чудернацькі істоти плавають у тих глибинах примарними кулями, осяяними зсередини власним світінням. Хоча на вигляд тендітні, насправді вони дива біологічної конструкції, збудовані так, аби витримувати тиск, який, не

встигнеш і оком змигнути, розплющив би людину до товщини віконного скла. Проте їх величезна міцність є одночасно й їхньою слабкістю. В'язні власних нетутешніх тіл, вони навіки замкнені в тих темних глибинах. Якщо їх виловлюють і підтягують до поверхні, до сонця, вони просто вибухають. І то не зовнішній тиск їх руйнує, а його відсутність.

Креґ Тумі виріс у власному темному проваллі, і жив він пригніченим у власній атмосфері високого тиску. Батько його був доволі високим посадовцем у "Бенк оф Америка", відсутнім вдома протягом довгих періодів часу, ледь не карикатурно амбітним трударем, який прагне і досягає успіху. Свою єдину дитину він принукував так само невблаганно, як і самого себе. Малим Креґа жахали історії, які батько розповідав йому на ніч. Воно й не дивно, тому що саме жах і був тією емоцією, яку Роджер Тумі прагнув збудити в грудях хлопчика. Йшлося у тих казках здебільшого про расу монструозних істот, які звалися ленґоліерами.

Їхньою місією в житті, їх роботою (за словами Роджера Тумі, все у світі мало свою роботу, всі і кожний мусили виконувати власну серйозну роботу) було полювання на ледачих, байдикуватих дітей. Коли Креґові виповнилося сім років, він уже був амбітним трудягою, який прагне й досягає успіху, точнісінько як татусь. Він собі твердо вирішив: ленґоліери ніколи його не дістануть.

Шкільний табель успішності, в якому не всі оцінки були "А", був неприйнятним табелем. Оцінки "А" ставали темою лекції, сповненої страшних віщувань: яким буває життя копача канав чи того, хто випорожнює сміттєві баки; а кожна "В" спричиняла покарання, найчастіше – тижневу заборону хлопчику гуляти. Впродовж такого тижня Креґу дозволялося полишати його кімнату, тільки щоби поїсти та сходити до школи. Вільного часу за гарну поведінку не передбачалося. З іншого боку, видатні

досягнення – як того разу, коли Креґ виграв чемпіонат трьох шкіл з десятиборства, – не забезпечували жодної похвали. Коли Креґ показав батькові медаль, якою його нагородили з цього приводу – на загальних зборах, перед усіма учнями, – той кинув на неї один погляд, щось буркнув і повернувся до своєї газети. Креґові було дев'ять років, коли батько помер від інфаркту. Хлопчик насправді відчував полегшення від того, що цей дублікат генерала Паттона[104] в "Бенк оф Америка" пішов на той світ.

Креґова мати була алкоголічкою, чиє пияцтво приборкувалося тільки чоловіком, за яким вона була заміжньою. Щойно, дякувати Богу, Роджер Тумі благополучно опинився під землею, звідки вже не міг розшукувати й бити її пляшки чи давати їй ляпаса, наказуючи тримати себе в руках, як вона взялася до справи свого життя по-справжньому. Свого сина вона навперемінки то задушувала ласками, то сковувала до закрижаніння відштовхуванням – залежно від тієї кількості джину, яка наразі вирувала в її кровообігу.

Поводилася вона часто дивно, а іноді й дико. Того дня, коли Креґові виповнилося десять, вона встромила йому між двох пальців ноги великого кухонного сірника. Підпалила його і, поки той повільно догорав до плоті, співала "Щасливого тобі дня народження". Попередивши сина, що, якщо він спробує погасити або вихопити сірника, вона зразу ж спровадить його до СІРІТСЬКОГО ПРИТУЛКУ. Коли Катарин Тумі набиралася, погроза СІРІТСЬКИМ ПРИТУЛКОМ звучала часто.

– У будь-якому випадку мені доведеться, – приказувала вона, підпалюючи сірника, що стирчав між пальців плачучого сина, наче якась тоненька святкова свічка. – Ти точнісінько такий, як твій батько. Він не знав, як розважатися, і ти так само. Ти зануда, Креґґі-Бегґі.

Вона доспівала пісню і задула сірника до того, як на нозі Креґа серйозно припало другий і третій пальці, але Креґ ніколи не забував того жовтого полум'я, тієї дерев'яної палички, що карлючилася, чорніючи, він не забув того палу і як його матір тягнула незграйні рулади своїм монотонним, п'яним голосом: "Щасливого дня народження, любий Креґгі-Веггі, щасливого дня народження тообі".

Гніт.

Тиск у проваллях.

Креґ Тумі й надалі отримував усі оцінки "А", і надалі проводив багато часу в своїй кімнаті. Місце, яке раніше було для нього Ковентрі[105], стало тепер його прихистком. Там він здебільшого виконував шкільні завдання, але інколи – коли щось йшло погано, коли він почувався загнаним у кут, – він брав один по одному аркуші паперу для нотаток і рвав їх на тонкі смужки. Він дозволяв їм спадати, вкладаючись довкола його тufель, тим часом як сам безтямно тупився очима в порожнечу. Проте ці безтямні періоди не були частими. Тоді ще ні.

Середню школу він закінчив з титулом веледикторіана[106]. Його мати не прийшла. Була п'яною. Він закінчив дев'ятим на своєму курсі Вищу школу менеджменту Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі. Його мати не прийшла. Вона була мертвою. У тому темному проваллі, що існувало в центрі його серця, Креґ був цілком упевнений, що ленґоліери зрештою прийшли по неї.

Завдяки навчальній програмі управлінців, Креґ потрапив на роботу в каліфорнійську корпорацію "Дезерт Сан Бенкінг". Працював він дуже добре, що не було дивним; врешті-решт його було змайстровано, щоб отримував тільки "А",

змайстровано таким, щоби благоденствував під тиском, який існує на нещадних глибинах. І подеколи, після якихось невеличких невдач на роботі (а в ті часи, всього п'ять коротких років тому, всі невдачі були невеличкими), він повертався до своєї старої квартири у Вествуді – всього за півмилі від того кондомініума, де почав жити Браян Інгал після свого розлучення, – і по кілька годин поспіль рвав на маленькі стрічки папір. Випадки роздирання паперу поступово частішали.

Упродовж тих п'яти років він мчав угору корпоративною драбиною не згірш за хорта, що женеться за механічним зайцем. Пліткарі біля водного кулера подекували, що в славній сорокарічній історії компанії "Дезерт Сан" він цілком може стати її наймолодшим віце-президентом. Але деякі риби влаштовані так, що спроможні піднятися тільки до якогось рівня, й не вище; вони вибухнуть, якщо порушать вбудовані в них обмеження.

Вісім місяців тому Креґа Тумі призначили керувати його першим цілком самостійним великим проектом – корпоративний еквівалент магістерської дисертації. Цей проект було створено відділом облігацій. Облігації – іноземні облігації й сміттєві облігації (часто це означало те саме) – були Креговою спеціалізацією. Цим проектом передбачалася купівля обмеженої кількості сумнівних південноамериканських облігацій – іноді називаних "облігаціями безнадійних боргів" – за ретельно встановленим розкладом. Зважаючи на обмежені терміни страховки, якою забезпечувалися ці облігації, і набагато більші податкові знижки, якими забезпечувалися такі оборудки (Дядько Сем ледь не на стіну дерся, щоби вберегти складну структуру південноамериканської заборгованості від розвалу на манір карткового будиночка), теорія, на якій ґрунтувалися ці придбання, була доволі безпечною. Просто все мусило робитися обережно.

Креґ Тумі презентував зухвалий план, від якого у багатьох полізли вгору брови. План полягав у великій закупівлі різних аргентинських облігацій, які загалом вважалися найгіршими з того сміття, що було на ринку. Креґ наполегливо і переконливо відстоював свій план, надаючи факти, цифри й прогнози на доведення власного твердження, що аргентинські облігації є достобіса надійнішими, ніж вони здаються. За одним сміливим ходом, доводив він, "Дезерт Сан" може стати найважливішим – і найбагатшим – покупцем іноземних облігацій на Американському Заході. Гроші, які вони зароблять, казав він, набагато менш важливі, ніж той довготерміновий рівень довіри, який вони собі забезпечать.

Після багатьох обговорень – і подекуди гарячих – Креґів підхід до цього проекту отримав зелене світло. Після тієї наради старший віце-президент Том Голбі відвів Креґа вбік, щоби поздоровити... й промовити слова застереження:

– Якщо в кінці фінансового року все вийде так, як ви очікуєте, ви станете загальним улюбленцем. Якщо ж ні, Креґу, ви опинитеся у вельми бурхливій ситуації. Припускаю, наступні кілька місяців будуть для вас гарним часом, щоби збудувати собі якийсь ураганний сховок.

– Мені не потрібно жодного ураганного сховку, містере Голбі, – впевнено відповів Креґ. – Що мені знадобиться після – дельтаплан. Це буде облігаційна оборудка століття – все одно, що знайти діаманти на якомусь сільському розпродажі. От почекайте й побачите.

Того вечора він пішов додому рано, та, щойно за ним зачинилися й замкнулися на тризасувний замок двері, впевнена усмішка сповзла з обличчя Креґа. На заміну їй прийшов той тривожний, безтямний вираз. Дорогою додому Креґ накупив новинно-аналітичних тижневиків. Він поніс їх до кухні, акуратно

поклав перед собою на столі і почав роздирати на довгі, вузькі смужки. Він займався цим понад шість годин. Він їх рвав, допоки "Ньюзвік", "Тайм" і "Ю Ес нюз енд ворлд ріпорт" не вляглися шматтям довкола на підлозі. Поховавши під собою його туфлі "Гуччі". Вигляд у Креґа був, як у єдиного, хто вижив після вибуху на фабриці з виробництва телеграфної стрічки.

Ті облігації, що він їх пропонував купувати, – і особливо аргентинські – були набагато ризикованішими, ніж він це подавав. Він проштовхнув свою пропозицію, перебільшуючи певні факти, применшуючи інші... і навіть вигдавши деякі на порожньому місці. Останніх доволі чимало, насправді. А потім прийшов додому, кілька годин рвав на смужки папір і сам дивувався – навіщо він це зробив. Він не знав про тих риб, що існують у проваллях, проживають власні життя і помирають своїми смертями, ніколи не побачивши сонця. Він не знав, що існують як риби, так і люди, для яких *bête noire*[107] є не тиск, а його відсутність. Він лише знав, що його ніби щось непереможно-нав'язливо примушувало купити ті облігації – приліпити собі на лоба мішень.

Тепер йому належало зустрітися в бостонському "Пруденційному центрі" з представниками департаментів облігацій п'яти великих банківських корпорацій. Там його мусить чекати глибокий обмін думками, багато теоретизувань щодо майбутнього світового ринку цінних паперів, багато дискусій про придбання протягом останніх шістнадцяти місяців і про результати тих придбань. І ще до того, як закінчиться перший день цієї триденної конференції, всі вони знатимуть те, що Креґ Тумі знає вже три місяці: скуплені ним облігації тепер коштують менше, ніж шість центів проти одного долара. А невдовзі по тому верхівка "Дезерт Сан" відкриє для себе й решту правди: він накупив їх утричі більше, ніж був уповноважений купувати. Він також вклав у цю справу всі, до

останнього пенні, власні заощадження... хоча це турбуватиме їх якнайменше.

Хтозна, як може почуватися риба, виловлена в якійсь з тих глибинних западин і швидко вибрана до поверхні, до сонячного світла, про яке вона ніколи не підозрювала? Хіба не можна припустити ймовірності, що її фінальні миті заповнені екстазом, а не жахом? Що вона відчуває нищівну реальність всього того тиску тільки тоді, коли він нарешті зникає? Що в якомусь радісному шалі в останні секунди, перед тим як їй вибухнути, вона думає – тобто, якщо можна припустити, що риби думають, – "нарешті я вільна від того гніту!"? Радше за все, ні. Риби з тих темних глибин можуть взагалі нічого не відчувати, принаймні, таким чином, який ми здатні розпізнати, і вони напевне не думають... але людям це властиве.

Замість відчуття сорому, коли Крег Тумі сховався на борт літака "Американської гідності", який готувався в рейс на Бостон, ним володіло почуття величезного полегшення і певного роду гарячково-лячного щастя. Він мусив вибухнути і розумів, що йому на це начхати. Фактично, він збагнув, що нетерпляче цього чекає. Він почувався так, ніби підіймається до поверхні і з кожної клітинки на його шкірі спадає тиск. Уперше за багато тижнів не хотілося рвати паперу. Він запов у сон ще до того, як лайнер рейсу №29 покотився від терміналу, і спав як дитя, аж поки ця мала сліпа скиглійка не розпочала свій котячий концерт.

І тепер вони йому кажуть, що все змінилося, а цього просто не можна дозволити. Цього не мусить бути дозволено. Його надійно вловило сіттю, він почав відчувати запаморочливий підйом і компенсаційне напруження шкіри. Тепер уже не можна передумати і кинути його назад у глибину.

Бенгор?

Бенгор, штат Мейн?

О, ні. Нізащо.

Креґ Тумі невиразно усвідомлював, що більшість пасажирів рейсу №29 кудись зникли, але його це не цікавило. Вони не мали ніякого значення. Вони не належали до того, що його батько завжди любляв називати ВЕЛИКИМ ПЛАНОМ. А конференція в "Пру", от вона була частиною ВЕЛИКОГО ПЛАНУ.

Ця божевільна ідея, поміняти маршрут на Бенгор, штат Мейн... а точніше, цей підступний задум, чий він?

Звісно, ця ідея належить тому пілоту. Отому Інґалу. Так званому капітану. Отже, Інґал... цілком може бути частиною ВЕЛИКОГО ПЛАНУ. Фактично, він може бути ВОРОЖИМ АГЕНТОМ. Підозра закралася в душу Креґа з того моменту, коли Інґал почав говорити через інтерком, але в даному випадку не було потреби покладатися на власну душу, хіба не так? Авжеж. Він чув розмову між цим щуплявим хлопчаком і чоловіком у тому, що хоч викинь, піджаку. Щодо одягу смак у того чоловіка просто жахливий, але те, що він казав, Креґу Тумі здавалося цілком логічним... до певної міри, принаймні.

"У такому випадку, пілотом мусить бути один з нас", – сказав той хлопець.

– "І так, і ні, – відповів йому дядько у мерзенному спортивному піджаку. – В моєму сценарії пілот і є пілотом. Пілотом, якому трапилося перебувати нібито літерним пасажиром на борту літака, що прямує в Бостон. Мій пілот сидів у першому класі, менш як за тридцять футів від дверей кабіни".

Іншими словами, йдеться про Інґала.

А той інший парубок, той, що крутив Крегові носа, він явно також у цій справі, працює кимось на кшталт повітряного маршала, прикриваючи Інґала від тих, кому раптом трапиться все це второпати.

Креґ покинув підслуховувати далі розмову між хлопчиком і тим дядьком у мерзенному спортивному піджаку, бо тоді цей у мерзенному спортивному піджаку, замість логічних речей, почав верзти якесь дике лайно про те, що зникли і Денвер, і Омаха, і Де Мойн. Сама ця ідея, що три великих американських міста могли просто кудись зникнути, була безглуздою... проте це не означало ніби геть усе з того, що проказував цей старий, було безглуздом.

Звісно, це якийсь експеримент. Оця думка не дурна, анітрохи. А от припущення старого, ніби всі вони тут піддослідні, є ще більш ідіотським.

"Я, - думав Креґ. - Це я. Я тут піддослідний".

Креґ усе своє життя почувався піддослідним у якомусь, дуже подібному до цього, експерименті. "Коефіцієнт гніту, ось у чому питання, джентльмени. Пригнічування до успіху. Правильний коефіцієнт створює ефективну особистість. Якого рівня ефективності особистість? А от саме це наша піддослідна особа, містер Креґ Тумі, нам і покаже".

Але потім Креґ Тумі зробив дещо, чого вони не очікували, дещо таке, чого жодні з їхніх піддослідних котів, щурів чи морських свинок ніколи не наважувалися робити: він сказав їм, що вибирається геть.

"Але вам не можна цього робити! Ви вибухнете!"

"Вибухну? Чудово!"

І тепер усе йому стало ясно, так ясно. Усі ці інші люди або випадкові сторонні, або статисти, найняті, щоб надати цій ідіотській маленькій драмі вкрай необхідної їй правдоподібності. Усю цю фальшиву виставу влаштовано з єдиною метою: утримати Креґа Тумі подалі від Бостона, завадити Креґу Тумі самоусунути з експерименту.

"Але я їм покажу", – думав Креґ. Він вирвав чергову сторінку з журналу авіакомпанії і подивився на неї. Там було зображено якогось щасливого чоловіка, чоловіка, який вочевидь ніколи не чув про ленґолієрів, який вочевидь не знав, що вони чигають усюди, під кожним кущем і деревом, у кожній тіні, просто поза межами явної видноти. Цей щасливий чоловік їхав якимсь сільським путівцем за кермом орендованого в "Ейвісі"[108] автомобіля. Реклама повідомляла: якщо ви покажете свою картку постійного пасажира "Американської гідності" в прокатному пункті "Ейвіса", вам нададуть в оренду заледве не саме цю машину, а можливо, в нашій вікторині ви отримаєте також і пані-водійку, яка вас повезе. Він почав відривати смужку від краю глянсової реклами. Марудно неспішне рипіння паперу було болісним й водночас чарівливо заспокійливим.

"Я покажу їм, що, коли кажу, що самоусуваюся, я саме це й маю на увазі".

Він кинув смужку на підлогу і взявся відривати наступну. Важливо відривати повільно. Важливо, щоби кожна смужка виходила якомога вузкою. Але занадто вузько братися не можна, бо інакше вони стоншуватимуться, вислизатимуть з пальців і обриватимуться, не дійшовши до низу аркуша. Кожна правильна смужка вимагає гострих очей і безстрашних рук.

"І я їх маю. Будьте певні. Просто майте певність".

Ри-ип.

"Я міг би вбити цього пілота".

Крегові пальці застигли на півдорозі до низу аркуша. Він подивився у вікно і побачив накладене поверх темряви власне довге бліде обличчя.

"Я міг би вбити і того англійця також".

Крег Тумі ніколи в житті нікого не вбивав. Чи зможе він таке зробити? Зі зростаючим полегшенням він вирішив, що зможе. Не тоді, коли вони ще в польоті, звісно; той англієць дуже прудкий, дуже сильний, і тут, у повітрі, нема жодної зброї, яка була б досить надійною. А от тільки-но вони приземляться.

"Так. Якщо мушу, хай буде так".

Зрештою, та конференція в "Пру" триватиме три дні. Тепер уже здавалося, що його запізнення туди є неминучим, але він, принаймні, матиме, що пояснити: його одурманила наркотиками і захопила в заручники якась секретна служба. Вони там будуть приголомшені. Крег уявив собі ті ошелешені обличчя, коли він постане перед трьома сотнями банкірів, які з'їхалися з усієї країни, щоб обговорювати облігації та боргові зобов'язання, банкірів, які натомість почують брудну правду про те, на що здатний уряд.

"Друзі мої, мене було викрадено тими..."

Ри-ип.

...і я зміг вирватися, тільки коли я..."

"Якщо мушу, я можу вбити їх обох. Фактично, я можу вбити їх усіх".

Пальці Креґа Тумі почали рухатися знову. Він дорвав до кінця смужку, кинув її на підлогу і почав відривати наступну. Сторінок у цьому журналі було багато, багато смужок вийде з кожної, а це означало, що попереду, допоки не приземлиться літак, лежить ще багато роботи. Але його це не турбувало.

Креґ Тумі був парубком, нарваним до роботи.

5

Лорел Стівенсон не зашла знову в глибокий сон, а лише зісковзнула в легку дрімоту. Її думки – які в цьому безприв'язному стані стали ближчими до марень – повернулися на те, навіщо вона насправді летіла в Бостон.

"У мене мусила розпочатися перша за десять років справжня відпустка", – сказала тоді вона, але то була брехня. У ній містилася крихітна зернина правди, але Лорел сумнівалася, щоб її слова звучали достатньо правдоподібно; її виховували не брехухою, і тому вона була не дуже вправною в цьому ділі. Та й не те, щоби бодай когось з людей, які залишилися в їхньому літаку, турбувало – правда це чи ні, думала вона. Не в такій ситуації. Той факт, що вона летить у Бостон, аби познайомитися – і майже напевне переспати – з чоловіком, з яким ніколи до того не зустрічалася, бліднув перед тим фактом, що з літака, в якому вона прямує на схід, зникла більшість пасажирів і весь екіпаж.

"Люба Лорел.

Я з нетерпінням чекаю зустрічі. Коли ти зійдеш з трапа авіалайнера, тобі не знадобиться дивитися на мою фотографію. В животі в мене стільки метеликів, що тобі достатньо буде побачити хлопця, який пурхає десь під стелею".

Звали його Даррен Кросбі.

Їй не потрібно дивитися на його фотографію; це істинна правда. Його обличчя вже закарбувалося в її пам'яті, так само як і більшість його листів. Інше питання – чому? Але на це питання відповіді вона не мала. Жодного уявлення не мала. Черговий доказ спостереження Дж.Р.Р.Толкіна: мусиш бути обережним кожного разу, коли виходиш за двері, бо стежина, що пролягає від твого дому, є насправді дорогою, і дорога та завжди веде вдалечінь. А як не будеш обережним, може статися так, що тебе просто затягне... ну... й опинишся десь чужинцем у чужому краї, сам не уявляючи, як ти туди потрапив.

Лорел розказала всім, куди летить, але не сказала нікому, чому й навіщо. Вона була випускницею Каліфорнійського університету з дипломом магістра бібліотекознавства. Далєбі не модель, але гармонійно збудована, на неї було приємно дивитися. Її добрі друзі, невеличке коло яких вона мала, були б вражені її намірами: вирушити в Бостон, плануючи побути з чоловіком, якого вона знає лише з листування, чоловіком, з яким вона познайомилася через безмежну колонку приватних оголошень у часописі "Друзі та коханці".

Насправді вона й сама була вражена.

Даррен Кросбі був на зріст шість футів і один дюйм, важив сто вісімдесят фунтів[109] і мав темно-сині очі. Даррен віддавав перевагу шотландському віскі (але без надміру), мав kota на ім'я Стенлі, був безумовним гетеросексуалом і добродішним

джентльменом (чи то сам так стверджував) і вважав ім'я Лорел найгарнішим з усіх, які він коли-небудь чув. Фотографія, яку він надіслав, демонструвала чоловіка з відкритим, приємним, розумним обличчям. Лорел здогадувалася, що він належить до того типу чоловіків, котрі, якщо не голяться двічі на день, мають зловісний вигляд. І то було фактично все, що вона знала.

Протягом останніх півдесять років Лорел листувалася з півдесятьком чоловіків – просто таке в мене хобі, думала вона, – але ніколи не очікувала від себе наступного кроку: отакого кроку. Вона припускала, що почасти принадність Даррена криється в його своєрідному, самопринизливому почутті гумору, проте з гнітючою ясністю усвідомлювала, що справжня причина зовсім не в ньому, а в ній. І чи не ховалася справжня принадність у її неспроможності зрозуміти цього потужного прагнення вийти з власного образу? Просто відлетіти у невідомість, сподіваючись, що там спалахне справдішня іскра?

"Що ж це ти таке робиш?" – знову й знов запитувала вона в себе.

Літак пролетів крізь легку бовтанку і далі знову пішов гладенько. Лорел виринула з дрімоти і роззирнулася. Побачила, що та юна дівчина-підліток зайняла крісло навпроти неї. Дивиться в ілюмінатор.

– Що ви бачите? – запитала Лорел. – Є там що-небудь?

– Ну, сонце встало, – відповіла дівчина. – Але то й усе.

– А на землі як?

Лорел не хотілося підводитися, щоб подивитися самій. На ній все ще спочивала голова Дайни, їй не хотілося будити малу.

- Землі не видно. Внизу все в хмарах.

Дівчина обернулася. Очі у неї вже прояснішали, а обличчя знову набуло – небагато, проте бодай трохи – кольору.

- Мене звать Бетані Сімз. А вас як?

- Лорел Стівенсон.

- Як ви вважаєте, з нами все буде гаразд?

- Думаю, так. – А потім додала, неохоче: – Сподіваюся, що так.

- Мені лячно від того, що може виявитися під тими хмарами,
- мовила Бетані. – Втім, мені й без того було лячно. Бостона лячно. Моя мати зненацька вирішила, як це буде прекрасно, якщо я проведу пару тижнів у тітки Шони, хоча вже через десять днів починаються заняття в школі. Думаю вся її ідея полягає в тому, що я, немов оте ягнятко Мері[110], вийду з літака, а тітка Шона зразу ж почне смикати мене за мотузку.

- Яку мотузку?

- Через "Йдїть" не ходи, двїсті доларів не забирай[111], катай до найближчого реабїлітаційного центру і починай очищатися, – сказала Бетані. Вона пропустила пальці собі крїзь коротке, темне волосся. – У мене все було вже таким химерним, що це видається просто додатком до того самого. – Вона поглянула на Лорел уважнїше. – Це насправдї відбувається чи ні? Я хочу сказати – я вже себе щипала. Кїлька разів. Нічого не змінилося.

- Насправдї.

– А здається нереальним, – сказала Бетані. – Схожим на якийсь ідіотський фільм-катастрофу. "Аеропорт-1990" чи щось таке. Я весь час озираюся, шукаю бодай парочку якихось старих акторів, типу Вілфорда Бримлі й Олівії де Гевіленд[112]. Вони мусять познайомитися під час цього лайносрачу і закохатися одне в одного, розумієте?

– Не думаю, що вони присутні в нашому літаку, – серйозно відповіла Лорел.

Якусь мить вони були задивилися одна одній в очі і мало не розреготалися разом. Це могло б зробити їх друзями, якби так сталося... проте не сталося. Не зовсім.

– А як щодо вас, Лорел? Ви відчуваєте синдром фільму-катастрофи?

– Боюся, ні, – відповіла Лорел... а тоді таки почала сміятися. Бо в голові їй червоним неонам промайнула думка: "Ох, ти ж і брехуха!"

І Бетані також захихотіла, прикриваючи собі долонею рота.

– Господи Ісусе, – вимовила вона за хвилину. – Я хочу сказати, що це вже суцільний чортячий сказ, розумієте?

Лорел кивнула:

– Розумію. – Трохи повагавшись, вона спитала: – А вам потрібна реабілітація, Бетані?

– Я не знаю. – Дівчина відвернулася, знову дивлячись у вікно. Усмішка її зникла і голос спохмурнів. – Гадаю, мабуть, так. Я звикла думати, що все це тільки розваги на вечірках, а

тепер уже й не знаю. Все вийшло з-під контролю. Але відправляти мене отаким чином... я почуваюся свинею, яку женуть на бійню.

- Мені жаль, - сказала Лорел. Але жаль їй також було себе.

Сліпа дівчинка вже прийняла її; Лорел не потрібна була друга прибрана дочка. Тепер, коли Лорел знову цілком позбавилася сонливості, вона виявила, що їй страшно - дуже страшно. Їй не хотілося опинитися в ролі сміттевого бака Бетані, якщо та збереться вивалювати велику купу своїх гризот у стилі фільмів-катастроф. Ця думка змусила її знов усміхнутися; вона просто не могла втриматися. Дійсно, що суцільний чортячий сказ. Так і є.

- Мені також жаль, - мовила Бетані, - але, думаю, зараз не той час, щоб про це непокоїтися, еге ж?

- Гадаю, мабуть, що так, - відповіла Лорел.

- А пілот ніколи не зникав у якомусь з тих аеропортівських фільмів, ні?

- Такого я не пам'ятаю.

- Вже майже шоста година. Залишилося летіти дві з половиною.

- Так.

- Якщо тільки світ там і досі є, - сказала Бетані, - для початку й цього вже вистачить. - Вона знову подивилася на Лорел уважно. - Мабуть, у вас зовсім нема ніякої трави, чи як?

- Боюся, немає.

Бетані знизала плечима, подарувавши Лорел втомлену, але в той же час якусь чудернацьки переможну посмішку.

- Ну, - промовила вона. - Тут ви мене перевершуєте - я просто боюся.

6

Дещо перегодом Браян Інгал знову звірив свій курс з повітряною швидкістю, навігаційними покажчиками і картою. Наостанок він подивився собі на годинник. Було дві хвилини по восьмій.

- Ну, - не озираючись, звернувся він до Ніка, - я думаю, час приблизно настав. Встратися або обхезатися.

Він потягнувся рукою до кнопки "ЗАстебНУТИ ремені безпеки". Стиха, приємно дзеленькнув дзвоник. Потім Браян клацнув тумблером інтеркому і взяв мікрофон.

- Вітаю, леді і джентльмени. Це знову капітан Інгал. Ми зараз над Атлантичним океаном, приблизно за тридцять миль від узбережжя штату Мейн, і дуже скоро я розпочну зниження в напрямку району Бенгора. За звичайних обставин я не вмикав би застереження щодо ременів безпеки так рано, але обставини у нас незвичайні, а моя мати завжди казала, що розсудливість є найкращою складовою хоробрості. А поза гумором, я хочу, аби ви переконалися, що ремені безпеки на вас затягнуті й застебнуті. Умови під нами не здаються якимись особливо загрозливими, проте, оскільки радіозв'язку я не маю, погода там може подарувати нам усім якісь сюрпризи. Я весь час сподівався, що хмари розійдуться, і над Вермонтом таки

помітив кілька невеличких шпарин, але, боюся, їх знову затягнуло. Зі свого досвіду пілота можу вам сказати, що хмари, які ви бачите під нами, не є підставою очікувати якоїсь дуже поганої погоди. Гадаю, в Бенгорі погода може бути похмурою, з невеличким дощем. А зараз я починаю наше зниження. Будь ласка, зберігайте спокій. Уся приладова панель у мене горить зеленим, тож усі процедури тут, у пілотській кабіні, залишаються рутинними.

Браян не обтяжував себе програмуванням автопілота на зниження; зараз він розпочав цей процес власноруч. Він завів літак у довгий, повільний поворот, і сидіння під ним злегка похилилося вперед, коли "767-й" почав повільно планувати вниз, до хмар на висоті 4000 футів.

- Дуже втішливо, еге ж, - сказав Нік. - Вам варто було стати політиком, друже.

- Сумніваюся, що пасажери зараз почувуються дуже втішно, - відповів Браян. - Про себе я знаю, що ні.

Фактично, йому було страшно, як ніколи під час керування літаком. Порівняно з цією ситуацією, падіння тиску під час того рейсу №7 з Токіо здавалося дрібною вадою. Серце в його грудях гупало повільно і важко, неначе похоронний барабан. Браян глитнув і почув, як у нього клацнуло в горлі. "Боїнг" проминув 30 000 футів і продовжував зниження. Ті білі безформні хмари тепер поближчали. Вони простягалися від обрїю до обрїю, немов підлога якогось фантастичного бального залу.

- Мені до всирачки страшно, друже, - промовив Нік Гопвел дивним, хрипким голосом. - Я бачив, як гинуть люди на Фолклендах[113], сам отримав там кулю в ногу, маю на доказ

того тефлонове коліно, я лише на волосину врятувався від вибуху вантажівки-бомби в Бейруті – у вісімдесят другому то було, – але ніколи мені не було так страшно, як оце зараз. Певною мірою мені хочеться схопити вас і примусити повернути нас назад, вгору, на таку висоту, на яку тільки спроможна залетіти ця пташка.

– Нічого доброго з того не вийшло б, – відповів Браян. Тон у нього більше не був врівноваженим; він почув у ньому власне серцебиття, від чого голос дріботів, скачучи з крихітними варіаціями вгору і вниз, наче в джизі. – Згадайте, що я вже казав: ми не можемо залишатися в повітрі вічно.

– Сам знаю. Але я боюся того, що під тими хмарами. Або не під ними.

– Ну, ми це з'ясуємо разом.

– Іншого вибору нема, друже?

– Жодного.

"Боїнг-767" проминув 25 000 футів і продовжував зниження.

7

Усі пасажери перебували в загальному салоні; навіть той лисий чоловік, який більшу частину польоту вперто тримався свого крісла в бізнес-класі, тепер приєднався до них. Ніхто не спав, окрім бороданя в самому хвості. Звідти чулося його безтурботне хропіння, й Алберт Кавснер на мить відчув гостру заздрість – якби ж то він теж міг прокинутися вже після того, як вони опиняться в безпеці на землі, як це майже напевне

відбудеться з бороданем, і сказати те, що майже напевне скаже цей бородань: "Де це ми, чорти забирай?"

Єдине, що також порушувало тишу, було тихе рии-ип... рии-ип... рии-ип від Креґа Тумі, який продовжував розчленовувати журнал авіакомпанії. Сидячи з туфлями, глибоко зануреними в купу паперових смужок.

– Приятелю, чи не могли би ви це припинити? – запитав Дон Ґефні. Тонем затягим, напруженим. – Мене воно дратує, хоч на стіну лізь.

Креґ обернувся. Зміряв Дона Ґефні парою широко розплющених, незворушних, порожніх очей. Знову відвернувся. Підніс ближче аркуш, над яким наразі був працював, той виявився східною половиною мапи маршрутів "Американської гідності".

Рии-ип.

Ґефні розтулив було рота, аби щось сказати, та потім щільно його й стулив.

Лорел однією рукою обнімала за плечі Дайну. Дайна обома руками трималася за вільну руку Лорел.

Алберт з Робертом Дженкінсом сиділи одразу перед Ґефні. Попереду Алберта сиділа та дівчина з коротким, темним волоссям, вона трималася так скуто прямо, наче була дротами зшитою. А поперед неї сів Лисий з бізнес-класу.

– Ну, принаймні, нам вдасться дістати щось поїсти, – голосно промовив він.

Ніхто не відгукнувся. Здавалося, пасажирський салон замкнуто в якійсь твердій мушлі напруженості. Алберт Кавснер відчував, як кожна волосинка на його тілі настовбурчилася. Він пошукав утіхи під машкарою Козира Кавснера, того герцога пустелі, того барона "Бантлайна", і не зміг його знайти. Козир пішов у відпустку.

Хмари постали набагато ближче. Вони втратили свій плаский вигляд; тепер Лорел бачила пухкі завитки і м'які зазублини, заповнені вранішніми тінями. Вона загадалася, чи й досі там, унизу, Даррен Кросбі терпляче чекає на неї в аеропорту "Логан", десь біля воріт у залі для пасажирів, що прибувають рейсами "Американської гідності". Вона не була страшенно здивована, зрозумівши, що її не дуже хвилює, так це чи ні. Погляд її знов притягнули до себе хмари, і вона зовсім забула про Даррена Кросбі, який полюбляв шотландське віскі (але без надміру) і стверджував, що він добродішній джентльмен.

Вона уявила руку, велетенську зелену руку, що раптом прориває ті хмари і хапає "Боїнг-767" так, як сердита дитина могла б ухопити іграшку. Лорел уявила, як та рука стискається, побачила, як авіапальне вибухає помаранчевими язиками полум'я між велетенських кісточок пальців, і на мить заплющила очі.

"Не спускайтесь туди! – захотілося їй закричати. – Ох, прошу, не спускайтесь туди!"

Але який вони мають вибір? Який вибір?

– Мені дуже страшно, – промовила Бетані Сімз непевним, повним сліз голосом. Вона перебралася на сидіння в центральному ряді, застігнула начеревний ремінь безпеки і

міцно притиснула руки собі до грудей. – Здається, я зараз зомлію.

Креґ Тумі кинув на неї один погляд, а потім взявся відривати від мапи маршрутів чергову смужку. За якусь мить ремінь безпеки розстібнув на собі Алберт, підвівся, сів поряд з Бетані і пристебнувся ременем там. Одразу ж після цього дівчина вхопилася за його руки. Шкіра в неї була холодною, як мармур.

– Усе буде гаразд, – промовив хлопець, силуячись говорити жорстким, безстрашним голосом, силуячись говорити тоном найметкішого юдея на захід від Міссісіпі. Натомість, голос звучав усього лиш як в Алберта Кавснера, сімнадцятилітнього студента-скрипаля, який перебуває на межі того, що зараз надзюрить собі в штани.

– Я сподіваюся... – почав він, та тут літак почало торсати. Бетані скрикнула.

– Що трапилось? – запитала Дайна в Лорел тоненьким, стривоженим голосом. – Щось погане з літаком? Ми розіб'ємося?

– Я не...

У динаміках з'явився голос Браяна:

– Товариші, це ординарна легка турбулентність. Будь ласка, зберігайте спокій. Коли ми ввійдемо в хмари, на нас, радше за все, чекає дещо сильніша тряска. Більшість з вас уже проходили через таке, тому просто спокійно сидіть.

Ри-ип.

Дон Гефні знову подивився в бік чоловіка у светрі під горло й відчув раптове, майже непереборне бажання вирвати з рук цього блазня журнал і почати ним шмагати сучого сина по пиці.

Хмари були вже дуже близько. Роберт Дженкінс побачив, як зразу ж під "Боїнгом" по їх білих формах мчить чорна тінь літака. Скоро літак поцілує власну тінь і зникне. Дженкінс ніколи в житті не мав жодного зловісного передчуття, але зараз воно йому прийшло, і то таке, що було безсумнівним і глибоким.

"Коли ми прорвемося крізь ці хмари, ми побачимо щось таке, чого ніколи не бачили люди. Там відкриється щось таке – цілковито поза нашою здатністю в це повірити... але ми будемо змушені в це повірити. Ми не матимемо вибору".

Його руки на підлокітниках крісла стислися в тугі шишаки. Крапля поту забігла в око. Замість підняти руку, щоб очистити зір, Дженкінс намагався зморгнути їдку заваду. Власні руки він відчував немов прицвяшеними до поручнів крісла.

– Все буде гаразд? – гарячково перепитала Дайна. Її руки були замкнені на руках Лорел. Пальці маленькі, але стискали вони ледь не з болючою силою. – Все насправді буде гаразд?

Лорел подивилася в ілюмінатор. "Боїнг" уже підмітав верхівки хмар, і перші клапті цукрової вати пропливали повз її вікно. Літак пройшов через чергову серію смикань, і їй довелося силою втримувати в горлі стогін. Уперше в житті вона відчула себе фізично хворою від жаху.

– Я сподіваюся на це, любонько, – відповіла дівчинці Лорел. – Дуже сподіваюся, хоча насправді я не знаю.

- Що там на вашому радарі, Браяне? – запитав Нік. – Нічого незвичайного? Є взагалі що-небудь?

- Ні, – відповів Браян. – Він показує, що внизу є світ, але то й усе, що він каже. Ми...

- Зачекайте, – перебив Нік. Голосом тугим, задавленим, немов горло йому перекрило і там залишилася лише не більша за шпилькову головку дірочка. – Піднімаймося нагору. Давайте все знову обдумаємо. Почекаємо, коли розійдуться хмари...

- Часу недостатньо і недостатньо пального. – Очі Браяна не відривалися від панелі управління. Літак знову почало трясти. Браян підкорегував, що було потрібно, зробивши це машинально. – Тримайтеся. Ми пішли.

Він подав штурвал уперед. Під своїм скляним кружальцем швидше почала рухатися стрілка висотоміра. І "Боїнг" прослизнув у хмари. Якусь мить ще стирчав його хвіст, розрізаючи пухнасту поверхню, наче плавець акули. А наступної миті і він зник, і небо залишилось порожнім... так, ніби ніякого літака там ніколи й не було.

Розділ 4

У хмарах. Ласкаво просимо до Бенгора. Аплодисменти стоячи. Сковзанка та конвеєрна стрічка. Коли жоден телефон не дзвякне. Креґ Тумі відлучається від решти. Застереження сліпої дівчинки.

1

З яскравого сонячного світла пасажирський салон поринув у морок пізніх сутінків, а літак почав вибрикувати ще дужче. Після

одного особливо дошкульного гецання вздовж повітряної пральної дошки Алберт відчув, ніби щось тисне йому на праве плече. Озирнувшись, він побачив, що там вляглася голова Бетані – важка, наче стиглий жовтневий гарбуз. Дівчина таки зомліла.

Літак знову підкинуло, і в першому класі щось важко гухнуло. Цього разу вереском озвалася Дайна, а Ґефні заголосив:

- Що це було? Заради Бога, що там було?

- Візок для напоїв, – почувся змертвілий, тихий голос Боба Дженкінса. Боб спробував повторити це гучно, щоби його почули всі, але виявилось, що він не в змозі. – Там стояв покинутий візок для напоїв, пам'ятаєте? Я думаю, він покотився через...

Літак, наче на парковому атракціоні, зробив запаморочливий стрибок угору, потім, струснувшись, різко гупнув униз, і візок для напоїв з гуркотом перекинувся. Задзеленчало розбите скло. Знову заверещала Дайна.

- Все гаразд, – гарячково проказала Лорел. – Не стискуй мене так сильно, Дайно, любонько, все гаразд...

- Прошу, я не хочу вмирати! Я просто не хочу вмирати!

- Товариші, це нормальна турбулентність, – голос Браяна в динаміках звучав спокійно, хоча Бобу Дженкінсу здалося, що він дочув у тому голосі насилу контрольований страх. – Просто зберігайте...

Знову ривок, кручене сіпання. Знову гуркіт – це решта склянок і міні-пляшечок посипалися з перекинутого візка для напоїв.

– ...спокій, – завершив фразу Браян.

Ліворуч, через прохід від Дона Гефні:

Рии-ип.

Гефні обернувся в той бік:

– Зараз же припини, мазефакере, бо я тобі просто в пельку запхаю те, що ще залишилося від того журналу.

Креґ люб'язно поглянув на нього:

– Нумо спробуйте, старий козел.

Літак знову стрибнув угору і впав униз. Алберт перехилився через Бетані до вікна. Її груди м'яко притиснулися до руки хлопця, і вперше за останні п'ять років це відчуття не прогнало відразу ж усе інше йому з голови. Він вдивлявся крізь вікно, відчайдушно шукаючи проріхи в хмарах, намагаючись власною волею прорвати ці хмари.

Там не було нічого, крім різних відтінків темно-сірого кольору.

- На якій висоті їх нижня межа? – запитав Нік. Тепер, коли вони вже цілком занурилися в хмари, здавалося, він заспокоївся.

- Не знаю, – сказав Браян. – Нижче, ніж я сподівався: єдине, що я можу вам сказати.

- Що буде, якщо ви втратите запас висоти для маневру?

- Якщо прилади в мене бодай трохи підгуляють, ми пірнемо у воду, – просто відповів Браян. – Втім, я сумніваюся, що вони брешуть. Якщо ми знизимось до п'ятисот футів, а прояснення так і не станеться, я підніму нас знову і полетимо на Портленд[114].

- Може, вам варто було б спрямувати туди просто зараз?

Браян похитав головою:

- Метеоумови там майже завжди гірші, ніж тут.

- А як щодо Преск Айла?[115] Хіба не там міститься база дальньої авіації Стратегічного командування ВПС?

Браян лише на мить здивувався, що цей парубок знає набагато більше, ніж мусив би.

- Вона поза нашою досяжністю. Ми розіб'ємося в лісах.

- Тоді й Бостон також поза нашою досяжністю.

- Будьте певні.

- Починає скидатися на те, друже, що це було неслухне рішення.

Літак заірнув у черговий потік турбулентності і почав труситися, наче тяжко застуджений пес. Зайнятий необхідними корегуваннями, Браян дочув приглушені крики з пасажирського салону, йому б хотілося пояснити їм, що в цьому нема нічого страшного, що "Боїнг-767" здатен витримати турбулентність удвадцятєро гіршу. Що справжня проблема - це нижня стеля хмарності.

- Ми ще на плаву, - сказав Браян.

Висотомір стояв на 2200 футах.

- Але ми вже втрачаємо простір для маневру.

- Ми... - Браян осікся. Хвиля полегшення майнула по ньому, наче хтось прохолодною рукою провів. - Ось воно. Проходимо.

Хмари перед чорним носом "767-го" швидко рідшали. Відтоді як вони пролетіли над Вермонтом, Браян уперше побачив у цій біло-сірій ковдрі напівпрозору проріху. Крізь неї прозирали свинцеві кольори Атлантичного океану.

Браян повідомив у мікрофон:

- Леді і джентльмени, ми досягли нижнього рівня хмарності. Я очікую, що, коли ми вийдемо з хмар цілком, ця невеличка турбулентність полегшає. За кілька хвилин ви почуєте гуркіт під вами. Це випускатимуться і зафіксуються на своєму місці шасі. Я продовжую наше зниження в напрямку Бенгора. - Вимкнувши мікрофон, він кинув короткий погляд на чоловіка в штурманському кріслі. - Побажайте мені удачі, Ніку.

- О, ще б пак - щиро бажаю, друже.

З

Лорел, затамувавши подих, дивилася у вікно. Хмари розступалися тепер швидко. Низкою коротких зблисків вона побачила океан: хвилі, білі баранці, потім скибка великої скелі, що стирчала з води, наче ікло мертвого чудовиська. Око мигцем вловило щось яскраво-помаранчеве, мабуть, буй.

Вони пролетіли над якимсь порослим деревами острівцем, і, нахилившись, тягнучи шию, Лорел розгледіла прямо по курсу узбережжя. Цей вид від неї на безкінечні сорок п'ять секунд затулили тонкі цівки димчастої хмари. Коли вони розвіялися, "Боїнг" летів уже над землею. Вони промайнули над полем; клаптиком лісу; над чимсь схожим на ставок.

"Але де ж будинки? Де дороги й машини, де всі будівлі, де високовольтні дроти?"

І тоді з її горла вирвався зойк.

- Що там? - ледь не криком почала питатися Дайна. - Що там, Лорел? Щось лихе?

- Нічого! - переможно гукнула Лорел. Нарешті вона побачила внизу вузьку дорогу, що вела до якогось маленького прибережного містечка. Звідси, згори, воно скидалося на іграшкове селище з припаркованими вздовж центральної вулиці крихітними машинками. Вона побачила церковний шпиль, місцевий гравійний кар'єр, бейсбольне поле "Малої ліги".
- Нічого лихого! Там все, як треба! Все на місці, як треба!

Позаду неї подав голос Роберт Дженкінс. Тонем спокійним, врівноваженим і глибоко безрадїсним:

– Мадам, – сказав він. – Боюся, ви дуже помиляєтеся.

4

Довгий білий авіалайнер линув неспішно над землею за тридцять п'ять миль на схід від Бенгорського міжнародного аеропорту. На його хвості великими, гордими цифрами значилося "767". Уздовж фюзеляжу похиленими назад літерами, що натякало на швидкість, йшов напис "Американська гідність". На обох боках носа виднівся фірмовий знак авіакомпанії: великий червоний орел. Розпростерті крила всіяні синіми зірочками; кігті загнуті, а голова трохи нахилена. Як і літак, що він його прикрашав, цей орел явно заходив на посадку.

Наближаючись до простертого попереду міста, літак не відкидав тіні на землю; дощу не було, але й сонця також, ранок був сірим. Розкрилося черево лайнера. Вивалилося й розсунулося шасі. Колеса зафіксувалися на належних їм місцях під корпусом і кабіною.

"Боїнг" рейсу №29 "Американської гідності" зісковзнув на глісаду[116] в бік Бенгора. Одночасно він трішки кренився на лівий бік; капітан Інгал міг тепер корегувати курс візуально, що він і робив.

– Я його бачу! – вигукнув Нік. – Я бачу аеропорт! Боже мій, яка прекрасна картина!

– Якщо ви його бачите, отже, ви не сидите в кріслі, – сказав Браян. Говорив він, не озираючись. На озирання не було часу. – Пристебніться й замовкніть.

Але та довга, самотня злітно-посадкова смуга дійсно була прекрасним видовищем.

Спрямувавши на неї ніс літака, Браян знизився з тисячі футів до восьмисот і продовжував спуск. Під ним, під крилами "Боїнга", помчав на позір безкінечний сосновий ліс. Нарешті ліс поступився розсипу будівель – нетерплячі очі Браяна автоматично відзначали звичайне скопище мотелів, автозаправних станцій та фаст-фудів, – а потім лайнер пролетів над річкою Пенобскот[117] і ввійшов у повітряний простір Бенгора. Браян знову перевіряв покажчики на приладовій панелі, відзначивши собі, що закрилки світяться зеленим, а потім вкотре почав викликати аеропорт... хоча й розумів, що це безнадійно.

– Бенгоре, диспетчерська служба, це рейс №29, – заговорив він. – Я попереджаю про надзвичайні обставини. Повторюю, я попереджаю про надзвичайні обставини. Якщо у вас на посадковій смузі є якийсь рух, приберіть його з мого шляху. Я сідаю.

Він кинув погляд на покажчик швидкості якраз вчасно, аби побачити, що той упав нижче 140 – до швидкості, яка теоретично вже не залишала йому іншого вибору, окрім як приземлятися. Нечасті тепер дерева під літаком поступилися гольфовому полю. Браян мелькома зачепив поглядом зелену вивіску "Голідей Ін"[118], а потім і ліхтарі, що позначають кінець злітно-посадкової смуги – 33[119] було написано на ній великими цифрами – кинулися йому назустріч.

Ті ліхтарі не горіли ані червоним, ані зеленим.

Просто неживі ліхтарі.

Нема коли про це думати. Ніколи думати, що може статися, якщо на смугу перед ними раптом виповзе якийсь "Лірджет" або стара, засмальцьована бляшанка "Дойка"[120]. Нема вже часу ні на що, окрім як саджати цього птаха.

Вони промайнули над коротким поясом бур'яну і гравію, а тоді вже – за тридцять футів нижче літака – почав розгортатися бетон злітно-посадкової смуги. Вони промайнули над першою серією білих ліній, а потім відразу під ними – мабуть, пороблені реактивними літаками Національної гвардії, бо аж так далеко, – почалися чорні гальмівні сліди.

Браян обережно, наче дитину, опускав "767-го" на бетонну смугу. Відразу під ними майнула друга порція ліній... а вже за мить вони відчули легкий поштовх, це торкнулося землі основне шасі. І ось уже "Боїнг" рейсу №29 – зі швидкістю сто двадцять миль на годину, з трішки задраним носом і делікатно похиленими крилами – мчить по посадковій смузі 33. Браян повністю випустив закрилки і ввімкнув реверс тяги. Відчувся черговий поштовх, ще легший за перший, це опустився ніс літака. Тоді вже лайнер почав уповільнюватися: від ста двадцяти до сотні, від сотні до вісімдесяти, від вісімдесяти до сорока, від сорока до тієї швидкості, з якою може бігти людина.

Готово. Вони сіли.

– Рутинна посадка, – промовив Браян. – Нічого особливого.

Потім він видав довге, тремтливе зітхання і повністю зупинив літак – все ще за чотириста ярдів від найближчої

стоянки. Його сухорлявим тілом раптом перебігла зграя дрижаків. Рука, піднята ним до обличчя, збрала ледь не повну жменю теплого поту. Браян поглянув собі на долоню й слабенько засміявся.

Чужа рука опустилася йому на плече.

- Браяне, з вами все гаразд?

- Так, - відповів він і знову взявся за мікрофон. - Леді і джентльмени, - промовив він через інтерком, - ласкаво просимо до Бенгора.

За спиною в себе Браян почув хор вітальних вигуків і засміявся знову.

Нік Гопвел не сміявся. Нахилившись над кріслом Браяна, він пильно вдивлявся крізь вікно кабіни. Ніщо не рухалося по мереживу злітно-посадкових смуг, ніщо не рухалося на руліжних доріжках. Ні якісь технічні машини, ні авто аеропортівської служби безпеки не туркотіли туди-сюди по бетону. Він побачив кілька автомобілів, він побачив армійський транспортний літак "С-12"[121] на зовнішній стоянці та "Боїнг-727" авіакомпанії "Дельта" біля одного з перехідних трапів-хоботів, але всі вони стояли, застигли, неначе статуї.

- Дякую за ласкаве запрошення, друже мій. Моя глибока вдячність випливає ще й з того факту, що ви, як мені здається, єдиний, хто нас тут привітає. Ця місцина абсолютно безлюдна.

5

Попри стабільне радіомовчання, Браяну не хотілося погоджуватися з думкою Ніка... але на той момент, коли він

підвів літак до місця між двома перехідними хоботами перед пасажирським терміналом, Браян уже вирішив, що вважати інакше неможливо. Справа була не просто у відсутності людей; не просто в браку бодай єдиного легковика служби безпеки, який би мчав з'ясувати, що трапилося з цим несподіваним "Боїнгом-767"; справа була в тутешній цілковито безживній атмосфері – так, ніби Бенгорський міжнародний аеропорт простояв безлюдним уже тисячу років, а то й сто тисяч. Під крилом лайнера компанії "Дельта" застигла запряжена в джип багажна валка з розсипом валіз на візках. Саме туди повсякчас повертався погляд Браяна, поки він підводив і зупиняв "Боїнг" рейсу №29, наскільки міг наважитися близько до терміналу. Приблизно з десяток речей, що лежали на багажних візках, мали вигляд древніх, наче видобутих з-під землі на розкопках якогось легендарного, прадавнього міста артефактів.

"Цікаво, чи так само, як оце я зараз, почувався той парубок, який колись відкрив гробницю Тутанхамона?" – подумав він.

Браян дозволив двигунам завмерти і якусь мить просто сидів нерухомо. Тепер не залишилося жодного звуку, окрім слабенького шепотіння допоміжної силової установки – одної з чотирьох – у задній частині літака. Браянова рука потягнулася до тумблера, позначеного написом "БОРТОВЕ ЕЛЕКТРОЖИВЛЕННЯ", і навіть встигла його торкнутися, перш ніж відсмикнутися назад. Раптом йому не схотілося вимикати все повністю. Не було ніби причини, щоб цього не робити, але голос інстинкту був дуже потужним.

"Крім того, – подумав він, – не думаю, щоби поблизу знайшовся хтось, хто заїдатиметься щодо безцільної витрати пального... хоч як там мало його залишилося невтраченого".

Потім він розстібнув на собі ремені безпеки й підвівся.

- Що далі, Браяне? - запитав Нік. Він також встав, і Браян уперше помітив, що Нік не менш як на чотири дюйми вищий за нього. Йому подумалося: "Я був командиром. Відтоді як трапилася ця химерія - якщо точніше, відтоді як ми довідалися, що вона трапилася, - я був тут командиром. Але, гадаю, найближчим часом це зміниться".

І раптом прийшло розуміння, що йому це байдуже. Проведення "Боїнга" крізь хмари забрало всю, до останньої унції, відвагу, яку він мав. Але він не очікував подяки за те, що не занепав духом і виконав свою роботу; відвага була однією з тих властивостей, за які він отримував зарплатню. Браяну згадалося, як один пілот сказав йому якось: "Нам платять сто тисяч доларів і більше на рік, Браяне, і роблять вони так лише з однієї причини. Бо знають, що в кар'єрі майже кожного пілота трапляються тридцять чи сорок секунд, коли він мусить зробити щось надважливе. Нам платять за те, щоб ми не заціпеніли, коли ті секунди нарешті трапляться".

Авжеж, мозку напрочуд легко тобі наказувати прямувати вниз - хоч є там хмари, хоч - ні, а іншого вибору просто немає; натомість твої власні нервові рецептори не перестають верещати своє споконвічне застереження, транслювати споконвічний, найвищої напруги, страх перед невідомим. Коли дійшло до критичної межі, навіть Нік - ким він не є і що б він не робив на землі - хотів був забратися від тих хмар. Йому потрібен був Браян, щоби зробити те, що мусило бути зробленим. Він і всі решта потребували Браяна, щоб він став їхньою відвагою. Тепер вони на землі, і жодних монстрів не виявилось під хмарами; тільки ця дивна тиша і багажна валка, покинута під крилом "Боїнга-727" компанії "Дельта".

"А отже, мій друже вивертач носів, якщо ви бажаєте перебрати на себе відповідальність і стати капітаном, моє вам благословення. Я навіть дозволю вам поносити свого кашкета,

якщо забажаєте. Але не раніше, ніж ми вийдемо з літака. До того і ви, і решта тих гусей залишаєтеся на моїй відповідальності".

Але ж Нік поставив йому запитання, і Браян вважав, що той заслуговує на відповідь.

- Далі ми висадимося з літака і подивимось, що тут до чого,
- промовив він, протискуючись повз англійця.

Нік притримав Браяна, поклавши руку йому на плече:

- Ви думаєте...

Браян відчув спалах нехарактерного для себе гніву. Різким порухом він вивернувся з-під руки Ніка:

- Я думаю, ми висадимося з літака, - сказав він. - Тут нема кому подати нам телескопічний перехідний хобот чи підкотити трап, тому, я думаю, ми скористаємося евакуаційною сковзанкою. Після цього думайте ви. Друже.

Браян проштовхнувся в перший клас... і ледве не впав, перечепившись через столик-візок, що лежав на боку. Там було повно битого скла і до різі в очах смерділо розлитим алкоголем. Браян переступив через візок. Нік наздогнав його наприкінці секції першого класу.

- Браяне, якщо я сказав щось таке, що вас образило, прошу вибачення. Ви виконали збіса гарну роботу.

- Ви мене не образили. Просто протягом останніх десяти, приблизно, годин мені довелося залагоджувати ситуацію з розгерметизацією над Тихим океаном, дізнатися про те, що моя

дружина загинула в ідіотській квартирній пожежі в Бостоні й що Сполучені Штати скасовано. А отже, я почуваюся трохи прибитим.

Браян пройшов через бізнес-клас до загального салону. Якусь мить там висіла цілковита тиша; люди просто сиділи, світлячи на нього своїми білими, німотно безтямними обличчями.

Потім почав аплодувати Алберт Кавснер.

За мить до хлопця приєднався Боб Дженкінс... і Дон Ґефні... і Лорел Стівенсон. Лисий чоловік озирнувся навкруги і також почав аплодувати.

- Що там таке? - спитала Дайна. - Що відбувається?

- Це капітан, - відповіла Лорел. Вона почала плакати. - Це капітан, який нас безпечно посадив.

Тоді і Дайна також почала аплодувати.

Браян дивився на них, ошелешений. Нік, який стояв позаду нього, теж приєднався до оплесків. Пасажири розстібали ремені безпеки, підводилися і, стоячи перед своїми кріслами, аплодували йому. Тільки троє не приєдналися: Бетані, бо зомліла, бородань, який так і хропів у задньому ряду, та Креґ Тумі, котрий обвів усіх своїм місячно-бляклим поглядом, а потім почав відривати нову смужку від журналу авіакомпанії.

6

Браян відчув, як у нього спалахнуло обличчя - це було якось уже зовсім недоладно. Він підняв руки, але попри це люди ще якусь мить не вщухали.

- Леді і джентльмени, прошу... прошу... я вас запевняю, це була абсолютно рутинна посадка...

- То дрібка, мем... н'варт'оно ува'и, - промовив Боб Дженкінс, дуже вправно імітуючи Гері Купера[122], і Алберт вибухнув сміхом. Поряд з ним, розплющуючись, затріпотіли очі Бетані і дівчина почала збентежено роззиратися.

- Ми сіли живими, правда? - спитала вона. - Боже мій! Це чудесно! Я думала, всі ми вже мертві трупаци.

- Прошу, - повторив Браян. Він підняв руки вище, тепер химерно відчуваючи себе Річардом Ніксоном[123], який приймає номінацію від своєї партії ще на чотири роки. Довелося поборювати в собі раптові схлипи сміху. Він не міг собі такого дозволити; пасажери б не зрозуміли. Їм був потрібен герой, і вони вибрали його. Чому б йому не прийняти цю роль... і скористатися нею. Він все одно мусить ще висадити їх з літака, врешті-решт. - Будь ласка, чи не могли б ви приділити мені увагу!

Вони один по одному перестали аплодувати і дивилися на нього запитально - всі, окрім Креґа, який зненацька рішучим жестом відкинув журнал. Він розстібнув на собі ремінь безпеки, підвівся і, відштурхнувши ногою вбік паперову кучугуру, виступив у прохід. Зосереджено суплячись, він почав ритися в багажному відділенні над своїм кріслом.

- Ви самі дивилися в ілюмінатори, отже, знаєте стільки ж, скільки й я, - сказав Браян. - Більшість пасажирів і весь екіпаж цього рейсу зникли, поки ми спали. Вже це досить безглуздо, але зараз, як виглядає, ми зіштовхнулися з іще безглуздішою загадкою. Схоже на те, що багато народу також зникло... але логіка підказує, що десь мусять бути й інші люди. Ми вижили

під час того хтозна-що-воно-таке, а отже, інші також мушили вижити.

Боб Дженкінс – автор книг про таємниці й загадки – щось стиха прошепотів. Його почув Алберт, проте слів не дібрав. Він напівобернувся в бік Дженкінса, якраз коли письменник знову прошепотів ті два слова. Цього разу Алберт їх уловив. Слова ті були: "хибна логіка".

– Найкращий спосіб з цим упоратися, я гадаю, це розбиратися з усім поступово. Крок перший – полишити літак.

– Я купив квиток до Бостона, – спокійним, розсудливим голосом промовив Креґ Тумі. – У Бостон, ось куди я бажаю потрапити.

З-за Браянового плеча виступив Нік. Креґ поглянув на англійця, і очі в нього зіщулилися. На якусь мить він знову став схожим на роздратованого домашнього кота. Нік підняв руку з підібганими до долоні пальцями і поворушив кісточками двох з них у жесті, ніби защепив і крутить носа. Креґ Тумі, який колись був змушений стояти з запаленим сірником між пальців ніг, тимчасом як його матір співала "Щасливого тобі дня народження", відразу ж вловив натяк. Він завжди був хватким до наук. І ще він умів чекати.

– Нам доведеться скористатися евакуаційною сковзанкою, – сказав Браян, – тому я хочу пройтися з вами по цій процедурі. Вислухайте уважно, а потім низкою по одному слідуйте за мною в ніс літака.

Через чотири хвилини гойднулися, прочинившись досередини, передні двері "767-го" "Американської гідності". З отвору долинуло бурмотіння якоїсь розмови, але ті звуки відразу ж ніби впали мертвими в прохолодному, нерухомому повітрі. Потім пролунало шипіння і в дверях раптом розквітла велика пака помаранчевої тканини. Якусь мить вона була схожою на квітку якогось дивного гібридного соняшника. Квітка зростала і, спадаючи, набувала форми, її поверхня надувалася в тугу, рифлену сковзанку. Коли її підніжжя вдарилося об асфальт, пролунало негучне "хлоп!" і тоді там утворився просто схил, схожий на велетенський помаранчевий надувний матрац.

Браян з Ніком стояли в голові короткої вервечки людей у проході під лівим бортом першого класу.

- Щось тут не те з повітрям, - промовив Нік стиха.

- Що ви маєте на увазі? - запитав Браян. Запитав іще тихішим голосом. - Отруєне?

- Ні... принаймні, я так не думаю. Але воно не має ні смаку, ні запаху.

- Ви навіжений, - промовив Браян знічено.

- Аж ніяк, - заперечив Нік. - Це все ж таки аеропорт, друже, а не якась там збіса сіножать, але чи відчуваєте ви запах пального або мастила? Я - ні.

Браян потягнув носом. І не відчув нічого. Якби повітря було отруєним - він сам не вірив у це, але якби, - тут мусив би бути якийсь токсин повільної дії. Схоже, його легені переробляють це повітря цілком добре. Але Нік правий. Не відчувається жодного

запаху. І тієї іншої, більш ефемерної властивості, яку цей британець щойно назвав смаком... цього теж нема. Повітря за відчиненими дверима було на смак абсолютно нейтральним. Немов консервованим.

- Там щось погане? - з тривогою запитала Бетані Сімз. - Тобто, я не певна, що дійсно хочу знати, якщо там щось погане, але...

- Нічого тут нема поганого, - сказав Браян. Він порахував голови, вийшло десять, і знову обернувся до Ніка: - Той парубок позаду і досі спить. Як гадаєте, варто нам його розбудити?

Нік на мить задумався, а потім похитав головою:

- Краще не треба. Хіба у нас уже не вдосталь проблем, щоб іще гратися в няньку біля хлопця з похміллям?

Браян усміхнувся. У нього була точно така ж думка.

- Ну, гадаю, вдосталь. Гарзд, Ніку, ви рушаєте першим. Підтримуватимете низ сковзанки. Я допомагатиму стрибати іншим.

- Може, краще вам спускатися першим? На той випадок, якщо мій галасливий приятель вирішить знову вчинити скандал щодо позапланової посадки. - "Позапланової" він промовив як "поза-плавно-вої".

Браян кинув погляд на чоловіка у светрі під горло. Той, тримаючи в руці худенький портфель з монограмою, стояв у хвості вервечки, байдуже втупившись очима в стелю. Його обличчя виразом цілком скидалося на обличчя магазинного манекена.

- Не буде в мене з ним ніяких проблем, - сказав Браян. - Бо мені насрати, що він робитиме. Може йти, може лишатися, мені це однаково.

Нік вишкірився:

- Ну що ж, так мені годиться.

- Розпочинаймо велику висадку.

- Туфлі зняли?

Нік показав у піднятій руці пару чорних лоферів з тонкої козячої шкіри.

- Окей... катайте. - Браян обернувся до Бетані. - Дивіться уважно, міс, ви наступна.

- О, Боже... я ненавиджу таке лайно.

Тим не менше, Бетані тісніше присунулася до Браяна і боязко спостерігала, як Нік Гопвел впорається зі сковзанкою. Нік стрибнув, одночасно високо задравши ноги, як людина, що робить вправу "сіт-дроп" на батуті. Приземлившись на дупу, він поїхав донизу. Виконано це було зграбно; підніжжя сковзанки ледь поворухнулося. Стукнувши об бетон ногами в довгих шкарпетках, він випростався, крутнувся і зробив жартівливий поклон зі зчепленими за спиною руками.

- Легко, як дурному з гори збігти! - гукнув він. - Наступний клієнт!

- Це ви, міс, - мовив Браян. - Вас же звать Бетані?

- Так, - відповіла дівчина нервово. - Не думаю, що зможу це зробити. Я у всіх трьох семестрах завалила фізкультуру, і зрештою мені натомість дозволили знову здавати домашню економіку[124].

- У вас добре вийде, - заспокоїв її Браян. Йому подумалося, що люди користуються сковзанкою без зайвих умовлянь і з куди більшим ентузіазмом, коли бачать якусь очевидну загрозу - діру у фюзеляжі або пламені з двигуна лівого борту.

- Туфлі зняли?

Туфлі - насправді то були старі рожеві кросівки - Бетані зняла, проте все одно вона намагалася відступити від дверей і яскраво-помаранчевої сковзанки за ними.

- Можливо, якби я могла трохи випити перед цим...

- Містер Гопвел тримає сковзанку, і з вами все буде гаразд, - умовляв Браян, починаючи вже хвилюватися, що доведеться її зіштовхувати. Йому цього не хотілося, але якщо вона зараз не стрибне, він так і зробить. Не можна їм дозволяти переходити у хвіст черги, сподіваючись що до них повернеться хоробрість; це велике табу, коли йдеться про евакуаційну сковзанку. Тільки-но так зробиш, їм усім захочеться у хвіст черги.

- Нумо, Бетані, - раптом промовив Алберт. Він дістав футляр зі своєю скрипкою з горішнього багажника і тримав його під пахвою. - Мене ця штука до смерті лякає, але якщо ти спустишся, я теж зможу.

Вона глянула на нього, зачудована:

- Чому?

Обличчя в Алберта геть почервоніло.

– Бо ти дівчина, – пояснив він просто. – Розумію, я сексист, отакий пацюк, але кажу, як є.

Бетані затрималася на ньому поглядом, потім розсміялася і повернулася до сковзанки. Браян уже вирішив її підштовхнути, якщо вона знову озирнеться чи відступить, але Бетані зважилася.

– Боже, як би мені хотілося трохи курнути, – промовила вона і стрибнула.

Вона бачила, яким манером стрибнув на дупу Нік, тож знала, що робити, але в останню мить втратила дух і знову спробувала підібрати під себе ноги. В результаті її занесло на край пружної поверхні сковзанки. Браян уже було вирішив, що зараз її викине за край, але Бетані сама побачила небезпеку й зуміла відкотитися назад. Вона гунула вниз схилом, лежачи на правому боці, з рукою за головою, з блузкою, задраною ледь не до потилиці. Потім її вловив Нік і вона зійшла на землю.

– Ох, Боже мій, – видихнула Бетані. – Наче знов у дитинство повернулася.

– З вами все гаразд? – спитав Нік.

– Йо. Гадаю, трішки обмочила трусики, але все гаразд.

Нік їй усміхнувся і знову повернувся до сковзанки.

Алберт винувато подивився на Браяна і простягнув футляр.

- Вам не важко буде це потримати? Я боюся, що, якщо впаду зі сковзанки, скрипка може розбитися. Батьки мене вб'ють. Це "Гретч"[125].

Браян взяв футляр. Обличчя в нього було спокійним, серйозним, хоча в душі він усміхався.

- Можна, я подивлюся? Колись я теж був грав на такому інструменті, тисячу років тому.

- Звісно, - кивнув Алберт.

Така цікавість справила на хлопчика заспокійливий ефект... на що якраз і сподівався Браян. Він розстебнув три застібки і відчинив футляр. Скрипка всередині дійсно виявилася "Гретч", та ще й не з останніх серед інструментів цієї престижної марки. Браян подумав, що за ті гроші, які вона коштувала, мабуть, можна було б купити якийсь компактний автомобіль. Він бренькнув на грифі чотири швидкі ноти: "Мій пес мав бліх"[126]. Вони продзвеніли ніжно і красиво. Браян зачинив і замкнув футляр.

- Зі мною вона буде в безпеці. Обіцяю.

- Дякую.

Алберт став у дверях, набрав повні груди повітря, а потім його випустив.

- Джеронімо[127], - вигукнув він слабеньким голоском і плигнув. Руки про цьому він сховав собі під пахви: берегти пальці в будь-якій ситуації, де можливе фізичне ушкодження... це так в'їлося в нього, що стало майже рефлексним. Упавши дупою на сковзанку, він акуратно з'їхав донизу.

- Добре виконано! - похвалив Нік.

- Нічого особливого, - процідив Козир Кавснер, відступив убік і ледве не зашпортався у власних ногах

- Алберте! - гукнув Браян. - Ловіть!

Він нахилився, поклав футляр зі скрипкою посередині полотна сковзанки і відпустив. Алберт легко впіймав інструмент за п'ять футів від підніжжя і відійшов.

Дженкінс, стрибаючи, заплющив очі й поїхав на землю перекосом, на одній худій сідниці. Нік спритно переступив до лівого боку сковзанки і впіймав письменника, якраз коли той вже вивалювався, вберігши його від неприємного падіння на бетон.

- Дякую вам, юначе.

- Нема за що, друже.

Слідом спустився Гефні; слідом той лисий чоловік. Потім у люку постали Лорел з Дайною Беллмен.

- Мені страшно, - сказала тоненьким, тремтячим голосом Дайна.

- Усе буде добре, любонько, - сказав Браян. - Тобі навіть стрибати не треба. Він поклав долоні на плечі Дайні й повернув її так, що вона опинилася лицем до нього, а спиною до сковзанки. - Подай мені свої руки, і я опущу тебе на сковзанку.

Але Дайна сховала руки за спиною:

- Не ви. Я хочу, аби це зробила Лорел.

Браян подивився на темноволосу молодичку:

- Зробіть?

- Так, - кивнула вона. - Якщо ви розкажете мені, що робити.

- Дайна вже зрозуміла. Спускайте її на сковзанку за руки. Коли вона вляжеться животом з випрямленими ногами, то зможе просто так і поїхати донизу.

Руки Дайни були холодними в руках Лорел.

- Мені страшно, - повторила дівчинка.

- Любонько, це буде так само, як з'їхати з гірки на ігровому майданчику, - мовив Браян. - Той чоловік з англійським акцентом чекає внизу, щоб тебе вловити. Він уже підняв руки, точно як ловець у бейсболі. - Та ж ні, усвідомив він, навряд чи Дайна знає, на що це схоже.

Дайна підняла до нього обличчя з таким виразом, ніби він був зовсім дурненьким:

- Не в тому справа. Мені лячне це місце. Воно дивно пахне.

Лорел, яка, окрім власного нервового поту, не чула ніякого запаху, безпорадно подивилася на Браяна.

- Любонько, - почав Браян, опускаючись на одне коліно перед сліпою дівчинкою, - ми мусимо полишити літак. Це ж ти розумієш, правда?

Лінзи темних окулярів обернулися до нього.

- Чому? Чому ми мусимо полишати літак? Тут нема нікого.

Браян з Лорел скинулися очима.

- Ну, насправді, поки не перевіримо, ми не можемо цього знати, хіба не так? - спитав Браян.

- Я вже знаю, - сказала Дайна. - Тут нічим не пахне, нічого не чутно. Проте... проте...

- Проте що, Дайно? - перепитала Лорел.

Дайна вагалася. Вона хотіла, аби вони зрозуміли, що насправді її тривожить не той спосіб, яким вона мусить полишити літак. Вона вже з'їжджала з гірок раніше, і вона довіряла Лорел. Лорел не відпустить її рук, якщо там буде небезпечно. Щось тут було лихе, лихе, і саме це її лякало - оте лихе. Воно не залягло в цій тиші, і не в цій порожнечі. Воно могло мати до них стосунок, але було більшим за них.

Щось лихе.

Але дорослі не вірять дітям, особливо сліпим дітям, і ще більш особливо, якщо сліпа дитина дівчинка. Дайна хотіла сказати, що їм не можна тут залишатися, що тут небезпечно залишатися, що їм треба знову завести літак і летіти далі. Але що вони на це можуть відповісти? Гаразд, звісно, Дайна права, всі повертаємося в літак? Та ніколи.

"Вони побачать. Вони побачать, що тут пусто, і тоді ми знову сядемо в літак і полетимо кудись в інше місце. В таке місце, де не вчувається небезпеки. Ще є час.

Я так думаю".

- Не звертайте уваги, - сказала вона Лорел. Голосом тихим і покірним. - Спускайте мене.

Лорел обережно опустила дівчинку на сковзанку. За мить Дайна поглянула вгору, на неї ("От тільки вона не насправді дивиться, - подумала Лорел. - Бо вона зовсім не бачить"), лежачи на помаранчевій сковзанці з розкинутими босими ногами.

- Гаразд, Дайно? - спитала Лорел.

- Ні, - відповіла Дайна. - Нічого тут не гаразд. - І ще до того як жінка встигла її відпустити, Дайна розімкнула пальці на руках Лорел, звільнившись сама. Вона з'їхала донизу, і Нік її вловив.

Лорел вирушила слідом, вправно стрибнувши на сковзанку і чинно притримуючи на собі спідницю до самого низу. Таким чином, у літаку залишилися Браян, той п'яний хропун у хвості та наш веселун, король вечірок, любитель роздирати папір містер Під Горло.

"Не буде в мене з ним ніяких проблем. Бо мені насрати, що він робитиме", - сказав тоді Браян. Тепер він виявив, що це насправді не так. Цей чоловік несповна розуму. Браян мав підозру, що навіть маленька дівчинка це зрозуміла, а маленька дівчинка ж сліпа. Що, як він розбушується, якщо залишиться в літаку сам? Що, як у своєму буйстві вирішить розтרוшити кабінку?

"То й що? Ти не збираєшся нікуди летіти. Баки майже порожні".

І все одно йому не подобалася така ймовірність, і не тільки тому, що "Боїнг-767" – це та машина, яка коштує багато мільйонів доларів. Можливо, те, що Браян відчував, було неясним відлунням того, що він побачив в обличчі Дайни, коли дівчинка подивилася вгору зі сковзанки. Все тут здавалося зловісним, навіть гіршим, аніж на вигляд... і це лякало, бо він не розумів, як воно може виявитися ще більш зловісним. Літак, тим не менше, до лихого не належав. Навіть з його безмаль не порожніми баками, літак – це той світ, який Браян знав і розумів.

– Ваша черга, друже, – промовив він, як лишень тільки міг коректно.

– Ви ж розумієте, що я подам на вас скаргу, чи не так? – запитав Креґ Тумі підозріло делікатним тоном. – Знаєте, я збираюся подати проти вашої авіакомпанії позов до суду на тридцять мільйонів доларів і саме вас у ньому вказати головним відповідачем?

– Це ваше право, містере...

– Тумі. Креґ Тумі.

– Містере Тумі, – кивнув Браян. Потім він завагався: – Містере Тумі, ви розумієте, що з нами трапилося?

Креґ визирнув з відчинених дверей – подивився на порожнє аеродромне поле, на широкі, злегка поляризовані шибки на другому поверсі терміналу, де не було радісних друзів чи родичів, які дожидаються, коли вони зможуть обняти прибулих пасажирів, де жоден мандрівник нетерпляче не чекав, коли оголосять його рейс.

Звісно, він розумів. Це ленґоліери. Це ленґоліери прийшли нарешті по всіх дурних і лінивих людей, точно як його батько проказував, що так колись станеться.

Тим самим делікатним тоном Креґ почав:

– У відділі облігацій банківської корпорації "Дезерт Сан" мене називають Тягловим Конем. Ви це знаєте? – Він на хвилюку замовк, вочевидь очікуючи, що Браян щось відповість. Коли Браян не прореагував, він продовжив: – Звичайно, не знаєте. Так само, як не знаєте, наскільки важливим є той захід у "Пруденційному центрі" в Бостоні. І вам це, звичайно, байдуже. Проте дозвольте мені вам дещо пояснити, капітане: від результатів цієї зустрічі може залежати економічна доля держав – зустрічі, на якій, коли почнеться реєстрація, я буду відсутнім.

– Містере Тумі, все це дуже цікаво, але в мене дійсно нема часу.

– Часу! – раптом заверещав на нього Креґ. – Та що ви к чортам можете знати про час? Спитайте мене! Мене спитайте! Я знаю про час! Я знаю все про час! Часу обмаль, сер! Часу, к херам, дуже обмаль!

"От, чорт забирай, доведеться штовхати цього сучого сина", – подумав Браян, але, перш ніж він устиг це зробити, Креґ Тумі відвернувся й плигнув сам. Притискаючи свій портфель до грудей, він виконав досконалий "сіт-дроп", і Браяну раптом згадалися ті старі рекламні ролики "Герца"[128] по телевізору, оті, де О. Джей. Сімпсон[129] у костюмі й краватці промітався крізь аеропорти.

"Часу збіса обмаль!" – крикнув Креґ, з'їжджаючи донизу, наче щитом прикриваючи собі груди портфелем, з холошами штанів, які задралися вгору, явивши чорні нейлонові гольфи "успішної ділової особи" до колін.

Браян пробурмотів:

- Господи, от же йобаний виродок.

Він затримався перед верхівкою сковзанки, ще раз озирнувся на знайомий, затишний світ свого літака... і стрибнув.

8

Десятеро осіб двома невеличкими групами стояли під велетенським крилом "Боїнга" з червоно-синім орлом на носі. В одній групі були: Браян, Нік, той лисий чоловік, Бетані Сімз, Алберт Кавснер, Роберт Дженкінс, Дайна, Лорел і Дон Ґефні. Трохи відокремлено від них, утворивши власну групу, стояв Креґ Тумі, він же – Тягловий Кінь. Креґ нахилився і, скориставшись лівою рукою, струсив стрілки в себе на штанах. Права його рука міцно стискала ручку портфеля. Потім він просто стояв, поглядаючи навкруги витрішкуватими, байдужими очима.

- Що тепер, капітане? – бадьоро запитав Нік.

- Це ви мені скажіть. Нам.

Якусь мить Нік дивився на нього – одна брова злегка зведена вгору, – немов питаючи Браяна, чи він це серйозно. Браян нахилив голову на півдуйма. Цього було достатньо.

- Ну, в термінал для початку, думаю я, - сказав Нік. - Як туди дістатися найшвидше? Є в когось ідеї?

Браян кивком показав на валки багажних візків, що скупчилися під звисом головного терміналу:

- Гадаю, найшвидший шлях дістатися досередини без перехідного хобота - це багажний конвеєр.

- Гаразд; тоді пройдемося туди, леді і джентльмени, ви не проти?

Шлях був коротким, проте Лорел, яка вела за руку Дайну, подумала, що це найхімерніша прогулянка в її житті. Вона побачила їх усіх ніби згори, менше дюжини цяточок, що повільно сунуть по широкій бетонній рівнині. Ані вітерця. Ані пташка не цвірінькне. Не долітає звіддалік гурчання жодного двигуна, і жоден людський голос не порушує цю неприродну тишу. Навіть їхні кроки здавалися їй лихими. На ній були туфлі з високими підборами, але замість бадьорого цокання, до якого вона звикла, Лорел здавалося, що вона чує тільки якийсь боязкий, плаский перестук.

"Здається, - думала вона, - це і є ключовим словом. Оскільки ситуація така дивна, тому все й починає здаватися дивним. Це ж бетон, от і все. На бетоні високі підбори звучать інакше".

Але Лорел ходила по бетону й раніше. Вона не пригадувала, щоб коли-небудь чула подібні звуки. Ці були... якимись ніби бляклими. Немічними.

Вони дісталися до багажних візків. Ведучи за собою вервечку людей, Нік проклав між візками звивистий шлях і

врешті зупинився перед застиглою конвеєрною стрічкою, яка виходила з завішеного смугами гуми отвору. Конвеєр робив широке коло по платформі, де зазвичай вантажники знімали багаж з візків, а потім крізь інший, також завішений гумою отвір знову ховався в терміналі.

- Навіщо оті шматки гуми? – нервово запитала Бетані.

- Від протягів у холодну погоду, я гадаю, – сказав Нік. – Дайте-но, я просуну туди голову, погляну. Не бійтеся; це один момент.

І перш ніж хтось встиг щось відповісти, він скочив на конвеєрну стрічку і вже йшов, пригнувшись, до одної з прорізаних у будівлі амбразур. Діставшись туди, Нік опустився на коліна і просунув голову крізь гумові смуги.

"Зараз ми почуємо посвист, а тоді гуп, – майнула в Алберта дика думка, – а коли витягнемо його назад, він буде без голови".

Не сталося ні посвисту, ні гупання. Коли Нік звідти виринув, голова так само міцно сиділа в нього на в'язах, а на обличчі був задумливий вираз.

- Берег чистий, – промовив він, але тепер Алберту здався робленим цей бадьорий тон. – Ходімо сюдою, друзі. Коли тіло спітка тіло, і всяке таке[130].

Бетані відсахнулася:

- Там якісь тіла? Містере, там якісь мертві люди?

- Принаймні, я таких не бачив, - відповів Нік і, вже відкинувши спроби здаватися легковажним, провадив далі: - Намагаючись бути забавним, я недоречно процитував старого Боббі Бернса. І, боюся, замість викликати гумористичний ефект, це прозвучало несмаком. Фактично, я взагалі нікого не побачив. Але ж це, певною мірою, саме те, чого ми й очікували, хіба не так?

Так-то воно так... проте ця новина все одно важко впала їм на душу. І на Нікову душу також, судячи з його тону.

Один по одному вони видерлися на конвеєрну стрічку і полізли слідом за Ніком крізь висячі шматки гуми.

Дайна затрималася перед самим отвором, обернувшись до Лорел. Розмите світло зблиснуло в темних скельцях її окулярів, перетворивши їх на мить на люстерка.

- Тут насправді щось лихе, - повторила вона і проштовхнулася на той бік.

9

Один по одному - екзотичним багажем, що проповз по застиглій конвеєрній стрічці, - вони вигулькнули в головному терміналі Бенгорського міжнародного аеропорту. Алберт допоміг зійти Дайні, і тепер всі стояли, роздивляючись навкруги в німому зачудуванні.

Той шок, коли вони прокинулися в хтозна-яким магічним чином знелюднілому літаку, вже вивітрився; тепер на місце здивування прийшло відчуття дезорієнтації. Ніхто з них ніколи не опинявся у терміналі аеропорту, який був би цілком порожнім. Тут не було нікого в ятках оренди автомобілів.

Темними, мертвими висіли монітори "ПРИБУТТЯ/ВИЛЬОТИ". Ніхто не стояв за стійками, які обслуговували "Дельту", "Юнайтід", "Північно-Західну Авіаланку" чи "Прибережні авіалінії". Велетенський акваріум посеред залу з розтягнутим понад ним банером: "КУПУЙТЕ МЕЙНСЬКИХ ЛОБСТЕРІВ" стояв повний води, але жодних лобстерів у ньому не було. Верхні флуоресцентні світильники не горіли, а той невеличкий потік світла, що вливався крізь двері в дальнім кінці цього великого приміщення, згасав на півдорозі, залишаючи маленький гурт пасажирів рейсу №29, які тулилися поближче одне до одного, у неприємному гнізді тіней.

– Зараз же, – промовив Нік, намагаючись збадьорити, та натомість породжуючи тільки ніяковість, – спробуємо подзвонити.

Йдучи до ряду таксофонів, Алберт звернув увагу на ятку "Бюджетна оренда авто"[131]. У чарунках на задній стіні він побачив теки, позначені: БРІГ'З, ГЕНДЕЛФОРД, МЕРЧАНТ, ФЕНВІК і ПЕСТЛМЕН. Безсумнівно, у кожній містилася орендна угода, а також мапа центральної частини Мейну, і на кожній мапі була стрілочка з написом на ній "ВАМ СЮДИ", націлена на Бенгор.

"Але де ми насправді? – загадався питанням Алберт. – І де оті Бріг'з, Генделфорд, Мерчант, Фенвік і Пестлмен? Невже їх закинуло в інший вимір? Може, справа у "Вдячних мертвяках"[132]? Може, "Мертвяки" грають десь на півдні штату і всі поїхали на концерт?"

Позаду нього почувся якийсь сухий, дряпливий звук. Алберт ледь не вискочив з власної шкіри і вмент розвернувся, тримаючи футляр зі скрипкою наче дрючок. Там стояла Бетані, якраз підносячи сірника до кінчика сигарети.

- Налякала тебе? – підняла вона брову.

- Трохи, – сказав Алберт, опускаючи футляр, посилаючи дівчині маленьку, ніякову посмішку.

- Вибач. – Вона струснула сірником, кинула його на підлогу і глибоко затягнулася сигаретою. – Нарешті. Принаймні, це вже краще. У літаку я не наважувалася. Боялася, що щось може вибухнути.

До них підтюпав Боб Дженкінс:

- Знаєте, я це покинув років десять тому.

- Ніяких повчань, прошу, – промовила Бетані. – Маю таке відчуття, якщо ми виберемося з цього живими й при здоровому глузді, на мене чекає цілий місяць повчань. Важких. Безперебійних.

Дженкінс звів вгору брови, але пояснень не попрахав.

- Насправді, – сказав він, – я хотів у вас попросити сигарету. Здається, зараз прекрасний час, щоб відновити знайомство зі старими звичками.

Бетані посміхнулася й простягнула йому пачку "Мальборо". Дженкінс взяв сигарету, і Бетані дала йому прикурити. Він затягнувся і зразу ж закашлявся короткими клубками димових сигналів.

- Ви таки дійсно з цього з'їхали, – буденно зауважила дівчина.

Дженкінс погодився:

- Але я притьмом звикну знову. Боюся, в цьому й полягає справжній жах цієї звички. А ви, молодята, звернули увагу на годинник?

- Ні, - відповів Алберт.

Дженкінс показав на стіну над дверима до чоловічої й жіночої вбиральні. Вмонтований там годинник зупинився о 4:07.

- Усе сходиться, - сказав письменник. - Ми знаємо, що ми вже певний час перебували в повітрі, коли - назвемо це за відсутністю кращого терміна Подією - коли відбулася Та Подія. Сім хвилин по четвертій ранку за Східним часом - це 1:07 ночі за Тихоокеанським літнім часом. Отже, тепер ми знаємо, коли вона відбулася.

- Ух ти, як класно, - промовила Бетані.

- Так, - кивнув Дженкінс, чи то не помітивши, чи вважаючи за краще проігнорувати легкий призвук сарказму в її тоні. - Але щось з цим не так. Хотілося б мені, аби зараз було сонце. Тоді б я міг впевнитися.

- Що ви маєте на увазі? - запитав Алберт.

- Годинники - електричні, у всякому разі - не годяться. Тут нема електрики. Але якби вийшло сонце, ми могли б отримати бодай приблизне уявлення за довжиною і напрямком наших тіней, котра зараз година. Мій наручний годинник показує, що ось-ось за чверть дев'ятого, але я йому не вірю. За моїми відчуттями зараз пізніше. Доказів цього я не маю і пояснити цього не можу, але що є, те є.

Алберт задумався. Подивився довкола. Знову подивився на Дженкінса.

- А знаєте, - мовив він, - так і є. Таке відчуття, що зараз майже обідній час. Ну, хіба не дурня?

- Це не дурня, - сказала Бетані. - Це просто джетлаг[133].

- Я не згоден, - заперечив Дженкінс. - Ми, юна пані, летіли з заходу на схід. Будь-яка темпоральна дезорієнтація у тих, хто подорожує з заходу на схід, відбувається протилежним чином. Час їм здається ранішим, ніж насправді.

- Я хочу запитати у вас про дещо, що ви зауважили в літаку, - мовив Алберт. - Коли капітан сказав нам, що десь мусять бути й інші люди, ви промовили: "хибна логіка". Насправді ви сказали це двічі. Але мені його слова здаються досить переконливими. Ми всі спали, і ось ми тут. А якщо та штука трапилася о... - Алберт поглянув на годинник, - о 4:07 за Бенгорським часом, у цьому місті майже всі мушили спати.

- Так, - люб'язно погодився Дженкінс. - Тоді де ж вони?

Алберт розгубився:

- Ну...

Пролунав грук, це Нік різко кинув слухавку одного з таксофонів. Той стояв останнім у довгому їх ряду; Нік уже перепробував усі.

- Щоб їм за... пастися, - промовив він. - Вони всі неробочі. Що платні, що прямого виклику. Браяне, ви сміливо можете

додати до виразу "жодна собака не дзвякне" також "жоден телефон не дзвякне".

- То що ж нам тепер робити? – спитала Лорел. Сама почувши, як нещасно звучить її голос, вона відчула себе такою змалілою, такою зніченою. Поруч з нею повільно оберталася на місці Дайна. Схожа на тарілку радіолокатора в людській подобі.

- Давайте піднінемося, – запропонував Лисий. – Там мусить бути ресторан.

Усі подивилися на нього. Ґефні фиркнув:

- У вас тільки одне на думці.

Лисий поглянув на нього згорда:

- По-перше, моє ім'я не містер, а Руді Ворік. По-друге, люди краще думають, коли у них шлунок повний. – Він знизав плечима. – Просто такий закон природи.

- Я думаю, містер Ворік цілком правий, – сказав Дженкінс. – Нам усім не завадило б чогось поїсти... і, якщо ми піднінемося, там можуть знайтися якісь інші підказки щодо того, що з нами трапилось. Я схильюся до того, що вони знайдуться.

Нік знизав плечима. Він раптом здався втомленим і розгубленим.

- Чом би й ні, – промовив він. – Я вже починаю відчувати себе якимсь містером Робінзоном-Чорти-Його-Забирай-Крузо.

Безладним гуртом вони вирушили до ескалатора – також безживно заляклого. Алберт, Бетані і Боб Дженкінс йшли разом трохи позаду.

– Ви щось знаєте, правда? – спитав Алберт. – Що саме?

– Можливо, я щось розумію, – поправив його Дженкінс. – А можливо, й ні. Наразі я поки що притримаю язика за зубами... окрім однієї поради.

– Якої?

– Це не для вас; це для юної пані. – Він обернувся до Бетані.
– Економте сірники. Така моя пропозиція.

– Що? – насупилася на нього Бетані.

– Ви мене чули.

– Йой, гадаю, що так, але не второпаю, що ви маєте на увазі. Напевне там є газетний кіоск, нагорі, містере Дженкінс. У них повно сірників. І сигарет, і одноразових запальничок.

– Згоден, – сказав Дженкінс. – І все ж таки раджу вам заощаджувати ваші сірники.

"Він знову грає Філо Крісті, чи як там його", – подумав Алберт.

Він уже було збирався вказати на це, ввічливо попрохавши містера Дженкінса згадати, що вони не в якомусь з його романів, коли Браян Інґал зупинився перед підніжжям ескалатора, і то так раптово, що Лорел довелося різко

смикнути Дайну за руку, щоб сліпа дівчинка на нього не наштовхнулася.

- Легше на поворотах, гаразд? – попросила Лорел. – На той випадок, якщо ви не помітили, тут незряча дитина.

Браян її проігнорував. Він блукав поглядом по невеличкому гурту біженців.

- Де містер Тумі?

- Хто? – перепитав лисий чоловік... тобто, Ворік.

- Той парубок, у якого важлива зустріч у Бостоні.

- Кому воно треба? – кинув Ґефні. – Зник з очей, зійшов і з думки.

Але Браяну було тривожно. Йому не подобалася сама думка, що Тумі міг десь заникатися й діяти самотійно. Він не розумів чому, але йому зовсім не подобалася така перспектива. Він кинув погляд на Ніка. Нік знизав плечима, потім похитав головою.

- Я не бачив, коли він зник, друже. Загрався з телефонами. Вибачаюся.

- Тумі! – крикнув Браян. – Креґ Тумі! Де ви?

Відповіді не було. Тільки та сама химерна, гнітюча тиша. І тоді дещо зауважила Лорел, дещо таке, від чого в неї похолола шкіра. Браян, склавши долоні, кричав угору вздовж ескалатора.

В будівлі з такою високою стелею мусило відповісти бодай
якесь відлуння.

Але тут його не було. Жодного відлуння, зовсім.

10

У той час поки інші були зайняті справами на першому поверсі – двоє підлітків та той стариган стояли біля ятки компанії з оренди авто; решта дивилися як громило-британець випробовує телефони, – Креґ Тумі тихо, як мишка, прокрався нагору по бездвижному ескалатору. Він точно знав, куди бажає потрапити; він точно знав, що шукати, коли туди дістанеться.

Швидкими кроками, розмахуючи портфелем біля правого коліна, він пішов через велику чекальну залу. Ігноруючи як порожні крісла, так і порожній бар під назвою "Червоний барон". У дальньому кінці цього приміщення, над гирлом широкого, темного коридору висів покажчик. З такими написами на ньому:

ПЕРОН №5 ПРИБУТТЯ МІЖНАРОДНИХ РЕЙСІВ

КРАМНИЦІ Д'ЮТІ-ФРІ

МИТНИЦЯ США

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ АЕРОПОРТУ

Креґ уже мало не дістався початку коридору, коли знову поглянув у широке вікно на аеродромне поле... і тут же його швидка хода затнулася. Він повільно наблизився до вікна і подивився надвір.

Там не було на що дивитися, крім порожнього бетону і застиглого, безколірного неба, але попри це його очі почали витріщатися, він відчув, як страх починає вповзати йому в серце.

"Вони йдуть", – раптом повідомив йому чийсь мертвий голос. То був голос його батька, і говорив він з маленького, примарного мавзолею, прихованого в якомусь похмурому куточку душі Креґа Тумі.

– Ні, – прошепотів Креґ, і це слово сплело маленьку квітку з туману на вікні перед його губами. – Ніхто не йде.

"Ти поведився погано. Гірше того, ти лінувався".

– Ні!

"Так. У тебе була домовлена зустріч, а ти її пропустив. Ти втік. Ти втік, та ще й не куди-небудь, а в таке ідіотське місце, як Бенгор у штаті Мейн".

– Це не моя вина, – пробурмотів Креґ. Тепер він уже стискав ручку свого портфеля майже з болісною міццю. – Мене завезли проти моєї волі. Мене... мене захопили силою!

Жодної відповіді від того внутрішнього голосу. Тільки хвили осуду. І знову Креґ інтуїтивно відчув той гніт, під яким він перебуває, той жахливий, безкінечний тиск. Ваготу глибоководдя. Той внутрішній голос не мусив йому пояснювати, що виправдань не існує; Креґ сам це знав. Він знав це віддавна.

"ВОНИ були тут... і вони повернуться. Ти ж це розумієш, хіба не так?"

Він розумів. Ленґоліери повернуться. Вони повернуться по нього. Він їх відчуває. Він їх ніколи не бачив, але знає, якими жахливими вони будуть. А чи він самотній у цьому знанні? Він гадав, що ні.

Він подумав, що та сліпа дівчинка також може знати щось про ленґолієрів. Але це не мало значення. Єдине, що має значення, – це потрапити в Бостон, потрапити в Бостон до того, як ленґоліери прибудуть у Бенгор зі свого жахливого, погибельного лігва, щоби зжертити його, ридаючого, живцем. Він мусить потрапити на ту зустріч у "Пру", мусить розповісти їм, що він зробив, і тоді він стане...

Вільним.

Він буде вільним.

Креґ відсахнувся від вікна, від порожнечі й застиглості й кинувся в коридор під тим покажчиком. Пусті крамниці він проминув, не кинувши на них і погляду.

Поза ними він підійшов до дверей, які шукав. На них була маленька прямокутна табличка, якраз над оглядовим вічком. "СЛУЖБА БЕЗПЕКИ АЕРОПОРТУ" повідомляв напис на табличці.

Він мусив потрапити туди. Так чи інакше, він мусив потрапити досередини.

"Все це... все це божевілля... воно не мусить стосуватися мене. Я не мушу з ним жити. Досить".

Креґ простягнув руку і торкнувся ручки на дверях офісу Служби безпеки аеропорту. Замість порожнього погляду, в його очах з'явився вираз чіткої рішучості.

"Я перебував під цим гнітом довгий, дуже довгий час. З семи років? Ні, я гадаю, це почалося навіть раніше. Факт той, що я перебуваю під гнітом відтоді, як себе пам'ятаю. Це, останнє, навіженство є лише новою варіацією того самого. Ймовірно, це те, про що казав той чоловік у вбогому спортивному піджаку: якийсь експеримент. Агенти певної урядової секретної служби або якоїсь зловісної іноземної держави проводять експеримент. Але я вирішив надалі не брати участі ні в яких експериментах. Мені байдуже, якщо цим керує мій батько, чи моя матір, чи декан Вищої школи менеджменту, чи Рада директорів банківської корпорації "Дезерт Сан". Я вирішив не брати участі. Я вирішив усунутися. Я вирішив дістатися до Бостона і закінчити те, що я поклав собі зробити ще тоді, коли обстоював купівлю аргентинських облігацій. Якщо я не..."

Але Креґ знав, що трапиться, якщо він не зможе.

Він збожеволіє.

Креґ взявся за дверну ручку. Вона не поворухнулася під його долонею, але коли він слабенько, сумовито її штовхнув, двері прочинилися. Чи то їх полишили незамкненими, чи то вони відімкнулися, коли пропала електрика й охоронні системи перестали працювати. Креґу було байдуже, з якої саме причини. Важливим було те, що йому не потрібно паскудити свій одяг, намагаючись проповзи через вентиляційну трубу чи щось таке. Він досі мав цілком серйозний намір ще до кінця цього дня з'явитися на тій зустрічі й не бажав, щоб, коли він туди дістанеться, одяг на ньому був закаляним якимсь брудом і мастилом. Одна з простих, безвиняткових істин цього життя: хлопці в брудних костюмах довіри не мають.

Він штовхнув двері навстіж і ввійшов досередини.

Браян з Ніком опинилися на вершині ескалатора першими, потім і інші зібралися навкруг них. Тут була центральна чекальна зала БМА – велика квадратна коробка, заповнена пластиковими контурними кріслами (деякі з прикрученими до підлокітників платними телеприймачами), в якій панувала ціла стіна (від підлоги до стелі) з поляризованого скла. Зразу ліворуч від них стояли газетний кіоск і контрольно-пропускний пункт, що обслуговував перон №1; праворуч від них через всю залу тягнувся ресторан "Дев'яте небо" з баром "Червоний барон". Поза рестораном починався коридор, що вів до Служби безпеки аеропорту і корпусу міжнародних рейсів.

- Ходімо до... – почав Нік, але Дайна його зупинила:

- Зачекайте.

Вона промовила це сильним, наполегливим голосом, і всі здивовано обернулися на неї.

Дайна відпустила руку Лорел і підняла обидві свої. Великі пальці вона завела собі за вуха, а решту пальців розчепірила, наче віяла. Потім вона просто так і стояла стовпом, у цій чудернацькій і доволі дурнуватій позі прислухання.

- Що... – почав Браян, але Дайна різко, безапеляційно прошипіла:

- Шшш!

Вона трішки повернулася вліво, застигла, потім оберталася в протилежний бік, поки мляве світло, що лилося крізь вікна, не почало падати прямо на неї, перетворивши її вже й без того

бліде обличчя на щось примарне і моторошне. Вона зняла свої темні окуляри. Очі під ними виявилися широко розплющеними, карими й не зовсім безвиразними.

- Там, - промовила вона тихим голосом сновиди, і Лорел відчула, як жах холодними пальцями починає пестити їй серце. І в цьому вона не була самотньою. Бетані тулилася до неї з одного боку, а Дон Ґефні підступив ближче з іншого. - Там я відчуваю світло. Мені казали, саме тому вони вважають, що я зможу знову бачити. Я завжди відчуваю, де світло. Воно ніби пече мені в голові.

- Дайно, що... - почав Браян.

Нік штовхнув його ліктем, обличчя в англійця видовжилось, повужчало, а лоб збрижився зморшками.

- Помовчте, друже.

- Світло... тут.

Дайна повільно вирушила від них, так і тримаючи долоні віялами біля вух, виставивши вперед лікті, щоби, наштовхнувшись спершу ними, виявити будь-який об'єкт, який може стояти на її шляху. Так вона просувалася, поки не опинилися менш як за два фути від вікна.

Потім вона повільно простягнула руку й торкнулася пальцями скла. Це було схоже на те, ніби чорна морська зірка чітко вималювалася на тлі бляклого неба. Дайна озвалася нещасним мурмотінням:

- Це скло також неправильне, - стиха пролепетала вона тим самим голосом сновиди.

- Дайно... - почала Лорел.

- Шшш, - відгукнулася дівчинка, не обертаючись. Вона стояла проти вікна, як та мала, що чекає на батька з роботи. - Я щось чую.

Ці промовлені пошепки слова вселили в голову Алберта Кавснера якийсь німий, безтямний жах. Він відчув, як щось давить йому на плечі і, опустивши очі, побачив, що, схрестивши руки на грудях, сам учепився в себе.

Браян прислухався зі всією своєю увагою. Він почув власне дихання і дихання інших... проте більше нічого не чув.

"Це тільки її уява, - подумав він. - Ото й усе".

Але залишався заінтригованим.

- Що? - настійливо запитала Лорел. - Що ти чуєш, Дайно?

- Не знаю, - відповіла дівчинка, не відвертаючись від вікна. - Там ледь чутно. Мені було подумалося, що я це чую, коли ми спустилися з літака, та потім я вирішила, що це лише моя уява. Тепер я чую цей звук трішки краще. Я чую його навіть крізь скло. Цей звук... він трохи схожий на рисові пластівці, коли заллеш їх молоком.

Браян обернувся до Ніка й запитав стиха:

- Ви чуєте що-небудь?

- Та нічогісінько збіса, - відповів Нік таким самим, як у Браяна, голосом. - Але вона сліпа. Вона звикла примушувати свої вуха працювати з подвійною ефективністю.

- Я думаю, це істерія, - мовив Браян. Тепер він уже шепотів, майже торкаючись губами Нікового вуха.

Дайна відвернулася від вікна.

- Ви чуєте що-небудь? - передражнила вона. - Та нічогісінько збіса. Але вона сліпа. Вона звикла примушувати свої вуха працювати з подвійною ефективністю. - Дайна зробила паузу, а потім додала: - Я думаю, це істерія.

- Дайно, що це ти таке говориш? - розгублено, злякано запитала Лорел. Вона не чула мурмотіння Браяна й Ніка, хоча стояла до них набагато ближче, ніж Дайна.

- Запитайте в них, - сказала Дайна. Голос у неї тремтів. - Я не божевільна! Я сліпа, але не божевільна!

- Гаразд, - промовив Браян вражено. - Гаразд, Дайно. - А потім до Лорел: - Я балакав з Ніком. Вона нас почула. Аж звідтіля, від вікна, вона нас почула.

- У тебе класний слух, золотко, - похвалила Бетані.

- Я чую те, що чую, - сказала Дайна. - І я таки чую щось отам. У тому напрямку. - Дівчинка показала крізь вікно на схід. Вона обвела їх своїми незрячими очима. - І воно лихе. Там цей жахливий звук, цей лячний звук.

Дон Ґефні нерішуче промовив:

– Якби ви впізнали, маленька міс, що воно таке, нам би це допомогло, можливо.

– Я не можу, – відповіла Дайна. – Але знаю, що воно ближче, ніж було. – Вона знову одягла свої темні окуляри, рука в неї тремтіла. – Нам треба забиратися звідси. І нам треба забиратися швидше. Бо щось наближається. Це щось лихе, воно й видає отой крупнистий звук.

– Дайно, – сказав Браян, – у літаку, яким ми прилетіли, майже закінчилося пального.

– Тоді ви мусите його туди залити! – пронизливо закричала Дайна. – Воно наближається, невже ви не розумієте? Воно наближається і, якщо ми не заберемося до того, як воно опиниться тут, ми загинемо! Ми всі загинемо!

Голос у неї надломився, вона почала схлипувати. Вона ж не провісниця, не медіум, а тільки маленька дівчинка, змушена переживати свій жах у темряві, що була майже цілковитою.

Вона нетвердою ногою вирушила до них, її витримка зовсім пропала. Лорел вхопила Дайну до того, як вона встигла наштовхнутися на одну з тих направних ланок, які позначали шлях до контрольно-пропускного пункту, і міцно її обняла. Вона намагалася втішити дівчинку, але ті останні слова дзвеніли луною в збентеженому, шокованому розумі Лорел:

"Якщо ми не заберемося до того, як воно опиниться тут, ми загинемо.

Ми всі загинемо".

Креґ Тумі почув, як та мала скиглійка десь там знову почала свій котячий концерт, але не звернув уваги. Він знайшов те, що шукав, у третій з відчинених ним шафок, позначеній викарбуваним на пластиковій стрічці прізвищем МАРКІ. На верхній полиці, визираючи з коричневого паперового пакета, лежав обід містера Маркі – сендвіч "субмарина"[134]. На нижній полиці акуратно, рядком, стояли повсякденні туфлі містера Маркі. Між полицями на одному гачку висіла проста біла сорочка і ремінь. З кобури на ремені стирчала рукоять службового револьвера містера Маркі.

Креґ розстібнув кобуру і витяг зброю. Він мало розумівся на зброї – на його око, це міг бути і 32-й, і 38-й, і навіть 45-й калібр, – але дурнем він не був, а отже, кілька секунд пововтузившись з револьвером, зумів відкинути барабан. Усі шість гнізд були заряджені. Він повернув барабан на місце, злегка кивнув, почувши "клац", а потім уважно обстежив район курка й обидва боки рукояті. Креґ шукав собачку запобіжника, але такого там, схоже, не було. Він поклав палець на спусковий гачок і трішки натиснув, поки не побачив, що курок разом з барабаном злегка ворухнулись. Креґ кивнув, задоволений.

Він розвернувся, і враз, без попередження, Креґа вдарило найпотужнішим за все його доросле життя відчуттям самотності. Револьвер ніби поважчав, і рука, що його тримала, повисла. Тепер Креґ стояв з понуреними плечима, портфель обвис у його правій руці, а револьвер аеропортівського охоронця – в лівій. На обличчі застиг вираз крайньої, приниженої жалюгідності. І раптом йому навіявся один спогад, дещо таке, про що він не думав багато років: Креґ Тумі, дванадцятирічний, лежить, здригаючись, у ліжку і гарячі сльози течуть по його обличчю. В іншій кімнаті гучно грає стереосистема і його матір фальшиво гуде, підспівуючи п'яним голосом Мерріллі Раш[135]: "Просто клич мене янголом... ранковим, бей-бі... просто торкнися моєї щоки... перш ніж покинеш мене, бей-бі..."

Лежить там у ліжку. Здрігається. Плаче. Не дозволяючи собі ані звуку. І думає: "Чому ти не можеш любити мене, не даси мені спокою, матусю? Чому ти не можеш просто любити мене і не даси мені спокою?"

- Я нікому не бажаю зла, - пробурмотів крізь сльози Креґ Тумі. - Я не бажаю, але це... це нестерпно.

У протилежному кінці кімнати висіли телемонітори - всі безживні. Якусь мить, поки він на них дивився, правда про те, що відбулося, що досі відбувається, намагалася вдертися в Креґа. Був момент, коли вона майже прорвалася крізь складну систему його невротичних захисних щитів до того бомбосховища, в якому він проживав своє життя.

"Усі померли, Креґгі-Веггі. Весь світ вимер, окрім тебе і людей, які летіли в тому літаку".

- Ні, - простогнав він, падаючи на один зі стільців, що стояли довкола покритого пластиком кухонного столу в центрі кімнати. - Ні, це не так. Це зовсім не так. Я відкидаю цю ідею. Я абсолютно її відкидаю.

"Ленґолієри були тут, і вони повернуться, - включився його батько. Як завжди, поборовши голос матері. - Тобі краще вже зникнути звідси, коли вони з'являться... бо сам знаєш, що трапиться".

Авжеж, він знав. Вони зжеруть його. Ленґолієри зжеруть його цілком.

- Але я не бажаю нікому зла, - повторив він тужливим, безутішним голосом.

На столі лежала надрукована на мімеографі копія графіка чергувань. Креґ відпустив портфель і поклав револьвер на стіл поряд з собою. Він узяв той графік чергувань і якусь мить дивився на нього незрячими очима, а потім з лівого боку аркуша почав відривати довгу смужку.

Ри-ип.

Невдовзі, коли купка тонких смужок – мабуть, найтонших з усіх! – почала накопичуватися на столі, Креґ уже був загіпнотизованим. Але навіть тоді холодний голос батька не зовсім його полишив.

"Сам знаєш, що трапиться".

Розділ 5

Книжечка картонних сірників. Пригоди сендвіча з салями. Черговий приклад дедуктивного методу. Аризонський Юдей грає на скрипці. Єдиний звук у місті.

1

Крижану тишу, яка застигла після застереження Дайни, розбив зрештою Роберт Дженкінс:

– У нас є певні проблеми, – почав він сухим голосом лектора в аудиторії. – Якщо Дайна щось чує – а після того чудового доказу, який вона нам щойно продемонструвала, я схильний вірити, що вона дійсно щось чує, – нам варто було б знати, що воно таке. Ми не знаємо. Це одна проблема. Брак пального в літаку – це друга проблема.

- Там стоїть "727-й", - сказав Нік. - Затишно припасований до перехідного хобота. Браяне, ви вмієте на такому літати?

- Так, - відповів Браян.

Нік розвів руками в бік Боба і знизав плечима, немов говорячи: "Ось так: один вузол уже розв'язано".

- Припустімо, ми дійсно злетіли знову, і куди нам тоді летіти? - продовжив далі Дженкінс. - Ось вам і третя проблема.

- Геть, - моментально вставила Дайна. - Геть від цього звуку. Ми мусимо забратися геть від цього звуку і того, що його створює.

- Скільки в нас ще часу, як ти вважаєш? - м'яко запитав Браян. - Скільки часу до того, як воно дістанеться сюди, Дайно? Взагалі, маєш бодай якесь уявлення?

- Ні, - відповіла дівчинка з безпечного кола рук Лорел. - Я думаю, воно все ще далеко. Я думаю, час ще є. Але...

- Тоді я пропоную нам зробити саме те, що пропонував містер Ворік, - сказав Боб Дженкінс. - Давайте перейдемо до ресторану, трохи чогось перекусимо й обговоримо, як нам діяти далі. Їжа дійсно справляє благотворний вплив на те, що месьє Пуаро любляв називати маленькими сірими клітинами.

- Нам не варто затримуватися, - нервово промовила Дайна.

- П'ятнадцять хвилин, - сказав Боб. - Не більше. І навіть у твоєму віці, Дайно, ти мусила б знати, що корисним діям завжди мають передувати корисні роздуми.

Алберт раптом второпав, що в автора детективів є власні причини, щоби піти до ресторану. Маленькі сірі клітини містера Дженкінса перебували в бездоганному робочому стані – чи, принаймні, йому вони здавались такими, – а після лячно проникливої оцінки письменником їхньої ситуації на борту літака Алберт щонайменше був готовий повірити йому авансом.

"Він хоче нам щось показати, або довести нам щось", – подумав хлопець.

– Напевне, ми ж іще маємо п'ятнадцять хвилин? – прохально запитав він.

– Ну... – нехотя відповіла Дайна. – Гадаю, так.

– Чудово. Отже, вирішено, – бадьоро відгукнувся Боб. І подався через залу в бік ресторану так, ніби вважав само собою зрозумілим, що інші вирушать слідом за ним.

Браян з Ніком презирнулися.

– Нам краще піти за ним, – тихо сказав Алберт. – Я думаю, він діло знає.

– Якого роду діло? – перепитав Браян.

– Я точно не знаю, але, гадаю, там мусить бути щось таке, що варто з'ясувати.

Алберт вирушив услід за Бобом; Бетані слідом за Албертом, а інші потягнулися за ними, Лорел вела Дайну за руку. Дівчинка була дуже блідою.

Ресторан "Дев'яте небо" насправді виявився кафетерієм з повною напоїв і сендвічів вітриною-холодильником углибині та стійкою з іржостійкої сталі, що тягнулася перед довгим, з багатьма секціями тепловим столом. Усі секції були порожніми і сяяли чистотою. Ні плямки жиру не було на грилі. Склянки – оті тривкі, характерні для кафетеріїв гранчасті склянки – були складені акуратними пірамідами на дальніх полицях разом з широким вибором іншого, не менш тривкого кафетерійного посуду.

Роберт Дженкінс стояв біля каси. Коли ввійшли Алберт з Бетані, він спитав:

– Бетані, можна мені ще одну сигарету?

– Ух ти, та ви справжній халявщик, – відгукнулась вона, але добродушним тоном. Діставши пачку "Мальборо", вона витрусила сигарету. Боб її взяв, але, коли Бетані простягнула йому сірники, зупинив її руку.

– Я краще скористаюся якимсь з оцих, гаразд?

Біля касового апарата стояла ваза, повна картонних книжечок сірників з рекламою бізнес-школи "Ласел"[136]. Маленька табличка біля вази повідомляла: "ДЛЯ НАШИХ НЕЗРІВНЯННИХ ДРУЗІВ"[137]. Боб взяв звідти книжечку, розгорнув її і відірвав один сірник.

– Звісно, – погодилась Бетані. – Але навіщо?

– От це ми зараз і спробуємо з'ясувати, – відповів Дженкінс. Він поглянув на інших. Вони стояли поряд півколом,

спостерігали – всі, окрім Руді Воріка, котрого вже занесло вглиб робочої зони, де він уважно інспектував вміст вітрини-холодильника.

Боб креснув сірником. Той залишив якийсь білий мазок на чиркалі, але не загорівся. Він креснув ним знову з тим самим результатом. На третій спробі картонний сірник погнувся. Та й більша частина його головки все одно стерлася.

– Так, так, – промовив Боб тоном, абсолютно позбавленим здивування. – Я припускаю, що вони відсиріли. Нумо, спробуймо книжечку з дна, гаразд? Там вони мусять бути сухими.

Він зарився на дно вази, розсипавши на стійку кілька картонних книжечок. На око Алберта, всі вони мали абсолютно сухий вигляд. За спиною в хлопця знову скинулися очима Браян з Ніком.

Боб виловив книжечку сірників, відірвав один і спробував його запалити. Той не загорівся.

– Псячий син, – вилаявся Дженкінс. – Схоже на те, що щойно ми відкрили ще одну проблему. Я можу позичити ваші сірники, Бетані?

Дівчина подала їх без жодного слова.

– Зачекайте хвильку, – промовив повагом Нік. – Що ви наразі відкрили, друже?

– Тільки те, що ця ситуація має ширші наслідки, ніж нам спершу уявлялося, – сказав Боб. Очі в нього залишалися доволі спокійними, проте обличчя, з якого вони дивилися, виглядало змарнілим. – І ще в мене є думка, що ми могли припуститися

однієї великої помилки. Що є досить зрозумілим, зважаючи на обставини... але допоки ми не виправимо наше уявлення стосовно даного предмета, мені не віриться, що ми зможемо добитися бодай якогось прогресу. Я назвав би це аберацією перспективи.

До них уже неспішно вертався Ворік. Він вибрав собі якийсь сендвіч в упаковці й пляшку пива. Схоже було, ці придбання його значно підбадьорили.

- Колеги, що відбувається?

- Та хай йому трясця, якщо я знаю, - сказав Браян, - але мені воно не дуже подобається.

Боб Дженкінс витяг сірник з книжечки Бетані й креснув ним. Той загорівся з першої спроби.

- Ага, - промовив він і підніс полум'я собі до сигарети.

Запах диму здався Браяну неймовірно разючим, неймовірно солодким, і за мить роздумів знайшлася й відповідь: це був єдиний запах - якщо не рахувати слабеньких повівів лосьйону для гоління від Ніка Гопвела та парфуму від Лорел - який він відчував. Тепер, коли він про це подумав, Браян усвідомив, що він також чує запах поту своїх супутників.

Боб усе ще тримав у руці палаючого сірника. Тепер він відігнув обкладинку тієї книжечки, яку дістав з вази, розгорнувши всі сірники в ній, і торкнувся їх головок своїм. Довгу мить не відбувалося нічого. Письменник совав полум'я туди-сюди вздовж головок тих сірників, але вони не загоралися. Всі дивилися на це, як заворожені.

Нарешті почулося кволе "пшшш" і кілька з тих сірників покликалися до недовгого, неясного життя. Насправді вони не зовсім загорілися; слабенько засвітилися та й погасли. Кілька пасемець диму попливли вгору... диму, який, схоже, не мав запаху взагалі.

Боб обвів усіх поглядом і невесело усміхнувся.

- Навіть це, - сказав він, - більше, ніж я очікував.

- Гаразд, - мовив Браян, - Поясніть нам, бо я розумію так що...

У цю мить відразливий скрик видав Руді Ворік. Дайна пискнула і тісніше притулилась до Лорел. Алберт відчув, як високо стрибнуло серце в його грудях.

Руді вже розгорнув свій сендвіч - той був, на погляд Браяна, з саямі й сиром - і встиг відкусити від нього добрячий шматок. Тепер він виплюнув його на підлогу з гримасою огиди.

- Він тухлий! - кричав Руді. - От, чорти б його взяли! Ненавиджу таке!

- Тухлий? - швидко перепитав Боб Дженкінс. В очах його немов спалахнули сині електричні іскри. - О, я щодо цього сумніваюся. В наші дні готові м'ясопродукти так нашпиговані консервантами, що потрібно годин вісім чи й більше на гарячому сонці, щоб вони почали псуватися. А з того годинника нам відомо, що електрика в цій вітрині-холодильнику пропала менш ніж п'ять годин тому.

- Можливо, й ні, - заговорив Алберт. - Ви самі казали, що за відчуттям зараз пізніше, ніж показують наші наручні годинники.

- Так, але я не думаю... А та вітрина все ще холодна, містере Ворік? Коли ви її відчинили, всередині ще був холод?

- Не зовсім, щоб холод, але прохолодно, - сказав Ворік. - Але цей сендвіч однаково нахер зіпсутий. Прошу пробачення, пані. Ось. - Він простягнув сендвіч. - Якщо не вірите, що він тухлий, самі скуштуйте.

Боб дивився на сендвіч, явно набираючись хоробрості, а потім так і зробив: відкусив маленький шматочок від незайманого кінця. Алберт побачив, як по його обличчю промайнула відраза, але Дженкінс не позбавився відкушеного негайно. Він жувнув раз... другий, потім відвернувся й виплюнув собі на долоню. Той напівпережований шматок сендвіча він викинув до сміттевого бачка під полицею зі спеціями, слідом полетіла і решта сендвіча.

- Не протухлий, - сказав він. - Позбавлений смаку. Втім, не тільки це. Він ніби зовсім безконсистентний. - Губи письменника викривилися в мимовільній гримасі огиди. - Ми говоримо про прісні речі - такі як нічим не присмачений білий рис, варена картопля, - але навіть найпрісніша їжа, я вважаю, має певний смак. Цей сендвіч не має жодного. Це - немов жувати папір. Тож не дивно, що ви подумали, ніби він протухлий.

- Він тухлий, - вперто повторив лисий чоловік.

- Спробуйте ваше пиво, - запропонував Боб. - Воно протухнути не може. Кришечка на місці, а пляшкове пиво не псується, навіть якщо зберігається не в холодильнику.

Руді глибокодумно подивився на пляшку "Бадвайзера" у своїй руці, потім похитав головою і простягнув її Бобу:

- Мені його більше не хочеться.

Він кинув погляд на вітрину-холодильник, в очах його був недобрый вираз, немов Руді підозрював, що це Дженкінс зробив його жертвою такого некумедного розіграшу.

- Вип'ю, якщо мушу, - сказав Боб. - Але один раз я вже офірував власний організм на користь науки. Може, хтось інший покуштує це пиво? Я думаю, це дуже важливо.

- Дайте його мені, - промовив Нік.

- Ні, - це сказав Дон Ґефні. - Дайте його мені. Заради Бога, я залюбки вип'ю пива. Пив я його теплим й раніше, і очі від нього мене не вилізли.

Він взяв пиво, відкрутив кришку і перехилив пляшку. За мить він різко крутнувся назад і виприснув на підлогу те, що встиг набрати до рота.

- Господи! - скрикнув він. - Ніяке! Ніяке, аж нудне.

- Справді? - жваво відгукнувся Боб. - Добре! Чудово! А зараз ми всі дещо побачимо!

Він миттю опинився за стійкою й дістав з полиці склянку. Ґефні поставив пляшку поряд з касовим апаратом, і Браян побачив її зблизька раніше, ніж її встиг ухопити Боб Дженкінс. Він не помітив піни, яка мусила б зібратися в її горлі.

"Там взагалі може бути вода", - подумав він.

Втім, те, що Боб налив з пляшки, не було схожим на воду; на вигляд воно було пивом. Видхлим пивом. Без пінної шапки. Кілька крихітних бульбашок чіплялися до внутрішніх стінок склянки, але жодна з них не проривалася крізь цю рідину до поверхні.

- Гаразд, - поволі промовив Нік. - Воно видхле. Інколи таке трапляється. Не закрутили кришку до кінця в броварні, і газ витік. Кожному трапляється видхле пиво час від часу.

- Але, якщо ви згадаєте про сендвіч з саямі без смаку, це про дещо каже, хіба не так?

- Каже про що? - зірвався Браян.

- Одну хвилинку, - зупинив Боб. - Давайте спершу розглянемо аргумент містера Гопвела, ви не проти? - Він відвернувся, вхопив обома руками кілька склянок (парочка впали з полиці й розбилися об підлогу) і з повороткою спритністю бармена почав розставляти їх вздовж стійки. - Принесіть мені ще пива. А заодно й пару якихось газованих напоїв.

Алберт з Бетані пішли до вітрини-холодильника й дістали звідти навмання по чотири-п'ять пляшок.

- Він дахом поїхав? - стиха запитала Бетані.

- Я так не вважаю, - сказав Алберт. Він собі приблизно уявляв, що збирається продемонструвати їм письменник... і йому не подобалася та форма, якої набувала ця ідея в його уяві. - Пам'ятаєш, він порадив тобі економити сірники? Він знав, що щось таке має статися. Тому він так настирливо й кликав нас до цього ресторану. Хотів нам показати.

Графік чергувань було подерто на три дюжини вузьких смужок, а ленґоліери тепер були ближче.

Креґ відчував їх наближення потилицею – йому важчало в голові.

Важкість ставала дедалі нестерпнішою.

Час було йти.

Він узяв револьвер і свій портфель, потім підвівся і полишив офіс служби безпеки. Йшов він повільно, дорогою репетируючи в голові:

"Я не бажаю вас застрелити, але зроблю це, якщо буду змушений. Доправте мене в Бостон. Я не бажаю вас застрелити, але зроблю це, якщо буду змушений. Доправте мене в Бостон".

– Я зроблю це, якщо буду змушений, – бурмотів Креґ, знову входячи до чекальної зали. – Я зроблю це, якщо буду змушений. – Його палець знайшов і відвів назад курок револьвера.

На півдорозі через залу його увагу знову захопило бліде світло, що вливалось крізь вікна, і він повернув у тому напрямку. Він відчував їх там. Ленґолієрів. Вони пожерли вже всіх даремних і ледачих людей, а тепер повертаються по нього. Він мусить дістатися в Бостон. Він знав – це єдиний спосіб вберегти самого себе... тому що смерть цих людей буде жахливою. Вона буде дійсно жахливою.

Він повільно підійшов до вікон і подивився надвір, не звертаючи уваги – принаймні, поки що – на белькотіння інших пасажирів позаду себе.

4

Боб Дженкінс наливав до склянок потрошку з кожної пляшки. Напій у кожній був таким же кепським, як і перше пиво.

- Ви переконалися? – запитав він у Ніка.

- Так, – відповів той. – Якщо ви розумієте, друже, що тут відбувається, то поділіться. Будь ласка, поділіться з нами.

- Є в мене певна думка, – почав Боб. – Вона не... боюся, вона не дуже втішлива, але я з тих людей, котрі вважають, що знання (в довгостроковій перспективі) – це завжди краще – безпечніше – за неуцтво, і не має значення, які гнітючі почуття знання викликає в того, хто вперше зрозумів певні факти. Логічно?

- Ні, – зразу ж відгукнувся Гефні.

Боб знизав плечима і криво усміхнувся.

- Хай там як, я залишаюся при своїй opinii. І, перш ніж я продовжу, я хочу попрохати вас роздивитися тут довкола і сказати мені, що ви бачите.

Вони почали озиратися, так уважно вглядаючись у невеличкі острівці столів з кріслами, що ніхто не помітив Креґа Тумі, який стояв спиною до них у дальнім кінці чекальної зали, задивившись на аеродром.

- Нічого, - озвалась нарешті Лорел. Вибачте, але я нічого не бачу. Можливо, у вас зір гостріший, ніж у мене, містере Дженкінс.

- Аж ніяк. Я бачу те саме, що й ви: нічого. Але аеропорти відкриті цілодобово, безперервно. Коли трапилася та наша перша Подія, в тутешньому цілодобовому циклі, радше за все, стояв найнижчий рівень відпливу, але мені важко повірити, ніби тут не було принаймні кількох людей, які пили каву й, можливо, заправлялися досвітнім сніданком. Техніки з обслуговування літаків. Працівники аеропорту. Можливо, жменька якихось транзитних пасажирів, котрі вирішили заощадити гроші на тому, що проведуть час від півночі до шостої чи сьомої години ранку не в сусідньому motelі, а тут, у терміналі. Коли я тільки-но зійшов з того багажного конвеєра і подивився довкола, я відчув повну дезорієнтацію. Чому? Тому що аеропорти ніколи не бувають цілком безлюдними, так само як не бувають цілком безлюдними поліцейські й пожежні дільниці. А тепер подивіться довкола знову і спитайте в себе таке: де недоїдена їжа, де недопиті склянки? Пам'ятаєте той столик-візок для напоїв у літаку і вже використані склянки на нижній полиці? Пам'ятаєте надкушену булочку і напіввипиту чашку кави біля пілотського крісла в кабіні? Тут нема нічого схожого. Де хоча б єдина ознака того, що тут взагалі були люди, коли трапилася ця Подія?

Алберт роззирнувся знову і поволі промовив:

- Тут нема люльки на баку, авжеж?

Боб подивився на нього уважно:

- Що? Що ви сказали, Алберте?

– Коли ми летіли в літаку, – повільно почав Алберт, – я думав про той вітрильний корабель, про який колись був читав. Він називався "Марія Целеста", його хтось помітив, як він собі пливе безцільно. Ну... я думаю, не зовсім безцільно, бо в тій книжці було написано, що на ньому стояли вітрила, але коли ті люди, які його знайшли, піднялися на борт, на "Марії Целесті" нікого не було. Хоча всі речі залишилися на місці і їжа варилася на плиті. Хтось навіть знайшов люльку в носовій частині, на баку. Вона все ще жевріла.

– Bravo! – вигукнув Боб майже захоплено. Всі тепер дивилися на нього, і ніхто не бачив Креґа Тумі, який повільно прямував до них. Дуло знайденого ним револьвера вже не було направленим на підлогу.

– Bravo, Алберте! Ви поцілили в самісіньку суть! Було й інше знамените зникнення – цілої колонії поселенців на острові, що зветься Роанок[138], проти узбережжя Північної Кароліни, якщо не помиляюся. Всі люди звідти зникли, але залишили по собі сліди вогнищ, безлад у хатинах і купи кухонного сміття. А тепер, Алберте, зробіть наступний крок уперед. Як іще цей термінал відрізняється від нашого літака?

Якусь мить очі Алберта здавалися абсолютно пустими, але потім в них розвиднилося розуміння.

– Персні! – вигукнув він. – Сумочки! Гаманці! Гроші! Хірургічні штифти! Нічого подібного тут нема!

– Правильно, – м'яко проказав Дженкінс. – На сто відсотків правильно. Як ви й кажете, нічого подібного тут нема. Але, коли ми прокинулися в літаку, там такі речі знайшлися, авжеж? Навіть чашка кави і недоїдена данська булочка в кабіні. Еквівалент люльки з тютюном на баку.

– Ви думаєте, що ми перелетіли в інший вимір, так? – спитав Алберт. У голосі його чулося благоговіння. – Просто як у якомусь фантастичному оповіданні?

Голова Дайни схилилася набік, і на мить вона стала вражаюче схожою на Ніппера, собаку зі старих ярликів "Ар-Сі-Ей Віктор"[139].

– Ні, – заперечив Боб. – Я думаю...

– Обережно! – крикнула Дайна. – Я чую якийсь...

Вона спізналася. Тільки-но Креґ Тумі подолав те заціпеніння, яке його до того стримувало, і почав рухатися, рухався він швидко. Перш ніж Нік чи Браян лише почали розвертатися, він устиг перехопити згином ліктя горло Бетані і вже тягнув її назад. Націливши револьвер їй у скроню. Дівчина зайшлася відчайдушним, пронизливим вереском.

– Я не бажаю її застрелити, але зроблю це, якщо буду змушений, – прохрипів Креґ. – Доправте мене в Бостон. – Очі в нього вже не були порожніми; вони на всі боки стріляли сповненими переляканої, параноїдальної тямучості поглядами. – Ви мене чуєте? Доправте мене в Бостон!

Браян було зробив крок у його бік, але Нік зупинив пілота, поклавши долоню йому на груди, сам не відриваючись очима від Креґа.

– Спокійно, друже, – шепнув він. – Це не є безпечним. Наш приятель зовсім з глузду зсунувся.

Бетані звивалася під напруженою рукою Креґа.

- Ви мене вдавите! Прошу, перестаньте душити мене.

- Що відбувається? - заплакала Дайна. - Що там?

- Ану припини! - прикрикнув Креґ на Бетані. - Припини смикатися! Ти змусиш мене зробити те, чого я не бажаю робити! - Він притис дуло револьвера їй до скроні. Вона продовжувала вириватися, і Алберт раптом усвідомив, що вона не знає, що в того револьвер - навіть коли він притис їй його до голови, вона цього не зрозуміла.

- Припиніть, дівчино! - різко промовив Нік. - Припиніть відбиватися!

Уперше у своєму свідомому житті Алберт відчув, що він не просто думає як Аризонський Юдей, але, мабуть, отримав і змогу діяти, як той міфічний персонаж. Не відриваючи очей від психопата у светрі під горло, він почав повільно піднімати свій скрипковий футляр. Розчепивши пальці на ручці, він обома руками стиснув шийку футляра. Тумі на нього не дивився; його очі швидко перебігали між Браяном і Ніком, і руки він мав повними справ - і то в буквальному сенсі - зайняті Бетані.

Я не бажаю її застрелити... - знову почав Креґ, та тут його рука підстрибнула, це Бетані збрикнула, своїм задом вгативши йому в промежину. І вмент вчепилася зубами йому в зап'ястя.

- Ой! - заверещав Креґ. - Ой-ой-ой!

Його тиск послабшав. Бетані пірнула йому під руку. В ту мить, як Тумі націлював револьвер на Бетані, вперед з піднятим скрипковим футляром рвонув Алберт. Обличчя Тумі було викривленим у гримасі болю і люті.

- Алберте, ні! - гаркнув Нік.

Помітивши рух Алберта, Креґ Тумі перевів револьвер на нього. Коротку мить Алберт дивився прямо в дуло, і це було зовсім не так, як у будь-якому з його сновидінь чи фантазій. Дивитися в дуло було як дивитися у відкриту могилу.

"Мабуть, я припустився помилки", - встиг подумати хлопець, а тоді Креґ натиснув гачок.

5

Замість пострілу почулося тихеньке "пук" - звук старої духової рушниці "Дейзі", не більше[140]. Алберт відчув, як щось тицьнуло йому в груди під майкою з написом "Гард-Рок Кафе", йому вистачило часу, аби усвідомити, що в нього вистрелили, а тоді він гахнув футляром зі скрипкою Креґа по голові. Солідний, важкий струс віддався йому аж у плечі, і раптом у голові у хлопця прозвучав обурений голос його батька: "Що таке сталося з тобою, Алберте! Не можна так поводитися з дорогим музичним інструментом!"

З футляра пролунало злякане "брязь", це там підстрибнула скрипка. Одна з латунних застібок врізалась Тумі в лоба, і звідти чудернацьким фонтаном линула кров. Потім його коліна підломилися і він зіслизнув перед Албертом додолу, наче якийсь експрес-ліфт. Алберт побачив, що очі в Тумі підкотилися, залишивши тільки білки, Креґ Тумі лежав у нього в ногах, непритомний.

Скажена, але водночас ніби й чарівна думка заповнила на мить розум Алберта: "Боже мій, я ніколи в житті не грав краще!" А потім він зрозумів, що більше не може вдихнути. Він

обернувся до інших, кутики його губ підбралися вгору в тонкій, дещо сконфуженій усмішці.

- Здається, мене підстрелили, - промовив Козир Кавснер, а тоді вже світ вицвів до сірих тонів, і вже його власні ноги підломилися в колінах. Він повалився на підлогу поверх свого скрипкового футляра.

6

Непритомним Алберт залишався менше тридцяти секунд. Коли він очунав, Браян з тривожним виразом ляскав його легенько по щоках. Поряд з Албертом улякла на колінах Бетані, вона дивилася на нього сьайливими очима, в яких читалося: "О, мій герою!" Позаду неї Дайна Беллмен все ще плакала в колі рук Лорел. Алберт зустрівся поглядом з Бетані й відчув, як його серце - напевне досі ціле - заповнило собою всі груди.

- Аризонський Юдей знов на коні, - промурмотів він.

- Що, Алберте? - перепитала дівчина і погладила його по щоці. Її долоня була чудесно ніжною, чудесно прохолодною. Алберт вирішив, що він закохався.

- Нічого, - промовив він, і тут пілот знову ляснув його по обличчю.

- З тобою все гаразд, хлопче? - питався Браян. - З тобою все гаразд?

- Гадаю, так, - відповів Алберт. - Перестаньте вже мене бити, гаразд? І в мене є ім'я - Алберт. Для близьких друзів -

Козир. Мене сильно поранено? Я поки що нічого не відчуваю.
Вам вдалося зупинити кровотечу?

Поруч з Бетані присів навпочіпки Нік Гопвел. На обличчі в нього була ошелешена, недовірлива усмішка.

- Думаю, ви будете жити, друже. Я ніколи в житті не бачив нічого подібного... а бачив я багато. Ви, американці, занадто шалапутні, щоби вас не любити. Давайте сюди руку, я вручу вам один сувенір.

Алберт простягнув руку, яка після пережитого ним мимовільно трусилася, і Нік опустив щось йому в долоню. Алберт підніс отриману річ собі до очей і побачив, що то куля.

- Я підібрав її з підлоги, - сказав Нік. - Навіть не деформована. Мабуть, вона поцілила вам просто в груди - на майці є невеличкий слід від пороху, - а потім зрикошетила. Сталася осічка. Бог, либонь, любить вас, друже.

- Я згадав про сірники, - слабенько промовив Алберт. - Я почасти вірив, що пострілу зовсім не вийде.

- Це було вельми сміливо і вельми нерозумно, хлопчику мій, - промовив Боб Дженкінс. Обличчя в нього було смертельно блідим, здавалося, ось-ось він теж зомліє. - Ніколи не вірте письменникам. Слухайте їх, це скільки завгодно, але ніколи їм не вірте. Боже мій, а якби я помилявся?

- Майже так, - сказав Браян. Він допоміг Алберту підвестись на рівні. - Тут сталося, як з тими сірниками, що ви їх підпалювали, - з тими, що з вази. Спалаху вистачило, тільки щоб виштовхнути кулю з дула. Якби порох спалахнув бодай трохи сильніше, Алберт отримав би кулю собі в легені.

Нова хвиля запаморочення промилася крізь Алберта. Він похитнувся, і Бетані вмент обвила рукою його талію.

– Я думаю, це було насправді сміливо, – сказала вона, дивлячись на нього такими очима, які могли натякати, ніби вона вірить, що Алберт Кавснер мусить хезати діамантами з платинового гузна. – Я хотіла сказати: це було неймовірно.

– Дякую, – промовив Алберт незворушно (хіба що на дрібку одуріло). – Невелике діло.

Найметкіший юдей на захід від Міссісіпі усвідомив, яке велике діло оця дівчина, що зараз міцно притискається до нього, і як майже нестерпно гарно вона пахне. Раптом він відчув себе чудово. Вирішив, що фактично ніколи в житті він не почувався краще. Потім Алберт згадав про свою скрипку, нахилився і підняв футляр. Там знайшлася вм'ятина на боці, й одна з застібок розчепилася. На ній залишилася кров і волосся, Алберт відчув у шлунку ліниву млосність. Він розчинив футляр і подивився всередину. Інструмент був на вигляд у повному порядку, і Алберт тихенько зітхнув. Потім він подумав про Креґа Тумі й полегшення заступила тривога.

– Скажіть, я ж не вбив цього дядька, ні? Я вдарив його доволі сильно.

Він дивився в бік Креґа, який лежав біля ресторанних дверей, а поряд з ним стояв на колінах Дон Ґефні. Алберт раптом відчув, що може знов знепритомніти. На обличчі й лобі у Креґа було дуже багато крові.

– Він живий, – сказав Дон. – Але вимкнувся, як те світло.

Алберт, який у своїх фантазіях завалив більше голворізів, ніж Чоловік Без Імені[141], відчував огидну нудоту.

- Господи, там так багато крові!

- Це нічого не означає, - мовив Нік. - Рани на голові завжди дуже кровоточать. - Приєднавшись до Дона, він взявся за Крегів зап'ясток і намацував пульс. - Вам варто пам'ятати, що він націлив револьвер у голову дівчині, друже. Якби він, тримаючи револьвер впритул, натиснув гачок, їй міг би настати кінець. Пам'ятаєте того актора, який кілька років тому застрелився холостим набоєм?[142] Містер Тумі сам собі таке накликав; уся вина на ньому. Не переймайтеся.

Покинувши Крегів зап'ясток, Нік підвівся.

- Крім того, - сказав він, витягаючи чималу пачку серветок з диспенсера на найближчому зі столів, - пульс у нього сильний і ритмічний. Я думаю, за кілька хвилин він прокинеться без жодних наслідків, окрім важкого головного болю. А ще я думаю, що перед цією радісною подією було б доцільно застосувати деякі запобіжні заходи. Містере Ґефні, схоже, що столи отам, у тій забігайлівці, дійсно накриті скатертинами - дивина, але правда. Ви не проти принести звідти парочку? З нашого боку було б мудро зв'язати руки за спиною достославному містеру "Я-мушу-потрапити-в-Бостон".

- Ви насправді мусите так зробити? - тихо спитала Лорел. - Чоловік цей, врешті-решт, неприємний і з нього ллється кров.

Нік приклав саморобний компрес із серветок до рани на голові Крега Тумі і подивився на жінку.

- Ви Лорел, правильно?

- Правильно.

- Ну, Лорел, давайте без прикрас. Цей чоловік божевільний. Я не знаю, чи наша поточна пригода це з ним зробила, чи він виріс таким, як Топсі[143], але я знаю, що він небезпечний. Замість Бетані, він міг вхопити Дайну, якби вона стояла ближче. Якщо ми його не зв'яжемо, наступного разу він може саме це й зробити.

Креґ простогнав і кволо змахнув руками. Боб Дженкінс відступив подалі від нього в ту ж мить, як той почав рухатися, хоча револьвер тепер було благополучно заткнуто за пояс штанів Браяна Інґала; так само зробила й Лорел, потягнувши за собою Дайну.

- Хтось помер? - нервово запитала Дайна. - Ніхто ж не помер, правда?

- Ніхто, любонько.

- Я мусила б почути його раніше, але я заслухалася того чоловіка, який говорить, як учитель.

- Усе гаразд, - сказала Лорел. - Усе обійшлося добре, Дайно.

Потім Лорел подивилася на порожній термінал і відчула, ніби її власні слова знушаються з неї. Нічого тут не добре. Зовсім нічого.

Повернувся Дон з картатими, у чорні й білі клітинки, скатерками в кожній руці.

- Пречудесно, - кивнув Нік.

Він взяв скатерки і професійно швидко скрутив їх у мотузку. Прикусивши мотузку зубами посередині, щоб не розкручувалася, руками він перекинув Креґа, мов якийсь омлет у людській подобі. Креґ схлипнув, у нього стрепенулись повіки.

– Ви конче мусите бути таким брутальним? – різко спитала Лорел.

Нік втупив у неї погляд на мить, і вона відразу ж опустила очі. Їй несила було перестати порівнювати очі Ніка Гопвела з очима на тих фотографіях, які надсилав їй Даррен Кросбі. Широко посаджені, ясні очі на привабливому – хоча й досить непримітному – обличчі. Та й самі ці очі ніби якісь непримітні, хіба не так? А хіба не очі Даррена спричинилися певною мірою – а можливо, й сповна – до того, що вона взагалі вирушила в цю подорож. Хіба вона не вирішила – після цілковито уважного вивчення – що це очі чоловіка, який уміє поводитися. Чоловіка, який відступить, якщо попросиш його відступити.

Вона сідала на рейс №29, переконуючи себе, що це її велика пригода, єдине її екстравагантне танго з об'єктом романтичних мрій – імпульсивний трансконтинентальний стрибок у руки високого, чорнявого незнайомця. Але інколи зненацька опиняєшся в якійсь такій марудній ситуації, коли правди вже неможливо уникати, і Лорел припускала, що правда полягає ось у чому: вона вибрала Даррена Кросбі тому, що його фотографії й листи розповіли їй, що він не дуже відрізняється від тих несперечливих хлопців і чоловіків, з якими вона зустрічалася відтоді, як їй виповнилося років п'ятнадцять, тих хлопців і чоловіків, які швидко привчалися, перш ніж зайти в дім дощового вечора, витирати підошви об килимок, хлопців і чоловіків, які без нагадування хапали кухонного рушника і допомагали з посудом, хлопців і чоловіків, які, якщо їм достатньо різким тоном відмовити, відступалися.

Чи летіла б вона рейсом №29 цієї ночі, якби на тих фото замість карих очей Даррена були темно-сині очі Ніка Гопвела? Вона так не думала. Вона думала, що написала б йому люб'язного, проте доволі шаблонного листа: "Дякую за відповідь і ваше фото, містере Гопвел, проте чомусь мені не здається, що ми пасуємо одне одному" – і продовжила б пошуки такого чоловіка, як Даррен. Ну й звичайно, вона мала дуже великі сумніви, що такі чоловіки, як містер Гопвел, взагалі коли-небудь читають журнали для самотніх сердець, не кажучи вже про те, аби поміщати туди щось про себе в шпальтах персональних оголошень. І тим не менше, зараз вона тут з ним, у цій химерній ситуації.

Ну, вона ж бажала якоїсь пригоди, лише однієї пригоди, перш ніж назовсім відійти в середній вік. Хіба це неправда? Правда. І ось вона тут, як доказ слушності Толкіна – вчора надвечір вона вийшла з власних дверей, точно так як завжди, і дивіться-но, де вона опинилася: в химерній і похмурій версії Фентезіленду[144]. Але ж це дійсно пригода, авжеж. Аварійні посадки... порожні аеропорти... психопат з револьвером. Звісно, це таки пригода. Щось із читаного багато років тому раптом вигулькнуло в голові Лорел: "Обережніше з тим, про що молишся, бо саме те ти й можеш отримати".

Як точно.

І як ніяково.

Нічого ніякового не було у Ніка Гопвела в очах... але й жодного милосердя в них не було також. Ці очі викликали в Лорел трепет, і нічого романтичного не було в цьому відчутті.

"А ти певна?" – прошепотів якийсь голос, і Лорел зразу ж змусила його замовкнути.

Нік витяг руки Креґа з-під його тіла, а потім звів разом їх зап'ястя в нього на попереку. Креґ простогнав знову, цього разу голосніше, і почав слабенько пручатися.

– Розслабтеся, мій добрий друже, – заспокійливо промовив Нік.

Він двічі обмотав передпліччя Креґа скатерковою мотузкою і міцно її зав'язав. Креґові лікті склались разом, і він якось дивно, слабенько скрикнув.

– Ось! – сказав Нік, підводячись. – Акуратно спакований, як різдвяний індик татка Джона. У нас навіть запас є, якщо це не дуже буде тримати. – Він сів на краєчок столу і подивився на Боба Дженкінса. – Отже, що ви казали, коли нас так грубо перервали?

Боб подивився на нього недовірливо, приголомшений:

– Що?

– Продовжуйте, – промовив Нік з виглядом зацікавленого відвідувача лекцій, а не людини, що сидить на краєчку столу в пустому ресторані аеропорту, поставивши ноги поряд зі зв'язаним чоловіком, який лежить у калюжі власної крові. – Ви якраз підійшли до того, що наш рейс №29 схожий на випадок з "Марією Целестю". А що, цікава концепція.

– І ви хочете, аби я... просто продовжував? – недовірливо перепитав Боб. – Так, ніби нічого не сталося?

– Звільніть мене! – закричав Креґ. Голос його трохи глушив товстий технічний килим на ресторанній підлозі. Але все одно для людини, яку не далі як п'ять хвилин тому приснопили по

голові футляром зі скрипкою, він волав надзвичайно жваво. –
Звільніть мене негайно! Я вимагаю, щоб ви...

І тоді Нік зробив таке, що шокувало геть усіх, навіть тих, які бачили, як цей англієць крутив Креґового носа, наче кран у ванній. Він дав короткого, жорсткого копняка Креґу по ребрах. Нік послабив удар в останню мить... але незначно. Креґ болісно кувікнув і замовк.

– Почнете знову, друже, і я їх проломлю, – похмуро сказав Нік. – Моє терпіння щодо вас вичерпалося.

– Агов! – крикнув Ґефні, ошелешений. – Те, що ви робите, це нах...

– Слушайте сюди! – перебив Нік і огледівся. Тоді вперше з нього цілком спала його зовнішня привітність; голос його вібував навальною люттю. – Ви мусите прокинутися, любі хлопчики й дівчатка, а я не маю часу на те, щоб робити це делікатно. Ця маленька дівчинка Дайна – вона каже, що ми тут у лихій ситуації, і я їй вірю. Вона каже, що чує щось, щось таке, що може рухатися в наш бік, і в це я радше вірю також. Я ні чорта не чую, але нерви в мене скачуть, як той жир на розжареній пательні, а я звик зважати на таке їх поведження. Я думаю, щось дійсно наближається, і мені не віриться, що воно простує сюди для того, щоб, коли з'явиться, запропонувати нам купити насадки для пилосмока чи найновішу програму страхування. А тепер ми можемо або розводити всі ті цивілізовані, політкоректні теревені над цим чортовим навіженим, або намагатися зрозуміти, що з нами трапалося. Розуміння може не врятувати нам життя, але я дедалі дужче переконуюся, що його відсутність може нас прикінчити, і то скоро. – Очі Ніка перестрибнули на Дайну. – Скажи мені, що я помиляюся, Дайно, якщо ти так вважаєш. Я вислухаю тебе, залюбки вислухаю.

- Я не хочу, щоб ви робили боляче містеру Тумі, але я також не думаю, що ви помиляєтеся, - промовила Дайна тихим, повним сліз голосом.

- Добре, - кивнув Нік. - Досить логічно. Я з усіх сил намагатимуся не завдавати йому більше болю... але жодних обіцянок не роблю. Давайте почнемо з дуже простої концепції. Цей парубок, якого я зв'язав...

- Тумі, - вставив Браян. - Його звать Креґ Тумі.

- Гаразд. Цей містер Тумі божевільний. Можливо, якщо ми знайдемо спосіб повернутися назад в наш світ або знайдемо те місце, куди поділися всі люди, ми зможемо забезпечити йому допомогу. Але наразі єдине, чим ми можемо йому допомогти, це вивести його з ладу - що я й зробив за щирої, хоча й нерозсудливої допомоги цього хлопця, Алберта - і повернутися до наших нагальних справ. Хтось має іншу думку проти цього?

Відповіді не прозвучало. Інші пасажери рейсу №29 дивилися на Ніка стривожено.

- Гаразд, - мовив Нік. - Продовжуйте, будь ласка, містере Дженкінс.

- Я... я не звичний до... - Боб робив видимі зусилля, щоб зібратися з думками. - Гадаю, в книжках я вбив достатньо людей, щоб заповнити всі місця в літаку, який приніс нас сюди, але те, що зараз трапилося, це перший акт насильства, якому я був безпосереднім свідком. Мені шкода, якщо я... ну, гм... поведився не гідно.

– Я думаю, ви поведетеся чудовезно, містере Дженкінс, – сказала Дайна. – А ще мені подобається вас слухати. Від цього я почуваюся краще.

Боб подивився на неї з вдячністю і посміхнувся:

– Дякую тобі, Дайно.

Він засунув руки в кишені, кинув неспокійний погляд на Креґа Тумі, а потім перевів очі поза них, дивлячись вдалину через порожню чекальну залу.

– Здається, я почав був казати про центральну похибку в наших судженнях, – нарешті промовив він. – Вона така: коли ми почали осягати розміри тієї Події, ми всі припустили, що щось трапилося і з рештою нашого світу. Таке припущення доволі легко зрозуміти, оскільки з нами все гаразд, а всі інші – включно з тими пасажирами, разом з якими ми сідали на рейс №29 у Лос-Анджелеському міжнародному аеропорту, – схоже, зникли. Але докази, які є перед нами, не підтримують цього припущення. Те, що трапилося, трапилося тільки й лише з нами. Я переконаний, що той світ, яким ми його завжди знали, він так само, як і завжди, цокотить собі далі. Це ми – наші зниклі супутники, і одинадцяттеро нас, тих, хто залишилися в літаку, – пропали.

7

– Може, я тупий, але щось не второпаю, до чого ви ведете, – за якусь мить подав голос Руді Ворік.

– І я так само, – додала Лорел.

- Ми згадували два знамениті зникнення, - тихо нагадав Боб. Здавалося, тепер навіть Крег Тумі слухає... у всякому разі, він перестав борсатися. - Перше, це випадок з "Марією Целестою", мало місце серед моря. Друге, це випадок з колонією на острові Роанок, мало місце поблизу моря. І це не єдині приклади. Я можу згадати принаймні два інших, де були задіяні літаки: зникнення над Тихим океаном авіаторки Амелії Ергарт[145] і зникнення кількох літаків військово-морських сил над тією частиною Атлантики, що відома під назвою Бермудський трикутник. Здається, це трапилось в 1945 чи в 1946 році. Тоді надійшло якесь незрозуміле радіоповідомлення від головного пілота цієї групи і з авіабази у Флориді відразу ж послали рятувальні літаки, але жодних слідів тих пропалих літаків чи їх екіпажів знайдено не було.

- Я чув про цей випадок, - сказав Нік. - Гадаю, він і став підставою для зловісної репутації того Трикутника.

- Ні, там пропало багато і літаків, і кораблів, - заперечив Алберт. - Я читав про це книгу Чарльза Берліца[146]. Дуже цікава книжка. - Він роззирнувся. - Просто ніколи не думав, що сам потраплю в таке, якщо ви розумієте про що я.

Дженкінс сказав:

- Я не знаю, чи зникав раніше якийсь літальний апарат над континентальною частиною Сполучених Штатів, але...

- Таке траплялося багато разів з малими літаками, - озвався Браян, - а одного разу, приблизно тридцять п'ять років тому, таке трапилось з пасажирським авіалайнером. На борту було більше сотні пасажирів. У 1955-му чи в 1956-му це було. Перевізником були чи то "Ті-Дабл'ю-Ей", чи "Монарх"[147], здається, якась з цих компаній. Літак прямував з Сан-

Франциско у Денвер. Пілот зв'язався по радіо з диспетчерською вежею в Ріно[148] – абсолютно рутинно, – а потім той літак зник, ніби його ніколи й не було. Звичайно, почалися пошуки... але нічого.

Браян помітив, що всі дивляться на нього з певного кшталту лячним зачаруванням, і ніяково засміявся:

– Авіаторські історії з привидами, – сказав він з вибачливою ноткою в голосі. – Звучить, як титр у якомусь з коміксів Гері Ларсона[149].

– Готовий закластися, всіх їх переносило, – пробурмотів письменник. Він знову почав чухати собі щоку. Вигляд мав стривожений – майже нажаханий. – Тобто, якщо не знаходили тіл...

– Будь ласка, розкажіть нам, що ви знаєте або думаєте, що знаєте, – попрохала Лорел. – Враження від цього... від цих подій... вони буквально придавлюють людину. Якщо я найближчим часом не отримаю якихось відповідей, боюся, вам доведеться й мене зв'язати і покласти поруч з містером Тумі.

– Не лестіть собі, – відгукнувся Креґ яким голосом, хоча прозвучало це загадково.

Боб подарував йому черговий ніяковий позирок, та потім, нарешті, ніби зібрався з думками.

– Тут нема безладу, а в літаку безлад є. Тут нема електрики, а в літаку електрика є. Це не зовсім переконливо, звичайно – літак має власне, автономне джерело живлення, а сюди електрика подається з якоїсь електростанції, яка стоїть хтозна-де. Та втім, згадайте про сірники. Бетані прилетіла в

нашому літаку, і її сірники чудово горять. Сірники, які я взяв з тутешньої вази, як їх не кресай, не займаються. Револьвер, який дістав містер Тумі – з офісу служби безпеки, я собі уявляю, – заледве вистрелив. Я здогадуюся, якби ми спробували ввімкнути якийсь ліхтарик на батареях, він би також не працював. А якби й загорівся, то ненадовго.

– Ви праві, – сказав Нік. – І нам не потрібно шукати ручний ліхтар, щоб перевірити вашу теорію. – Він показав угору. Там на стіні поза кухонним грилем містилися лампи аварійного освітлення. Так само безживні, як і верхні світильники. – Вони працюють від акумуляторів, – продовжував Нік. – Коли пропадає електрика, їх вмикає світлочутливий сенсор. Зараз тут достатньо темно, щоб вони почали працювати, але цього нема. Що означає: або сенсор вийшов з ладу, або розрядилися акумулятори.

– Я підозрюю, що і те, й інше, – сказав Боб Дженкінс. Він повільно пройшов до ресторанних дверей і визирнув за них. – Ми опинилися у світі на позір цілісному і досить добре впорядкованому, але це також світ, який здається майже виснаженим. Газовані напої ви́дихалися. Їжа втратила смак. Немає запахів. Ми самі все ще чимсь пахнемо – наприклад, я відчуваю парфуми Лорел і капітанів лосьйон після гоління, – але все інше, схоже, втратило свої запахи.

Алберт взяв одну зі склянок з пивом і прискіпливо понюхав. Запах таки є, вирішив він, але дуже-дуже слабенький. Квіткова пелюстка, яка багато років пролежала між сторінками книжки, могла б подарувати таку само віддалену згадку про запах.

– Те саме стосується й звуків, – продовжував Боб. – Вони пласкі, одновимірні, абсолютно без резонансу.

Лорел згадалося те мляве "цюп-цюп" її високих підборів по бетону і відсутність луни, коли капітан Інгал перед ескалатором склав долоні рупором біля рота і кричав нагору, гукаючи містера Тумі.

– Алберте, можна мені попрохати вас що-небудь зіграти на скрипці? – запитав Боб.

Алберт поглянув на Бетані. Вона посміхнулася й кивнула.

– Гаразд. Звісно. Мені й самому трохи цікаво, як вона звучить після того, – кинув він погляд на Креґа Тумі. – Ну, ви розумієте.

Він відчинив футляр, скривившись, коли його пальці торкалися застібки, яка розбила лоба Креґові Тумі, й дістав звідти скрипку. Коротко її погладив, потім взяв у праву руку смичок і встановив скрипку собі під підборіддям. Так Алберт постояв якусь мить, думаючи. Власне, якого саме роду музичний твір личить цьому дивному, новому світу, де ні телефон не дзвякне, ні собака не дзвякне? Ралфа Вон Вільямса[150]? Стравінського? Моцарта? Можливо, Дворжака? Ні, ніхто з них тут не годиться. І тут осяяло надхнення і він загравав "Хтось на кухні з Дайною"[151].

Посеред мелодії смичок, затнувшись, зупинився.

– Я думаю, ти таки пошкодив скрипку, коли жахнув нею того парубка по голові, – сказав Дон Ґефні. – Звук у неї, наче вона ватином набита.

– Ні, – повагом мовив Алберт. – З моєю скрипкою все абсолютно нормально. Я можу про це судити з того, як вона

вчувається, як струни поводяться в мене під пальцями... але тут є дещо інше. Підійдіть-но сюди, містере Ґефні.

Ґефні підійшов і став поряд з Албертом.

– А тепер нахиліться до скрипки якомога ближче. Ні... не аж так близько; так я вам око смичком виштрикну. Отак. Отак добре. Послухайте тепер.

Алберт почав грати, подумки наспівуючи мелодію, як він це завжди робив, граючи таку банальну, але безкінечно життєрадісну, сракосмічну музику.

"Співаймо, грай-грай-граймо, йо-йой-о, грай-грай-граймо, йо-йой-о, грай-грай-граймо, йо-йой-о, дзенькотить старе банджо".

– Чуєте різницю? – спитав Алберт, закінчивши.

– Зблизька воно набагато краще звучить, якщо це те, про що ти питаєшся, – сказав Ґефні. Він дивився на Алберта з відвертою повагою. – Ти граєш добре, малий.

Алберт усміхнувся Ґефні, але тією, до кого він заговорив, насправді була Бетані.

– Іноді, коли я впевнений, що поряд нема мого викладача музики, я граю старі пісні "Лед Зеппелін"[152], – сказав він. – То такі штуки, що насправді аж іскряться на скрипці. Ти була б здивована. – Він подивився на Боба. – У всякому разі, це підтверджує те, що ви казали. Що ближче слухаєш, то краще звучить скрипка. Це з повітрям щось не те, а не з інструментом. Воно не проводить звук так, як мусило б, і тому те, що долітає, звучить так, як те пиво смакує.

- Ніби ви́дихалося, - сказав Браян.

Алберт кивнув.

- Дякую вам, Алберте, - промовив Боб.

- Нема за що. Я можу її тепер прибрати?

- Звичайно.

Тимчасом, як Алберт ховав скрипку до футляра, а потім витирав серветкою закаляні застібки і власні пальці, Боб продовжив:

- Смаки і звуки не єдині недоладні елементи ситуації, в якій ми опинилися. Візьміть, наприклад, хмари.

- А що з ними? - запитав Руді Ворік.

- Вони не рухаються відтоді, як ми прибули, і я не думаю, що вони збираються рухатися. Я думаю, ті атмосферні процеси, в яких ми звикли жити, або зупинилися, або поволі гальмують, як старий кишеньковий годинник.

Боб на мить затнувся. Раптом він здався старим, безпорадним, зляканим.

- Як сказав би містер Гопвел, давайте без прикрас. Все тут вчувається лихим. Дайна, чиї чуття - включно з тим дивним, непевним, яке ми звемо шостим чуттям, - краще розвинуті за наші, мабуть, відчуває це найсильніше, проте, я гадаю, всі ми це відчуваємо якоюсь мірою. Тут все просто лихе. А тепер перейдімо до самої суті цієї проблеми.

Він обернувся обличчям до них.

– Не більше як п'ятнадцять хвилин тому я сказав, що за відчуттями зараз обідній час. Тепер мені здається, що зараз набагато пізніше. Третя після полудня, можливо, четверта. Не за обідом наразі бурчить мій шлунок; він бажає надвечірнього чаю. В мене жахливе передчуття, що надворі почне темнішати раніше, ніж наші годинники покажуть нам за чверть десяту ранку.

– Ближче до справи, друже, – промовив Нік.

– Я думаю, вся справа в часі, – тихо сказав Боб. – Не у вимірі, як казав Алберт, а в часі. Припустімо, що в потоці часу вряди-годи з'являється якась діра. Не викривлення часу, а проріха в часі. Проріха в самій тканині часу.

– Це найбожевільніше лайно, яке я лишень коли-небудь чув!
– вигукнув Дон Ґефні.

– Амінь! – підтримав його з підлоги Креґ Тумі.

– Ні! – гостро відбрив Боб. – Якщо ви бажаєте божевільного лайна, згадайте, як звучала Албертова скрипка, коли ви стояли за шість футів від неї. Або подивіться довкола, містере Ґефні, просто подивіться довкола. Те, що відбувається з нами... те, у що ми втрапили... оце і є божевільне лайно.

Дон нахмурився й засунув руки глибоко собі в кишені.

– Продовжуйте, – попросив Браян.

– Гаразд. Я не кажу, що зрозумів усе правильно; я лише пропоную гіпотезу, яка пасує ситуації, в якій ми опинилися.

Скажімо, такі проріхи в тканині часу коли-не-коли трапляються, але над незаселеними просторами – під якими я маю на увазі, звісно, океан. Я не можу сказати, чому це відбувається, але все одно логічно прийняти таке припущення, оскільки саме там, як здається, трапилася більшість тих зникнень.

– Атмосферні чинники над водою майже завжди відрізняються від атмосферних чинників над обширними земними просторами, – сказав Браян. – У цьому може бути справа.

Боб кивнув:

– Правильно чи ні, але це гарний напрямок думки, тому що так ми потрапляємо у той контекст, з яким усі добре знайомі. Це може бути схожим на рідкісні атмосферні явища, про які подеколи повідомлялося: перекинуті догори дном смерчі торнадо, закільцьовані райдуги, зоряне світло вдень. Такі проріхи в часі можуть з'являтися і зникати у випадковому порядку або можуть рухатися так, як рухаються атмосферні фронти і антициклони, але вони дуже рідко з'являються над суходолом. Проте будь-який статистик вам скаже, що те, що може трапитися, рано чи пізно трапиться, тому ми припустимо, що минулої ночі така проріха нарешті з'явилася над суходолом... і ми мали нещастя в неї влетіти. І ми знаємо ще дещо. Якесь невідоме правило чи властивість цієї фантастичної атмосферної примхи робить неможливим для будь-чого живого пройти крізь неї інакше, як тільки в стані міцного сну.

– Ай, чисто тобі якась страшна казка, – сказав Гефні.

– Я цілком погоджуюся, – озвався Креґ з підлоги.

– Заткни свою срану пельку, – гарикнув на нього Гефні.

Креґ заморгав, а потім задер верхню губу в безпорадно глузливому вищирі.

- Схоже на правду, - тихенько промовила Бетані. - Схоже на те, що ми не в ладу з... з усім.

- Що сталося з екіпажем і пасажирями? - запитав Алберт. Пригніченим голосом. - Якщо літак пролетів наскрізь і ми опинилися тут, що сталося з іншими?

Власна уява вже забезпечила його відповіддю у формі раптової невитравної картини: сотні людей валяться з неба, тріпочуть краватки і піджаки, задираються вгору сукні, відкриваючи пояси для панчіх і нижню білизну, спадає взуття, з кишень випадають авторучки (тобто, ті, що не залишилися в літаку); люди розмахують руками й ногами і намагаються кричати в розрідженому повітрі; люди, після яких залишилися гаманці й сумочки, і дріб'язок монет, і - принаймні в одному випадку - кардіостимулятор. Він побачив, як вони, наче невибухлі бомби, б'ються об землю, плющачи кущі, здіймаючи хмарки кам'янистої пилюки, карбуючи ложе пустелі обрисами своїх тіл.

- Як на мій здогад, вони випарувалися, - сказав Боб. - Розутілилися на прах.

Дайна спершу не зрозуміла; потім вона згадала сумочку тітки Вікі з дорожніми чеками, які в ній так і лишилися, і почала тоненько плакати. Лорел обняла сліпу дівчинку, обхопивши її хрест-навхрест руками за плечі. Тим часом Алберт палко дякував Богові за те, що його матір, передумавши в останній момент, вирішила врешті-решт не супроводжувати його на схід.

- У багатьох випадках їхні речі пропали разом з ними, - продовжував письменник. - Ті, що полишили свої гаманці і сумочки, мабуть, підіставали ці речі під час тієї... тієї Події. Хоча тут важко судити. Що зникло, а що залишилося - наразі я, мабуть, більше, ніж про щось інше, думаю про ту перуку - здається, ні ладу, ні складу цій проблемі не додає.

- Ви правильно кажете, - вклинився Алберт. - Ті хірургічні штифти, наприклад. Я сумніваюся, щоб людина, якій вони належали, витягла їх з коліна чи плеча, аби погратися, бо їй стало нудно.

- Тут я погоджуюся, - сказав Руді Ворік. - Ще рано було для довгого польоту, щоби аж так знудитися.

Бетані подивилася на нього, ошелешена, і вибухнула реготом.

- Я родом з Канзасу, - продовжив Боб, - і ця примха доли приводить мені на згадку ті торнадо, які ми там звикли подеколи переживати влітку. Вони можуть цілком згладити зі світу фермерський будинок, залишивши стояти нужник, або стерти геть стодолу, не порушивши й ґонтини на силосній башті, яка стоїть просто поруч.

- Давайте вже до суті, друже, - озвався Нік. - Не важить, котра саме зараз година, але я не можу позбавитися відчуття, що денний час уже добігає кінця.

Браян згадав про Креґа Тумі, про славетного містера "Я-мушу-потрапити-в-Бостон", як той стояв на вершечку евакуаційної сковзанки і кричав: "Часу обмаль, сер! Часу дуже обмаль, нахер!"

- Гаразд, - погодився Боб. - Отже, суть. Припустімо, що існують такі явища, як проріхи в часі, і ми провалилися в одну з них. Я думаю, ми потрапили в минуле і виявили непривабливу істину щодо подорожей крізь час: ви не можете опинитися в Техаському книгосховищі 22 листопада 1963 року і запобігти вбивству президента Кеннеді; ви не можете подивитися, як будуються піраміди або відбувається розграбування Риму; ви не зможете безпосередньо досліджувати еру динозаврів.

Він підняв долоні, розкинувши руки, немов намагаючись обхопити весь цей безмовний світ, у якому вони опинилися.

- Роздивіться добре довкола, любі мандрівники крізь час. Це минуле. Воно порожнє; воно мовчазне. Це світ - можливо, й всесвіт, - який усім своїм змістом і значенням дорівнює викинутій бляшанці з-під фарби. Я вважаю, ми могли відскочити на абсурдно коротку відстань у часі, можливо, всього лиш на п'ятнадцять хвилин... принаймні, спочатку. Але світ довкола нас, як той годинник, у якого кінчається накрут. Зовнішня інформація для органів чуття тане. Електрика вже зникла. Погода та сама, якою вона була, коли ми зробили стрибок крізь час. Проте, мені здається, що, тимчасом як цей світ втрачає накрут, сам час закручується дедалі тугіше, неначе в спіраль.

- А чи не може це бути майбутнім? - обережно запитав Алберт.

Боб Дженкінс знизав плечима. Раптом він здався дуже втомленим.

- Напевне я не знаю, звичайно - та й звідки мені? - але я так не думаю. Це місце, де ми опинилися, вчувається якимсь старим, дурним, безсилим і безглуздим. Воно вчувається, ну, я не знаю...

Тоді заговорила Дайна. Всі подивилися на неї.

- Воно вчувається завершеним, - стиха промовила вона.

- Так, - сказав Боб. - Дякую вам, любонько. Це саме те слово, яке я нашукував.

- Містере Дженкінс?

- Так.

- Той звук, про який я вам раніше казала? Я чую його знову.
- Дайна зробила паузу. - Він наближається.

8

Всі застигли в мовчанні, з витягнутими обличчями, прислухаючись. Браяну здалося, ніби він щось чує, потім він вирішив, що це стукіт його власного серця. Чи просто уява.

- Я хочу знову сходити до вікон, - раптом сказав Нік. Він переступив через розпластане тіло Креґа, не кинувши вниз навіть погляду, і без зайвих слів вирушив з ресторану.

- Гей! - гукнула Бетані. - Гей, я теж хочу туди піти!

За нею слідом вирушив Алберт, за ним потягнулися й більшість інших.

- А ви як щодо цього? - спитав Браян у Лорел з Дайною.

- Я не хочу, - сказала Дайна. - Мені й тут їх чутно не гірше. -
А після паузи додала: - Гадаю, я чутиму їх ще краще, якщо ми
скоро не заберемося звідси.

Браян поглянув на Лорел Стівенсон.

- Я залишуся тут, з Дайною, - тихо мовила вона.

- Гарзд, - погодився Браян. - Тримайтесь подалі від
містера Тумі.

- Тримайтесь подалі від містера Тумі, - злобно перекривив
його Крег зі свого місця на підлозі. Він із зусиллям вивернув
шию і підкотив очі, щоб подивитись на Браяна. - Вам це не
минеться, капітане Інгал, я не знаю, яку гру ви тут з вашим
приятелем "лаймі"[153] розігруєте, але даремно вам це не
минеться. Ймовірно, далі вам доведеться працювати пілотом,
який поночі переправляє з Колумбії кокаїн. Принаймні, вам не
доведеться брехати своїм друзям, коли похвалятиметесь перед
ними, який ви репнутий пілот[154].

Браян хотів було відповісти, та потім передумав. Нік сказав,
що цей чоловік, принаймні тимчасово, не при своєму розумі, і
Браян подумав, що Нік має рацію. Апелювати до здорового
глузду божевільного - і марно, і зайва витрата часу.

- Не хвилюйтесь, ми будемо тримати дистанцію, -
заспокоїла Лорел. Вона повела Дайну до одного з маленьких
столиків і сіла там разом з нею. - І з нами все буде гарзд.

- Добре, - сказав Браян. - Кричіть, якщо він намагатиметься
звільнитися.

Лорел блідо усміхнулася:

- Можете бути певні.

Браян нахилився, перевірів скатерки, якими Нік зв'язав руки Крегу, а потім пішов через чекальну залу, щоб приєднатися до інших, які вже стояли в ряд перед віконною стіною від стелі до підлоги.

9

Йому стало чутно ще до того, як він перетнув чекальну залу, а коли приєднався до інших, уже неможливо було повірити, що це просто якась слухова галюцинація.

"Слух у тієї дівчинки дійсно надзвичайний", - подумав Браян.

Звук був дуже слабеньким - для нього принаймні, - але існував насправді і, схоже, надходив зі сходу. Дайна казала, що він схожий на щойно залиті молоком рисові пластівці. Браяну він здався більш схожим на потріскування атмосферних розрядів у радіоефірі - винятково неприємних розрядів, як під час високої сонячної активності. З Дайною він погоджувався в одному; звучить це лиховісно.

Він відчув, як у відповідь на цей звук у нього на потилиці відстовбурчується волосся. Він подивився на своїх супутників і на всіх обличчях побачив ідентичний вираз боязкої тривожності. Нік контролював себе найкраще, а та юна дівчина, що ледь не ухилилася від спуску сковзанкою - Бетані, - мала найглибше переляканий вигляд. Але всі вони чули в тому звуку однакове.

Лихо.

Щось лихе наближається. Поспішаючи.

До нього обернувся Нік:

- Що ви про це думаєте, Браяне? Є якісь ідеї?

- Ні, - відповів Браян. - Жодної, бодай крихітної. Усе, що я знаю, - це єдиний звук у цьому місті.

- Воно поки ще не в місті, - зауважив Дон, - але, думаю, буде. Хотілося б мені знати, скільки це забере часу.

Вони знову затихли, прислухаючись до рівномірного потріскування з шипінням на сході. І Браян подумав: "Здається, я майже впізнаю цей звук. Не пластівці в молоці, не атмосферні розряди в радіоефірі, але... що? От якби цей звук не був таким ледь чутним..."

Але йому розхотілося його впізнавати. Він раптом це усвідомив, і то дуже сильно. Він зовсім не хотів його знати. Цей звук до глибини кісток заповнив його огидою.

- Ми мусимо забиратися звідси! - оголосила Бетані. Голосом гучним і тремтячим.

Алберт обняв її за талію, і вона вчепилася в його руку обома своїми. Вчепилася з панічною силою.

- Ми мусимо забиратися звідси просто зараз же!

- Так, - промовив Боб Дженкінс. - Вона права. Цей звук... Я не знаю, що воно таке, але воно жахливе. Ми мусимо забратися звідси.

Всі дивилися на Браяна, і він подумав: "Схоже, я знову капітан. Проте, ненадовго".

Бо вони не розуміли. Навіть Дженкінс не зрозумів, якими б стрункими не були його попередні висновки, що їм нікуди тікати. Що б не утворювало того звуку, воно рухалося своїм шляхом, і це не мало значення, бо всі вони так і залишатимуться тут, коли воно з'явиться. Звідси не було виходу. Він зрозумів, чому так, якщо навіть цього не розуміє ніхто інший... і Браян Інгал раптом збагнув, як мусить почуватися тварина, що потрапила в пастку і чує рівномірне гупання кроків мисливця, який наближається.

Розділ 6

У скруті. Сірники Бетані. Попереду двобічний рух. Експеримент Алберта. Западає ніч. Темрява і ніж.

1

Браян обернувся подивитися на письменника:

- Ви кажете, ми мусимо забиратися звідси, так?

- Так. Я вважаю, ми мусимо зробити це якомога швидше...

- А куди ви пропонуєте нам вирушити? Атлантик-Сіті? Маямі-Біч? Клуб-Мед?[155]

- Ви припускаєте, капітане Інгал, що нема такого місця, куди нам варто податися? Я думаю - я маю надію, - ви помиляєтеся щодо цього. У мене є певна ідея.

- Яка саме?

- Хвилиночку. Спершу дайте мені відповідь на одне питання. Ви зможете дозаправити літак? Ви зможете це зробити попри те, що тут немає електрики?

- Думаю, що зможу, так. Скажімо, за допомогою кількох міцних чоловіків зможу. І що тоді?

- Тоді ми знову злетимо, - сказав Боб.

Крихітні бісеринки поту виступили на його карбованому глибокими зморшками обличчі. Вони були схожими на краплі прозорої олії.

- Цей звук - цей хрускіт - надходить зі сходу. Та проріха в часі трапилася за кілька тисяч миль на захід звідси. Якщо ми повернемося назад тим самим курсом... ви зможете це зробити?

- Так, - підтвердив Браян.

Він залишив ДСУ працювати, а це означало, що інерціальна навігаційна програма в комп'ютері збереглася. Ця програма - точний журнал їхнього польоту від моменту, коли літак рейсу №29 відірвався від землі в Південній Каліфорнії, до того моменту, коли він сів у Центральному Мейні. Одне натискання кнопки дасть завдання комп'ютеру прокласти цей же курс у зворотному напрямку; натискання іншої кнопки, коли вони вже будуть у повітрі, накаже автопілоту дотримуватися його в польоті. Інерціальна навігаційна система "Теледайн"[156] відтворить їхню подорож до щонайменших відхилень градусів.

- Я можу це зробити, але навіщо?

- На те, що проріха може досі там залишатися. Хіба ви не розумієте? Можливо, нам вдасться знову пролетіти крізь неї.

Нік вражено стрепенувся, проникливо поглянув на Боба, а потім обернувся до Браяна:

- Він може мати певну рацію щодо цього, друже. Він її дійсно має.

Думки Алберта Кавснера заблукали недоречними, але захопливими манівцями: якщо та проріха досі там і якщо рейс №29 летів на стандартній висоті, стандартним курсом – по свого роду небесній авеню схід-захід, – тоді, можливо, якісь інші літаки також проскочили крізь неї між сьомою хвилиною по першій годині ночі й теперішнім часом (хтозна-який він тепер). Можливо, є інші літаки, що приземляються або вже сіли в інших безлюдних аеропортах Америки, інші екіпажі та пасажери, які блукають там, приголомшені...

"Ні, – подумав він. – У нас випадково на борту знайшовся пілот. Які шанси, що таке трапиться двічі підряд?"

Він згадав розповідь містера Дженкінса про шістнадцять поспіль пробіжок по базах Теда Вільямса і здригнувся.

- Він може бути правим, а може й не бути, – сказав Браян. – Але насправді це не має значення, бо ми нікуди не полетимо на цьому літаку.

- Чому ні? – запитав Руді. – Якщо ви можете його заправити, я не розумію.

- Пам'ятаєте сірники? Оті, що з вази в ресторані? Ті, що не загоралися?

З Руді було видно, що йому це невтямки, натомість на обличчі Боба Дженкінса завмерло велетенське збентеження. Ляснувши себе долонею по лобі, він поточився на крок назад. На позір, він ніби зсохся перед ними.

- Що? - запитав Дон. Він дивився на Браяна з-під зсуплених докупи брів. То був погляд, у якому змішалися ніяковість і підозрілість. - Який це має стосунок до...

Але Нік второпав.

- Хіба ви не розумієте? - промовив він тихо. - Хіба ви не розумієте, друже? Якщо не працюють акумулятори, якщо не горять сірники...

- ...тоді й авіаційне пальне не горітиме, - закінчив Браян. - Воно буде видхлим і вивітреним, як і все інше в цьому світі. - Він обвів їх усіх по черзі поглядом. - З тим самим успіхом я міг би наповнити баки мелясою.

2

- Чи коли-небудь хтось із вас, славні пані, чув про ленґолієрів? - зненацька запитав Креґ. Запитав тоном легким, майже легковажним.

Лорел, здригнувшись, нервово подивилася в бік людей, які все ще стояли біля вікна, балакали. Дайна тільки обернулася на голос Креґа, вочевидь анітрохи не здивована.

- Ні, - сказала вона спокійно. - А хто це?

- Не балакай з ним, Дайно, - прошепотіла Лорел.

– Я все чув, – промовив Креґ тим самим приємним тоном. – Зауважу, що не тільки в Дайни гострий слух.

Лорел відчула, що в неї червоніє обличчя.

– Я б у жодному разі не завдав шкоди цій дитині, – продовжував Креґ. – Так само, як не завдав би шкоди тій дівчині. Я просто злякався. А вам страшно?

– Так, – ущипливо відгукнулась Лорел. – Але, коли мені страшно, я не захоплюю заручників і не намагаюся стріляти в підлітків.

– У вас не той страх, коли здається, що на тебе зараз навалиться вся передня лінія "Лос-Анджелеських баранів"[157], – сказав Креґ. – А ще той англійський парубок... – Він засміявся. Його сміх у цьому тихому місці прозвучав так хвилююче весело, так хвилююче нормально. – Ну, все що я можу сказати: якщо ви вважаєте мене божевільним, це означає, що ви зовсім не спостерігали за ним. У нього бензопила замість розуму.

Лорел не знала, що сказати. Вона розуміла, що все не так, як це подає Креґ Тумі, але коли він говорив, здавалося, ніби все може бути... а те, що він сказав про англійця, було надто близьким до істини. Лишень згадати очі того чоловіка... і той копняк, яким він рубонув по ребрах зв'язаному містеру Тумі... Лорел аж пересмикнулася.

– Що таке ленґоліери, містере Тумі? – запитала Дайна.

– Ну, зазвичай я вважав, що вони вигадка, – сказав Креґ тим самим життєствердним тоном. – Тепер я починаю сумніватися... тому що я також це чую, юна пані. Так, так, чую.

- Той звук? - тихо перепитала Дайна. - Той звук, це ленґоліери?

Лорел поклала на плече Дайні долоню:

- Я справді хочу, щоб ти з ним більше не балакала, любонько. Він мене нервує.

- Чому? Він же зв'язаний, хіба не так?

- Так, але...

- І ви завжди можете гукнути інших людей, хіба ні?

- Ну, я думаю...

- Я хочу дізнатися про ленґолієрів.

Креґ з певним зусиллям вивернув шию, щоб їх бачити... і тепер Лорел відчула своєрідну чарівність і ту силу особистості, яка міцно тримала його у швидких перегонах під високим тиском, коли він виконував сценарій, накреслений йому батьками. Вона це відчула, попри те що він лежав на підлозі зі зв'язаними за спиною руками, а на лобі і лівій щоці у нього підсихала його ж кров.

- Мій батько казав, що ленґолієри - це такі маленькі створіння, які живуть у шафах, і в каналізаційних колодязях, і в інших темних місцях.

- Як ельфи? - перепитала Дайна.

Креґ розсміявся і похитав головою:

- Боюся, зовсім не такі приязні. Він казав, що насправді вони геть волохаті, зубаті і з маленькими прудкими лапками – в них такі прудкі лапки, казав він, що вони можуть доганяти й ловити маленьких хлопчиків і дівчаток, хай би як швидко ті не втікали.

- Зараз же припиніть, – холодно промовила Лорел. – Ви лякаєте дитину.

- Нічого страшного, – заперечила Дайна. – Я не боюся вигадок. Мені цікаво, от і все. – Тим не менше, її обличчя виказувало, що тут присутнє щось більше, ніж проста цікавість. Вона слухала зосереджено, заворожено.

- Правда ж, цікаво? – перепитав Креґ, явно задоволений увагою дівчинки. – Я думаю, Лорел мала на увазі, що це їй лячно. Виграв я сигару, Лорел? Якщо так, то хотів би "Ель Продукто", якщо ваша ласка. Оті дешеві "Білі сови", то не для мене[158]. – І він знову розсміявся.

Лорел промовчала, тож за якусь хвильку Креґ продовжив:

- Мій тато казав, що їх тисячі, цих ленґолієрів. Казав, що інакше не може бути, оскільки у світі шмигляють мільйони поганих хлопчиків і дівчаток. Отак він завжди це проказував. Мій батько ніколи в житті не бачив дитини, яка бігає. Вони завжди шмигляють. Я думаю, йому подобалося саме це слово, бо воно означає безглузді, безцільні, непродуктивні рухи. Але ленґолієри... вони бігають. Вони мають мету. Фактично, можна було б сказати, що ленґолієри є уособленням цієї мети.

- А що такого поганого роблять ті діти? – спитала Дайна. – Що вони роблять такого поганого, що ленґолієри мусять ганятися за ними?

- Знаєш, я радий, що ти поставила це запитання, Дайно, - сказав Креґ. - Тому що, коли мій батько називав щось поганим, він мав на увазі лінь. Ледача людина не може бути частиною ВЕЛИКОГО ПЛАНУ. Жодним чином. У моїй родині можна було належати до ВЕЛИКОГО ПЛАНУ або ОГІНАТИСЯ НА РОБОТІ. Він казав, що, якщо ти не належиш до ВЕЛИКОГО ПЛАНУ, тоді придуть ленґоліери і зовсім приберуть тебе з цього плану. Він казав, що якось вночі ти лежатимеш у ліжку і почуєш, як вони йдуть... прохрумкують, прочвакують собі дорогу до тебе... і навіть якщо ти спробуєш шмигнути кудись геть, вони тебе доженуть. Завдяки своїм маленьким, прудким...

- Досить уже! - оголосила Лорел. Голос її прозвучав сухо, пласко.

- І тим не менш, отой звук, отам, - не вгавав Креґ. Очі його, вивчаючи її, блищали майже лукаво. - Ви цього заперечити не можете. Насправді той звук, там...

- Припиніть або я сама вас чимсь вдарю.

- Гаразд, - сказав Креґ. Він перекинувся на спину, скривився, а потім перевернувся далі, на інший бік, обличчям від них. - Людину втомлює, коли її б'ють зв'язаною.

Цього разу обличчя в Лорел не просто зашарілося, воно спалахнуло. Вона мовчки закусилла губу. Їй хотілося плакати. Як їй поводитися з таким, як він? Яким чином? Спершу цей чоловік здавався навіженим, як той павук, а тепер здається розсудливим, чисто тобі нормальним. А тим часом весь цей світ - ВЕЛИКИЙ ПЛАН містера Тумі - полетів до пекла.

- Я впевнена, що ви боялися свого батька, хіба не так, містере Тумі?

Креґ озирнувся через плече на Дайну, здригнувшись. Він усміхнувся знову, але це була інша усмішка. Це була сумна, болісна усмішка, без жодного рекламного блиску в ній.

- Цього разу сигару виграли ви, міс, - мовив Креґ. - Він мене у жах вганяв.

- Він помер?

- Так.

- Він ОГИНАВСЯ НА РОБОТІ? Його вхопили ті ленґоліери?

Креґ надовго задумався. Він згадав, як йому повідомили, що з батьком, прямо в його кабінеті, стався інфаркт. Коли секретарка подзвонила йому, нагадуючи про нараду о десятій, і не отримала відповіді, вона ввійшла і знайшла його мертвим на килимі - очі вибалушені, піна висихає на губах.

"Мені хтось дійсно про це розповідав? - раптом загадався він. - Що в нього були вибалушені очі, що піна була на губах? Хтось мені це насправді розповідав - мати, можливо, коли була п'яна? Чи це просто намислені фантазії?"

- Містере Тумі? То це були вони?

- Так, - задумливо промовив Креґ. - Гадаю, він огинався, гадаю, це зробили вони.

- Містере Тумі?

- Що?

- Я не така, якою ви мене бачите. Я не мерзотна. Ніхто з нас не мерзотний.

Він дивився на неї вражено.

- Як ви можете знати, якою мені здається, маленька міс?

- Нехай вас це не дивує, - сказала Дайна.

Лорел обернулась до дівчинки, раптом ще дужче збентежена, ніж до цього... але, звісно, там не було чого бачити. Темні окуляри Дайни анулювали цікавість.

3

Інші пасажери стояли в дальнім кінці чекальної зали, мовчки прислухаючись до тих тихих, деренчливих звуків. Скидалося на те, що вже не лишилося чого казати.

- Що нам тепер робити? - запитав Дон.

Він ніби зів'яв у своїй червоній лісорубській сорочці. Албертові подумалося, що й сама сорочка втратила ту її життєрадісну мачо-яскравість.

- Не знаю, - сказав Браян. Він відчував, як у животі в нього важко вовтузиться жахливе безсилля. Він подивився крізь вікно на літак, який зовсім трішки побув його літаком, і замилювався його чистими лініями й гладенькою красою. У порівнянні з ним, дельтівський "727-й", що стояв при перехідному хоботі лівіше, скидався на якусь неохайну матрону.

"Він тобі здається таким красивим, тому що ніколи більше не полетить, ото й усе. Це як на мить вихопити поглядом вродливу жінку на задньому сидінні лімузина – вона здається ще вродливішою, ніж насправді, тому що ти знаєш: вона не твоя і ніколи не буде твоєю".

– Скільки пального ще залишилося, Браяне? – раптом запитав Нік. – Можливо, тут інша швидкість згорання. Можливо, його там більше, ніж ви собі уявляєте.

– Всі покажчики в бездоганному робочому стані, – сказав Браян. – Коли ми сіли, в мене залишилося менше шести сотень фунтів. Аби дістатися туди, де це трапилося, нам потрібно щонайменше п'ятдесят тисяч.

Бетані дістала сигарети і простягнула пачку Бобу. Він похитав головою. Дівчина встромила сигарету собі до рота, витягла сірники, креснула одним. Той не загорівся.

– Йой-ой! – гукнула вона.

Озирнувся Алберт. Вона кресала сірником знову... і знову... і знову. Нічого не виходило. Вона подивилася на хлопця, злякана.

– Агов, – озався Алберт. – Дозволь-но мені.

Він узяв у неї сірники, відірвав з книжечки інший і креснув ним по смужці на обкладинці. Нічого не вийшло.

– Що б це не було, але, здається, воно заразне, – зауважив Руді Ворік.

Бетані залилася слізьми, і Боб запропонував їй хустинку.

- Зачекайте хвильку, - сказав Алберт і знову креснув сірником. Цього разу той загорівся... але полум'я було низеньким, мерехтливим, небадьорим. Він підніс той тремтливий вогник до сигарети Бетані, і в пам'яті йому раптом зринув один яскравий образ: дорожній вказівник, який він щодня минав, їздячи останні три роки на своєму десятишвидкісному велосипеді до Пасаденської середньої школи.

"УВАГА: - було написано на тому знаку. - ПОПЕРЕДУ ДВОБІЧНИЙ РУХ".

"До чого, збіса, тут це?"

Він цього не розумів... поки що, принаймні. Натомість йому стало цілком ясно, що якась ідея бажає виїхати нагору, але, поки що, принаймні, в неї заїло перемикач передач.

Алберт, струснувши, погасив сірника. Вистачило лише легенького поруху.

Бетані затягнулася сигаретою і скривилася:

- Срака! Вона на смак, наче якийсь "Карлтон"[159] чи щось таке.

- Подуй мені димом в обличчя, - попросив Алберт.

- Що?

- Те, що чула. Подуй мені димом в обличчя.

Вона зробила, як він просив, і Алберт принюхався до диму. Колишній його солодкавий аромат тепер був приглушеним.

"Що б це не було, але, здається, воно заразне".

УВАГА: ПОПЕРЕДУ ДВОБІЧНИЙ РУХ

– Я йду назад до ресторану, – промовив Нік. Вигляд у нього був пригнічений. – Той Кассій нищий і слизький[160]. Не подобається мені залишати наодинці з ним наших пань занадто довго.

Браян вирушив слідом, а за ним потягнулися й інші. Браян подумав, що є щось трохи кумедне в цих їхніх перетіканнях – вони поводяться наче корови, які відчують у повітрі грозу.

– Ходімо, – сказала Бетані. – Пішли вже.

Вона викинула недокурену сигарету в попільницю і витерла собі очі хусточкою Боба. Потім взяла Алберта за руку.

Вони вже були на півдорозі через чекальну залу, і Алберт дивився в спину червоній сорочці містера Г'єфні, коли те саме вразило його знову – потужніше цього разу:

ПОПЕРЕДУ ДВОБІЧНИЙ РУХ

– Зачекайте хвилинку! – гукнув Алберт. Зненацька він обхопив Бетані рукою за талію, підсмикнув дівчину до себе, втопився обличчям в улоговинку на її горлі й глибоко вдихнув.

– О, Боже! Ми з тобою ледве знайомі! – скрикнула Бетані. А тоді безпорадно захихотіла й обійняла Алберта за шию.

Алберт – той хлопець, чия природня сором'язливість зазвичай зникала тільки під час його мріянь, – не звернув на це уваги. Він зробив ще один глибокий вдих носом. Запахи її волосся, поту і парфумів там все ще були присутні, але послабшали; дуже послабшали.

Усі заозиралися, але Алберт уже відпустив Бетані й поспішав назад до вікон.

– Вау! – гмикнула Бетані. Вона все ще трохи хихотіла, але тепер яскраво розчервонілася. – Дивний чувак!

Алберт подивився на їхній літак рейсу №29 і побачив те, що був зауважив Браян за кілька хвилин до того: літак був чистесеньким і гладесеньким, і майже неймовірно білим. Здавалося, він вібує серед бляклої застиглості надворі.

І раптом та ідея пробилася до нього. Вона немов феєрверком спалахнула в нього за очними яблуками. Центральна концепція – яскраво палаюча куля; і з неї випромінюються вогняними блискітками потенційні наслідки – і то так потужно, що на якусь мить хлопець фактично забув, що треба дихати.

– Алберте? – погукав Боб. – Алберте, що там та...

– Капітане Інгал! – закричав Алберт. У ресторані випросталася, сидячи, Лорел, а Дайна вчепилася собі в плечі пальцями, неначе пазурами. – Капітане Інгал, мерщій сюди!

4

Надворі той звук було чутно краще.

Для Браяна то було потріскування радіозавад. На думку Ніка Гопвела, воно скидалося на те, як сильний вітер шерстить суху тропічну траву. Алберту, який попереднього літа працював у "Макдоналдсі", звуки нагадували смаження картоплі в глибокій фритюрниці, а для Боба Дженкінса то були звуки паперу, який хтось жмакає в дальній кімнаті.

Усі четверо пролізли крізь повислі смуги гуми, зійшли на багажну платформу і тепер стояли там, прислухаючись до звуків того, що Крег Тумі називав ленґоліерами.

- Дуже вони наблизилися? - запитав Браян у Ніка.

- Не можу сказати. Звучить ближче, але, звісно, до цього ми чули їх з будівлі.

- Ходімо, - нетерпляче промовив Алберт. - Як ми дістанемося назад на борт? Поліземо вгору по сковзанці?

- Нема необхідності, - відповів Браян і показав рукою. В дальнім кінці перону №2 стояв колісний трап. Вони вирушили до нього, їхні підошви мляво постукували по бетону.

- Ви ж розумієте, що це малоймовірно, чи не так, Алберте? - спитав дорогою Браян.

- Так, але...

- Малоймовірні здогадки кращі за відсутність здогадок взагалі, - закінчив за нього Нік.

- Я просто не хочу, щоб він почувався занадто розчарованим, якщо це виявиться безуспішним.

- Не хвилюйтеся, - делікатно промовив Боб. - Мого розчарування вистачать на нас усіх. В ідеї цього хлопця є добротний, логічний сенс. Ми мусимо її перевірити... хоча, Алберте, ви ж усвідомлюєте, що можуть існувати чинники, яких ми ще не виявили, чи не так?

- Так.

Вони підійшли до мобільного трапа, і Браян підбив ногою гальмівні сішки при його коліщатах. Нік зайняв позицію при держаку, що стирчав з лівого боку перил, а Браян вхопився за той, що був справа.

- Я сподіваюся, цей трап ще здатен котитися, - мовив Браян.

- Мусить, - відгукнувся Боб Дженкінс. - Деякі - напевне, більшість - простих фізичних і хімічних компонентів життя, здається, залишаються дієвими; наші організми спроможні переробляти повітря, двері відчиняються й зачиняються.

- Не забуваймо про гравітацію, - докинув Алберт. - Земля все ще притягує.

- Давайте покинемо балачки і просто спробуємо, - сказав Нік.

Трап покотився легко. Двоє чоловіків повели його по бетону в бік "767-го", Алберт і Боб пішли слідом за ними. Якесь з коліщат ритмічно попискувало. Єдиним іншим звуком було оте негучне, постійне хрусь-хрум-хрусь звідкілясь з-за східного обр'ю.

- Подивіться на нього, - промовив Алберт, коли вони наблизилися до "767-го". - Просто подивіться. Хіба ви не бачите? Хіба ви не бачите, наскільки більше в ньому наявності, ніж у будь-чому іншому тут?

На це питання не потрібно було відповідати, ніхто й не відповів. Усім це було видно. І знехотя, майже проти власної волі, Браян почав думати, що цей хлопець може мати певну рацію.

Вони приставили трап до літака під кутом, між евакуаційною сковзанкою і фюзеляжем, горішня сходинка трапа опинилася на відстані лише одного довгого кроку від відчиненого люка.

- Я йду першим, - сказав Браян. - Після того, як я затягну назад сковзанку, Ніку, ви з Албертом перекотите трап на кращу позицію.

- Слухаюсь, капітане, - відгукнувся Нік і вправно відсалютував, торкнувшись кісточками стиснутих вказівного і середнього пальців свого чола.

Браян пирхнув: "помічник аташе". А потім стрімко збіг вгору по трапу. За кілька хвилин, скориставшись її витяжними стропами, він затягнув евакуаційну сковзанку назад досередини. А потім, вихилившись з дверей, спостерігав, як Алберт з Ніком, обережно маневруючи, підкочують трап у таку позицію, щоб його горішня сходинка опинилася прямо під передніми дверима "767-го".

Тепер бейбісітерами біля Креґа були Руді Ворік з Доном Ґефні. Бетані і Дайна з Лорел вишикувалися перед вікном у чекальній залі, дивлячись надвір.

- Що вони роблять? - запитала Дайна.

- Вони прибрали сковзанку і приставили до дверей трап, - сказала Лорел. - Зараз по ньому піднімаються. - Вона подивилася на Бетані. - Ви справді не знаєте, що вони там затівають?

Бетані похитала головою:

- Я знаю лише те, що Козир - Алберт, тобто - немов сказився. Хотілося б мені вірити, що то був просто такий шалений сексуальний потяг, але я так не думаю. - Вона замовкла, усміхнулася, а потім додала: - У всякому разі, поки що. Він казав щось на кшталт того, що в літаку більше наявності. А в моїх парфумах менше наявності, що, мабуть, не втішило б ту Коко Шанель, чи як там її ім'я. І ще щось про двобічний рух. Я не второпала. Він просто реально белькотів.

- Здається, я знаю, - промовила Дайна.

- Що ти знаєш, любонько?

Дайна лише похитала головою:

- Я тільки сподіваюся, що вони поспішать. Тому що бідолашний містер Тумі правий. Ленґоліери наближаються.

- Дайно, вони ж... це ж просто вигадки його батька.

– Можливо, колись вони й були вигадками, – сказала Дайна, знов повертаючись своїми незрячими очима до вікна, – але зараз уже ні.

6

– Гарзд, Козирю, – промовив Нік. – Починайте своє шоу.

Серце в Алберта калаталося, а руки тряслися, коли він виставляв чотири предмети для свого експерименту на полицю в першому класі, де тисячу років тому і на іншому кінці континенту жінка на ім'я Мелані Тревор була наглядала за картонкою помаранчевого соку і двома пляшками шампанського.

Браян уважно спостерігав, як Алберт ставить пляшку "Бадвайзера" і бляшанку пепсі, кладе книжечку сірників, а також сендвіч з арахісовим маслом і джемом з ресторанної вітрини-холодильника. Сендвіч був загорнутий у поліетиленову плівку.

– Окей, – сказав Алберт. – Подивимось, що в нас вийде.

7

Дон, полишивши ресторан, підійшов до вікна:

– Що там відбувається?

– Ми не знаємо, – сказала Бетані. Їй вдалося видобути полум'я з чергового сірника, і вона знову курила. Коли дівчина відставила сигарету від губ, Лорел помітила, що фільтр на ній відірвано. – Вони залізли в літак; вони досі всередині літака; кінець історії.

Дон на кілька секунд задивився надвір.

- Там інакше. Я не знаю чому, але це так.

- Сутеніє, - сказала Дайна. - Ось що інакше. - Голос у неї звучав доволі спокійно, але на маленькому обличчі дівчинки відбивалися самотність і страх. - Я відчуваю, як мерхне світло.

- Вона має рацію, - погодилась Лорел. - День протривав усього лиш якихось дві чи три години, і ось уже знову настає темрява.

- Знаєте, я не перестаю думати, що все це сон, - промовив Дон. - Я не перестаю думати, що це найгірший кошмар з усіх, які мені бодай колись снилися, і скоро я прокинуся.

Лорел кивнула:

- Як там містер Тумі?

Дон розсміявся, хоча й невесело:

- Ви не повірите.

- Не повіримо в що? - запитала Бетані.

- Він заснув.

8

Звісно ж, Креґ Тумі не спав. Люди, які засинають у критичні моменти, як той хлоп, якому було загадано чатувати, поки Ісус

молиться в Гетсиманському саду, беззаперечно не належать до ВЕЛИКОГО ПЛАНУ.

Він обережно стежив, подалі від лиха, заплющеними майже цілком очима за двома чоловіками, бажаючи, щоб один з них або й обидва пішли геть. Зрештою той, що в червоній сорочці, таки пішов. Ворік, цей лисий чоловік з великими фальшивими зубами, підійшов до Креґа і нахилився. Креґ так і тримав очі заплющеними.

– Агов, – промовив Ворік. – Агов, ви спите?

Креґ лежав нерухомо, очі заплющені, дихання рівномірне. Він подумав, чи не почати йому ще й хропти стиха, та потім вирішив, що не варто.

Ворік тицьнув його в бік.

Креґ продовжував тримати очі заплющеними і рівномірно дихати.

Лисий випростався, переступив через нього і вирушив до дверей ресторану подивитись на інших. Креґ розчахнув повіки й переконався, що Ворік стоїть до нього спиною. Потім він дуже тихо, дуже обережно почав совати руками вгору і вниз всередині туго зав'язаної вісімкою мотузки. Скатеркова мотузка зразу ж почала слабшати.

Він ворушив зап'ястками короткими посмиками, назираючи спину Воріка, готовий припинити рухи і заплющити знову очі, щойно Ворік подасть ознаки, що збирається обернутися. Він прагнув, щоби Ворік не обертася. Він хотів звільнитися раніше, ніж ті мудаки повернуться з літака. Особливо той мудака англієць, який боляче накрутив йому носа, а потім, коли він

лежав, дав йому копняка. Цей англійський мудак зв'язав його доволі добре; слава Богу, це всього лише скатертина, а не якась нейлонова линва. Тоді б йому не пощастило, але один вузол уже послабшав і тепер Крег почав вертати туди-сюди зап'ястками. Він чув, як наближаються ленг'оліери. Він мав намір забратися звідси і вирушити в Бостон до того, як вони прибудуть. У Бостоні він буде в безпеці. У конференц-залі, повному банкірів, не дозволено ніякого шмигляння.

І хай береже Бог будь-кого – чоловіка, жінку чи дитину, – хто спробує заступити йому шлях.

9

Алберт показав взяту ним з вази в ресторані книжечку сірників.

– Демонстрація А, – промовив він. – Починаємо.

Він відірвав сірника з книжечки і креснув ним. Невпевнені руки хлопця його зрадили, і він креснув сірником на цілих два дюйми вище шорсткої смужки, що йшла вздовж низу паперової обкладинки. Сірник погнувся.

– От лайно! – скрикнув Алберт.

– Ви не проти, щоб я... – почав Боб.

– Не чіпайте його, – сказав Браян. – Це демонстрація Алберта.

– Заспокойтеся, Алберте, – промовив Нік.

Алберт вирвав з книжечки іншого сірника, подарував їм вимучену посмішку і креснув.

Сірник не загорівся.

Він креснув ним знову.

Сірник не загорівся.

- Гадаю, все ясно, - сказав Браян. - Нема тут нічого...

- Я почув запах, - перебив його Нік. - Я чую запах сірки!
Спробуй інший, Козирю!

Натомість Алберт човгнув тим самим сірником по шорсткій смужці втретє... і цього разу той спалахнув полум'ям. Воно не просто охопило горючу голівку, а потім сплигло нанівець; воно постало в знайомій формі сльозинки, синє при своїй основі, жовте на кінчику, і вже почало палити паперовий держачок.

Алберт підняв очі, дико вишкіряючись.

- Ви бачите? - запитав він. - Ви бачите?

Він струснув сірником, кинув його і відірвав інший. Цей загорівся з першого удару. Хлопець відігнув обкладинку книжечки і торкнувся полум'ям інших сірників, точно як Боб Дженкінс був зробив це в ресторані. Цього разу всі вони спалахнули з сухим "фссс"! Алберт задув їх, неначе свічку на дні народження. Щоб досягти результату, дути довелося двічі.

- Ви розумієте? - запитав він. - Ви розумієте, що це означає?
Двобічний рух! Ми принесли з собою власний час! Там, надворі,

минуле, я гадаю... і всюди на схід від тієї діри, крізь яку ми пролетіли... але наш час все ще наявний тут! Він все ще зберігається всередині цього літака!

- Я не знаю, - промовив Браян, але раптом все знову здалося можливим. Він відчув дике, майже непереборне бажання вхопити Алберта в обійми й гатити його по спині.

- Браво, Алберте! - вигукнув Боб. - Тепер пиво! Спробуйте пиво!

Алберт відкрив кришку на пляшці, а Нік тим часом виловив цілу склянку з уламків навкруг перекинутого візка для напоїв.

- А де ж димок? - запитав Браян.

- Димок? - спантеличено перепитав Боб.

- Ну, насправді це не димок, я гадаю, але коли відкриваєш пиво, зазвичай там, при шийці пляшки, з'являється щось таке схоже на димок.

Алберт понюхав, потім тицьнув пляшку Браяну:

- Запах.

Браян понюхав і почав усміхатись. Він не міг втриматися.

- Боже мій, воно дійсно пахне пивом, хоч з димком, хоч без димка.

Нік простягнув склянку, і Алберт був радий помітити, що в англійця рука теж не зовсім тверда.

- Наливайте, - сказав той. - Швидше, друже, мій ескулап каже, що піст погано впливає на старий моторчик.

Алберт почав наливати пиво, і їхні усмішки зів'яли.

Пиво було видхлим. Цілком видхлим. Воно просто осіло в склянці для віскі, яку знайшов Нік, схоже на зразок сечі для аналізу.

10

- Господи всеблагий, уже смеркає!

Люди, що стояли біля вікна, озирнулися на Руді Воріка, який приєднався до них.

- Ви ж мусили стерегти того вар'ята, - зауважив Дон.

Руді дратівливо відмахнувся:

- Він вимкнувся, як те світло. Я думаю, той удар поперекидав меблі у нього в голові сильніше, ніж ми собі спершу уявляли. Що тут відбувається? І чому це смеркається так швидко?

- Ми не знаємо, - сказала Бетані. - Просто чомусь так. Як гадаєте, той навіжений чувак запов у кому чи щось таке?

- Не знаю, - відповів Руді. - Але якщо так, нам не треба більше за ним наглядати, хіба ні? Ох, Ісусе мій, що за моторошні

звуки! Такі звуки, наче в планері з бальсового дерева шарудить ціла зграя накокаїнених термітів. – Здавалося, це вперше Руді геть забув про власний шлунок.

Дайна підняла обличчя до Лорел:

– Гадаю, нам варто перевірити, як там містер Тумі, – сказала вона. – Я непокоюся за нього. Я певна, що йому страшно.

– Якщо він непритомний, Дайно, ми нічого не можемо...

– Я не думаю, що він непритомний, – тихо промовила Дайна.
– Я не думаю навіть, що він заснув.

Якусь мить Лорел, вагаючись, дивилася на дівчинку, а потім взяла її за руку.

– Гарзд, – сказала вона. – Давай подивимося.

11

Вузол, який Нік Гопвел наклав на правий зап'ясток Креґа, нарешті послабшав достатньо, щоб той звільнив собі руку. Він скористався цим, щоб зіштовхати донизу петлю, яка тримала його ліву руку. І швидко підвівся на рівні. Блискавка болю прострелила йому голову, і він на мить захитався. Зграї чорних цятток запурхали в очах, та скоро й пощезли. Він усвідомив, що термінал поглинають сутінки. Западала передчасна ніч. Тепер він чув оте жвак-хрусь-жвак ленґолієрів набагато ясніше, можливо, тому що його слух налаштувався на цей звук, можливо, тому що тепер той поближчав.

У дальнім кінці терміналу він побачив два силуети, один вищий, а інший низенький, які відокремилися від решти людей і вирушили назад, у бік ресторану.

Жінка з тим сучим голосом й оте мале сліпе дівчисько з нахнюпленим обличчям. Він не може дозволити їм здійснити тривогу. Це буде дуже погано.

Креґ, не відриваючи очей від постатей, що наближалися, позадкував від кривавої плями на килимі, де він перед цим лежав. Йому було нестерпно, як швидко слабшає світло.

На стійці ліворуч від касового апарата стояли горщики зі столовим знаряддям, але все там було отим пластиковим лайном, йому воно не годилося. Креґ прослизнув поза касовий апарат і побачив там дещо краще: на обробній дошці біля гриля лежав різницький ніж. Схопивши ніж, він присів за касовим апаратом, спостерігаючи, як вони наближаються. З якоюсь особливою, тривожною цікавістю він дивився на маленьку дівчинку. Це дівчисько багато знало... занадто багато, можливо. Питання в тому, до чого воно дійшло з цим його знанням.

Це було дійсно дуже цікавим питанням.

А хіба ні?

12

Нік перевів погляд з Алберта на Боба:

- Отже, - промовив він. - Сірники ожили, а світле пиво - ні. - Він відвернувся, щоб поставити склянку з пивом на полицку. - Що це озна...

Зненацька на дні склянки нізвідки вибухнула маленька грибоподібна хмарка бульбашок. Вони стрімко здіймалися вгору, поширювалися і вибухали на поверхні, формуючи тонку шапочку піни. Нік вирячив очі.

- Очевидно, - сухо промовив Боб, - потрібна хвилинка чи дві, щоби деякі речі підтягнулися. - Він узяв склянку, випив до дна, поплямкав губами. - Пречудове, - зазначив він. Усі задивилися на багат шарове мереживо піни всередині склянки. - Можу сказати, що, поза всякими сумнівами, це склянка найсмачнішого пива, яку я бодай колись випив у своєму житті.

Алберт налив у склянку ще пива. Цього разу воно лилося вже пінним; шапочка перелилася через вінця, і піна стікала по боках. Склянку взяв Браян.

- Ви певні, що хочете це випити? - запитав Нік, вишкіряючись. - Хіба не ваша з колегами примовка: "тут пляшка, там штурвал - добовий інтервал"?

- На випадок подорожей крізь час дія цього правила призупиняється, - відповів Браян. - Можете перевірити. - Він перекинув склянку, випив і голосно розреготався. - Ви праві, - сказав він Бобу. - Це збіса найкраще пиво, яке мені бодай колись траплялося. Скуштуйте пепсі, Алберте.

Алберт відкрив бляшанку, і всі почули знайоме "пах-хісс" - базовий елемент сотень рекламних роликів газованих напоїв. Хлопець зробив щедрий ковток. Коли він опустив бляшанку, на губах його грала усмішка... але в очах стояли сльози.

- Панове, пепсі-кола також сьогодні дуже смачна, - промовив він афектованим голосом метрдотеля, і всі почали сміятися.

Дон Ґефні наздогнав Лорел і Дайну, якраз коли вони входили в ресторан.

– Я подумав, буде краще... – почав він і затнувся.
Роззирнувся. – От лайно. Де він?

– Я не... – почала Лорел, але тут же поруч з нею озвалася
Дайна:

– Тихше!

Її голова повільно оберталася, наче пошуковий прожектор з вимкненою лампою. На якусь мить у ресторані завмерли геть усі звуки... принаймні ті звуки, які могла почути Лорел.

– Там, – нарешті промовила Дайна і показала в бік касового апарата. – Він ховається там. За чимсь.

– Звідки ти знаєш? – запитав Дон зсохлим, нервовим голосом. – Я не чую ні...

– Я чую, – спокійно сказала Дайна. – Я чую його нігті на металі. І чую його серце. Воно б'ється дуже швидко і дуже важко. Він на смерть переляканий. Мені його так шкода.

Раптом Дайна звільнила руку з пальців Лорел і рушила вперед.

– Дайно, ні! – верескнула Лорел.

Дайна на звернула уваги. Вона йшла до касового апарата, простягнувши руки, нашукуючи пальцями можливі перешкоди. Тамтешні тіні, здавалося, тягнуться до дівчинки, огортають її.

- Містере Тумі? Вийдіть, будь ласка. У нас нема наміру завдавати вам шкоди. Прошу, не бійтеся...

Якийсь звук почав здійматися з-поза касового апарата. То було тонке, пронизливе голосіння. То було якесь слово чи щось, що намагалося бути словом, але не мало сенсу:

- Тиіііііііі!

Креґ постав з-за своєї схованки – очі палають, різницький ніж піднятий, – раптом розуміючи, що це вона, вона одна з них, там, під тими темними окулярами, вона, одна з них, вона не просто ленґоліер, а передовий ленґоліер, та, яка скликає інших, скликає їх своїми мертвими сліпими очима.

- Тиіііііііі!

З тим самим вереском він кинувся до неї. Дон Гефні відштовхнув Лорел собі з дороги, майже збивши її з ніг, і стрибнув уперед. Він діяв швидко, але недостатньо швидко. Креґ Тумі був божевільним і сам рухався зі спритністю ленґолієра. Він кинувся до Дайни скаженим спуртом. Прожогом – не те слово.

Дайна не зробила жодної спроби ухилитися. Вона вдивлялася зі своєї темряви в його темряву і тепер розвела руки, немов, щоб обійняти його, втішити його.

- Тиіііііііі!

– Усе гаразд, містере Тумі, – промовила Дайна. – Не бійте...

І тоді Креґ втопив різницького ножа їй у груди і кинувся повз Лорел у термінал, не перестаючи верещати.

Дайна якусь мить стояла на місці. Її руки знайшли дерев'яну колодку, що стирчала з переду її сукні, пальці дівчинки запурхали по держаку, вивчаючи його. Потім вона повільно, граційно опустила на підлогу, перетворюючись на ще одну тінь серед темряви, що зростала.

Розділ 7

Дайна в Долині Тіней. Найметкіший тостер на схід від Міссісіпі. Наввипередки з часом. Нік приймає рішення.

1

Алберт, Браян, Боб і Нік передавали один одному сендвіч з арахісовим маслом і джемом. Кожний вкусив по два рази, і сендвіч зник... але поки той існував, Алберт думав, що ніколи в житті ще його зуби не вганялися в такий чудовий наїдок. У нього прокинувся шлунок і негайно почав вимагати добавки.

– Я думаю, нашому лисому приятелю містеру Воріку цей феномен сподобається найбільше, – сказав Нік, дожовуючи. Він подивився на Алберта. – Ви геній, Козирю. Ви ж це самі знаєте, чи не так? Не що інше, як чистий геній.

Алберт щасливо зашарівся.

– Та нічого особливого, – мовив він. – Усього лиш трішки того, що містер Дженкінс називає дедуктивним методом. Якщо два потоки, які течуть у різних напрямках, сходяться, вони

змішуються й утворюють вир. Я побачив, що сталося з сірниками Бетані, і подумав, що щось подібне може відбуватися тут. А потім була та яскраво-червона сорочка містера Ґефні. Вона почала втрачати свій колір. Ну, я й подумав, якщо щось може вицвітати, коли воно більше не в літаку, то, може, якщо занести вицвілу річ досередини літака, тоді...

- Ненавиджу перебивати, - м'яко втрутився Боб, - але я гадаю, якщо ми маємо намір спробувати повернутись назад, нам варто розпочати цей процес якомога швидше. Цей звук, який ми чуємо, він мене непокоїть, але є дещо інше, що непокоїть мене ще дужче. Цей літак, він не є закритою системою. Гадаю, існують серйозні шанси, що невдовзі він почне втрачати свою... свою...

- Свою часову недоторканність? - припустив Алберт.

- Так. Добре сформульовано. Будь-яке пальне, яке ми залемо в його баки, може горіти зараз... але за кілька годин, можливо, вже ні.

Неприємна думка навідала Браяна: це пальне може перестати горіти на півдорозі через усю країну, коли "767-й" перебуватиме на висоті 36 000 футів. Він розтулив було рота, щоби сказати їм це... та тут же знову його стулив. Що хорошого дало б занесення такої думки їм у голови, коли вони проти цього нічого не можуть зробити?

- Як почнемо, Браяне? - запитав Нік чітким, діловим тоном.

Браян прокрутив весь процес у себе в голові. Буде трохи незручно, особливо працювати з людьми, чий досвід з літальними апаратами, либонь, починався й закінчувався моделями літаків, але він вважав, що це можливо зробити.

– Ми почнемо з того, що заведемо двигуни і підкотимося якомога ближче до дельтівського "727-го", – сказав він. – Коли під'їдемо, я вимкну двигун правого борту, а лівий залишу крутитися. Нам пощастило. У нашого "767-го" паливні баки в крилах і є система допоміжних силових установок, які...

Пронизливий, панічний крик доплив до них, прорізавши те фонове джеркотіння, наче виделкою хтось шкрябонув по чорній сланцевій дошці для письма. Потому вгору по сходах застукотіли кроки. Нік обернувся в той бік, і його руки піднялися в жесті, який Алберт відразу ж впізнав; колись він бачив у себе в школі, як дехто з фанатів бойових мистецтв практикував цей рух. Це була класична оборонна позиція тхеквондо. За мить у дверях з'явилося бліде, перелякане обличчя Бетані і Нік розслаблено опустив руки.

– Ходімо! – закричала Бетані. – Ви мусите піти!

Захекана, вона важко дихала і поточилася назад на платформу трапа. Якусь мить Алберт з Браяном були впевнені, що зараз вона перекидом полетить униз по крутих сходинках, зламавши по дорозі собі в'язи. Та тут же Нік стрибнув уперед, ухопив її рукою за карк і засмикнув назад у літак. Здається, Бетані навіть не усвідомила, що побувала на волосині від смерті. Темні очі дівчини пропалювали їх з білого кола її обличчя.

– Прошу, ходімо! Він ударив її ножем! Боюся, вона помирає!

Нік поклав руки їй на плечі і нахилився, немов збирається її поцілувати.

– Хто кого вдарив ножем? – спитав він дуже спокійно. – Хто помирає?

- Я... вона... м-містер Т-Т-умі...

- Бетані, скажи "чайна чашка".

Вона вирячилася на нього, очі шоковані, не розуміючи. Браян дивився на Ніка так, ніби той здурів.

Нік легенько струснув дівчину за плечі.

- Скажи "чайна чашка". Зараз же.

- Ч-ч-чайна ч-ч-чашка.

- Чайна чашка і блюдечко. Скаже це, Бетані.

- Чайна чашка і блюдечко.

- Гаразд. Краще?

Вона кивнула:

- Так.

- Добре. Якщо відчуєш, що знову втрачаєш над собою контроль, відразу ж промов "чайна чашка" й отямишся. А тепер - кого вдарили ножем?

- Ту сліпу дівчинку. Дайну.

- Чортове лайно. Гаразд, Бетані. Тільки...

Нік різко підвищив голос, тільки-но він побачив, що Браян услід за Бетані вирушив до трапа, а за ним і Алберт.

- Ні! - чітким, жорстким голосом гаркнув він. - Ані руш, нахер!

Браян, який два тури відслужив у В'єтнамі і пам'ятав, як виконується беззаперечна команда, зупинився так раптово, що Алберт з розгону ткнувся обличчям йому в спину.

"Я знав, - подумав він. - Я знав, що він перебере на себе провід. Це було просто питанням часу й обставин".

- Ти знаєш, що саме трапилось чи де зараз той наш паскудний попутник? - спитав Нік у Бетані.

- Той дядько... той дядько в червоній сорочці сказав...

- Гаразд. Не треба.

Він кинув погляд на Браяна. Червоними від люті очима.

- Ці чортові дурні залишили його самого. Власною пенсією на це закладаюсь. Ну, такого більше не станеться. Наш містер Тумі утнув свій останній фокус.

Він знову подивився на дівчину. Вона понурила голову; волосся журливо звисало їй на обличчя; вона глибоко вдихала повітря уривчастими, сльозливими схлипами.

- Вона жива, Бетані? - м'яко запитав Нік.

- Я... я... я... я...

- Чайна чашка, Бетані.

- Чайна чашка! - крикнула Бетані, піднявши на нього свої мокрі, почервонілі очі. - Я не знаю. Вона була жива, коли я... розумієте, побігла по вас. Зараз, може, вона вже й мертва. Він її справді сильно вдарив. Господи, ну чому ми в це вляпалися з таким йобаним психом? Хіба нам без цього не вистачало лиха?

- І ніхто з вас, хоча ви мусили б наглядати за цим парубком, не має жодного уявлення, куди він дівся після нападу, так?

Бетані затулила долонями обличчя і заридала. В цьому була вся відповідь, якої бодай хтось міг потребувати.

- Не треба так суворо на неї, - тихо промовив Алберт і обняв Бетані за талію. Вона поклала голову йому на плече і заридала ще тужливіше.

Нік делікатно відсторонив юну пару вбік.

- Якщо мені варто когось ганити, Козирю, то це самого себе. Я мусив би залишитися там. - Він обернувся до Браяна. - Я повертаюся в термінал. Ви - ні. Містер Дженкінс тут майже напевне правий; часу в нас обмаль. Не хочу думати, як мало ми його маємо. Заводьте двигуни, але літак поки що не рухайте. Якщо дівчинка жива, нам потрібен трап, щоб занести її на борт. Бобе, ви до підніжжя трапа. Стерегти проти того мудака Тумі. Алберте, ви йдете зі мною.

Потім він сказав таке, від чого всі закрижаніли.

- Я замалим не сподіваюся, що вона вже мертва, помилуй мене Господи. Якщо так, це заощадить нам час.

Дайна не померла, навіть не знепритомніла. Лорел зняла з неї темні окуляри, щоби витерти піт, який виступив на обличчі дівчинки, і широчезно розплющені, глибоко карі очі Дайни невидюче дивилися в зеленкувато-блакитні очі Лорел. Поза нею стояли пліч-о-пліч, з тривогою дивлячись долі, Дон і Руді.

– Мені так жаль, – уп'яте повторив Руді. – Я дійсно думав, що він вимкнувся. Вимкнувся впень.

Лорел його ігнорувала.

– Як ти, Дайно? – ласкаво спитала вона.

Як не хотілося Лорел дивитися на дерев'яну ручку ножа, що проросла з переду сукні дівчинки, а відірвати очей від неї їй було несила. Крові було дуже мало, принаймні поки що; коло розміром з кавове горнятко навкруг того місця, де увійшло лезо, та ото й усе.

Це поки що.

– Боляче, – промовила Дайна слабеньким голосом. – Важко дихати. І ще гаряче.

– З тобою все буде гаразд, – сказала Лорел, але очі її знов невблаганно потягнулися до ручки ножа. Дівчинка була дуже маленькою, і Лорел не могла зрозуміти, чому лезо не проштрикнуло їй наскрізь. Не могла зрозуміти, чому та досі не померла.

– ...звідси геть, – промовила Дайна. Вона скривилася, і рясний згусток в'язкої крові, повільно спливши з кутика рта, потік їй по щоці.

- Не намагайся балакати, любонько, - сказала Лорел і відвела вологі кучерики з лоба Дайні.

- Вам треба забратися звідси геть, - наполегливо повторила Дайна. Голосом лише трохи чутнішим за шепіт. - І не треба ганити містера Тумі. Він... він нажаханий, ото й усе. Ними.

Дон злобно роззирнувся довкола.

- Якщо знайду цього виродка, от тоді йому буде жах, - мовив він, стискаючи руки в кулаки. У зростаючому смерку на одному з пальців зблиснув перстень якоїсь масонської ложі. - Він у мене шкодуватиме, що живим народився.

До ресторану увійшов Нік, а слідом за ним Алберт. Без слова вибачення Нік проштовхнувся повз Руді Воріка й опустився на коліна біля Дайни. Його яскраві очі на мить зафіксувалися на ручці ножа, а потім перестрибнули на лице дівчинки.

- Привіт, серце моє, - заговорив він життєрадісно, але очі в нього потемнішали. - Бачу, тебе провентильовано. Не хвилюйся; будеш знову хупавочкою, й оком не змигнути.

Дайна слабенько посміхнулась.

- Що таке хупавочка? - прошепотіла вона. На цих словах ще крові сплигло з рота дівчинки, і Лорел побачила кров у неї на зубах. Щось повільно, ліниво перекрутилося у жінки в животі.

- Не знаю, але впевнений, що це щось гарне, - відповів Нік. - Зараз я поверну тобі голову набік. Сама намагайся зовсім не рухатися.

- Гаразд.

Нік повертав її голову, дуже делікатно, поки щока дівчинки майже торкнулася килима.

- Боляче?

- Так, - шепнула Дайна. - Гаряче. Боляче... дихати.

Її шепіт набув хрипкого, надтріснутого характеру. Тоненька цівка крові збігала з її рота, збираючись в калюжку менш як за десять футів від того місця, де підсихала кров Креґа Тумі.

Знадвору принесло раптове натужне виття авіаційних двигунів, що заводилися. Дон, Руді й Алберт подивилися в тому напрямку. Нік ні на мить не відвертав свого обличчя від дівчинки. Він ласкаво спитав:

- Дайно, тобі хочеться кашляти?

- Так... ні... не знаю.

- Краще, аби ні, - промовив він. - Якщо з'явиться таке подразливе відчуття, намагайся його ігнорувати. І не балакай більше, добре?

- Не... робить... шкоди... містеру Тумі.

У її словах, хоча й промовлених пошепки, прозвучала величезна настійність, величезна доконечність.

- Ні, серце моє, навіть не думаю про таке. Моє слово.

- ...не... вірю... вам...

Він нахилився, поцілував її у щоку і прошепотів на вухо:

- Ні, ти можеш, розумієш ... вірити мені, я маю на увазі. А зараз усе, що тобі треба робити, це лежати спокійно і дозволити нам про все подбати. - Він підняв очі на Лорел. - Ви не намагалися витягти ножа?

- Я... ні, - глитнула Лорел. У горлі в неї застряг гарячий, шорсткий клубок. Той ковток його не порушив. - А треба було?

- Якби ви це зробили, тут би вже лишалося небагато шансів. У вас є бодай якийсь досвід надання медичної допомоги?

- Ні.

- Гаразд. Зараз я розкажу вам, що робити... але спершу хочу знати, чи вигляд крові - чимало крові - не змусить вас зомліти. Тут мені потрібна правда.

Лорел відповіла:

- Насправді я не бачила багато крові відтоді, як моя сестра, коли ми з нею гралися в схованки, налетіла на двері й вибила собі два зуби. Але тоді я не зомліла.

- Добре. Ви не зомлієте і тепер також. Містере Ворік, принесіть мені з отого задрипаного маленького паба, що за рогом, з півдюжини скатертин. - Він усміхнувся дівчинці долі: - Дай мені хвильку або дві, Дайно, і тоді, я думаю, тобі стане набагато краще. Молодий лікар Гопвел завжди такий ніжний з леді - особливо, коли вони такі юні гарнюні.

Лорел відчула раптове й абсолютно абсурдне бажання простягнути руку й торкнутися волосся Ніка.

"Що це з тобою? Ця маленька дівчинка, напевне, вмирає, а тобі цікаво, яке на дотик його волосся! Зараз же припини! Як можна бути такою дурепою!"

"Ну, давай подивимося... Досить дурна, щоб летіти через усю країну на побачення з чоловіком, з яким взагалі зв'язалася через шпальту приватних оголошень у так званому журналі друзів. Досить дурна, щоб планувати переспати з ним, якщо він виявиться доволі показним... і не матиме поганого запаху з рота, звісно".

"Ох, припини це! Зараз же припини, Лорел".

"Так, – погодився інший голос у неї в голові. – Ти абсолютно права, це безумство – думати про такі речі, в такий час, і я це покину... але мені цікаво, яким молодий лікар Гопвел міг би виявитися в ліжку. Мені цікаво, чи був би він ніжним, чи..."

Лорел пересмикнуло, їй подумалося – чи не так починається банальний нервовий зрив?

– Вони вже близько, – промовила Дайна. – Вам дуже...

Вона закашлялася, велика бульбашка крові з'явилася між її губами. І луснула, забризкавши дівчинці щоки.

Бурмотнувши щось, відвернувся Дон Гефні.

– ...дуже треба поспішати, – закінчила Дайна.

Життєрадісна усмішка Ніка ані на крихту не змінилася.

– Я знаю, – сказав він.

З

Креґ кинувся через термінал, притьмом перестрибнув через перила ескалатора і побіг униз завмерлими металевими сходами з панічним стугоном і борсанням у голові, наче там ярився штормовий океан, у якому навіть потонули ті, інші, звуки – невгамовне жвакання й хрумкання ленґолієрів. Ніхто не бачив, як він утікав. Креґ метнувся через нижній зал до вихідних дверей... і врився в них. Він про все забув, включно з тим фактом, що електронні очі пристроїв, які відчиняють двері, не працюватимуть, коли нема електрики.

Його відкинуло назад, вибивши дух з грудей, він упав на підлогу, дихаючи наче виловлена сіттю риба. Якусь мить він так і пролежав, нашукуючи те, що ще лишалося від його розуму, і виявив, що дивиться собі на праву руку. Рука виднілася лише білою плямою в зростаючій темряві, але він побачив на ній чорні бризки і зрозумів, що воно таке: кров тієї маленької дівчинки.

"От тільки ніяка вона не маленька дівчинка, зовсім ні. Вона тільки на вигляд маленька дівчинка. Вона передовий ленґолієр, і з її смертю інші не зможуть... не зможуть... не..."

Не зможуть що?

Знайти його?

Але він знову чув голодні звуки їх наближення: те жвакання, від якого шаленіє розум, немов десь зі сходу насувається

маршем маса якихось велетенських, голодних комах. Голова йшла обертом. Ох, як же він заплутався.

Креґ побачив якісь менші двері, що вели надвір, підвівся і вирушив у тому напрямку. Та потім став. Там було видно якусь дорогу, і дорога ця, поза всякими сумнівами, вела до Бенгора. Його не цікавило місто Бенгор; Бенгор найбеззаперечнішим чином не належав до легендарного ВЕЛИКОГО ПЛАНУ. Він у Бостон мусить потрапити. Якщо він туди дістанеться, все буде добре. А що це означає? От його батько б це зрозумів. Це означає, що він мусить припинити ШМИГЛЯти туди-сюди і НЕ відставАти від програми.

Його розум захопився за цю думку, як жертва кораблетрощі хапається за будь-який уламок корабля – будь-що, що досі плаває, навіть коли це двері сральника, є призом, який слід цінувати. Якщо він зможе потрапити в Бостон, усю цю пригоду можна буде... можна буде...

"Геть скасувати", – пробурмотів він.

Здалося, що на цих словах яскравий промінь раціонального мислення проліг крізь темряву в його голові, і чийсь голос (напевне, то був голос його батька) вигукнув на підтвердження: ТАК!!!

Але як це йому зробити? Бостон занадто далеко, щоби йти туди пішки, а інші не дозволять йому повернутися на борт того єдиного літака, який досі функціонує. Нізащо, після того, що він зробив з їхньою дорогоцінною сліпою лялечкою.

– Але ж вони не знають, – прошепотів Креґ. – Вони не знають, що я зробив їм послугу, бо не знають, хто вона така насправді.

Він глибокодумно кивнув. Очі його, величезні й вологі у темряві, блищали.

"Проберись, – прошепотів йому голос батька. – Проберися в літак і сховайся".

"Так! – докинула його матір. – Проберися й сховайся. Це твій виграшний квиток, Креггі-Веггі. Тільки якщо ти це зробиш, тобі не потрібен буде ніякий квиток, авжеж?"

Крег з сумнівом подивився в бік багажного конвеєра. Він міг би скористатися ним, щоби вибратися на поле, але припустімо, вони поставили когось на чатах біля літака? Той пілот до такого б не додумався – щойно полишивши кабіну, цей чоловік перетворився на явного імбецила, – але англієць майже напевне про це подбав.

То що йому краще зробити?

Якщо бенгорський бік терміналу не годиться і той бік терміналу, де літне поле, також не годиться, що йому краще зробити і куди йому краще піти?

Крег нервово поглянув на мертвий ескалатор. Скоро вони почнуть на нього полювати – і, безсумнівно, той англієць очолить зграю, – а він стоїть тут, посеред зали, виставившись на розглядини, як та стриптизерка, котра ось тільки-но пожбурила в публіку свої декоративні наліпки з сосків і стринги.

"Я мушу сховатися, принаймні, на який час".

Він почув, як надворі заводяться реактивні двигуни, але це його не стривожило; він розумівся трохи на літаках і знав, що Інгал нікуди не зможе полетіти, поки не дозаправиться. А

заправління потребує часу. Йому не варто турбуватися, що вони відлетять без нього.

Поки що не варто, у всякому разі.

"Сховайся, Креггі-Веґгі. Це те, що ти мушиш зробити зараз же, поки вони не прийшли по тебе".

Креґ, мружачись у зростаючу темряву, повільно розвертався, шукаючи собі найкраще місце. І цього разу він помітив на дверях, що тулилися між ятками "Ейвіса" і Бенгорської туристичної агенції, табличку.

"ПОСЛУГИ АЕРОПОРТУ"

було написано на ній. Слова, які могли означати майже будь-що.

Кидаючи нервові погляди собі за спину, Креґ поспішив до тих дверей і спробував відчинити. Як і з дверима Служби безпеки аеропорту, ручка не повернулася, але й ці двері, коли він їх штовхнув, прочинилися. Креґ кинув останній погляд собі за спину, не побачив нікого і прикрив за собою двері.

Його проковтнула повна, суцільна темрява; тут він став таким же сліпим, як та мала, яку він підрізав. Креґ на це не зважав. Темряви він не боявся; фактично, він її радше любив. Якщо ви у темряві не з жінкою, ніхто не очікує від вас чогось аж такого видатного. У темряві вправність перестає бути бодай якимсь значущим чинником.

І що ще краще, тут те жвакання ленґолієрів звучить приглушено.

Виставивши руки, човгаючи підшвами, Креґ повільно намацував собі шлях уперед. Просунувшись так на три чи чотири кроки, він стегном нашттовхнувся на щось тверде, на здогад, ніби край столу. Він опустив туди простягнуті руки. Так. Стіл. На мить він дозволив пальцям поширяться по столу, отримуючи втіху від знайомого спорядження білих комірців Америки: стосик паперів, кошик ВХІДНІ/ВИХІДНІ, край блотера, коробочка, повна скріпок, письмовий набір з ручками та олівцями. Він пробрався навкруг стола до його дальнього краю, де його коліно нашттовхнулося на поручень крісла. Зманеврувавши тілом між столом і кріслом, Креґ усівся. Сидячи за столом, він почав почуватися ще краще. Він відчув себе самим собою – спокійним, упевненим у собі. Він намацав верхню шухляду і витяг її. Почав мацати всередині, шукаючи якоїсь зброї – чогось гострого. Рука майже зразу налала канцелярський ніж для розпечатування листів.

Він його витяг, зачинив шухляду і поклав ніж на стіл собі по праву руку.

Так він з хвильку посидів, слухаючи глухий стукіт свого сколоченого серця і приглушений гул реактивних двигунів, а потім наново послав руки делікатно обмацувати поверхню столу, поки знову не відбулося їхнє спіткання зі стосом паперу. Взявши верхній аркуш, він підніс його до себе, але не побачив жодного проблеску білості... навіть коли тримав його просто перед очима.

"Все гаразд Креґґі-Верґґі. Просто посидь тут, у темряві. Сиди тут і чекай, поки не настане час діяти. Коли цей час прийде..."

"...я скажу тобі", – закінчив похмуро вже батько.

- Все гаразд, - промовив Креґ. Його пальці по-павучому перебралися до правого верхнього кута аркушу. Креґ почав акуратно надривати.

Риий-ип.

Спокоєм, немов прохолодною блакитною водою, заповнився його розум. Він упустив невидиму смужку на невидимий стіл і повернув пальці до верху аркуша. Все мусить бути чудово, просто чудово. Він почав потихесеньку фальшиво наспівувати:

"Просто клич мене янголом... ранковим, бей-бі..."

Риий-ип.

"Просто торкнися моєї щоки... перш ніж покинеш мене, бей-бі".

Тепер спокійний, умиротворений Креґ сидів і чекав, коли батько йому накаже, що він мусить робити далі, як він робив це багацько разів у дитинстві.

4

- Слухай уважно, Алберте, - сказав Нік. - Ми мусимо переправити її до літака, але для цього нам потрібні якісь ноші. На борту літака нічого такого нема, але тут вони мають бути. Де?

- Та ну, містере Гопвел, капітан Інґал таке мусить знати краще, ніж...

- Але капітана Інґала тут нема, - терпляче промовив Нік. - Мусимо впоратися ми самі.

Алберт наморщив лоба... а потім загадав про табличку, яку він бачив на нижньому поверсі.

- "Послуги аеропорту"? - промовив він. - Слушна табличка?

- Чорт, дуже слухна, - погодився Нік. - Де ти таке бачив?

- На нижньому поверсі. Поряд з ятками прокату автомобілів.

- Гарзд, - сказав Нік. - Ось як ми це зробимо. Ви з містером Доном Ґефні призначаєтеся шукачами і носіями нош. Містере Ґефні, я пропоную вам подивитися за стійкою біля гриля. Сподіваюся, там ви знайдете якісь гострі ножі. Я впевнений, що свій наш капосний приятель знайшов саме там. Візьміть один собі й один для Алберта.

Дон вирушив за стійку без жодного слова. З бару "Червоний барон" з цілим оберемком картатих, червоно-білих скатертин повернувся Руді Ворік.

- Мені дуже жаль... - почав було він знову, але Нік його обірвав.

Він усе ще дивився на Алберта, обличчя в англійця тепер було лише білим колом над глибшою тінню маленького тіла Дайни. Вже майже запала темрява.

- Можливо, ви не зустрінетеся з містером Тумі; я гадаю, звідси він утік неозброєним, у паніці. Я припускаю, що він або знайшов якийсь сховок, або полишив термінал. Але якщо ви все ж таки на нього наскочите, раджу вам найнаполегливішим

чином не зачіпатися з ним, якщо тільки він сам не зробить цього необхідним.

Нік хитнув головою, поглянувши на Дона – той якраз повернувся з парою різницьких ножів.

– Ви обидва, чітко дотримуйтеся ваших пріоритетів. Ваша місія не в тому, щоб вхопити містера Тумі й притягти його до відповідальності. Ваша робота полягає в тому, щоби знайти ноші і якомога швидше принести їх сюди. Нам треба забиратися звідси.

Дон простягнув Алберту один з ножів, але той похитав головою і подивився на Руді Воріка.

– Можна мені натомість скатертину?

Дон подивився на Алберта так, ніби той сказився.

– Скатертину? Навіщо, заради Бога?

– Я покажу.

Алберт стояв на колінах біля Дайни, тепер він підвівся і вирушив за стійку. Почав роззиратися там, не знаючи точно, що саме шукає, але впевнений, що впізнає ту річ, щойно її побачить. Так і сталося. Засунутий вглиб, на полиці знайшовся старомодний двоскибковий тостер. Хлопець його дістав, висмикнув штепсель з розетки, а повернувшись туди, де його чекали інші, туго обмотав шнур навкруг тостера. Він розстелив скатертину і поклав тостер на одному з її кутів. Потім двічі перекинув тостер, загортаючи його в скатертину, наче якийсь різдвяний подарунок.

По кутах Алберт змайстрував тугі вузли "заяче вухо", створивши капшук. Коли він вхопив вільний кінець скатертини й підвівся, загорнутий тостер перетворився на каменюку в швигалці.

– Коли я був малим, ми любили гратися в Індіану Джонса, – сказав Алберт сором'язливо. – Я тоді зробив собі щось на зразок оцього й уявляв, ніби це в мене такий батіг. Одного разу ледь не зламав руку моєму брату Дейвіду. Я впакував у старе покривало протывагу з віконного шнура, яку знайшов у гаражі. З дурості, гадаю. Я не знав, як сильно такою штукою можна вдарити. За це я отримав пекельної прочуханки. Може, на вигляд воно ніби дурня, але насправді працює ця штука доволі добре. Завжди працювала, принаймні.

Нік дивився на саморобну зброю Алберта з сумнівом, але не сказав нічого. Якщо серед темряви на нижньому поверсі Алберт почуватиметься комфортніше з загорнутим у скатертину тостером, хай буде так.

– Ну, тоді гаразд. Тепер ідіть, знайдіть ноші й принесіть їх сюди. Якщо їх не знайдеться там, де ті "Послуги аеропорту", пошукайте ще десь. Якщо ви нічого не знайдете протягом п'ятнадцяти хвилин – ні, призначимо десять, – просто повертайтеся сюди і понесемо її так.

– Цього не можна робити! – стиха скрикнула Лорел. – Якщо почнеться внутрішня кровотеча...

Нік скинув знизу на неї очима:

– Там уже є внутрішня кровотеча. А десять хвилин, я гадаю, це максимальний час, який ми можемо приділити цій справі.

Лорел розтулила було рота, щоб відповісти, заперечити, але її зупинив хрипкий шепіт Дайни:

- Він правий.

Дон засунув лезо ножа собі за пояс.

- Ходімо, синку, - сказав він.

Вони перетнули залу разом і вирушили вниз по ескалатору на перший поверх. Дорогою Алберт намотав кінець зарядженої скатертини собі на руку.

5

Нік знову повернувся увагою до дівчинки на підлозі:

- Як ти почувашся, Дайно?

- Дуже боляче, - слабенько промовила Дайна.

- Так, звичайно, це так. І я боюся, від того, що я збираюся зробити, заболить набагато дужче, принаймні на кілька секунд. Але цей ніж у тебе в легенях, і його треба витягти. Ти ж це розумієш, правда?

- Так. - Її темні, незрячі очі дивилися на нього. - Страшно.

- Мені теж, Дайно. Мені теж. Але це необхідно зробити. Ти в грі?

- Так.

– Хороша дівчинка. – Нік нахилився й ласкаво поцілував її в щоку. – Така хороша, хоробра дівчинка. Це недовго, даю обіцянку. Я хочу, щоб ти лежала якомога сумирніше, Дайно, і намагалася не кашляти. Ти мене розумієш? Це дуже важливо. Намагайся не кашляти.

– Я намагатимуся.

– Може трапитися такий момент, коли ти відчуєш, що не можеш дихати. Може бути навіть таке відчуття, ніби ти здуваєшся, як проколена шина. Це лячне відчуття, серце моє, й відтак тобі може схотітися ворухнутися або скрикнути. Ти не повинна цього робити. І не повинна кашляти.

Дайна відповіла щось, чого ніхто не дібрав.

Нік глитнув, швидким порухом руки витер піт собі з лоба й обернувся до Лорел.

– Складіть дві з отих скатертин у квадратні тампони. Якомога товстіші. Станьте на коліна поруч зі мною. Якомога ближче. Воріку, зніміть з себе ремінь.

Руді вмент почав виконувати наказ.

Нік знову перевів очі на Лорел. Знову вона була вражена, і цього разу не без приємності, наснагою в його погляді.

– Я візьмуся за ручку ножа і потягну. Якщо він не пробив її ребро – а судячи з позиції ножа, я так не думаю, – він мусить витягтися одним плавним рухом. У ту ж мить, як він вийде, я відсунуся, даючи вам вільний доступ до зони грудей дівчинки. Ви зразу ж кладете один тампон на рану й тиснете. Тиснете сильно. Не бійтеся зробити їй боляче чи передавити їй груди

так, що вона не зможе дихати. У неї щонайменше одна перфорація легень, а я закладаюся, що там пара пробоїн. Саме вони нас мусять турбувати. Ви зрозуміли?

- Так.

- Коли накладете свій тампон, я її трохи підніму проти вашого тиску. Якщо ми побачимо кров у неї на спині, містер Ворік підсуне під неї другий тампон. І тоді, щоб обидва тампони трималися на свої місцях, ми обперезаємо їх ременем містера Воріка. - Він поглянув вгору на Руді. - Коли я гукну, щоб подавали його, зразу подавайте. Не змушуйте мене просити вас двічі.

- Не буду.

- Вам достатньо добре видно, Ніку, щоб таке зробити? - спитала Лорел.

- Гадаю, так, - відповів Нік. - Сподіваюсь, що так. - Він знову подивився на Дайну. - Готова?

Дайна щось мурмотнула.

- Гаразд, - промовив Нік. Він зробив глибокий вдих, а потім випустив повітря. - Допоможи мені, Боже.

Він обвив своїми витонченими, довгими пальцями рукоять ножа, наче гравець, що стискає в руках бейсбольного кия. Потягнув. Дайна пронизливо закричала. Величезний згусток крові вивергнувся з її рота. Лорел стояла на колінах, напружено нахилившись вперед, і раптом їй в обличчя плеснуло кров'ю Дайни. Вона відсахнулася.

- Ні! - гаркнув на неї, не обертаючись, Нік. - Не сміти мені тут грати маніжну цяцю! Навіть не смійте!

Лорел знову нахилилась вперед, векаючи і здригаючись. Лезо - тьмяно блискотливий сріблястий трикутник у глибокому мороці - вийшло з грудей Дайни й замерехтіло перед ними. Груди сліпої дівчинки здійнялися й опали, почувся несьогосвітній, високий свист - це рана всмоктувала повітря.

- Нумо! - гаркнув Нік. - Натискайте! Якогога сильніше!

Лорел нахилилася вперед, лише на мить вона побачила, як кров рине з діри в грудях Дайни, і враз рану вже було накрито. Тампон зі скатерки під її долонями майже відразу став теплим і вологим.

- Сильніше! - grimнув на неї Нік. - Тисніть сильніше! Запечатуйте її! Запечатуйте рану!

Тепер Лорел зрозуміла, що люди мали на увазі, коли говорили про повну нервову зруйнованість, тому що сама почувалася на її межі.

- Я не можу! Я зламаю їй ребра, якщо...

- Нахер її ребра! Ти мусиш запечатати рану!

Уклякла на колінах Лорел хитнулася вперед і перенесла всю свою вагу собі на руки. Тепер вона відчувала, як між пальців їй просочується рідина, хоча складений нею зі скатертини тампон був товстим.

Англієць відкинув ніж кудись вбік і нахилився вперед, ледь не торкаючись своїм обличчям обличчя Дайни. Очі дівчинки були заплющені. Він відкотив одну повіку.

- Я думаю, вона нарешті знепритомніла, - сказав він. - Не можу сказати напевне, бо в неї такі незвичайні очі, але сподіваюся на небеса, що це так. - На лоба йому впало волосся. Він нетерпляче відкинув його назад посмиком голови і подивився на Лорел. - Ви добре працюєте. Так і продовжуйте, гаразд? Я зараз її піднімаю. Продовжуйте натискати, коли я це робитиму.

- Так багато крові, - простогнала Лорел. - Їй її вистачить?

- Не знаю. Продовжуйте натискати. Готові, містере Ворік?

- Ой, Боже, гадаю, так, - прохрипів Руді Ворік.

- Добре. Починаємо.

Нік просунув долоні Дайні під праву лопатку і скривився.

- Тут гірше, ніж я думав, - пробурмотів він. - Набагато гірше. Вона геть просякла.

Він почав повільно підважувати Дайну проти тиску Лорел. Дайна простогнала густим "кряк". Бульба напівзапеченої крові вихлюпнулася в неї з рота й розбризкала по підлозі.

І тепер Лорел почула, що з-під дівчинки на килим кров ляпотить дощем.

Раптом світ почав спливати від неї.

- Не припиняйте, тисніть! - крикнув Нік. - Не здавайтесь!

Але вона вже зомлівала.

Лише усвідомлення, що подумає про неї цей Нік Гопвел, якщо вона дійсно зомліє, змусило Лорел до того, що вона зробила далі. Лорел вистромила між зубами язика, наче дитина, що кривляється, і щосили його прикусила. Яскраво-гострий біль і солоний смак власної крові негайно заповнили їй рота... але те відчуття, ніби цей світ великою лінивою рибою в акваріумі спливає від неї, минулося. Вона знов була наявна тут.

Знизу пролунав раптовий зойк чи то болю, чи подиву. За ним якийсь хриплий скрик. По п'ятах цього крику добігло гучне, пронизливе верещання.

Руді з Лорел разом повернули голови в тому напрямку.

- Це хлопець! - сказав Руді. - Він і Гефні! Вони...

- Вони таки зрештою знайшли містера Тумі, - промовив Нік. Обличчя в нього було незбагненною маскою зусиль. Жили на шії напнуті сталевими тросами. - Ми лише мусимо надіятися...

Знизу почувся глухий грук, а за ним жахливе скиглення болю. Потім ціла низка важких гупань.

- ...що вони контролюють ситуацію. Зараз ми не можемо нічого з цим вдіяти. Якщо ми перервемося посеред того, що зараз робимо, ця дівчинка точно помре.

- Але там голос ніби нашого хлопчика!

- Нічого не поробиш, чи не так? Воріку, просовуйте тампон під неї. Зараз же це робить, а то я копняками розірву вам вашу чортову сраку!

6

Дон спускався першим по ескалатору, а внизу на мить зупинився, риючись у себе в кишені. Звідти він видобув якусь прямокутну річ, що тьмяно зблиснула в темряві.

- Це моя "Зіппо", - пояснив він. - Як гадаєш, вона загориться?

- Не знаю, - сказав Алберт. - Може... на якийсь час. Краще вам не засвічувати запальничку до того, як з'явиться необхідність. Я сподіваюся, вона горітиме. Без неї нам не вдасться тут нічого роздивитися.

- А де те місце, "Послуги аеропорту"?

Алберт показав на двері, крізь які менш як п'ять хвилин тому пройшов Крег Тумі.

- Прямо там.

- Ти вважаєш, вони незамкнені?

- Ну, - сказав Алберт, - є тільки один спосіб цього дошукатися.

Вони вирушили через зал, Дон так само вів перед зі своєю запальничкою в правій руці.

Креґ почув, як вони підходять – чергові слуги ленґолієрів, поза всякими сумнівами. Але його це не стурбувало. Він подбав про ту істоту, що була замаскована під маленьку дівчинку, так само він подбає і про цих істот. Він оповив пальцями розпечатувач листів, підвівся і бокаса прослизнув назад навкруг стола.

"Ти вважаєш, вони незамкнені?"

"Ну, є тільки один спосіб цього дошукатися".

"У всякому разі, дечого ви дійсно собі нашукаєте", – подумав Креґ.

Він підійшов до стіни біля дверей. Уздовж неї тягнулися забиті паперами полиці. Креґ намацав рукою дверні завіси. Добре. Відчинившись, двері приховують його від них... хоча навряд чи вони його взагалі змогли б зараз побачити. Тут чорна темрява, як у слона в гузні. Він підняв розпечатувач листів на рівень плеча.

– Ручка не крутиться...

Креґ розслабився... але лише на мить.

– Спробуйте їх штовхнути.

Це голос того хитросракого підлітка. Двері почали прочинятися.

Дон зробив крок у кімнату, моргаючи в мороці. Відкинувши великим пальцем кришку запальнички, він її підняв і крутнув коліщатко. Блиснула іскра, і гніт відразу ж зайнявся, народивши низеньке полум'я. Вони побачили те, що було, либонь, одночасно і кабінетом, і коморою. В одному кутку – купа абияк складених валіз, а в іншому – ксерокс. По задній стіні тягнулися полиці, схоже, забиті різноманітними формулярами полиці.

Дон ступив далі в кабінет, піднявши запальничку над головою, наче той спелеолог, що тримає спливаючу свічку в темній печері. Він показав на праву стіну:

– Агов, хлопче! Козирю! Дивися!

Там висів плакат із зображенням підпилого парубка в діловому костюмі, який нетвердо виходить з бару. "РОБОТА – ПРОКЛЯТТЯ ПИТУЩОГО ПРОШАРКУ" – повідомляв напис на плакаті. На тій самій стіні поряд з ним висів білий пластиковий ящик з великим червоним хрестом. А під ним були притулені складені ноші... того типу, що з коліщатами.

Проте Алберт не дивився ні на плакат, ні на аптечку. Його очі були прикуті до столу в центрі кімнати.

Він побачив на ньому плутанину паперових смужок.

– Бережіться! – крикнув хлопець. – Бережіться! Він ту...

Креґ Тумі виступив з-за дверей і вдарив.

9

– Ремінь, – гукнув Нік.

Руді ані поворухнувся, ні відгукнувся. Голова його залишалася повернутою до дверей ресторану. Звуки знизу припинилися. Залишилося тільки те хрумкання та ритмічне, пульсуюче стугоніння реактивного двигуна в темряві за стінами.

Нік, наче той мул, брикнув ногою, поціливши Руді в гомілку.

- Ой!

- Ремінь! Негайно!

Руді незграбно впав на коліна й підсунувся до Ніка, який однією рукою підважував Дайну, а другою притискав їй до спини скатерковий тампон.

- Просуньте ремінь під тампон, - сказав Нік. Він уже хекав, піт широкими струменями стікав по його обличчю. - Мерщій! Я не можу тримати так її вічно!

Руді посунув ремінь під тампон. Нік опустил Дайну, сягнув рукою через маленьке тіло дівчинки і підняв її ліве плече рівно настільки, щоб витягти ремінь з того боку. Потім він оперезав ним її груди і туго затягнув. Вільний кінець ременя він поклав у долоню Лорел.

- Не послабляйте тиску, - сказав він, підводячись. - Пряжкою скористатися неможливо... наша мала занадто мала.

- Ви вниз? - запитала Лорел.

- Так. Це здається доцільним.

- Будьте обережні. Прошу, будьте обережні.

Він вищирився до неї, і всі ті білі зуби, що раптом сяйнули в напівтемряві, були вражаючими... проте не лячними, як вона виявила. Зовсім навпаки.

- Звісно. Саме так я досі й існую. - Простягнувши вниз руку, він стиснув їй плече. Рука була теплою, і з цим доторком крізь тіло Лорел промайнув невеличкий трепет. - Ви діяли дуже добре, Лорел. Дякую вам.

Він уже почав відвертатися, та тут маленька ручка намацала і вхопила манжету його джинсів. Він глянув долі й побачив, що сліпі очі Дайни знову розплющені.

- Ви... не... - почала вона, але тут же її стрясло задавленим кашлем. Кров приснула з її носа, розлетівшись дрібними крапельками.

- Дайно, тобі не можна...

- Ви... не... вбивайте... його... - прошепотіла вона, і навіть у цій темряві Лорел пройняло те фантастичне зусилля, яке зробила дівчинка, щоб взагалі щось сказати.

Нік зачудовано дивився вниз на дівчинку.

- Цей мудак ударив тебе ножом, сама знаєш. Чому ти так наполягаєш на тому, щоб залишити його цілим?

Її вузькі груди напружилися проти ременя. Піднісся закривавлений скатерковий тампон. Дівчинка, доклавши всіх сил, спромоглася сказати ще одну річ. Це почули всі; Дайна заплатила великим болем, щоби промовити це ясно:

– Все... що я знаю... він нам потрібен, – прошепотіла вона, а тоді її очі знову заплющилися.

10

Креґ аж по кулак увігнав розпечатувач листів у зашийок Дону Ґефні. Дон закричав і впустив запальничку. Та вдарилася об підлогу і лежала там, хворобливо мерехтячи. Алберт скрикнув з подиву, коли побачив, як Креґ робить крок до Дона, якого тепер повело в бік столу, він хитався, безсило намагаючись в себе ззаду ту річ, що там стирчала.

Креґ вхопився за ніж однією рукою, а другою вперся Донові в спину. Коли він так одночасно потяг і штовхнув, Алберт почув звук, ніби хтось зголоднілий обсмоктує стегенце добре засмаженої індички. Дон знову закричав, цього разу гучніше, і ницьма повалився на стіл. Руки метнулися поперед нього, збиваючи коробку ВХІДНІ/ВИХІДНІ і стос тих бланків для реєстрації загублених речей, які був роздирав Креґ.

Струшуючи кров, яка бризками розліталася з леза розпечатувача листів, Креґ обернувся до Алберта.

– Ти теж один з них, – видихнув він. – Ну й хер з тобою. Я вирушаю в Бостон, і ти мене не зупиниш. Ніхто з вас не зможе мене зупинити.

А тоді запальничка на підлозі погасла і вони опинилися в темряві.

Алберт зробив крок назад і відчув тепле "шух" у себе перед обличчям, коли Креґ майнув лезом через те місце, де хлопець стояв за секунду до цього. Задкуючи, він лапав позаду себе вільною рукою, жахаючись потрапити в глухий кут, де Креґ

легко скористається різницьким ножем (у блідому, непевному світлі запальнички "Зіппо" той йому здався саме таким), тоді як його власна зброя виявиться і даремною, й ідіотською. Пальці його знаходили тільки вільний простір, і так він прозадкував крізь двері в залу. Він не почувався холоднокровним; він не почувався найметкішим юдеєм по будь-який бік Міссісіпі; він не почувався швидшим за бісову блискавку. Алберт почувався переляканим хлопчиком, який замість справжньої зброї вибрав собі дитячу іграшку, тому що, попри те що цей навіжений гівнюк уже зробив нагорі тій дівчинці, він був нездатен повірити – справді-справді повірити, – що може дійти аж до такого. Він чув власний запах. Навіть у цьому мертвому повітрі він відчував запах себе. То був прогірклий запах залишків недопитого пива на денці склянки, то був сморід страху.

Креґ прослизнув крізь двері з піднятим розпечувачем листів. Він рухався, наче якась танцююча в темряві тінь.

– Я тебе бачу, синку, – видихнув він. – Я тебе бачу, просто, як той кіт.

Він безгучно поплив уперед. Алберт позадкував від нього. Одночасно хлопець почав, наче вагадлом, гойдати вперед-назад тостером, нагадуючи собі, що він матиме лише один добрий замах, перш ніж Тумі встромить йому лезо в горло або в шию.

"А якщо цей тостер вилетить з клятого капшука до того, як гахне його, я пропав".

Креґ наближався до Алберта, вихиляючись верхньою частиною тіла, немов змія, що зринає із кошика. Легка,

неуважна усмішка торкала кутики його губ, утворюючи там ямочки.

"Отак правильно, – промовив похмуро батько зі своєї невмирущої твердині в Креговій голові. – Якщо ти мусиш прибирати їх по одному, тобі вдасться це зробити. ЗВЗ, Крегу. Пам'ятаєш? ЗВЗ. Зусилля Винагороджується Завжди".

"Отак правильно, Креггі-Веггі, – підспівала його матір. – Ти можеш це зробити, і ти мусиш це зробити".

– Мені жаль, – промуркотів крізь усмішку Крег хлопцю з білим обличчям. – Мені правда-правда жаль, але я мушу це зробити. Якби ти міг побачити речі з моєї точки зору, ти б зрозумів.

Він наближався до Алберта, підводячи розпечувач листів йому до очей.

12

Алберт кинув миттєвий погляд собі за спину і побачив, що він відступає в бік каси компанії "Юнайтід ерлайнз". Якщо він відступатиме далі й далі, простору ззаду для замаху не вистачить. Це треба зробити якнайшвидше. Він почав розгойдувати тостер сильніше, спітнілі пальці стискали закрут на скатертині.

Крег у темряві вловив цей рух, але не дібрав, що воно таке, чим там гойдає цей хлопець. Це не мало значення. Він не міг дозволити цьому мати якесь значення. Він сконцентрувався, а потім стрибнув уперед.

"Я РУШАЮ В БОСТОН, – кричав він. – Я РУШАЮ В..."

Очі Алберта вже призвичаїлися до темряви, і він помітив, коли Креґ робив свій рух. Тостер якраз був на задній половині своєї коливальної дуги. Замість смикнути зап'ястком, щоби послати його в зворотний хід, Алберт дозволив своїй руці піти вслід за вагою тостера і ледь не театральним жестом бейсбольного пічера майнув ним угору й собі через голову. В той же час він зробив крок ліворуч. Міцно тримаючись у своєму капшуку відцентровою силою, гуля на кінці скатерки зробила короткий, різкий оберт у повітрі. І Креґ допоміг, ступивши вперед, під низобіжну дугу тостера. Той зустрів його в лоб і перенісся жорстким, сухим хряском.

Креґ заволав від болю і впустив розпечувач листів. Ухопившись руками за обличчя, він поточився назад. Кров з розбитого носа юшила йому між пальців, наче вода з зірваного гідранта. Алберт вжахнувся тому, що наробив, але ще жахливішим для нього було розслабитися тепер, коли Тумі поранений. Алберт зробив ще один крок ліворуч і майнув скатертиною збоку. Та хвиснула в повітрі і з жорстким "гуп" врізалася Креґу посеред грудей. Креґ завалився на спину, не перестаючи завивати.

У Алберта "Козира" Кавснера залишилася тільки одна думка; решта закрутилися у вихорі рваних кольорів, образів, емоцій.

"Я мушу зробити його недвижим, а то він підніметься і вб'є мене. Я мушу зробити його недвижим, а то він підніметься і вб'є мене".

Тумі нарешті впустив свою зброю; розпечувач листів поблискував на килимі. Алберт наступив на нього підошвою і знову змахнув тостером. Коли той пішов униз, Алберт уклонився в пояс, наче якийсь старого гарту мажордом, що вітає члена королівської родини. Гуля на кінці скатертини врізалася Креґу

Тумі в роззявлений рот. Звук був таким, ніби потрощилося скло в носовичку.

"Ох, Господи, – подумав Алберт. – Це його зуби".

Креґ бився в корчах на підлозі. На нього лячно було дивитися, можливо, особливо лячно через погане освітлення. Вбачалося щось монструозне, невігубне, тарганяче в цій його жахливій живучості.

Його пальці зімкнулися на туфлі Алберта. Хлопець з відразливим зойком відступив з розпечувача листів, і тоді Креґ спробував ухопити той канцелярський ніж. У нього між очима... його ніс перетворився на розверзлу бульбу плоті. Він узагалі ледве міг бачити Алберта; поле зору йому вижерло велетенським ореолом білого саява. Незмінна, висока скигляча нота дзвеніла в його голові – ввімкнутий на повну гучність звук телевізійної тестової таблиці.

Він уже був поза спроможністю зробити бодай якусь нову шкоду, але Алберт цього не знав. У паніці, він іще раз опустив тостер Креґу на голову. Почулося металеве хрясь-брязкання, це всередині тостера відірвалися нагрівальні елементи.

Креґ перестав ворухитися.

Алберт стояв над ним, дихаючи схлипами, ваговита скатертина висіла в руці. Потім він зробив два довгих, незграбних кроки в бік ескалатора, знову глибоко вклонився і виригав на підлогу.

Браян перехрестився, відхиляючи чорний пластиковий щиток, що закривав екран відеомонітора інерціальної навігаційної системи, майже впевнений, що дисплей ІНС буде безхмарно порожнім. Він придивився ближче... і видихнув з глибоким полегшенням.

ОСТАННЯ ПРОГРАМА ЗАВЕРШЕНА

поінформував його монітор спокійними синьо-зеленими літерами, а під ними:

НОВА ПРОГРАМА? ТАК/НІ

Браян клацнув "ТАК", а потім:

ЗВОРОТНА АГ №29: ЛМА/ЛОГАН

Екран на мить став темним. Потім:

ВКЛЮЧИТИ ВІДХИЛЕННЯ АГ №29? ТАК/НІ

Браян клацнув "ТАК".

ЗВОРОТНА

поінформував його комп'ютер, а менш ніж за п'ять секунд:

ПРОГРАМА ВВЕДЕНА

- Капітане Інгал?

Він обернувся. У дверях кабіни стояла Бетані. В освітленні салону вигляд у неї був блідий і виснажений.

- Я зараз трохи зайнятий, Бетані.

- Чому вони не повертаються?

- Не можу знати.

- Я питала в Боба - містера Дженкінса, - може, він бачив, щоби хтось рухався там, всередині терміналу. Він сказав, що ні. Що, як вони там усі вже мертві?

- Я впевнений, що це не так. Якщо тобі від цього полегшає, чому б тобі не приєднатися до нього внизу біля трапа? Я мушу тут ще дещо зробити. У всякому разі, я сподіваюся, що зроблю.

- Вам страшно? - спитала дівчина.

- Так. Ще б пак.

Вона ніяково всміхнулася.

- Я трохи рада. Погано, коли тобі страшно самій - повне паскудство. Тоді я залишаю вас одного.

- Дякую. Я думаю, вони скоро з'являться.

Дівчина пішла. Браян знову повернувся до монітора ІНС і набрав:

ЧИ Є якісь проблеми з цією програмою?

і клацнув:

ВИКОНАТИ

ПРОБЛЕМ НЕМА. ДЯКУЄМО ЗА ТЕ, ЩО ПІЛОТУЄТЕ
"АМЕРИКАНСЬКУ ГІДНІСТЬ"

- На здоров'я, я впевнений, - мурмотнув Браян і витер собі лоба рукавом.

"Тепер, - подумав він, - аби тільки пальне горіло".

14

Боб почув кроки по трапу і швидко обернувся. Там всього лише обережно й повільно спускалася Бетані, але все одно він почувався нервово. Звук на сході дедалі гучнішав.

Ближчав.

- Агов, Бетані. Можна мені попросити у вас ще сигарету?

Вона подала збіднілу пачку йому, потім витягла сигарету й собі. Албертову книжечку експериментальних сірників вона була засунула під целофанову обгортку на пачці, і, коли креснула одним з них, той легко загорівся.

- Є бодай якісь відомості від них?

- Ну, це залежить від того, що ви маєте на увазі під "відомостями", я гадаю, - обережно відповів Боб. - Здається, я чув якісь скрикування, якраз перед тим як ви спустилися.

Відверто кажучи, те, що він чув, було насправді більш схожим на лементування, але він не вважав за доцільне казати це дівчині. Її обличчя виказувало такий же страх, який засів у

самого Боба в душі, до того ж він бачив, що дівчина має певні почуття до Алберта.

– Я сподіваюся, з Дайною буде все гаразд, – сказала вона, – але хтозна. Він так сильно її подрізував.

– Ви бачили капітана?

Бетані кивнула:

– Він мене типу вигнав. Гадаю, він програмує свої прилади, чи щось таке.

Боб Дженкінс поважно кивнув:

– Сподіваюся.

Розмова заглухла. Обоє дивилися на схід. Нові, зловісніші звуки тепер накладалися на хрускіт і жвакання – пронизливе, бездушне верещання. Це був якийсь дивно механічний звук, який призвів Бобу на думку автоматичну коробку передач, у якій бракує трансмісійного мастила.

– Воно вже набагато ближче, правда?

Боб неохоче кивнув. Він затягнувся, і жарина на кінці його сигарети на мить висвітила пару втомлених, переляканих очей.

– Що воно там, на вашу думку, таке, містере Дженкінс?

Він спроквола помотав головою:

- Дівчино, дорогенька, я маю надію, ми ніколи цього не з'ясуємо.

15

Не пройшовши і півдороги вниз по ескалатору, Нік побачив проти ряду мертвих таксофонів чиясь зігнуту постать. Неможливо було розібрати, то Алберт чи Креґ Тумі. Притримуючи лівою рукою собі праву кишеню, щоб не задзеленчало, англієць поліз туди і навпомацки вибрав з дріб'язку пару четвертаків. Стиснувши праву руку в кулак, він пропустив ті четвертаки собі між пальців, створивши таким чином імпровізований мідний кастет. І потім знову вирушив у нижній зал.

З появою Ніка постать біля таксофонів підвела голову. Це був Алберт.

- Не вступіть у блювотиння, - промовив він німецько.

Нік опустив четвертаки назад у кишеню і поспішив туди, де, наче той старий, що вельми переоцінив власну спроможність до фізичних вправ, впершись долонями собі в коліна, стояв хлопець. Він почув різкий, кислий запах блювотиння. Цей, а також пітний сморід страху, яким відгонило від хлопця, були надто знайомими йому запахами. Він запам'ятав їх з Фолклендів, а ще інтимніше з Північної Ірландії. Нік обняв лівою рукою хлопчика за плечі, і Алберт дуже повільно випростався.

- Де вони, Козирю? - тихо запитав Нік. - Гефні й Тумі, де вони?

- Містер Тумі там, - показав хлопець на скоцюблену на підлозі фігуру. - Містер Гефні в кабінеті "Послуги аеропорту". Я

думаю, вони обидва мертві. Містер Тумі ховався в тому кабінеті. За дверима, я гадаю. Він убив містера Ґефні, бо містер Ґефні увійшов туди першим. Якби я ввійшов першим, він натомість убив би мене. – Алберт важко глитнув. – Потім я вбив містера Тумі. Я мусив. Він гнався за мною, розумієте? Він десь знайшов іншого ножа і погнався за мною.

Хлопець говорив таким тоном, що це помилково можна було б сприйняти за байдужість. Утім, Нік знав, що воно насправді. Аж ніяк не байдужість роздивився він у білій плямі Албертового обличчя.

– Ти можеш дати собі раду, Козирю? – спитав Нік.

– Не знаю, я до цього ніколи нікого не в-в-вбивав, – видав Алберт задалене, нещасне схлипування.

– Розумію, – сказав Нік. – Це жахлива річ, але це можна пережити. Я знаю. І ти мусиш пережити це, Козирю. Нам ще треба довгі милі подолати, перш ніж можна буде заснути, і зараз нема часу на психотерапію. Ті звуки наближаються.

Він залишив Алберта і підійшов до скоцьюбленої на підлозі фігури. Креґ Тумі лежав на боку з одною задертою рукою, яка частково прикривала йому обличчя. Нік перевернув його на спину, подивився, тихо присвиснув. Тумі був досі живий – чутно було його хрипке, деренчливе дихання, – але Нік заклався б власним банківським рахунком, що ця людина зараз уже не прикидається. Ніс він мав не просто проламаний; на вигляд його було знищено. Рот з'яв кривавим проваллям в оточенні потрощених решток зубів. А глибока, недобра вм'ятина в Тумі посеред лоба наштовхувала на припущення, що Алберт зробив певні творчі переобладнання в черепній кістці цього чоловіка.

- І все це він наробив якимсь там тостером? - пробурмотів Нік. - Ісус і Марія, Том, Дік і Гаррі чи бозна-хто. - Він випростався й підвищив голос. - Він не помер, Козирю.

Коли Нік відійшов, Алберт був нахилився знову. Тепер він повільно випростався і зробив крок у бік англійця.

- Ні?

- Прислухайся сам. У відключці, але все ще в грі. - "Хоча й ненадовго; судячи з його хрипів, ні". - Ходімо подивимося на містера Ґефні, можливо, він також вдало відбувся. А як там щодо нош?

- Га? - подивився Алберт на Ніка так, ніби той щойно був проказав щось іноземною мовою.

- Ноші, - повторив терпляче Нік, коли вони вирушили до прочинених дверей офісу "Послуги аеропорту".

- Ми їх знайшли, - сказав Алберт.

- Справді? Супер!

Просто у дверях Алберт зупинився.

- Зачекайте, - пробурмотів він, потім присів і почав навпомацки шукати Донову запальничку. І за хвилику вже знайшов. Вона була досі теплою. Хлопець підвівся. - Містер Ґефні по той бік стола, я гадаю.

Вони обійшли стіл, переступаючи через скинуті стоси паперів і кошик ВХІДНІ/ВИХІДНІ. Алберт підняв запальничку і

крутнув коліщатко. З п'ятої спроби гніт зайнявся і слабенько горів протягом трьох чи чотирьох секунд. Цього вистачило. Нік встиг достатньо побачити вже у зблисках іскор, які викрешувало коліщатко запальнички, але йому не хотілося казати цього Алберту. Дон Ґефні лежав розпластаний на спині – очі розплющені, вираз жахливого здивування так і застиг на його обличчі. Отже, вдало відбутися йому не пощастило.

– Як так вийшло, що Тумі не запопав і тебе? – спитав, помовчавши хвильку, Нік.

– Я здогадався, що він тут, – сказав Алберт. – Навіть іще до того, як він ударив містера Ґефні, я вже знав.

Голос у нього все ще був змертвілим, тремтів, але почувався він трохи краще. Тепер, коли він навіч побачив бідного містера Ґефні – буквально подивився йому в очі, – почуватися він почав трохи краще.

– Ти почув його?

– Ні, я побачив оте. На столі, – Алберт показав на купку відірваних смужок.

– Щастя, що побачив. – Нік у темряві поклав долоню на плече Алберту. – Ти заслуговуєш на те, щоби залишатися живим, друже. Ти здобув цей привілей. Згода?

– Я намагатимусь, – сказав Алберт.

– Так і роби, синку. Це боронить від багатьох кошмарів. З тобою людина, яка це добре знає.

Алберт кивнув.

- Не занепадай духом, Козирю. Це все, що варто робити, - просто не занепадай духом, і все з тобою буде гаразд.

- Містере Гопвел?

- Так?

- Вам не важко було б мене більше так не називати? Зда... - Йому сперло дух, і він з силою прокашлявся. - Здається, мені це більше не подобається.

16

Вони вийшли з печери "Послуг аеропорту" через тридцять секунд. Нік ніс за ручку складені ноші. Коли вони підійшли до ряду таксофонів, Нік передав ноші Алберту, і той без слів їх прийняв. Скатертину лежала на підлозі футів за п'ять від Тумі, який тепер хропів, хапаючи повітря потужними неритмічними ривками.

Часу було обмаль, часу було дуже, курва, обмаль, але Нік мусив це побачити. Просто мусив.

Він підняв скатертину і витяг тостер. Один нагрівальний елемент застряг у пазу для хліба; інший вивалився на долівку. Циферблат таймера і ручка, якою посувають хліб, відпали. Один кут тостера ввігнувся досередини. Битий лівий бік перетворився на глибоку круглу вм'ятину.

"Це те місце, яке наразилося на нюхало нашого приятеля Тумі, - подумав Нік. - Дивовижно".

Він струсонув тостер, слухаючи торохкання частин відбитих деталей усередині.

– Всього лише якийсь тостер, – чудувався він. – Я маю друзів, Алберте, – друзів професіоналів, – які не повірять у таке. Я сам насилу в це вірю. Я маю на увазі, всього лише якийсь тостер...

Алберт відвернув голову.

– Киньте його, – промовив він хрипко. – Я не можу його бачити.

Нік зробив, як просив хлопець, і поплескав того по плечі.

– Неси ноші нагору. Я приєднаюся до вас незабаром.

– Що ви збираєтеся робити?

– Хочу подивитися, чи нема в тому кабінеті ще чогось такого, що може стати нам у пригоді.

Алберт якусь мить дивився на нього, але в цій темряві він не міг розгледіти вираз обличчя Ніка. Нарешті він сказав:

– Я вам не вірю.

– А ти й не мусиш, – відгукнувся Нік якимсь дивно делікатним тоном. – Катай нагору, Козирю. Тобто, я хотів сказати, Алберте. Я скоро до вас приєднаюся. І не озирайся.

Алберт ще якусь мить вдивлявся в нього, а потім потягся вгору по застиглому ескалатору – голова похнюплена, ноші, наче валіза, висять у правій руці. Він не озирався.

Нік почекав, поки хлопець зникне в мороці. Потім він пішов туди, де лежав Креґ Тумі, і сів навпочіпки поряд з ним. Тумі все ще залишався непритомним, але дихання в нього, схоже, вже трохи вирівнялося. Нік навіть припустив, що ніц неймовірного нема в тому, що після пари тижнів лікування й постійного догляду в шпиталі Тумі міг би оговтатися. Єдина річ ним, принаймні, доведена: він має неймовірно міцний череп.

"Ганьба, що мозок під ним такий розм'яклий, приятелю", – подумав Нік. Він простягнув руки, збираючись одною долонею прикрити Тумі рота, а іншою носа – чи що там від них залишилося. Це забере менше хвилини, і їм не доведеться більше перейматися містером Тумі. Інші б здригнулися в жаху від такого акту – назвали б це холоднокривним убивством, – але Нік вбачав у цьому лише певний страховий поліс, не більше й не менше. Тумі вже раз постав з того, що здавалося повною непритомністю, і тепер один з їхньої групи мертвий, а інша важко, можливо смертельно, поранена. Нема сенсу випробовувати долю далі.

Було тут і ще дещо. Якщо він залишить Тумі живим, що саме він подарує йому, залишивши його живим? Коротке, страдницьке існування в мертвому світі? Шанс подихати помираючим повітрям під заляклим небом, у якому всі звичні атмосферні процеси, схоже, припинилися? Можливість познайомитися з тим чимсь, що наближається зі сходу... наближається з хрумканням гігантських, хижацьких мурах? Ні. Краще позбавити його цього. Це буде безболісним, і вже тільки це буде достатнім проявом доброти.

– Кращим за те, на що ця тварюка заслуговує, – промовив Нік, але все одно чомусь вагався.

Він згадав маленьку дівчинку, як вона дивилася на нього вгору своїми темними, незрячими очима.

"Ви не вбивайте його!" Не прохання; то був явний наказ. З якогось прихованого, останнього резерву вона зібрала трохи сил, щоби віддати йому цей наказ. "Все, що я знаю, він нам потрібен".

"Чому вона збіса так його захищає?"

Нік посидів навпочіпки ще трішки, вдивляючись у знівечене обличчя Креґа Тумі. А коли згори ескалатора заговорив Руді Ворік, він здригнувся так, ніби то був голос самого диявола.

- Містере Гопвел? Ніку? Ви йдете?

- Миттю! – гукнув він через плече. Він знову потягнувся до обличчя Тумі й знову зупинився, згадуючи її темні очі.

"Він нам потрібен".

Він різко скочив на рівні, залишаючи Креґа Тумі в його болісній боротьбі за дихання.

- Уже йду! – гукнув він і легко вибіг вгору по ескалатору.

Розділ 8

Дозаправка. Раннє світло світанку. Поява ленґолієрів. Янгол ранковий. Доглядачі вічності. Зліт.

1

Бетані викинула свою майже геть позбавлену смаку сигарету і вже подолала вгору половину трапа, коли Боб Дженкінс закричав:

- Здається, вони виходять!

Вона розвернулася і кинулася вниз по сходинках. З багажної амбразури, проповзаючи по конвеєрній смузі, виринала низка темних плям. Боб з Бетані побігли їм назустріч.

Дайну несли прив'язаною до нош. Руді тримав їх з одного кінця, Нік – з іншого. Вони пересувалися на колінах, і Бетані почула, як захекано, хрипко хапаючи повітря, дихає той лисий чоловік.

- Дозвольте, я допоможу, – сказала вона, і Руді охоче віддав їй свій кінець нош.

- Старайся не трясти її, – попросив Нік, звішуючи з конвеєра ноги. – Алберте, берися разом з Бетані за той кінець, допоможеш нам підняти її по трапу. Нам треба нести цю штуку якомога горизонтальніше.

- З нею дуже погано? – запитала Бетані в Алберта.

- Не добре, – відповів він похмуро. – Непритомна, але поки жива. Це все, що я знаю.

- А де Ґефні й Тумі? – спитав Боб, коли вони вирушили до літака. Щоби його почули, Бобу довелося трохи підвищити голос; той хрускіт тепер лунав гучніше, а верескливий призвук травмованої трансмісії став у ньому домінантною, навісною нотою.

- Ґефні мертвий, і Тумі також недалеко відстав, – сказав Нік. – Зараз про це не на часі. – Він зупинився перед підніжжям трапа. – Ви двоє, піднімайте свій кінець.

Повільно й обережно вони посунули з ношами вгору по сходах, Нік, зігнувшись з переднім кінцем нош, рухався спиною вперед, Алберт з Бетані, тримаючи ноші піднятими на рівні своїх голів, штовхалися стегнами на вузькому трапі. Боб, Руді і Лорел ішли позаду. Відтоді, як повернулися Алберт і Нік, Лорел заговорила тільки раз – спитала, чи мертвий Креґ Тумі. Коли Нік сказав їй, що той живий, вона уважно до нього придивилася, а потім з полегшенням кивнула.

Коли Нік дістався верху трапа і завів свій кінець нош у літак, Браян стояв у дверях кабіни.

– Я хочу покласти її в першому класі, – сказав Нік, – щоби цей кінець нош, де її голова, був трохи піднятим. Як би мені це зробити?

– Без проблем. Встановити ноші отам, зафіксувавши їх крізь передню частину рами парою ременів безпеки. Ви бачите, де це?

– Так. – А потім до Алберта з Бетані: – Піднімайтеся. Ви молодчаги.

В освітленні салону розмазана на щоках і підборідді Дайни кров різко виділялася на тлі її жовто-блідого шкіри. Очі дівчинки заплющені; повіки делікатного, лавандового відтінку. Імпровізований тампон під ременем (у якому Нік пробив нову дірочку – набагато вище від інших) був темно-червоним. Браян почув, як вона дихає. Ці звуки були схожими на те, як соломинка втягує повітря з дна майже допитої склянки.

– Погано, так? – стиха запитав Браян.

- Ну, в неї легеня, а не серце, і внутрішня кровотеча й зблизька не так швидко гонить, як я боявся... але погано, так.

- Вона доживе, поки ми повернемося?

- Звідки я збіса можу знати? – раптом закричав на нього Нік.
- Я солдат, а не якийсь там чортів костоправ!

Усі завмерли, дивлячись на нього настороженими очима. Лорел знову відчула, як її ніби приском обсипало.

- Вибачте, – промовив Нік. – Подорож крізь час диявольськи сильно діє на нерви, хіба не так? Мені дуже жаль.

- Не варто вибачатися, – сказала Лорел, торкаючись його руки. – Ми всі тут такі напружені.

Він подарував їй втомлену посмішку і торкнувся її волосся.

- Ви чисто розкіш, Лорел, це поза всякими сумнівами. Нумо, давайте закріпимо її ременями безпеки і подивимося, що ми можемо зробити, щоби забратися звідси к лихій годині.

2

Через п'ять хвилин ноші Дайни було прилаштовано в похилому положенні до пари крісел салону першого класу – голова дівчинки вище, ноги нижче. Решта пасажирів тісною зграйкою зібралися навкруг Браяна в сервісній секції першого класу.

- Нам треба дозаправити літак, – сказав Браян. – Зараз я заведу другий двигун і якомога ближче підкочуся до того

"Боїнга-727-400", що стоїть при перехідному хоботі. – Він показав на лайнер компанії "Дельта", який у цій темряві скидався просто на сіру брилу. – Оскільки в нашого літака посадка вища, я зможу завести наше праве крило прямо понад лівим крилом дельтівської машини. Поки я це робитиму, ви вчотирьох підкотите заправник – один з них стоїть біля іншого перехідного хобота. Я бачив його там до настання темряви.

– Може, нам краще розбудити Сплячу Красуню отам у хвості й примусити його долучитися?

Браян нашвидку це обдумав і похитав головою.

– Останнє, що нам зараз потрібне, це отримати собі на руки дезорієнтованого пасажира – та ще й на додачу такого, в якого дике похмілля. Та він нам і не потрібен – коли треба, двоє дужих чоловіків здатні штовхати такий заправник. Я бачив, так робиться. Тільки перевірте важіль трансмісії, щоб стояв на нейтралці. Заправник треба підвести і поставити прямо під перекритими крилами. Все ясно?

Всі закивали. Браян огледів їх і вирішив, що Бетані й Руді все ще занадто виснажені після боротьби з ношами, щоб очікувати від них якоїсь серйозної помочі.

– Нік, Боб, Алберт. Ви штовхаєте. Лорел, ви кермуєте. Гаразд?

Вони кивнули.

– Тоді йдіть і робіть. Бетані? Містере Ворік? Спускайтеся разом з ними, приберете трап від літака, а коли я його переведу на нове місце, приставите трап до перекритих крил. До крил, не до дверей. Зрозуміло?

Вони кивнули. Окинувши їх поглядом, Браян побачив, що вперше відтоді, як вони тут сіли, в людей з'явився яскравий блиск в очах.

"Звичайно, – подумав він. – Тепер у них є чим зайнятися. І в мене також, слава Богу".

З

Йдучи в гурті до заправника, який стояв лівіше вільного перехідного хобота, Лорел усвідомила, що бачить його.

– Господи, – промовила вона. – Уже знову на день розвидняється. Скільки ж це часу минуло відтоді, як стемніло?

– Менше сорока хвилин, за моїм годинником, – сказав Боб. – Але маю підозру, що мій годинник не вельми точно вимірював час, поки ми перебували поза літаком. Та й взагалі, в мене таке відчуття, що час тут не має великого значення.

– Що буде з містером Тумі? – спитала Лорел.

Вони підійшли до заправника. Це був невеличкий автомобіль з відкритою кабіною, баком позаду і змотаними по боках товстими чорними шлангами. Нік обняв Лорел за талію і розвернув до себе. На якусь мить у неї з'явилася божевільна думка, що він хоче її поцілувати, і Лорел відчула, як у ній прискорилося серце.

– Я не знаю, що з ним буде, – сказав Нік. – Лише знаю, що у вирішальну мить я зробив вибір на користь того, що просила Дайна. Я лишив його лежати непритомним на підлозі. Нормально?

- Ні, - відповіла вона дещо нетвердо. - Але я припускаю, що й так гаразд буде.

Він легенько усміхнувся, кивнув і на мить притис її за талію.

- Ви не проти були б піти зі мною повечеряти, коли і якщо ми повернемося до Лос-Анджелеса?

- Так, - відразу ж відповіла вона. - Це те, на що я з нетерпінням чекатиму.

Він знову кивнув.

- Я також. Але якщо ми не зможемо дозаправити цей лайнер, ми не полетимо нікуди. - Він подивився на відкриту кабінку заправника. - Ви зумієте знайти нейтральну позицію, як гадаєте?

Лорел змріяла поглядом важіль, що стирчав з підлоги кабіни.

- Боюся, я кермую тільки з автоматичними трансмісіями.

- Я зроблю це.

Алберт стрибнув до кабіни, натиснув зчеплення, а потім уп'явся очима в діаграму на головці важеля. Позаду нього завив, прокидаючись до життя, другий двигун "767-го", а коли Браян піддав газу, обидва двигуни почали ревіти дуже сильно. Гуло дуже гучно, але Лорел зрозуміла, що її це не дратує. Це притлумило той, інший, звук, принаймні тимчасово. І ще їй кортіло подивитися на Ніка. Невже він насправді запросив її на вечерю? Це вже зараз здавалося таким, у що було важко повірити.

Алберт перемкнув швидкості, потім погойдав важелем коробки передач.

- Годиться, - сказав він і зіскочив на землю. - Залізайте, Лорел. Щойно ми його покотимо, вам треба різко забирати вправо, щоб ми розвернули його кругалю.

- Гаразд.

Вона нервово озирнулася, коли троє чоловіків вишикувалися в ряд позаду заправника, з Ніком посередині.

- Ви готові? - запитав той.

Алберт з Бобом кивнули.

- Ну, тоді - всі разом!

Боб приготувався штовхати щосили, і до біса той біль у попереку, який отруював йому життя останні десять років, але заправник покотився з абсурдною легкістю. Лорел з усіх сил викручувала туге, громіздке кермо. Жовтий автомобіль зробив невеличке коло по сірому бетону і поїхав у бік "767-го", який повільно котився на позицію біля припаркованого лайнера "Дельти".

- Різниця між цими двома повітряними суднами просто неймовірна, - сказав Боб.

- Так, - погодився Нік. - Ти виявився правим, Алберте. Хай ми відстали від сучасності, але цей літак якимсь дивним чином досі залишається її частиною.

- Так само, як і ми, - докинув Алберт. - Принаймні, поки що.

Турбіни "767-го" завмерли, залишилося тільки рівномірне, низьке гудіння допоміжних силових установок - у Браяна тепер працювали всі чотири. Але їх гучності не вистачало, щоб приховати той скрегіт на сході. Раніше він мав певну суцільну однорідність, але, наблизившись, роздробився; тепер там начебто були присутні звуки у звуках, а в сукупності це починало здаватися жахливо знайомим.

"Тварини під час годівлі, - подумала Лорел і здригнулася. - Ось на що це схоже - вловлене мікрофонами і підсилене до гротескних пропорцій чвакання тварин, які щось жеруть".

Лорел пробрало сильним дрожем, вона відчула, як її думки починає вгризати паніка - стихійна сила, яку вона була здатна контролювати не більше, ніж те хтозна-що, яке утворювало ті звуки.

- Можливо, якби ми могли побачити, що воно таке, ми могли б з ним упоратися, - промовив Боб, коли вони знову почали штовхати заправник.

Алберт кинув на нього короткий погляд і сказав:

- Я так не думаю.

4

Браян з'явився в передніх дверях "767-го" і махнув Руді з Бетані, щоб підкочували до нього трап. Коли вони це зробили, він ступив на горішню платформу і показав на перехрещені крила. Поки вони котили його в тому напрямку, Браян прислухався до звуків зі сходу і раптом йому згадався один

фільм, який він дивився дуже давно в нічній телепередачі. Там Чарлтон Гестон грав хазяїна великої плантації в Південній Америці[161]. На його плантацію нападає величезний рухомий килим мурах-солдатів, мурах, які з'їдають геть усе на своєму шляху: дерева, траву, будівлі, корів, людей. Як же називався той фільм? Браян не міг пригадати. Він тільки пам'ятав, що Чарлтон вдавався до дедалі більш відчайдушних хитрощів, щоб зупинити мурашву чи бодай затримати її. А чи поборов він їх врешті-решт? Браян цього не пам'ятав, аж тут зненацька зринув фрагмент його сновидіння, тривожний відсутністю в ньому зв'язку з будь-чим, – той зловісний червоний напис:

"ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ"

– Стоп тут! – крикнув він Руді й Бетані.

Вони припинили штовхати трап, і Браян обережно спустився по сходах, поки його голова не опинилася на рівні нижньої площини крила дельтівського авіалайнера. Обидва літаки – що "767-й", що "727-й" – мали вічка централізованої заправки в лівому крилі. Тепер Браян дивився на маленький квадратний лючок з трафаретними написами: "ДОСТУП ДО ПАЛИВНОГО БАКА" та "ПЕРЕД ЗАПРАВКОЮ ПЕРЕВІРИТИ ЗАПІРНИЙ КЛАПАН". А якийсь веселун ще й причепив на лючок круглу жовту наліпку зі смайликом. Це був останній сюрреалістичний штрих.

Алберт, Боб і Нік підштовхали заправник до місця під Браяном і тепер дивилися вгору, в потемку, що розвиднювався, їхні обличчя були брудно-сірими колами.

Браян нахилився і гукнув униз до Ніка:

– Там два шланги, по одному з кожного боку! Мені потрібен короткий!

Нік звільнив шланг і подав його вгору. Тримаючи сопло шланга й тією ж рукою хапаючись за трап, Браян перехилився під крилом і відчинив заправний лючок. Там стирчав, як палець, з'єднувач зі сталевим штоком. Браян нахилився далі... і послизнувся. Та встиг ухопитися за перила трапа.

- Тримайтеся, друже, - гукнув Нік, піднімаючись по трапу. - Йде допомога.

Він зупинився за три щаблі нижче Браяна і вхопив того за пояс.

- Зробіть мені послугу, гаразд?

- Яку ще?

- Не пердіть.

- Намагатимуся, хоча не обіцяю.

Браян знову перехилився і подивився вниз. Під крилом до Боба з Албертом приєдналися Руді й Бетані.

- Відійдіть, якщо не хочете скупатися під душем з авіапального! - гукнув він. - Я не можу контролювати запірний клапан цього дельтівського, тож він може потекти.

Чекаючи, поки вони відійдуть, він подумав: "Звісно, з нього може нічого не потекти. Хтозна, можливо, баки тут сухіші за якусь кляту кістку".

Він знову перехилився - працюючи тепер, коли Нік його міцно заякорив, обома руками - і ввігнав сопло в паливний

лючок. Бризнула коротка злива авіапального – дуже бажаний дощ за цих обставин, – а потім пролунало жорстке, металічне "клац". Браян, замикаючи сопло на місці, крутнув його на чверть оберту вправо і з задоволенням почув, як пальне побігло по шлангу вниз до заправника, де перекривний клапан зупинить його потік.

– Гаразд, – зітхнув він, відтягуючись назад на трап. – Поки що все нормально.

– Що тепер, друже? Як ми змусимо цей заправник працювати? Якось запустимо його від літака?

– Я сумніваюся, що нам це вдалося б зробити, навіть якби хтось пам'ятав, що треба взяти з собою з'єднувальні кабелі для "прикурювання" акумуляторів, – сказав Браян. – На щастя, нам не треба його заводити. Фактично, цей заправник є просто приладом для фільтрування й передавання палива. Я скористаюся допоміжними силовими установками нашого літака, щоб висмоктати пальне з цього "727-го" так, як ви висмоктуете зі склянки лимонад.

– Скільки часу це може забрати?

– За оптимальних умов – що означає качати наземним насосом – ми могли б заливати дві тисячі фунтів за хвилину. Роблячи це нашим теперішнім способом, вирахувати важко. Мені ще ніколи не доводилося заливати паливо за допомогою ДСУ. Щонайменше годину. Можливо, дві.

Нік на мить тривожно задивився на схід, а коли заговорив, голос його звучав притишено.

– Зробіть мені ласку, друже, не кажіть цього іншим.

- Чому ні?

- Бо я не думаю, що ми маємо дві години. Ми навіть можемо не мати й однієї.

5

Сама в першому класі, Дайна Катарин Беллмен розплющила очі. І побачила.

- Креґу, - прошепотіла вона.

6

"Креґу".

Але він не хотів чути свого імені. Він тільки хотів, щоб його залишили в спокої; він хотів більше ніколи не чути свого імені. Коли хтось його кликав на ім'я, завжди траплялося щось погане. Завжди.

"Креґу! Вставай, Креґу!"

Ні. Він не буде вставати. Його голова перетворилася на велетенський багатокамерний вулик; біль ревів і вирував у кожному асиметричному щільнику і в кривулястому коридорі. Прилетіли бджоли. Бджоли подумали, що він мертвий. Вони вдерлися йому в голову і перетворили його череп на вулик. А тепер... тепер...

"Вони відчують мої думки і намагаються зажалити їх на смерть!" - подумав він і розродився тягучим, стражденним стогоном. Його закаляні кров'ю пальці розчепірилися і повільно

стислися на технічному килимі, що покривав підлогу зали нижнього поверху.

"Дайте мені померти, прошу, просто дайте мені померти".

"Креґу, ти мусиш встати! Зараз же!"

Це був голос його батька, єдиний голос, який він ніколи не міг примусити замовкнути чи не послухатися його. Але зараз він його не послухається. Він його змусить замовкнути зараз.

- Йди геть, - прохарчав він. - Я тебе ненавиджу. Йди геть.

Біль ревів у його голові золотим вереском сурм. Хмари бджіл, лютих і жалючих, вилітали з тих виючих сурм.

"Ох, дайте мені померти, - думав він. - Ох, дайте мені померти. Це пекло. Я в пеклі бджіл і біг-бендових труб".

"Вставай, Креґгі-Веґгі. Сьогодні твій день народження, і вгадай що? Тільки-но ти встанеш - дехто подасть тобі пиво і втовкмачить у голову сходити до сортиру... бо ВОНО йде, щоби схруммати тебе!"

- Ні, - сказав він. - Годі товкмачень. - Його руки засовалися по килиму. Він зробив спробу розплющити очі, але їх було міцно заліплено клеєм засохлої крові. - Ви мертві. Ви обоє мертві. Ви не можете мене вдарити і не можете наказувати мені, що робити. Ви обоє мертві, і я також хочу бути мертвим.

Але він не був мертвим. Десь поза цими примарними голосами йому чулося виття авіаційних двигунів... і ті інші звуки. Звуки ленґолієрів на марші. Чи на бігу?

"Креґу, вставай. Ти мусиш встати".

Йому дійшло, що це не голос його батька, і не материн також. Перед цим всього лише його власний бідний, зраний розум намагався сам себе надурити. А цей голос був з... з

("згори?")

якогось іншого місця, якогось вищого яскравого місця, де біль є міфом, а тиск – сновидінням.

"Креґу, вони прийшли до тебе – всі ті люди, з якими ти хотів побачитися. Вони полишили Бостон і прилетіли сюди. Ось який ти для них важливий. Ти все ще можеш зробити це, Креґу. Все ще можеш висмикнути чеку. Все ще є час вручити твої папери й відпасти від армії твого батька... тобто, якщо тобі стане мужності для цього.

Якщо ти достатньо мужній, щоб це зробити".

– Достатньо мужній? – прохарчав він. – Достатньо мужній? Хто ти не є, ти глузуєш з мене.

Він знову спробував розплющити очі. Липка кров, що тримала їх закритими, трохи подалася, але не поступилася. Якимось він зумів підтягнути до обличчя одну руку. Вона змахнула рештки його носа, і Креґ подав голос тихим, втомленим скриком болю. У голові заревіли сурми, зарілися бджоли. Він зачекав, поки біль бодай трішки вщухне, розставив два пальці й підняв ними собі повіки.

Той світловий ореол нікуди не подівся. Він обрамляв у темряві якусь ніби непевно знайому фігуру.

Помаленьку, поволі-потроху Креґ підвів голову.

І побачив її.

Вона стояла в ореолі світла.

Це була та маленька дівчинка, але її темні окуляри десь поділися, вона дивилася на нього, і очі в неї були добрими.

"Нумо, Креґу. Вставай. Я розумію, як це важко, але ти мусиш встати – ти мусиш. Тому що вони всі тут, вони чекають, але вони не чекатимуть вічно. Ленґоліери про це подбають".

Він побачив, що вона не стоїть на підлозі. Ступні дівчинки зависали за пару дюймів над підлогою, а те яскраве світло сяяло навкруг неї. Її обрамляло спектральне сяйво.

"Нумо, Креґу. Вставай".

Він почав через силу підводитися на ноги. Це було дуже важко. Відчуття рівноваги в нього майже геть пропало, і голову прямо тримати було важко – звичайно ж, через те, що в ній було повно тих лютих бджіл. Він двічі падав, але кожного разу починав знову, зачарований, загіпнотизований цією осяйною дівчинкою з її добрими очима й обіцянкою цілковитого звільнення.

"Вони всі чекають. Креґу. На тебе.

Вони всі чекають тебе".

Дайна лежала на ношах, дивлячись своїми сліпими очима, як Креґ Тумі підвівся на одне коліно, повалився набік, потім намагався піднятися знову. Її серце переповнював жахливо жорстокий жаль до цього зруйнованого, стражденного чоловіка, до цієї смертоносно́ї риби, яка бажала лише вибухнути. На його потрощеному, закривавленому обличчі вона побачила жахливу суміш емоцій: страх, надію і щось на кшталт нещадної рішучості.

"Мені шкода, містере Тумі, – подумала вона. – Незважаючи на те, що ви зробили, мені шкода. Але ви нам потрібні".

Потім вона погукала його знову, погукала власною помираючою свідомістю:

"Вставай, Креґу! Скоріше! Вже майже пізно!"

А вона відчувала, що так і є.

8

Коли довший з двох шлангів було проведено попід черевом "767-го" і під'єднано до його паливного бака, Браян повернувся в кабінку, завів у робочий цикл ДСУ і почав насухо висмоктувати паливні баки "Боїнга-727-400". Дивлячись, як світлодіодний давач його правого бака повільно піднімається до позначки 24 000, він напружено чекав, коли ДСУ почнуть пихкати й захлинатися, намагаючись перетравити паливо, яке не горить. Правий бак сягнув позначки вісім тисяч фунтів, коли він почув, що музика маленьких реактивних двигунів у хвостовій частині змінилася – стала грубою й натужною.

- Що відбувається, друже? – запитав Нік. Він знову сидів у кріслі другого пілота. Волосся розкошлане, а колись елегантна оксфордська сорочка в широких патьоках крові й мастила.

- ДСУ куштують паливо "727-го", і його смак їм не подобається, – сказав Браян. – Я сподіваюся, Албертова магія подіє, Ніку, але не можу знати.

Позначка правого бака лише трохи не встигла сягнути 9000 фунтів, як перший допоміжний двигун відімкнувся. На панелі перед Браяном висвітилося: "ЗУПИНКА двигуна". Браян клацнув його вимикачем.

- Що можна з цим зробити? – спитав Нік, підвівшись, і підступив подивитися через Браянове плече.

- Використовувати три інші ВСУ, щоб насоси далі працювали, і надіятися, – сказав Браян.

Друга ДСУ заглухла через тридцять секунд, а коли Браян підняв руку, щоб її вимкнути, завмерла третя. Разом погасло й освітлення в кабіні; тепер залишилося тільки неритмічне пихкання гідравлічних насосів та мерехтіння вогників на приладовій панелі. Остання ДСУ уривчасто ревла, прискорюючись і гальмуючи, струшуючи літак.

- Я цілком вимикаюся, – сказав Браян. Власний голос здавався йому захриплим і напруженим, голосом людини, яка вже геть вибивається з сил біля берега під час потужного відпливу. – Нам доведеться почекати, поки паливо з дельтівської машини віллється в наш потік часу чи ввійде в наші часові рамки, чи хуй його знає, як це назвати. Так продовжувати ми не можемо. Такий сильний стрибок напруги,

як перед відключенням останньої ДСУ, може стерти навігаційну програму в комп'ютері. Можливо, навіть і його самого спалити.

Але коли Браян потягнувся до тумблера, конвульсійна музика двигуна зненацька почала плавнішати. Він обернувся і вступився у Ніка недовірливими очима.

Нік також задивився на нього, і велика усмішка повільно розквітала на його обличчі.

- Нам начебто ще щастить, друже.

Браян, схрестивши пальці, підняв обидві руки й потряс ними в повітрі.

- Я дуже на це сподіваюся, - промовив він і крутнувся назад до панелі. Клацнув там тумблери ДСУ1, ДСУ2 і ДСУ4. Вони ввійшли в ритм гладенько. Знову ввімкнулося освітлення кабіни. Різко задзеленчав дзвоник у салоні. Нік ухнув і ляснув Браяна по спині.

Позаду них у дверях з'явилася Бетані і запитала:

- Що відбувається? Чи все гаразд?

- Я гадаю, - не обертаючись сказав Браян, - щойно у нас з'явився шанс.

9

Нарешті Креґ спромігся стати прямо. Осяйна дівчинка тепер стояла, зависнувши над стрічкою багажного конвеєра. Вона дивилася на нього з якоюсь надприродною ніжністю і чимсь

іще... чимсь таким, за чим він тужив цілісіньке життя. Що це було?

Він нашукував відповідь, і нарешті йому дійшло.

Це співчуття.

Співчуття і розуміння.

Він роззирнувся й побачив, що темрява спливає геть. Це означало, що він був непритомним цілу ніч, чи не так? Він не знав. Та це не мало значення. Значення мало єдино те, що ця дівчинка привела їх до нього – інвестиційних банкірів, фахівців з облігацій, брокерів-комісіонерів, ризикових біржовиків. Вони тут, вони забажають пояснень, що ж воно таке проробив цей молодий містер Креггі-Веґгі Тумі-Вумі, отут і буде їм нестямна правда: шахрай-махлярство! Ось що він проробив. Фути і ярди шахрай-махлярства, цілі милі шахрай-махлярства. А коли він їм це повідомить...

– Вони будуть змушені мене відпустити... чи не так?

"Так, – сказала вона. – Але ти мусиш поспішити, Креґу. Перш ніж вони вирішать, що ти не прийдеш, і поїдуть".

Креґ почав повільно сунути вперед. Ступні дівчинки не рухалися, але, тим часом як він до неї наближався, вона відпливала далі, наче міраж, до гумових смуг, які висіли між зоною видачі багажу і вантажною платформою надворі.

І... ох, як чудесно: вона посміхалася.

Тепер уже всі були в літаку, крім Боба й Алберта, котрі сиділи на сходах трапа, прислухаючись до тих звуків, які котились до них, немов повільна, перепадиста хвиля.

Лорел Стівенсон стояла в прочинених передніх дверях і дивилася на термінал, усе ще загадуючись, що їм робити з містером Тумі, аж тут її ззаду за блузку потягнула Бетані.

– Дайна балакає вві сні, чи щось таке. Я подумала, може, вона марить. Ви можете підійти?

Лорел пішла. Поза Дайною сидів Руді Ворік, тримаючи дівчинку за руку, тривожно дивлячись на неї.

– Незнааю, – сказав він стурбовано. – Незнааю, але я думаю, чи не відходить вона.

Лорел помацала в дівчинки лоба. Той був сухим і дуже гарячим. Кровотеча чи то вповільнилася, чи цілком припинилася, але дихання дівчинки звучало з гідним жалю посвистуванням. Кров кіркою засохла в неї навкруг рота, неначе полуничний соус.

Лорел було почала:

– Я думаю...

Але раптом Дайна заговорила, доволі ясно промовивши: "Ти мусиш поспішати, перш ніж вони всі вирішать, що ти не прийдеш, і поїдуть".

Лорел з Бетані спантеличено, перелякано презирнулися.

- Гадаю, їй сниться той парубок, Тумі, - сказав Руді Лорел. - Вона вже раз промовляла його ім'я.

- Так, - промовила Дайна. Очі в неї були заплющені, але голова трішки поворухнулася, немов вона когось слухає. - Я буду, - сказала вона. - Якщо ти хочеш, я буду. Але поспіши. Я розумію, це боляче, але ти мусиш поспішати.

- Вона марить, еге ж? - прошепотіла Бетані.

- Ні, - сказала Лорел. - Я так не думаю. Я думаю... мабуть, їй щось сниться.

Проте насправді вона зовсім не так думала. Насправді вона думала, що Дайна може

("бачити дещо")

робити дещо інше. Лорел подумалося, що їй не хотілося б знати, чим саме є те дещо, хоча думка про це вирувала й витанцьовувала далеко вглибині її мозку. Лорел знала, що, якщо захоче, вона може оприявнити цю думку, але не хотіла. Бо щось моторошне точилося тут, щось надзвичайно моторошне, і вона не могла позбавитись думки, що це якось стосується

("не вбивайте його... він нам потрібен")

містера Тумі.

- Дайте їй спокій, - промовила вона різким, сухим тоном. - Дайте їй спокій і дозвольте їй

("робити з ним те, що вона мусить зробити")

поспати.

- Господи, я надіюся, ми скоро злетимо, - журливо сказала Бетані, і Руді втішливо обійняв її за плечі.

11

Креґ добрався до конвеєрної стрічки і впав на неї. Білим болем, немов хтось розірвав чистий аркуш, йому роздерло голову, шию, груди. Він спробував пригадати, що з ним трапилося, і не зміг. Він збіг униз по застиглому ескалатору, він сховався в якійсь маленькій кімнаті, він сидів у темряві, відривав паперові смужки... і на цьому його спогади зупинилися.

Він підняв голову, волосся звисало йому на очі, і подивився на осяйну дівчинку, котра, схрестивши ноги, сиділа тепер перед гумовими смугами, за дюйм від конвеєрної стрічки. Вона була найгарнішим створінням з усього, що він лишень бачив у житті, як взагалі він міг подумати, ніби вона одна з них?

- Ти янгол? - прохрипів він.

"Так", - відповіла осяйна дівчинка, і Креґ відчув, як його біль затоплює радістю. Закаламутилося в очах, а потім сльози - перші сльози плачу в його дорослому житті - почали повільно котитися йому по щоках. Раптом йому згадався ніжний, п'яненький голос матері, коли вона мугикала ту стару пісню.

"Ти янгол ранковий? Ти будеш янголом моїм цього ранку?"

"Так, я буду. Якщо хочеш, я ним буду. Тільки поспіши. Я знаю, це боляче, містере Тумі, але ви мусите поспішати".

- Так, - схлипнув Креґ і завзято поповз по багажному конвеєру до неї.

Кожен рух відгукувався в ньому безладними імпульсами задирчасто-рвучкого болю; кров скрапувала з розбитого носа й розтрощеного рота. І тим не менше, він щосили поспішав. Маленька дівчинка попереду просочилася крізь висячі гумові смуги, при цьому якимсь чином зовсім їх не поворухнувши.

- Просто торкнися моєї щоки... перш ніж покинеш мене, бей-бі... - промовив Креґ.

Він відхаркнув рихлий клуб крові, сплюнув його на стіну, де той повис наче якийсь велетенський мертвий павук, і спробував повзти швидше.

12

Східніше аеропорту цей химерний ранок розколело гучним, ляскотливим тріском. Боб з Албертом схопилися на рівні - обличчя зблідлі, сповнені страшних запитань.

- Що це було? - спитав Алберт.

- Я думаю, це було дерево, - відповів Боб, облизнувши губи.

- Але ж нема ніякого вітру!

- Так, - погодився Боб. - Вітру нема.

Той шум тепер перетворився на рухому барикаду розщеплених звуків. Почасти вони ніби збиралися у фокус, а потім знову розпадалися... за якусь мить до того, як ставала

можливою їх ідентифікація. В якийсь момент Алберт міг поклястися, що він чує, ніби там щось гарчить, та потім те шкородерне гавкання... чи дзявкотіння... чи що б воно там не було... заковтнуло якесь коротке, дратівне, схоже на зловредний електричний фон, зудіння. Єдине, що залишалось неухильним, – це той хрумкіт і постійне гризотне завивання.

– Що відбувається? – пискляво гукнула ззаду них Бетані.

– Нічо... – почав Алберт, але тут Боб ухопив його за плече і показав:

– Погляньте! – крикнув він. – Гляньте он туди!

Далеко на сході від них, на самому обрії, на високому лісистому гірському хребті розходилися на північ і південь щогли високовольтної електролінії. На очах Алберта одна зі щогл захиталася, мов іграшкова, а потім повалилася, потягнувши за собою плутанину дротів. За мить те саме сталося з іншою щоглою, і ще з одною, і з наступною.

– І це ж не все, – ошелешено промовив Алберт. – Погляньте на дерева. Дерев там тремтять, наче кущики.

Але вони не просто тремтіли. На очах Алберта й інших дерева почали валитися, зникати.

"Хрум, чвак, хрум, гуп, ХРГАВ!

Хрум, чвак, ХРГАВ! бах, хрум".

– Ми мусимо забиратися звідси, – промовив Боб. Він учепився в Алберта обома руками. Очі в нього були величезні, напоєні якимсь ідіотським жахом. Цей вираз очей перебував у

хворобливому, різкому контрасті з його вузьким, інтелектуальним обличчям. – Я вважаю, ми просто зараз же мусимо забиратися звідси.

На обрії, приблизно на відстані десяти миль, задрожало, розвалилося врізнобіч і гухнуло вниз, щоби зникнути в тремтінні дерев, високе риштування радіовежі. Тепер вони відчули, як почала вібрувати сама земля; вібрація збігала вгору по трапу і передавалася крізь підошви їхнього взуття.

– Зробіть, щоб це припинилося! – раптом заверещала Бетані з дверей над ними. Вона ляснула себе долонями, затискаючи вуха. – Ох, прошу, зробіть, щоб це ПРИПИНИЛОСЯ!

Але та звукова хвиля котилася до них – хрумкіт, чвакання, звуки зажерливих ленґолієрів.

13

– Не люблю набридати, Браяне, але скільки ще часу? – голос Ніка звучав натягнуто. – Там якась річка, милі за чотири на схід звідси – я її бачив, коли ми сідали, – і я впевнений, що те щось, що зараз сюди наближається, зараз уже на її протилежному березі.

Браян поглянув на свої покажчики пального. Двадцять чотири тисячі фунтів – у правому крилі, шістнадцять тисяч – у лівому. Тепер, коли йому не треба було перекачувати пальне з дельтівського "Боїнга" через крило на інший бік, справа йшла швидше.

– П'ятнадцять хвилин, – сказав він. І відчув, як на лобі в нього великими краплями проступає піт. – Нам треба ще пального, Ніку, бо інакше розіб'ємося й загинемо в пустелі

Могаве. І ще десять хвилин, щоб від'єднатися, все задраїти і вирулити.

- Ви не можете скоротити цей час? Ви певні, що не можете його скоротити?

Браян похитав головою і знову відвернувся до своїх давачів.

14

Креґ повільно поповз крізь гумові смуги, відчуваючи, як вони, наче м'які пальці, гладять його по спині. Він виринув у білому, мертвотному світлі нового – і дуже вкороченого – дня. Тут той звук був жахливим, всепоглинальним галасом армії вторгнення людоджерів. Навіть небо, здавалося, від нього здригається, і на якусь мить страх скував Креґа на місці.

- Дивися, – промовила його ранковий янгол і показала.

Креґ подивився... і забув свій страх. Поза "Боїнгом-767" "Американської гідності" в обмеженому двома руліжними доріжками і злітно-посадковою смугою трикутнику пожухлої трави стояв довгий, з червоного дерева, стіл для засідань. Він яскраво блищав у цьому м'якому світлі. Проти кожного місця лежав жовтий блокнот, стояла карафа з крижаною водою і вотерфордівський келих[162]. За столом сиділо дві дюжини чоловіків у поміркованих банкірських костюмах, і тепер усі вони обернулися, дивлячись на нього.

Раптом вони почали аплодувати. Усі підвелися і стояли, дивлячись на нього, вітаючи оплесками його прибуття. Креґ відчув, як велетенська, вдячна посмішка розтягує його обличчя.

15

Дайна залишалася сама в першому класі. Дихання її тепер стало дуже натужним, а голос перетворився на задушене хекання.

- Біжи до них, Креґу! Швидше! Швидше!

16

Креґ звалився з конвеєра, гупнувши на бетон з кістколомним грюком, і незграбно вигнався на ноги. Біль не мав більше значення. Ця дівчина-янгол їх привела! Звісно, вона їх привела! Янголи, вони як привиди в повісті про містера Скруджа – вони можуть зробити все, що їм схочеться! Аура дівчинки почала тьмяніти, і сама вона почала мерхнути, але це не мало значення. Вона привела його порятунком: ту сіть, у яку він нарешті благословенно впіймався.

"Біжи до них, Креґу! Біжи кругом літака! Біжи від літака! Біжи мерщій!"

Креґ кинувся бігти – спершу ледве волочив ноги, але швидко перейшов на якийсь калічний спринт. Голова його на бігу кивала, наче соняшник на надламаному стеблі. Він біг до позбавлених гумору, невблаганних людей, які були його порятунком, людей, які так само могли бути простими рибалками, що стоять на якомусь судні поза межею негаданого сріблястого неба, вибирають свою сіть, щоби подивитися, яких неймовірних істот вони вловили.

17

Світлодіодний індикатор, досягши позначки 21 000 фунтів, почав уповільнюватися, а коли перевищив 22 000, то вже майже зупинився. Браян зрозумів, що відбувається, і швидко клацнув

два тумблери, заглушивши гідравлічні насоси. "Боїнг-727-400" віддав їм усе, що мав: трохи більше 46 000 фунтів авіаційного пального. Цього мусило вистачити.

- Добре, - промовив він, підводячись.

- Що добре? - перепитав Нік і також підвівся.

- Ми від'їждуємося й забираємося звідси нахер.

Дедалі наближаючись, той шум уже досяг оглушливого рівня. До хрумкання, жвакання й верещання трансмісії домішалися звуки падіння дерев, руйнування будівель, якраз перед тим, як вимкнути насоси, Браян почув тріскотливе рипіння, а потім низку глибоких сплесків. Мабуть, міст провалився в ту річку, яку бачив Нік, уявив собі він.

- Містер Тумі! - раптом закричала Бетані. - Там містер Тумі!

Нік поперед Браяна вискочив крізь двері у перший клас, але вони разом встигли вчасно, щоби побачити, як Креґ перевалькувато човгає по руліжній доріжці. Їхній літак він повністю ігнорував. Скидалося на те, що його метою був обмежений парою перехрещених руліжок порожній трикутник трави.

- Що він робить? - видихнув Руді.

- Не переймайтеся ним, - сказав Браян. - У нас геть нема часу. Ніку? Спускайтеся трапом попереду мене, потримаєте мене, поки я від'їжджаю шланг.

Браян почувався людиною, яка стоїть голою на пляжі, в той час як на обрії постає горбом і мчить до берега хвиля цунамі.

Нік супроводив Браяна вниз і знову потримав його за ремінь, поки той, перехилившись, крутив, від'єднуючи, шланг. За мить він його відчепив і кинув на бетон, де той глухо брязнув насадкою сопла. Браян затріснув люк паливного бака.

– Гайда, – сказав він, коли Нік підтягнув його назад. Обличчя в нього було землісто-сірим. – Давайте забиратися звідси.

Але Нік не поворухнувся. Він застиг на місці, вп'явшись очима в схід. Його шкіра набула кольору паперу. На обличчі застиг вираз якогось гіпнотичного жаху. Верхня губа тремтіла, і в ту мить він мав вигляд занадто переляканого, аби загарчати, пса.

Браян спроквола, чуючи, як, немов заіржавілі дверні завіси, риплять жили в його шиї, повернув голову в тому напрямку. Він повернув голову і дивився, як ленґоліери нарешті виходять з-за лаштунків на відкриту сцену.

18

– Отже, ви розумієте, – сказав Крег, підійшовши до порожнього крісла в голові стола і чекаючи, поки всядуться інші присутні, – що брокери, з якими я мав справу, були не тільки недобросовісними; багато з них насправді були підсадними агентами ЦРУ, чиє завдання полягає в контактах і введенні в оману саме таких банкірів, як я, – людей, які шукають, чим хутко наповнити худенькі портфелі цінних паперів. На їхнє переконання, сама мета – недопущення комунізму в Південній Америці – виправдовує будь-які доступні засоби.

– Яких процедур ви дотримувалися для перевірки цих партнерів? – запитав огрядний чоловік у дорогому синьому

костюмі. – Ви користалися послугами якоїсь компанії, що страхує облігації, чи ваш банк наймає якусь специфічну фірму для дослідження подібних операцій?

Кругле, щокате обличчя Синього Костюма було ідеально виголеним; його щоки пашіли або добрим здоров'ям, або завдяки сорока рокам шотландського віскі з содовою; його очі були нещадними скабками синього льоду. Прекрасні то були очі; батьківські очі.

Звідкілясь – далеко від цього конференц-залу, розташованого на другому від верхівки поверсі "Пруденційного центру", – до Креґа долетів якийсь несамовитий галас. Дорожнє будівництво, подумав він. У Бостоні постійно розбудовують якісь шляхопроводи, і він підозрював, що здебільшого в цьому нема жодної потреби, у більшості випадків це та сама стара-престара тема – безсоромні залюбки отримують зиск з довірливих. Це не має до нього жодного стосунку. Абсолютно ніякого. Його робота – вести справу з чоловіком у синьому костюмі, і він не міг дочекатися, коли почне.

– Креґу, ми чекаємо, – сказав президент його власної банківської установи. Креґ на секунду здивувався – участі містера Паркера не планувалося в цій зустрічі, – але потім здивування захлеснуло відчуттям щастя.

– Взагалі ніяких процедур! – радісно закричав він у їхні шоковані обличчя. – Я просто купував, купував і купував! Я ВЗАГАЛІ... НЕ... ДОТРИМУВАВСЯ... ЖОДНИХ... ПРОЦЕДУР!

Він уже було збирався продовжити, щоб детальніше розвинути цю тему, та тут його зупинив якийсь звук. Цей звук був не за милі звідси; цей звук був близько, дуже близько, можливо, в самому конференц-залі.

Якесь жвакання зі звискуванням, ніби сухими, голодними зубами.

Раптом Креґ відчув люту потребу подерти трохи паперу – будь-який папір би згодився. Він потягнувся по блокнот перед собою на столі, але блокнот зник. Так само й стіл. Так само й банкіри. Так само й Бостон.

– Де я? – запитав він мізерним, розгубленим голоском і роззирнувся. Раптом він зрозумів... і раптом він побачив їх.

Ленґоліери прийшли.

Вони прийшли по нього.

Креґ Тумі заверещав.

19

Браян їх побачив, але не міг зрозуміти, що саме він бачить. Якимсь дивним чином вони ніби не піддавалися роздивлянню, і він відчував, як його ошелешений, перевтомлений мозок намагається змінити отримувану інформацію так, щоб перевести те, що з'явилося в кінці злітної смуги 21, у щось таке, що він здатен зрозуміти.

Спершу там було тільки дві фігури, одна чорна, а інша темно-червона, томатова.

"Вони мають форму м'ячів? – з сумнівом запитував його мозок. – А чи можуть вони бути м'ячами?"

Щось немов дійсно вголос клацнуло всередині його голови, і вони стали м'ячами, схожими на пляжні м'ячі, але м'ячами, які брижилися й здувалися, а потім надималися знову, немов він дивився на них крізь марево розжареного повітря.

Вони викотилися з високої мертвої трави в кінці злітної смуги 21, залишаючи за собою прокоси чорноти. Чомусь вони косили траву.

"Ні, – неохоче заперечив його мозок. – Вони косять не тільки траву, і ти це розумієш. Вони викошують набагато більше, ніж просто траву".

Поза ними залишилися вузькі смуги досконалої чорноти. І тепер, коли вони грайливо помчали по білому бетону наприкінці злітної смуги, за ними так само залишалися вузькі темні колії. Вони блищали, як смола.

"Ні, – неохоче заперечив його мозок. – Не смола. Ти знаєш, чим є та чорнота. То ніщо. Зовсім ніщо. Вони пожирають не тільки поверхню злітної смуги".

Було щось злонавмисно-радісне в їх поведінці. Вони перетнули одне одному дорогу, залишивши чорне, вихилясте X у дальнім кінці руліжної смуги. Вони підстрибнули високо в повітря, зробили якийсь карколомний перехресний маневр, а потім помчали прямо до літака.

Побачивши це, Браян закричав, і Нік поруч з ним закричав. Лиця таїлися під поверхнею цих прудких м'ячів – лица чужинецьких потвор. Лиця ті мерехтіли, і смикалися, і коливалися, наче витворені світінням болотяного газу. Очі в них були лише якимись недорозвиненими ямками, але пащі

величезні: півокруглі печери, всіяні рядами гризьких, мерехтливих зубів.

Вони жерли по ходу, сточуючи вузькі смуги цього світу. На дальній руліжці стояла автоцистерна "Тексако". Ленголієри накинулися на неї, високошвидкісні зуби заджерготіли, захрумкали, випнувшись із їхніх розмитих тіл. Вони пройшли крізь машину без затримки. Один з них прорив шлях прямо крізь задні колеса, і на коротку мить, перед тим як колеса сплющилися, Браян побачив контур того, що той прогриз, – точно мишача нірка в плінтусі з якогось мультика.

Інший високо підстрибнув, зникнувши на мить поза коробчатою цистерною "Тексако", а потім рвонув прямо крізь неї, залишивши по собі окільцьовану металом діру, з якої мутно-бурштиновим потоком ринуло авіаційне пальне. Вдарившись об землю, вони підскочили, немов на пружинах, знову розійшлися навхрест і помчали до літака. Реальність поза ними шарувалася вузькими смугами, шарувалося всюди і все, чого вони торкнулися, а з їх наближенням Браян усвідомив, що вони розчахують дещо більше за цей світ – вони розтуляють всі глибини вічності.

Вони досягли краю бетонного поля і призупинилися. Задрігалися в нерішучості, наче ті стрибаючі кульки, що в старих кінофільмах скакали по словах для тих, хто бажав підспівувати[163].

Потім вони розвернулися і рвонули в новому напрямку.

Рвонули в напрямку Креґа Тумі, котрий стояв, дивлячись на них, і верещав на весь білий світ.

З величезним зусиллям Браян розірвав заціпеніння, що було його скувало. Штурхнув ліктем Ніка, який усе ще застигло стояв нижче нього.

- Гайда!

Нік не поворухнувся, і Браян вдарив його ліктем знову, цього разу дужче, поціливши просто в лоба.

- Гайда, я сказав! Воруши сракою! Ми забираємось звідси!

Тепер уже нові чорні й червоні кулі з'явилися на краю аеродрому. Вони стрибали, танцювали, кружляли... а потім помчали до них.

20

"Ти не зможеш втекти від них, - казав його батько. - Бо вони мають такі лапки. Такі маленькі, прудкі лапки".

Проте Крег спробував.

Він сахнувся й кинувся до терміналу, на бігу кидаючи назад перекривлені гримасою жаху погляди. Тільки туфлі стукотіли по бетону. Залишивши поза увагою "Боїнг-767" "Американської гідності", який тепер знову розвертався, він біг натомість до багажної платформи.

"Ні, Крегу, - промовив його батько. - Ти думаєш, ніби біжиш, але це не так. Знаєш, що ти насправді робиш - ти ШМИГЛЯЄШ!"

Позаду нього прискорилися два "м'ячики", з необтяжливою, радісною швидкістю скорочуючи відстань. Вони двічі збіглися

навперехрест, просто тобі парочка нарваних хвастунів у мертвому світі, залишаючи по собі різкі штрихи чорноти. Кулі покотилися за Креґом, тримаючи між собою проміжок приблизно сім дюймів, утворюючи поза своїми тілами щось на кшталт негативної лижної колії. Вони догнали його за двадцять футів від багажного конвеєра і за якусь мілісекунду зжували його ступні. Ось щойно його тупотливі ноги шмигали тут. А ось раз, і Креґ став на три дюйми коротшим; його ступні разом з дорогими лоферами "Баллі"[164] просто перестали існувати. І жодної крові; ленґоліери у своєму випалювальному поході бігом припекли його рани.

Креґ не зрозумів, що його ступні перестали існувати. Він тупотів далі на обрубках щиколоток, а коли перший біль почав порскати йому вгору по ногах, ленґоліери розвернулися в крутому віражі й пліч-о-пліч покотилися назад. Цього разу двічі перехрестилися їх шляхи, залишивши обмежений чорнотою серпик бетону, наче контур місяця в дитячій книжечці-розмальовці. І цей місяць-молодик почав потопати, тільки не в землі – бо, здавалося, більше нема землі довкола нього, – а занурюватися зовсім у ніщо.

Цього разу ленґоліери бездоганим тандемом підскочили вгору й обчиржили Креґа по коліна. Він осів, усе ще намагаючись бігти, потім упав ницьма, хвицаючи куксами. Дні його тупотливого шмигляння добігли кінця.

– Ні! – закричав він. – Ні, татуню! Ні! Я буду хорошим! Будь ласочка, прожени їх геть! Я буду хорошим, КЛЯНУСЯ, Я БУДУ ХОРОШИМ ВІДТЕПЕР І ДАЛІ, ТІЛЬКИ ПРОШУ, ПРОЖЕНИ ЇХ ГЕ...

Тоді вони знову кинулися на нього – лопочучи белькочучи фурчачи скиглячи, – він встиг побачити, немов у миттєвому мутному кадрі, машину їхніх угризливих зубів і відчув гарячі міхи

їхньої шаленої, сліпої життєздатності, і тепер уже вони почали його шматувати безладно.

Остання його думка була: "З якого дива маленькі, прудкі лапки? Нема в них ніяких ла..."

21

Тепер з'явилися десятки цих чорних створінь, і Лорел зрозуміла, що скоро їх буде сотні, тисячі, мільйони, мільярди. Навіть попри ревіння реактивних двигунів крізь відчинені двері, коли Браян відірвав "767-го" від трапа і від крила дельтівського лайнера, Лорел чула їхнє скімливе, нелюдське виття.

Кінець злітної смуги 21 перетинали великі вихиллясті переплетіння чорноти – а потім ті сліди, коли кулі, сходячись, помчали до Креґа Тумі, різко збочували в бік терміналу

"Здогадуюся, що їм не дуже часто трапляється живе м'ясо", – подумала вона і раптом відчула потяг блювати.

Після одного останнього, недовірливого погляду Нік Гопвел затріснув передні двері і наглухо їх замкнув. Він вирушив по проході непевними кроками, хитаючись з боку в бік, наче п'яний. Обличчя в нього було – суцільні очі. По підборіддю струменіла кров; він глибоко прокусив собі нижню губу. Нік обхопив руками Лорел і втопив своє палаюче обличчя в ту улоговинку, де її шия зустрічалася з плечем. Вона обняла його і міцно стиснула.

22

У кабіні Браян швидко, як лишень наважився, додав форсажу і погнав "767-й" по руліжній доріжці з ледь не

самовбивчою швидкістю. Східний край аеропорту тепер був чорним від куль, що дедалі прибували; кінець злітної смуги 21 уже цілком зник, щезав і світ поза нею. Тепер у тому напрямку під низьким склепінням білого, нерухомого неба лежав світ продертих чорних кривуль і повалених дерев.

Коли літак добіг до кінця руліжки, Браян ухопив мікрофон і закричав:

- Пристебніться! Пристебніться! Якщо хтось не пристебнутий, міцно тримайтеся!

Він трішечки пригальмував, а потім різко вивернув літак на злітну смугу 33. У ту ж мить він побачив таке, що змусило скулитися його розум: величезні ділянки світу, що лежав на схід від злітної смуги, величезні нерівні шматки самої реальності провалювалися крізь землю, наче вантажні ліфти, залишаючи замість себе великі безглузді клапті порожнечі.

"Вони зжирють світ, - подумав Браян. - Боже мій. Боже милостивий, вони пожирають цей світ".

Потім весь аеродром розгорнувся перед ним і лайнер рейсу №29 знову націлився на захід, попереду пролягала відкрита, довга, порожня злітна смуга 33.

23

Коли "767-й" різко завернув на злітну смугу, розчахнулися горішні відсіки, розсіюючи вбивчим градом ручний багаж по всьому пасажирському салону. Бетані, яка не встигла пристебнутися ременем безпеки, кинуло на коліна Алберту Кавснеру. Алберт не помітив ні ваги теплої дівчини в себе на колінах, ні валізки "дипломат", що за три фути від його носа

рикошетом відскочила від вигнутої стіни. Він бачив тільки темні, шпаркі плями, що перетинали злітну смугу 21 ліворуч від них, і ті лисніючі темні колії, які вони залишали по собі. Ці колії збігалися у велетенський колодязь чорноти там, де ще недавно була багажна платформа.

"Їх тягне до містера Тумі, – подумав він. – Чи до того місця, де був містер Тумі. Якби він не вийшов з терміналу, вони б натомість вибрали наш літак. Вони б могли зжертви його – і нас у ньому, – почавши з коліс".

Позаду нього тремтячим, благоговійним голосом Боб Дженкінс промовив:

– Тепер ми розуміємо.

– Що? – чудернацьки скрикнула, ніби їй дух забило, Бетані, сама не впізнаючи власного голосу.

Дорожній сак приземлився їй на коліна; Нік підняв голову, звільнив дівчину від сака і автоматично скинув його в прохід.

– Що ми розуміємо?

– Ну як же, що відбувається з сьогоднішнім днем, коли він стає вчорашнім, що відбувається з сучасністю, коли вона стає минувиною. Все воно лише чекає – мертво, порожнє й безлюдне. Воно чекає на них. Воно чекає доглядачів вічності, які завжди біжать назирці, очищуючи полишений непотріб найефективнішим з можливих способом... пожираючи його.

– Містер Тумі знав про них, – промовила ясным голосом сновиди Дайна. – Містер Тумі каже, що вони ленґоліери.

А тоді двигуни "Боїнга-767" ввімкнулися на повну потужність і літак помчав злітною смугою 33.

24

Браян побачив перед собою, як дві кулі метнулися поперек злітної смуги, прoderши поверхню реальності парою паралельних чорних колій, блискучих, як поліроване чорне дерево. Зупинятися було пізно. Пробігаючи через ті порожні місцини, "767-й" струсився наче пес на морозі, але Браян зумів утримати літак на злітній смузі. Він посунув уперед важелі тяги, втопивши їх, і дивився, як покажчик наземної швидкості піднімається до точки відриву.

Навіть зараз він чув те маніякальне жвакання, ті захланні звуки... хоча й не знав, чи вони долітають до його вух, чи існують тільки в його замакітреній голові. І не переймався тим.

25

Схилившись над Лорел, щоб подивитися у вікно, Нік побачив Бенгорський міжнародний аеропорт прогризеним, поточеним, понореним. Той здригався своїми розмаїто пропиляними шматками, а потім почав провалюватися в нестямні ущелини темряви.

Бетані Сімз закричала. Поряд з їхнім "Боїнгом" мчала, зжовуючи край злітної смуги, чорна колія. Раптом вона шарпнулася праворуч і зникла під літаком.

Новий приголомшливий струс.

- Воно дістало нас? - крикнув Нік. - Воно нас дістало?

Ніхто йому не відповів. Їхні бліді, перелякані обличчя прикипіли до вікон, і ніхто йому не відповів. Сіро-зеленим маревом повз них замелькотіли дерева. У кабіні Браян напружено сидів на краєчку свого крісла, чекаючи, що якась з тих куль підстрибне перед лобовим склом і прострелить наскрізь. Жодна не трапилась.

Останні червоні вогники на його приладовій панелі стали зеленими. Браян потягнув штурвал на себе, і "767-й" знову опинився в повітрі.

26

Пасажирським салоном, по-совиному лупаючи налитими кров'ю очима на своїх попутників, сунув, хитаючись, уперед якийсь чорнобородий чоловік.

– Ми вже майже в Бостоні? – нарешті поцікавився він. – Сподіваюсь, що так, бо хочу нарешті впасти в ліжку. Жах, як болить мені клята голова.

Розділ 9

Прощавай, Бенгоре. Курс на захід крізь дні і ночі. Бачити очима інших. Безкінечне провалля. Проріха. Застереження. Рішення Браяна. Посадка. Тільки летючі зірки.

1

Літак круто завертав на схід, кинувши чорнобородого, який уже подолав три чверті загального салону, на ряд порожніх крісел. Він озирнув усі інші порожні крісла вибалушеними, переляканими очима і міцно заплющив очі.

- Господи, - забурмотів він. - Марення. Клята біла гарячка. Та ще й найгірша з усіх, які були.

Він з жахом подивився довкола.

- Далі підуть жуки... де ті йобані жуки?

"Жуків нема, - подумав Алберт. - Та зачекай-но, ось коли побачиш ті кулі. Вони тобі обов'язково сподобаються".

- Пристебніться, друже, - сказав Нік. - І закрийте свою...

Він обірвав себе, не вірячи власним очам задивився на аеропорт... тобто туди, де щойно був аеропорт. Головні будівлі вже зникли, і база Національної гвардії на його західному кінці також зникла. Їхній лайнер набирив висоту над зростаючою прірвою темряви, над вічним резервуаром, який, здавалося, не має ні кінця, ні краю.

- Ох, Господи милостивий, Ніку, - пролепетала Лорел і раптом закрила собі долонями очі.

Коли вони на висоті 1500 футів пролітали над злітно-посадковою смугою 33, Нік побачив шістдесят чи й сотню паралельних колій, які бігли по бетону, краючи його на довгі смуги, що провалювалися в порожнечу. Ті смуги привели йому на згадку Креґа Тумі.

Рии-ип.

По інший бік проходу Бетані смикнула вниз і закрила віконну шторку поряд з кріслом Алберта.

- І не смій її відкривати! - заявила вона хлопцю істеричним, скандальним голосом.

- Не хвилюйся, - сказав Алберт і зненацька згадав, що свою скрипку він залишив там, унизу. Ну... тепер вона вже безсумнівно пропала. І він теж різко затулив руками собі обличчя.

2

Перш ніж Браян почав знову розвертатись на захід, він побачив те, що лежало східніше Бенгора. Там не було нічого. Повне ніщо. Там від обрію до обрію під білим склепінням неба застиглою проточиною пролягла титанічна ріка чорноти. Дерев зникли, місто зникло, сама земля зникла.

"Такий, мабуть, краєвид, якщо летіти у відкритому космосі", - подумав Браян і відчув, що його здоровий глузд дав осічку, як це вже було в польоті на схід. Відчайдушно тримаючи в купі власний розум, він змусив себе зосередитися на пілотуванні літака.

Він піднімав його швидко, прагнучи увійти в хмари, прагнучи, щоб ця диявольська картина замазалася. Лайнер рейсу №29 знову прямував на захід. Але за секунди до того, як їм увійти в хмари, Браян побачив пагорби, і ліси, і озера, що тягнулися західніше міста, побачив, як їх безжально крають тисячі схожих на павутиння чорних ліній. Він побачив, як беззвучно сповзають у зростаючу пашу безодні величезні шматки реальності, і тоді Браян зробив те, чого ніколи не робив сидячи в кабіні літака. Він заплющив очі. Коли він знову їх розкрив, літак уже заховався в хмарах.

3

Цього разу турбулентності майже зовсім не було; скидалось на те, що, як і припускав Боб Дженкінс, атмосферні процеси поволі гальмували, наче старий годинник. Через десять хвилин після входження в хмари "767-й" виринув у яскраво-блакитному світі, який розпочався на висоті 18 000 футів. Купка пасажирів нервово презиралися між собою, а потім, коли через інтерком ввімкнувся Браян, вони почали дивитися на динаміки.

– Ми в небі, – просто сказав він. – Усі ви знаєте, що діється тепер: ми летимо назад тим самим маршрутом, яким сюди прилетіли, і сподіваймося, що ті хтозна-що за ворота, крізь які ми сюди пролетіли, все ще на місці. Якщо так, ми спробуємо пролетіти крізь них знову. – Він замовк на хвилю, а потім продовжив: – Наш зворотний рейс має забрати десь від чотирьох з половиною до шести годин. Хотілося б мені бути більш точним, але не можу. За рядових обставин, через переважаючі вітри, політ на захід зазвичай триває довше, ніж політ на схід, але, скільки можу судити зі своїх приладів у кабіні, вітру наразі нема. – Затнувшись на мить, Браян додав: – У цьому небі ніщо не рухається, окрім нас.

Ще якусь хвилю інтерком залишався ввімкнутим, немов Браян збирався ще щось сказати, але потім, клацнувши, вимкнувся.

4

– Що тут, заради Бога, відбувається? – трусячись, запитав чоловік з чорною бородою.

Алберт на мить задивився на нього і тільки потім промовив:

– Не думаю, що вам буде приємно про це дізнатися.

– Я знову в шпиталі? – заблимав переляканими очима чорнобородий на Алберта, і Алберта раптом пройняло симпатією до цього чоловіка.

– Ну, чому б вам не вважати, що так і є, якщо це допоможе.

Ще якусь мить чорнобородий у неймовірному зачаруванні продовжував дивитися на хлопця, а потім сказав:

– Я знову спати. Просто зараз.

Він опустив спинку крісла і заплющив очі. Менше ніж за хвилину його груди почали глибоко і ритмічно здиматися й опускатися, він стиха захропів.

Алберт відчув заздрість до нього.

5

Нік швидко обняв Лорел, потім розстібнув на собі ремінь безпеки й підвівся.

– Піду в кабінку. Хочете разом зі мною?

Лорел похитала головою і показала через прохід на Дайну:

– Я залишуся з нею.

– Ви вже нічого не можете там зробити, самі знаєте, – сказав Нік. – Боюся, все тепер у руках Божих.

– Я це розумію, – сказала жінка, – але хочу залишитися.

- Гаразд, Лорел. - Він ласкаво зворушив долонею її волосся.
- Таке гарне ім'я. Ви на нього заслуговуєте[165].

Вона подивились на нього і посміхнулася:

- Дякую.

- У нас призначене побачення з вечерею - ви ж не забули, чи не так?

- Ні, - сказала вона, так само усміхаючись. - Не забула і не забуду.

Нік нахилився і легким поцілунком торкнувся її губ.

- Добре, - мовив він. - І я також.

Він пішов у бік кабіни, а вона легенько притисла пальці собі до губ, немов утримуючи його поцілунок там, де було належне йому місце. Вечеря з Ніком Гопвелом - чорнявим, таємничим незнайомцем. Можливо, при свічках і з пляшкою якогось доброго вина. А потім ще поцілунки - справжні цілунки. Усе це задавалося таким, що могло відбуватися в якомусь з арлекінівських[166] любовних романів, які вона інколи читала. Ну то й що? То приємні історії, сповнені ніжних, безневинних мрій. Це не зашкодить, трішки помріяти, чи не так?

Звісно, ні. Але чому вона відчувала, що цій мрії навряд чи судиться справдитися?

Лорел розстібнула власний ремінь безпеки, перетнула прохід і приклала долоню дівчинці до лоба. Пропасний жар, який вона відчувала раніше, вщух; шкіра у Дайни тепер була восково-прохолодною.

"Мені здається, вона відходить", – сказав Руді якраз перед тим, як вони почали свій шалений розгін перед злетом. Тепер ці слова пригадалися Лорел, бемкнувши в її голові з болісною вагомністю дзвона. Дайна вдихала повітря дрібними ковтками, під ременем, що щільно притискав до рани складений зі скатерки тампон, ледь здіймалися й опадали її груди.

Лорел з безкінечною ніжністю прибрала у дівчинки з лоба волосся і подумала про той дивний момент у ресторані, коли Дайна потягнулася рукою і вхопила Ніка за джинси.

"Ви не вбивайте його... він нам потрібен".

"Це ти врятувала нас, Дайно? Ти поробила щось містеру Тумі, щоб врятувати нас? Ти якось змусила його принести в жертву своє життя заради нас?"

Лорел подумала, що, мабуть, щось на кшталт цього і сталося... і уявила собі, як, якщо це правда, ця маленька дівчинка, сліпа і важко поранена, приймала таке рішення у своїй темряві.

Вона нахилилася і по черзі поцілувала прохолодні, закриті повіки Дайни.

– Тримайся, – прошепотіла вона. – Прошу, тримайся, Дайно.

6

Бетані обернулася до Алберта, вхопила обидві його руки своїми і запитала:

– Що станеться, якщо пальне виявиться поганим?

Алберт подивився на неї серйозно й ласкаво:

- Ти сама знаєш на це відповідь, Бетані.

- Можеш називати мене Бет, якщо хочеш.

- Гаразд.

Порившись, вона дістала сигарети, підняла очі на світлове застереження НЕ КУРИТИ і прибрала їх назад.

- Атож, - сказала вона. - Знаю. Ми розіб'ємося. Кінець історії. А ти знаєш що?

Він похитав головою, злегка усміхаючись.

- Якщо ми не зможемо знову знайти ту проріху, я надіюся, що капітан Інґал навіть не намагатиметься посадити літак. Я надіюся, він просто вибере якусь симпатичну високу гору і розіб'є нас об її верхівку. Ти бачив, що трапилося з тим скаженим? Я не хочу, щоб таке трапилося зі мною.

Вона затремтіла, і Алберт обхопив її рукою. Вона відверто скинула на нього очі.

- Ти хотів би мене поцілувати?

- Так, - сказав Алберт.

- Ну, тоді тобі краще поспішити. Щодалі, то стає пізніше.

Алберт так і зробив. Це тільки третій раз у своєму житті найметкіший юдей на захід від Міссісіпі цілував дівчину, і це

було чудесно. Він міг би весь зворотний політ провести в поцілунку з цією дівчиною і абсолютно не турбуватися ні про що.

– Дякую тобі, – озвалась вона і поклала голову йому на плече. – Мені це було потрібно.

– Ну, якщо тобі стане знову потрібно, просто скажи, – промовив Алберт.

Вона підняла на нього очі, повеселішала.

– Тобі потрібно, щоб я ще й казала, Алберте?

– Гадаю, ні, – процідив Аризонський Юдей і повернувся до справи.

7

Дорогою до кабіни Нік зупинився побалакати з Бобом Дженкінсом – вкрай неприємна думка навідала його і він хотів обговорити її з письменником.

– Як ви гадаєте, можуть бути якісь з тих створінь тут, у небі?

Боб на мить задумався.

– Судячи з того, що ми побачили там, у Бенгорі, я б так не думав. Проте наразі важко сказати, хіба не так? У такій ситуації всі варіанти ймовірні.

- Так. Я теж так вважаю. Всі варіанти ймовірні. - Нік на хвилю замислився. - А як щодо цієї вашої проріхи в часі? Не бажали б ви оцінити наші шанси на те, що ми знайдемо її знову?

Боб Дженкінс спроквола похитав головою.

Ззаду них заговорив Руді Ворік, збентеживши їх обох.

- От мене ви не питаєтеся, але я висловлю свою думку все одно. Я покладаю наші шанси як один проти тисячі.

Нік обдумав цю заяву. За якусь мить рідкісна, промениста усмішка розквітла на його обличчі.

- Зовсім непогані шанси, - сказав він. - Зовсім непогані, якщо зважати на альтернативу.

8

Менш ніж через сорок хвилин блакитний колір неба, в якому рухався літак, почав глибшати. Воно поступово перетворилося на індигове, а потім на бузкове. Сидячи в кабіні, стежачи за своїми приладами і мріючи про чашку кави, Браян згадав одну стару пісню: "Коли бузкові сутінки... спадають на сонні садові огорожі".[167]

Жодних огорож тут, угорі, не було. Але в піднебессі Браян уже побачив перші крижані крихти зірок. Було щось обнадійливе і заспокійливе в цих древніх сузір'ях, які одне по одному проявлялися на своїх старих місцях. Він не знав, як вони можуть залишатися тими самими, коли так багато іншого було так брутално понівечено, але дуже зрадив, що вони є.

- А воно дедалі швидшає, чи не так? - промовив Нік у нього за спиною.

Браян розвернувся в кріслі до нього обличчям.

- Так. Швидшає. Невдовзі "дні" і "ночі" почнуть пробігати зі швидкістю клацання затвора фотоапарата, я гадаю.

Нік зітхнув:

- І тепер у нас найважча частина, хіба не так? Ми чекаємо, що трапиться. І трішки молимося, як я здогадуюся.

- Це не завадить. - Браян зміряв Ніка Гопвела довгим поглядом. - Я летів у Бостон, тому що моя колишня дружина загинула в безглуздій пожежі. Дайна летіла, тому що якась кліка лікарів пообіцяла їй пару нових очей. Боб летів на фанатський форум. Алберт - у музичний коледж, Лорел - у відпустку. А навіщо в Бостон летіли ви, Ніку? Розкривайтеся.

Нік довго дивився на нього, вагався, а потім розсміявся.

- Ну, чому б і ні? - відповів він з запитальною інтонацією.

Але Браян не був таким дурником, щоб повірити, ніби це запитання адресовано йому.

- Яке має значення класифікація "цілком таємно", коли ти щойно бачив, як банда смертоносних грибів-дощовиків згортає цей світ, неначе старий килим, - промовив Нік і знову засміявся. - Сполучені Штати аж ніяк не монополізували ринок підступних інтриг і таємних операцій, - повідомив він Браяну. - Ми, "лаймі", вже забули більше бридких пустощів, аніж ви, "джонні", їх будь-коли знали. Ми такого намутили в Індії, Південній Африці, Китаї і

в тій частині Палестини, яка тепер зветься Ізраїлем. В останньому випадку ми почали міряться, в кого довший, не з тими пацанами, авжеж? Тим не менше, ми, британці, щиро віримо в доречність плаща й кинджала, а легендарна "MI-5"[168] починається саме там, де закінчуються її прерогативи. Браяне, я прослужив вісімнадцять років у збройних силах, останні п'ять з них займався спецопераціями. За цей час виконував різноманітну роботу, інколи невинну, інколи надзвичайно бридку.

За бортом тепер уже настала повна темрява і зірки мерехтіли, наче блискітки на довгій вечірній сукні.

– Я був у Лос-Анджелесі – просто у відпустці, – коли зі мною зв'язалися і наказали летіти в Бостон. І то надзвичайно терміново, а я після чотирьох днів із заплічником по Сан-Габріелях[169] фактично падав від втоми. Тому-то я так міцно й спав, коли трапилася Подія нашого містера Дженкінса. Розумієте, в Бостоні є одна людина... чи була... чи буде (подорож у часі к бісу руйнує й старі часові форми дієслів, чи не так?)... певного рівня політик. Парубок того типу, що з величезною енергійністю перетирають-рухають справи за лаштунками. Цей чоловік – назву його О'Бенйоном у цій нашій розмові – дуже багатий, а також активний прихильник Ірландської республіканської армії, Браяне. Він уже спрямував мільйони доларів на те, що дехто полюбляє називати улюбленою благодійною справою бостонців, тож на його руках вельми багато крові[170]. Не тільки британських солдатів, але також дітей на шкільних подвір'ях, жінок в автоматичних пральнях і немовлят, яких просто в їхніх колясках вибухами рознесло на шматки. Він певною мірою ідеаліст найнебезпечнішого типу: той, хто ніколи не побачить бійню на власні очі, той, хто ніколи не побачить відірвану ногу в риштаку, а отже, нездатний переглянути власні дії у світлі такого досвіду.

- Вам загадали вбити цю людину, О'Бенйона?

- Ні, якщо не буду конче змушений, - спокійно сказав Нік. - Він вельми багатий, але це не єдина проблема. Він третій політикан, розумієте, і дотягується до багатьох важелів, окрім того, яким він вимішує те вариво в Ірландії. Має чимало друзів в Америці, а дехто з його друзів є також і нашими друзями... така вже природа політики; така собі гра в мотузяну колисочку для кицьки, що її сплітають люди, більшості з яких місце в кімнатах з гумовими стінами. Вбивство містера О'Бенйона було б величезним політичним ризиком. Але він має кралю-коханку на стороні. Її мені й було загадано вбити.

- Як попередження, - промовив густим, завороженим голосом Браян.

- Так. Як попередження.

Майже ціла хвилина минула, а ці двоє чоловіків так і сиділи в кабіні, дивилися одне на одного. Єдиним звуком залишалося сонне дудоніння реактивних двигунів. Очі в Браяна були ошелешеними і якимись дуже юними. Нік мав просто стомлений вигляд.

- Якщо ми з цього виберемося, - нарешті заговорив Браян, - якщо ми повернемося назад, ви доведете цю справу до кінця?

Нік похитав головою. Він зробив це неспішно, але з великою рішучістю.

- Я здогадуюся, друзяко мій щирий, що зі мною відбулося те, що панове адвентисти називають перетворенням душі. Годі вже Ніколасу, синові місіс Гопвел, нічних підкрадань чи ліквідаційних завдань. Якщо ми з цього виберемося - це

сподівання, яке я поки що вважаю доволі хистким, – гадаю, піду у відставку.

– І що будете робити?

Нік пару секунд задумливо дивився на Браяна, а потім сказав:

– Ну... сподіваюся, я міг би брати уроки пілотування.

Браян вибухнув реготом. За мить до нього приєднався й Ніколас, син місіс Гопвел.

9

За тридцять хвилин потому в пасажирський салон "Боїнга" почало просочуватися світанкове світло. Хвилини через три вже мусив настати пізній ранок; за п'ятнадцять хвилин – полудень.

Лорел озирнулася і побачила, що незрячі очі Дайни розплющені.

А чи вони зовсім незрячі? Щось таке було в них, щось таке поза визначеннями, що змусило Лорел стрепенутися. Вона відчула, як у неї вповзає почуття незнаного благоговіння, почуття майже на межі зі страхом.

Вона потягнулася й ласкаво взяла Дайну за руку.

– Не намагайся говорити, – стиха сказала вона. – Якщо ти не спиш, Дайно, не намагайся говорити – просто послухай. Ми в повітрі. Ми летимо назад, і з тобою все буде гаразд – я тобі це обіцяю.

Пальці Дайни стиснули її долоню, а наступної миті Лорел зрозуміла, що дівчинка тягне її до себе. Вона нахилилася над закріпленими ношами. Дайна заговорила крихітним голосом, який здався Лорел ідеальною зменшеною моделлю її колишнього голосу.

– Не хвилюйтесь за мене, Лорел. Я отримала... те, що хотіла.

– Дайно, тобі не варто...

Незрячі карі очі ворухнулися в напрямку голосу Лорел. Слабенька усмішка торкнула закривавлені губи дівчинки.

– Я бачила, – повідомив той крихітний, крихкий, як скляна сопілка, голосок. – Я бачила крізь очі містера Тумі. На початку, а потім знову в кінці. Спочатку йому все видавалося ворожим і огидним. Наприкінці було краще.

Лорел дивилася на неї з безпорадним подивом.

Дівчинка відпустила Лорел, її рука піднялася й торкнулася щоки жінки.

– А знаєте, він був не таким уже й поганим хлопцем.

Вона закашлялася. Краплинки крові розлетілися з її рота.

– Будь ласка, Дайно, – промовила Лорел.

У неї з'явилося відчуття, ніби вона бачить, як прозорішає ця сліпа дівчинка, й від цього її охопила задушлива, неозорна паніка.

- Прошу, не намагайся більше балакати.

Дайна усміхнулася.

- Я бачила вас, - сказала вона. - Ви гарна, Лорел. Все було таким гарним... навіть мертві речі. Це було так чудесно... розумієте... просто бачити.

Вона сьорбнула отой свій крихітний ковток повітря, видихнула, а потім просто не зробила нового вдиху. Здавалося, її незрячі очі дивляться тепер кудись далеко поза Лорел Стівенсон.

- Дихай, Дайно, будь ласка, - просила Лорел.

Вона вхопила у свої руки руки дівчинки і почала їх безупинно цілувати, немов поцілунками могла повернути життя в те, що вже перебувало поза ним. Це було так несправедливо - померти Дайні після того, як вона врятувала їх усіх; жодний Бог не міг вимагати такої жертви, тим більше від людей, що якимсь чином вийшли за межі самого часу.

- Будь ласка, дихай, прошу, прошу, прошу, дихай.

Але Дайна не дихала. Минуло багато часу, Лорел повернула руки дівчинки на місце і проникливо вдивлялася в її бліде, застигле обличчя. Лорел очікувала, що її власні очі наповняться сльозами, та сльози не надійшли. Серце її боліло від пекучої печалі, а розум обурено шарпався у глибокому протесті:

"Ох, ні! Ох, несправедливо! Ох, як це несправедливо! Перероби це назад, Боже! Поверни її, проклятий, поверни її, просто поверни її НАЗАД!"

Але Бог нічого не переробив. Монотонно дудоніли реактивні двигуни, і сонце яскравим овалом сяяло на закривавленому рукаві гарної дорожньої сукні Дайни, і Бог нічого не переробив. Лорел подивилася вздовж проходу і побачила, як цілуються Алберт з Бетані. Алберт крізь майку дівчини торкався її грудей, легенько, делікатно, майже релігійно. Здавалося, вони відтворюють якийсь ритуальний образ – символічну репрезентацію життя і тієї впертої, невловимої іскри, що несе життя далі перед лицем найжахливіших перемін і абсурдних поворотів долі. Лорел з надією перевела погляд з них на Дайну... але Бог її не повернув.

Бог нічого не переробив.

Лорел поцілувала застиглий схил щоки Дайни, а потім підняла руку до обличчя дівчинки. Пальці Лорел зупинилися за якийсь дюйм від її повік.

"Я бачила крізь очі містера Тумі. Все було таким гарним... навіть мертві речі. Це було так чудесно – бачити".

- Так, - промовила Лорел. - Я зможу з цим жити.

Вона залишила очі Дайни відкритими.

10

Лайнер рейсу №29 "Американської гідності" мчав на захід крізь дні і ночі, переходячи зі світла в темряву і знову зі світла в темряву, наче пролітав крізь великі, товсті хмари, що сунуть лінивим парадом. Кожний цикл починався трішки швидше за попередній.

Через трохи більше, ніж три години польоту, хмарність під ними зникла – і саме в тому місці, де вона почалася, коли вони летіли на схід. Браян міг би закластися, що хмарний фронт відтоді не посунувся навіть на фут. Під ними мовчазним, чалого кольору простором пролягали Великі рівнини.

– Жодних ознак їх тут нема, – промовив Руді Ворік.

Йому не було потреби уточнювати, про що саме він каже.

– Так, – погодився Боб Дженкінс. – Здається, ми їх випередили, чи то в просторі, чи то в часі.

– Або і в тому, і в іншому, – вставив Алберт.

– Так... або і в тому, і в іншому.

Але обидва помилялися. Коли "767-й" полетів над Скелястими горами, вони знову побачили внизу ті чорні лінії – тонкі, як ниточки, з цієї висоти. Вони виганялися вгору й збігали вниз по нерівних, складчастих схилах, прокреслюючи не зовсім безглузді візерунки в сіро-синьому килимі дерев.

Нік стояв проти передніх дверей, дивлячись крізь врізаний у них круглий ілюмінатор. Цей ілюмінатор мав дивний збільшувальний ефект, і невдовзі Нік зрозумів, що бачить він більше, ніж йому б насправді хотілося. Він побачив, як дві чорні лінії розійшлися, помчали навкруг зазубленого, увінчаного снігом піка, зустрілися на іншому його боці, перетнулися і побігли вниз тим схилом у різних напрямках. Позаду них вся вершина гори провалилася в нікуди, залишивши по собі щось схоже на вулкан з чорним мертвим кратером на стятій верхівці.

- Йсусе-пане-стрибучий, - пробурмотів Нік і тремтячою долонею втер собі лоба.

Коли вони полетіли над Західним схилом Скелястих гір у бік Юти, знову почала набігати темрява. Сідаючи, сонце обкидало помаранчево-червоним сяйвом той пекельний краєвид, на який ніхто з них не бажав дивитися надто довго; один по одному вони брали приклад з Бетані, опускаючи свої віконні шторки. Нік на нетвердих ногах повернувся до крісла, де вперся лобом собі в холодну, чіпку долоню. За хвилику він обернувся до Лорел, і вона безмовно прийняла його в обійми.

Браян був змушений на це дивитися. Не було в кабіні шторок.

Під ним і попереду нього нерівними рваними шматками провалювалися в яму вічності західна частина Колорадо і східна частина штату Юта. Піки, пагорби-останці, столові гори, сідловини одне по одному припиняли існувати, коли ленґоліери своїми перехресними лініями вирізали їх з гниючої текстури цього мертвого минулого, вирізали їх, випорювали, посилаючи все перекидом у позбавлені сонячного світла, безкінечні провалля вічності.

Тут, угорі, не чулося ані звуку, і чомусь це було найжахливішим з усього. Земля під ними зникала безмовно, як той пил, який витирають.

Темрява прийшла, як акт милосердя, і бодай ненадовго Браян міг зосередитися на зірках.

Він впивався ними – єдиним, що залишалось реальним у цьому жахливому світі, – з лютою панічністю: ось Оріон-

мисливець; ось Пегас – великий, мерехтливий опівнічний кінь;
ось Кассіопея у своєму зоряному кріслі.

11

Через півгодини сонце встало знову і Браян відчув, що його свідомість глибоко струснулася і почала сповзати до краю власної безодні. Світ унизу щез; цілком і остаточно щез. Склепіння синього неба, яке дедалі глибшало вгорі, височіло над циклопічним океаном найглибшої, найчистішої чорноти.

Світ з-під "Боїнга" рейсу №29 було геть видрано.

А ще Браяну пригадалося сказане Бетані – якщо ні туди, ні сюди, якщо дійде до найгіршого з гіршого, він міг би послати цей "767-й" у піке й розбити його об гору, покінчивши з цим раз і назавжди. Але тепер там нема гір, об які можна розбитися.

Тепер там нема навіть землі, щоб у неї врізатися.

"Що станеться з нами, якщо ми не знайдемо тієї проріхи? – загадався він. – Що станеться, якщо в нас закінчиться пальне? Не намагайся мене запевняти, ніби ми розіб'ємося, бо я просто в це не повірю – неможливо розбитися об ніщо. Я думаю, ми просто падатимемо... і падатимемо... і падатимемо. Як довго? І як глибоко? Як глибоко можна падати в ніщо?"

Не думай про це".

Але як, власне, цього досягти? Як уникнути думок про ніщо?

Він присилував себе повернутися до аркуша зі своїми обчисленнями і займався ними, часто звіряючись з показниками ІНС, поки світло в небі не почало мерхнути знову. Тепер, за його

розрахунками, часовий проміжок між сходом і заходом сонця становив приблизно двадцять вісім хвилин.

Він потягнувся рукою до тумблера інтеркому і ввімкнув його.

- Ніку? Ви можете підійти сюди?

Нік з'явився у дверях кабіни менш як за тридцять секунд.

- Вони там позатуляли свої шторки? – спитав Браян в англійця, коли той ще навіть не встиг зайти досередини.

- Будьте певні, – підтвердив Нік.

- Дуже мудро з їхнього боку. Вас я також хотів би попросити не дивитися вниз, якщо зможете. Але я хочу, щоби за кілька хвилин ви почали дивитися вперед, і тоді, не думаю, щоби ви змогли утриматися від того, щоби не поглянути вниз, хоча раджу вам не робити цього якомога довше. Воно там... не дуже гарне.

- Мертве, так?

- Так. Усе.

- Дівчинка також померла. Дайна. Лорел була з нею до кінця. Вона тримається дуже добре. Їй подобалася ця дівчинка. І мені також.

Браян кивнув. Його це не здивувало – рана в дівчинки була такого характеру, що потребувала негайного втручання лікарів у відділенні термінової допомоги, і навіть тоді перспективи безсумнівно залишалися б туманними, – але все одно йому ніби

каменем привалило серце. Йому також подобалася Дайна, і він вірив так само, як вірила Лорел – що ця дівчинка, як ніхто інший, забезпечила якимсь чином їм можливість досі залишатись живими. Щось вона таке зробила з містером Тумі, використала його в якийсь дивний спосіб... хоча Браян мав підозру, що глибоко в душі містер Тумі не був проти його використання таким чином. Отже, якщо її смерть є певним знаком, то знаком найгіршого ґатунку.

- Так їй і не судилося потрапити на операцію, – сказав він.

- Так.

- Але Лорел в порядку?

- Більш-менш.

- Вона вам подобається, чи не так?

- Так, – сказав Нік. – Мої приятелі реготали б з цього, але вона мені дійсно подобається. Вона трохи тонкосльоза, але має стійку вдачу.

Браян кивнув:

- Ну, якщо ми повернемося, бажаю вам усього якнайкращого.

- Дякую. – Нік знову сів у крісло другого пілота. – Я й далі обдумував те питання, яке ви мені поставили. Про те, що я робитиму, якщо ми виберемося з цієї халепи... тобто, крім того, що поведу на вечерю чарівну Лорел. Гадаю, я врешті-решт міг би завершити полювання на містера О'Бенйона. Як мені

вбачається, він не вельми відрізняється від нашого приятеля Тумі.

– Дайна просила вас залишити містера Тумі живим, – докинув Браян. – Можливо, це те, що вам варто взяти за зразок.

Нік кивнув. Він зробив це так, немов голова в нього стала занадто важкою для шиї.

– Можливо, варто.

– Послухайте, Ніку, я вас покликав сюди, бо, якщо Бобова проріха в часі дійсно існує, ми зараз наближаємося до того місця, де крізь неї проскочили. Ми будемо нести вахту тут, на марсі, разом, ви і я. Ви берете собі сектор з правим бортом і правим центром; я візьму лівий і лівий центр. Якщо побачите бодай щось схоже на проріху в часі, гукайте.

Нік вилупився на Браяна широко розплющеними, невинними очима.

– Ми шукаємо проріху в часі аби-яка-трапиться, чи ви вважаєте, що вона мусить бути якогось більш-менш заїбистого типу, друже?

– Дуже смішно. – Втім, Браян відчув, що мимовільна усмішка торкнулася його губ. – Я не маю жодного уявлення ні яким чином вона може виглядати, ні навіть чи нам вдасться взагалі її помітити. Якщо ні, ми потрапимо в пекло к лихій годині, якщо вона посунулася вбік або якщо змінилася її висота. Шукати голку в копиці сіна – дитяча гра порівняно з цим.

– А як щодо радару?

Браян показав на кольоровий монітор радара "Ар-Сі-Ей".

– Як самі бачите, нічого. Але це не дивно. Якби пілоти, які спочатку вели цей літак, отримали інформацію про цю чортову діру, вони б ніколи й нізащо крізь неї не полетіли.

– Так само вони б не полетіли крізь неї, якби побачили її на власні очі, – похмуро зауважив Нік.

– Припущення не беззаперечне. Вони могли помітити її занадто пізно, коли вже не могли відвернути. Авіалайнери летять швидко, а екіпаж не займається весь час у польоті тим, що вишукує в небі летючих голландців. Пілоти й не мусять; для цього існують наземні служби. Перші тридцять чи тридцять п'ять хвилин – і основна робота екіпажу після злету завершена. Птах у небі; він полишив авіапростір Лос-Анджелеса, лякайло-система проти зіткнення ввімкнута і пікає кожні дев'яносто секунд, показуючи, що вона працює. ІНС повністю запрограмована – це відбувається ще до того, як птах полишить землю, – і просто наказує автопілоту, що робити далі. З того, що ми побачили в кабіні, перший пілот з другим якраз взяли перерву на каву. Вони могли сидіти тут, обличчями один до одного, теревенити про останній фільм, який подивилися, або хто на скільки попав у Голлівуд-парку[171]. Якби перед тим, як трапилася наша Подія, тут також перебувала якась зі стюардес, у кабіні принаймні була б ще одна пара очей, проте ми знаємо, що так не було. Коли це трапилося, чоловічий екіпаж вживав свою каву з данськими булочками, а стюардеси готувалися розвозити напої пасажирам.

– Надзвичайно детальний сценарій, – сказав Нік. – Ви намагаєтеся мене чи себе переконати?

- Наразі мене взагалі задовольнить бодай чиясь переконаність.

Нік усміхнувся й підступив до вікон правого борту. Очі його мимоволі метнулися вниз, до того місця, де мусила лежати земля, і його усмішка спершу застигла, а потім спала з обличчя. Коліна йому підігнулися, і, щоб не впасти, він вхопився рукою за шпангоут.

- Лайно на тості, - промовив він зніченим, переляканим голосом.

- Не дуже гарно, правда?

Нік озирнувся на Браяна. Здавалося, очі немов розпливаються на його блідому обличчі.

- Все життя, коли хтось казав про велике ніхера, я думав про Австралію, але це не так. Ось де велике ніхера, прямо внизу.

Браян знову, нашвидку, звірився з ІНС і штурманськими мапами. Він ще до того зробив на одній з мап позначку червоним колом; зараз вони були на межі входження в повітряний простір, що його окреслювало те коло.

- Ви можете робити те, що я прохав? Якщо не можете, просто скажіть. Гордість - це розкіш, якої ми не можемо собі...

- Звісно, можу, - промимрив Нік. Він відірвав очі від велетенської чорної котловини під літаком і вдивлявся в небо. - Хотілося б мені тільки знати, що я шукаю.

– Гадаю, ви її впізнаєте, щойно побачите, – сказав Браян. Зробивши паузу, він додав: – Якщо її побачите.

12

Боб Дженкінс сидів, міцно зчепивши на грудях руки, наче змерз. Почасти йому й було холодно, але то був не фізичний холод. Мороз надходив з його голови.

Щось було не так.

Він не знав, що саме, але щось було хибним.

Щось було не на місці... чи воно загубилося... чи забулося. Помилку було вже зроблено або буде зроблено. Це відчуття діймало його, наче якийсь блукаючий, непіддатний розпізнанню біль. Те почуття неправильності вже майже викристалізувалося в думку... та потім відстрибнуло геть, неначе якесь маленьке, не зовсім ручне звірятко.

Щось не так.

Або не на місці. Або загубилося.

Або забулося.

Попереду нього втішливо пестили одне одного Алберт з Бетані. Позаду Боба сидів з заплющеними очима Руді Ворік, губи у нього ворушилися. В кулаку були затиснуті кульки вервиці. По той бік проходу Лорел Стівенсон сиділа поряд з Дайною, тримаючи руку дівчинки, ніжно її гладячи.

"Не те".

Боб підняв трохи шторку біля свого крісла, визирнув у вікно і знову її засмикнув. Дивитися на таке – не допоможе раціональній думці, а тільки зітре її. Те, що лежало під літаком, було повним безумством.

"Я мушу їх застерегти. Я повинен. Вони летять уперед за моєю гіпотезою, але якщо моя гіпотеза є дещо помилковою – і небезпечною, – тоді я мушу їх застерегти".

Застерегти їх щодо чого?

Знову воно потрапило у світло його сфокусованих думок, та потім відскочило геть, ставши лише тінню серед тіней... але з блискучими, дикуватими очима.

Зненацька він розстібнув ремінь безпеки й підвівся.

Озирнувся Алберт:

– Куди ви зібралися?

– У Клівленд, – буркнув Боб і вирушив по проходу у хвіст літака, все ще намагаючись відстежити джерело того свого внутрішнього сполошного сигналу.

13

Браян відірвався очима від неба – в якому тепер знову з'явилися ознаки світла – достатньо надовго, щоб кинути погляд спершу на покажчик ІНС, а потім на коло на своїй мапі. Вони вже наближалися до дальнього пругу цього кола. Якщо та проріха в часі все ще тут, невдовзі вони її мусять побачити. Якщо не побачать, йому доведеться взятися за штурвал, повернутися назад і повторити це знову трохи іншим курсом, на

трохи іншій висоті. Це зіграє пекельний жарт з їхнім запасом пального, який уже є вбогим, але, оскільки вся ця справа, мабуть, безнадійна, це не надто важливо.

- Браяне? - нетвердим голосом озвався Нік. - Браяне? Здається, я щось бачу.

14

Боб Дженкінс досяг хвостової частини літака, зробив розворот на місці й повільно, минаючи ряди порожніх крісел, вирушив по проходу назад. Проходячи повз них, він дивився на речі, які лежали на сидіннях, і на підлогу перед ними: сумочки... окуляри... наручні годинники... один кишеньковий годинник... пара подряпанних металевих серпиків, певне, набійки з підборів... зубні коронки... обручки...

"Щось тут не так".

Хіба? А чи насправді, чи це лише його перетруджений мозок люто дрочиться через ніщо? Ментальний еквівалент утомленого м'яза, який не перестає смикатися?

"Облиш це", - порадив він самому собі, але не міг.

"Якщо щось дійсно не до ладу, чому ти цього не бачиш? Хіба ти не розповідав хлопчику, що дедукція - це твоє м'ясо й пиття? Хіба ти не написав сорок детективних романів і дюжина з них дійсно є доволі добрими? Хіба Ньюґейт Каллендер[172] не назвав твою "Сплячу мадонну" шедевром логіки, коли він..."

Боб Дженкінс став, як укопаний, з вибалушеними очима. Вони прикипіли до крісла під правим бортом у передній частині салону. Там, знову в повнім відрубі, щосили хропів той чоловік з

чорною бородою. Те сором'язливе звірятко в голові Боба нарешті почало боязко виповзати на світло. Тільки було воно не маленьким, як йому спершу думалося. Це була його помилка. Інколи ви нездатні побачити певні речі через те, що вони занадто дрібні, а інколи ви їх не бачите тому, що вони занадто великі, занадто очевидні.

"Спляча мадонна".

Цей сплячий чоловік.

Боб розтулив рота, спробував крикнути, але жодного звуку не вийшло. Горло йому перемкнуло. Жах, ніби якась мавпа, всівся йому на груди. Він спробував знову закричати, але спромігся не більше, ніж на задушений писк.

Спляча мадонна, цей сплячий чоловік

"Вони, ті, хто вижили, всі тоді спали".

"Зараз, за винятком цього бороданя, ніхто з них не спить".

Боб укотре розтулив рота, знов намагаючись закричати, і знову нічого не вийшло.

15

- Святий Ісусе ранковий, - прошепотів Браян.

Проріха в часі лежала приблизно за дев'яносто миль попереду, не більше як за сім-вісім градусів правіше напрямку літака. Якщо вона й зсунулася, то зсунулася не дуже; Браян

гадав, що це крихітне відхилення є наслідком якоїсь дрібної навігаційної похибки.

Така собі ромбоподібна діра в реальності, проте не чорна порожнеча. Вона пульсувала приглушеним рожево-фіолетовим світлом, схожим на полярне сяйво. Поза нею Браяну було видно зірки, але вони також мріли. Широка біла смуга пари повільно тягнулася чи то всередину, чи зсередини цієї завислої в небі діри. Вона скидалася на якусь химерну атмосферну автомагістраль.

"Ми можемо летіти всередину просто по ній, – схвильовано подумав Браян. – Це краще, ніж радіомаяк!"

– Ми впоралися! – вигукнув він, ідіотськи зареготав і потряс піднятими кулаками.

– Вона мусить бути милі з дві завширшки, – прошепотів Нік. – Господи, Браяне, як ви гадаєте, скільки інших літаків пролетіло крізь неї?

– Не знаю, – сказав Браян, – але готовий закластися своєю рушницею й собакою, що ми єдині, хто має шанс повернутися. – Він ввімкнув інтерком. – Леді і джентльмени, ми вже знайшли те, що шукали. – Його голос іскрився тріумфом і полегшенням. – Я не знаю точно, що відбуватиметься далі, чи як, чи чому воно відбуватиметься, але ми бачимо дещо, що має вигляд надзвичайно великої лазівки в небі. Я збираюся провести нас прямо крізь неї. Ми дізнаємося, що поза нею, разом. Наразі я хотів би, щоби всі ви пристебнулися своїми ременями безпеки і...

І от тоді вже Боб Дженкінс шалено кинувся бігом по проході, викрикуючи на всю силу своїх легенів:

- Ні! Ні! Ми всі загинемо, якщо ви полетите в неї!
Повертайте назад! Ми мусите повернути назад!

Браян крутнувся в кріслі й зустрівся спантеличеними поглядами з Ніком.

Нік розстібнув на собі ремінь і підвівся.

- Це Боб Дженкінс, - мовив він. - Схоже, він накрутив себе до неабиякого нервового зриву. Продовжуйте, Браяне. Я його вгамую.

- Окей, - сказав Браян. - Просто тримайте його подалі від мене. Недайбо, він вхопить мене в якийсь недобрий момент і спрямує нас у край цієї штуки.

Він вимкнув автопілот і взяв управління "Боїнгом" на себе. Делікатно нахилилася на правий бік підлога, коли Браян почав підвертати літак до довгої, саяливої продухвини попереду. Та немов плавом посунулася по небу, поки не перемістилася точно по центру перед носом "767-го". Тепер Браян розчув якийсь звук, що змішувався з дудонінням реактивних двигунів, - глибокий, пульсуючий гул, наче якийсь велетенський дизель на холостому ходу. Коли вони наблизилися до парової ріки - вона текла в ту діру, не з неї, тепер він це побачив, - Браян почав розрізняти спалахи кольорів, що пливли в ній: зелений, синій, фіолетовий, червоний, цукерково-рожевий.

"Це перші справжні кольори, які я побачив у цьому світі", - подумав він.

Позаду нього Боб Дженкінс промчав через перший клас, далі вузьким проходом, що вів до сервісної секції... і просто в чекаючі руки Ніка.

- Легше, друже, - заспокоював його Нік. - Тепер усе мусить бути гаразд.

- Ні! - дико виривався Боб, але Нік тримав його легко, як людина може тримати непоступливе кошеня. - Ні, ви не розумієте! Він мусить повернути назад! Він мусить повернути назад, поки не пізно!

Нік потягнув письменника від дверей кабіни назад, у перший клас.

- Ми просто сядемо тут, міцнісінько пристебнемося ременем, еге ж? - примовляв він тим самим заспокійливим, приязним тоном. - Бо може бути трішки трусько.

До Браяна голос Ніка долітав лише якимись слабенькими, розмитими звуками. Увійшовши в той широкий потік пари, що спливав у проріху в часі, він відчув, як велетенська, надзвичайно потужна рука вхопила літак і завзято потягнула його вперед. Браян вловив себе на тому, що думає про те витікання повітря під час рейсу Токіо - Лос-Анджелес, про те, як швидко воно виривалося з діри в герметичному корпусі.

"А тут ніби весь цей світ - чи те, що від нього залишилося, - витікає крізь цю діру", - подумав він, а потім раптом згадалася та дивна, зловісна фраза з його сну: "ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ".

Проріха тепер висіла точно по носу "Боїнга" і швидко зростала.

"Ми проходимо, - подумав він. - Допоможи нам, Господи, ми дійсно проходимо в неї".

Боб не перестав відбиватися від Ніка і тоді, коли той, затиснувши його одною рукою в кріслі першого класу, другою намагався застібнути на письменнику ремінь безпеки. Боб був маленьким, сухорлявим чоловічком не більш як сто сорок фунтів вагою в намоченому стані, але паніка розпалила його, створивши надзвичайно важку проблему для Ніка.

– Все з нами буде цілком добре, друже, – примовляв Нік. Нарешті він спромігся заклацнути на Бобі ремінь безпеки. – Коли ми пролетимо крізь неї, хіба ні?

– Ми всі спали, коли вперше пролетіли, клятий ви ідіоте! – заволав Боб просто в лице англійцю. – Як ви не розумієте? МИ СПАЛИ! Ви мусите зупинити його!

Нік заляк, лише трохи не встигши рукою до власного ременя безпеки. Те, що сказав Боб, – те, що він намагався сказати перед цим, – раптом вдарило його, наче цеглою привалило.

– Ох, Боже милостивий, – прошепотів він. – Боже милостивий, про що ж ми думали?

Він виплигнув зі свого крісла і кинувся до кабіни.

– Стоп, Браяне! Завертайте назад! Завертайте назад!

17

Наближаючись до проріхи, Браян вдивлявся в неї, майже як загіпнотизований. Жодної турбулентності, але те відчуття велетенської сили, того повітря, що, немов потужна ріка, мчить у цей отвір, зросло. Він кинув погляд на прилади і побачив, що повітряна швидкість "Боїнга" стрімко підвищується. Та тут

почав кричати Нік, а вже за мить він опинився позаду Браяна і вчепився йому в плечі, сам втупившись у проріху, що розбухала перед носом авіалайнера, виграючи в англійця на щоках і лобі дедалі густішими кольорами, роблячи його схожим на людину, яка в сонячний день задивилася на вітражне вікно. Те монотонне бриніння вже перетворилося на грізний громовий гуркіт.

- Повертайте назад, Браяне, ви мусите повернути назад!

Чи має насправді Нік причину для того, що він кричить, чи паніка Боба виявилася заразною? Часу на прийняття рішення, ґрунтованого на будь-яких раціональних підставах уже не було; тільки якась частка секунди, щоб спитати в безмовного цокотіння інстинкту.

Браян Інґал захопив штурвал і вивернув його жорстко вліво.

18

Ніка кинуло через кабіну на шпангоут; канудливим тріском озвалася його зламана рука. Речі в пасажирському салоні, що були повивалювалися з горішніх багажних відсіків, коли Браян завертав на злітну смугу в Бенгорському міжнародному аеропорту, тепер розлетілися знову, лютим градом молотячи вигнуті стіни, рикошетом відскакуючи від вікон. Чоловіка з чорною бородою Капустяним дитятком[173] викинуло з сидіння; він устиг лише раз щось пронизливо мекнути, перш ніж його голова зіткнулася з підлокітником крісла, та й упав тут же, в проході, незграбним мішком серед плутанини власних рук і ніг. Бетані закричала, і Алберт обхопив її, міцно притиснувши до себе. За два ряди позаду них, коли під ним криво просіло сидіння, Руді Ворік ще міцніше заплющив очі, сильніше стиснув свою вервицю і почав молитися ще швидше.

От тепер почалась турбулентність; "Боїнг-767" перетворився на крилату дошку для серфінгу, його хитало, і підкидало, і просмикувало крізь нестійке повітря. Руки Браяна на мить втратили штурвал, але він захопив його знову. В той же час він до межі відкрив дроселі і турбіни літака відповіли гарчанням такої потужності, яку нечасто можна почути поза діагностичними ангарами авіакомпаній. Турбулентність подужчала; літак нещадно кидало вгору і вниз, звідкись долетів передсмертний виск перенапруженого металу.

У першому класі, вчепившись у поручні крісла, сидів Боб Дженкінс – заціпеніло вдячний англійцю, що той спромігся його пристебнути. Він почувався так, ніби хтось скажений прив'язав його до стриб-жердини[174] з реактивним двигуном. Літак зробив черговий великий стрибок, гойднувся майже до вертикалі на ліве крило, і в Боба вистрелила з рота його вставна щелепа.

"Ми влітаємо в неї? Ісусе милий, ми влітаємо?"

Він цього не знав. Боб знав тільки те, що світ обернувся гупотнявим, брикливим кошмаром... але сам він поки ще в цьому світі.

Наразі, принаймні, він поки ще в цьому світі.

19

Турбулентність дужчала, поки Браян вирулював "Боїнг" з того широкого потоку пари, що вливався в проріху. Попереду вона розбухала перед носом літака навіть тоді, коли той продовжував повертатися до неї правим бортом. Та потім, після одного особливо жорстокого струсу, вони вибралися з буйної стромовини і ввійшли в спокійнішу атмосферу. Проріха в часі

зникла праворуч. Вони її оминули... на яку дрібку, Браянові думати не хотілося.

Він продовжував завалювати набік літак, тільки тепер уже під не таким крутим кутом.

– Ніку! – гукнув він, не обертаючись. – Ніку, з вами все гаразд?

Нік повільно звівся на рівні, притискаючи до живота праву руку лівою. Обличчя в нього було дуже блідим, а зуби оскалені в гримасі болю. З ніздрів збігали тоненькі цівки крові.

– Бувало й краще, друже. Гадаю, я зламав собі руку. Втім, для цього бідолашного нещасного хлопця таке не вперше. Ми її оминули, авжеж?

– Оминули, – погодився Браян. Він продовжував по широкому, повільному колу розвертати літак назад. – А вже за хвильку ви мені поясните, чому, після того як ми подолали такий довгий шлях, щоб її знайти, ми її оминули. І буде краще, якщо надасте якесь вагоме пояснення, хоч зламана там у вас рука, хоч ні.

Браян потягнувся до тумблера інтеркому.

20

Коли пролунав голос Браяна, Лорел розплющила очі й виявила, що Дайна лежить головою в неї на колінах. Вона ласкаво погладила дівчинку по волоссю, а потім поправила покійницю на ношах.

- Товариші, говорить капітан Інгал. Мені шкода. Це було доволі, збіса, лячно, проте з нами все гаразд; всі прилади в мене світяться зеленим. Дозвольте я нагадаю, що ми знайшли те, що шукали, але...

Раптом він вимкнувся. Пасажири чекали. Уткнувшись у плече Алберту, схлипувала Бетані Сімз. Поза ними, так само перебираючи вервицю, повторював свої молитви Руді Ворік.

21

Браян перервав своє звернення, коли побачив, що поряд з ним стоїть Боб Дженкінс. Письменника трусило, на штанях квітла волога пляма, рот у нього мав якийсь дивний, провалений вигляд, якого Браян раніше не помічав... але схоже було, що Боб цілком себе опанував. Позаду письменника, скривившись, не перестаючи пестити свою руку, важко всівся в штурманське крісло Нік. Рука вже почала напухати.

- Що, чорти забирай, все це означає? - вимогливо запитав Браян у Боба. - Ще б трохи турбулентності, і цей курваль розсипався б на десять тисяч частин.

- Я можу пояснити через оцю штуку? - спитав Боб, показуючи на тумблер з позначкою ІНТЕРКОМ.

- Так, але...

- Тоді дозвольте...

Браян хотів було заперечити, але передумав. Він клацнув тумблером.

- Нумо, прошу, вас чують. - А потім він повторив: - І буде краще, якщо надасте якесь вагоме пояснення.

- Послухайте мене, всі ви, хто там є, - закричав Боб.

З-позаду них протестуюче завили динаміки: "Уїїїї..."

- Говоріть своїм нормальним голосом, - втрутився Браян. - Ви так людям к чорту барабанні перетинки порвете.

Боб зробив видиме зусилля, щоб узяти себе в руки, і продовжив тихіше.

- Ми мусили повернути назад, і ми це зробили. Капітан ясно дав мені зрозуміти, що нам це ледве вдалося. Ми виявилися надзвичайними щасливцями... і в той же час надзвичайними дурнями. Ми забули найелементарнішу річ, розумієте, хоча вона весь цей час стовбичила в нас перед носом. Коли ми вперше пролетіли крізь цю проріху в часі, всі, хто були в літаку і не спали, пропали.

Браян сіпнувся в кріслі. Так, ніби хтось його уперіщив. Перед носом "767-го", на відстані приблизно тридцяти миль, знову з'явилося слабеньке світіння у формі ромба, схоже на якийсь гігантський напівкоштовний камінь. Воно немов насміхалося з Браяна.

- Усі ми не спимо, - сказав Боб.

(У пасажирському салоні Алберт подивився на чорнобородого чоловіка, який безтямно лежав у проході, і подумав: "За одним винятком".)

– Логіка підказує, що, якщо ми спробуємо пролетіти там знову, ми теж пропадемо. – Боб подумав, а потім завершив: – Це все.

Браян клацнув тумблером інтеркому, вимикаючи мікрофон, зробив це просто машинально. Поряд болісно, недовіжливо реготнув Нік:

– Це все? Це, чорти його забирай, усе? Що нам тепер з цим робити?

Браян подивився на нього і не промовив нічого. Так само й Боб Дженкінс.

22

Бетані підвела голову і подивилася на змарніле, розгублене обличчя Алберта.

– Ми мусимо заснути? Як ми це зробимо? Я ніколи в житті не почувалася від сонливості далі, ніж зараз!

– Я не знаю. – Він запитально подивився через прохід на Лорел. Вона вже хитала головою. Хотілося б їй, аби вона могла заснути і щоб таким чином весь цей божевільний кошмар кудись пропав, – але, як і Бетані, вона ніколи в цілому своєму житті не почувалася менш схильною до сну, аніж зараз.

23

Боб зробив крок уперед і в безмовному зачаруванні подивився крізь вікно кабіни. Минула майже хвилина, поки він тихим, захопленим голосом промовив:

- Так ось яка вона.

У Браяна в голові вигулькнула фраза з якоїсь рок-н-ролової пісні: "Можеш дивитися, але краще не торкайся"[175]. Він опустил погляд на світлодіодні покажчики рівня пального. Від побаченого в нього аж ніяк не покращало на серці, і він безпорадно підняв очі на Ніка. Як і інші, він ніколи в житті не почувався таким непіддатливим сну.

- Я не знаю, що нам тепер робити, - сказав Браян. - Але якщо ми захочемо пройти крізь цю діру, це треба зробити найближчим часом. Пального залишилося на якусь годину польоту, може трохи довше. Після того можна про все забути. Є ідеї?

Нік похилив голову, так само колисаючи свою напухаючу руку. За пару секунд він підняв очі на Браяна.

- Так, - мовив він. - Взагалі-то, в мене є одна. Люди, які літають, рідко залишають свої рецептурні ліки в тому багажі, який здають перед посадкою, - вони люблять тримати їх при собі на той випадок, якщо багаж опиниться на іншому кінці світу і мине кілька днів, поки він до них повернеться. Якщо пройтися по сумках, ми напевне знайдемо купу седативних засобів. Нам навіть не треба діставати нічого з горішніх секцій, судячи з того гуркоту, більшість багажу вже валяється там на підлозі... що? В чому справа?

Останнє було адресовано Бобу Дженкінсу, котрий почав хитати головою, вже щойно з Нікового рота вискочили слова "рецептурні ліки".

- Ви що-небудь знаєте про седативні засоби, які продаються тільки за рецептами? - спитав він Ніка.

- Трохи, - відповів той, але прозвучало це унікально. - Хіба що трохи.

- Ну, а я знаю багато, - сухо промовив Боб. - Я їх ретельно вивчав - від "ол-найта" до "ксанакса"[176]. Вбивство снодійним завжди було улюбленим засобом на моєму полі діяльності, самі розумієте. Навіть якщо вам пощастить у першій же перевірений сумці знайти щось з потужніших ліків - що само по собі є малоімовірним, - неможливо вибрати безпечну дозу, яка б подіяла достатньо швидко.

- Чому це збіса ні?

- Тому що потрібно хвилин сорок, щоб той засіб подіяв... і я дуже сумніваюся, що він подіє на всіх. Природна реакція розуму в стресовому стані на такі ліки - це опір, намагання захиститися від них. І нема абсолютно жодного способу побороти цю реакцію, Ніку... з точно таким же успіхом ви можете впливати на своє серцебиття. Що можна зробити, коли припустити, що знайдеться достатньо великий запас таких препаратів, це проковтнути летальні дози, перетворивши наш літак на Джонставн[177]. Може, ми й пролетимо крізь цю проріху, але будемо мертвими.

- Сорок хвилин, - промовив Нік. - Господи-Ісусе. Ви впевнені? Ви абсолютно впевнені?

- Так, - твердо відказав Боб.

Браян подивився на той осяйний ромб у небі. Він водив "Боїнг" колами, і проріха знову опинилася на межі зникнення. Скоро вона повернеться... але вони не опиняться ближче до неї.

- Не можу в таке повірити, - важко промовив Нік. - Пройти через те, через що ми пройшли... успішно злетіти і подолати весь цей шлях... насправді знайти цю чортову штуку... і раптом з'ясовується, що ми не можемо крізь неї пройти назад, у наш час, тільки тому, що не можемо заснути?

- У будь-якому разі в нас нема сорока хвилин, - тихо сказав Браян. - Якщо так довго чекати, цей літак впаде за шістдесят миль східніше аеропорту.

- Там напевне є й інші аеродроми...

- Є, але жодного достатньо великого, який міг би прийняти літак такого розміру.

- А якщо ми пролетимо крізь неї, а потім знову повернемо на схід?

- Вегас. Але Лас-Вегас виявиться для нас поза досяжністю... - Браян кинув погляд на приладову панель, - менше, ніж через вісім хвилин. - Я вважаю, це мусить бути "ЛАМ". Аби туди дістатися, мені знадобиться щонайменше тридцять п'ять хвилин. І це абсолютно в обріз, навіть якщо вони дадуть нам прямий коридор і приберуть геть усе з дороги. Це дає нам... - він знову глянув на хронометр, - щонайбільше двадцять хвилин на те, щоб зараз з цим розібратися і пролетіти крізь цю діру.

Боб уважно дивився на Ніка.

- А як щодо вас? - спитав він.

- Що ви маєте на увазі - як щодо мене?

- Я думаю, ви військовий... але не думаю, що звичайний солдат. Натомість, можливо, "САС"?[178]

Обличчя в Ніка напружилось.

- А якби я дійсно був кимсь таким, друже?

- Можливо, ви змогли б усипити нас, - сказав Боб. - Хіба людей у вашій спецслужбі не навчають таких фокусів?

Пам'ять Браяна майнула назад, до першого зіткнення Ніка з Креґом Тумі.

"Ви коли-небудь дивилися "Зоряний Шлях"? - запитав Нік тоді у Креґа. - Чудесна американська телепередача... І якщо ви, клятий ідіоте, зараз же не заглобите вашу пельку, я продемонструю вам своє володіння знаменитим Вулканським усипляючим придушенням містера Спока".

- А як щодо того, Ніку, - м'яко промовив він, - що в нас ніколи не буде більшої, ніж зараз, потреби в знаменитому Вулканському всипляючому придушенні?

Нік не ймучи віри переводив погляд з Боба на Браяна, а потім знову на Боба.

- Прошу, не змушуйте мене сміятися, джентльмени, - сказав він. - Від цього рука в мене розболиться ще гірше.

- Як це розуміти? - запитав Боб.

- Із седативними засобами я помилився, чи не так? Ну, дозвольте повідомити вам обом, що ви помиляєтеся щодо мене.

Я не Джеймс Бонд. У реальному житті жодних Джеймсів Бондів не існує. Гадаю, Бобе, я міг би вбити вас ребром долоні по шиї, але, радше за все, просто залишив би паралізованим на все життя. Можливо, навіть не відключив би вас. А потім ось що ще. – Нік, трохи кривлячись, простягнув уперед свою швидко напухаючу праву руку. – Моя дійова рука долучилася до моєї недавно зламаної руки. Захиститися я, можливо, зміг би й лівою – від ненавченого опонента, – але те, про що ви говорите? Ні. Ніяким чином.

– Усі ви забуваєте про найважливіше, – промовив чийсь новий голос.

Вони обернулися. Лорел Стівенсон, бліда і виснажена, стояла в дверях кабіни. Вона, немов замерзаючи, притискала руки собі до грудей, обхопивши долонями лікті.

– Якщо ми всі відключимося, хто поведе літак? – спитала вона. – Хто поведе літак до Лос-Анджелеса?

Троє чоловіків безсловесно вирячилися на неї. Позаду них, непоміченим, знову вплив у поле зору той великий напівкоштовний камінь – проріха в часі.

– Нам срака, – тихо промовив Нік. – Ви це розумієте? Нам абсолютно смертельний гаплік. – Він коротко реготнув, а потім скривився, коли животом йому струснуло зламану руку.

– Можливо, й ні, – озвався Алберт.

Він з'явився позаду Лорел разом з Бетані; Алберт обнімав дівчину за талію. Волосся в нього прилипло до лоба просякнутими потом кучериками, але очі були ясними і кмітливими. Сфокусованими на Браяні.

- Я думаю, ви можете нас всипити, - сказав хлопець. - І думаю, що й посадити нас зможете.

- Про що це таке ти кажеш? - грубо запитав Браян.

Алберт відповів:

- Тиск. Я кажу про тиск.

24

Знову Браяна навідало те сновидіння, і то з такою жахливою потужністю, ніби він його знову переживає: Енн з рукою, притиснутою до тріщини в корпусі літака, тріщини, над якою червоним написано слова "ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ".

Тиск.

"Бачиш, любий? Все залагоджено".

- Що це означає, Браяне? - запитав Нік. - Я ж бачу, щось у цьому є - це написано у вас на обличчі. Що він мав на увазі?

Браян не слухав англійця. Він дивився на сімнадцятирічного студента-скрипаля, який щойно, можливо, придумав вихід з пастки, у якій вони опинилися.

- А що потім? - спитав він. - Як бути після того, коли ми крізь неї пролетимо? Як мені прокинутися, щоби посадити літак?

- Будь-ласка, може хто-небудь пояснити, про що йдеться? – благально запитала Лорел. Вона підступила до Ніка, котрий обняв її за талію здоровою рукою.

- Алберт пропонує, щоб я скористався оцим, – постукав Браян по реостату на приладовій панелі, реостату з позначкою: "ВНУТРІШНІЙ ТИСК". – Щоб нас повністю відключити.

- Ви можете це зробити, друже? Ви насправді можете це зробити?

- Так, – відповів Браян. – Я знаю пілотів – чартерних пілотів, – які саме так і робили, коли занадто перепилі пасажери починали бешкетувати, становлячи загрозу або тим пілотам, або самим собі. Відключити п'яного, понизивши тиск всередині фюзеляжу, це не так важко. Аби вимкнути всіх, мені всього лише треба трохи зменшити тиск... скажімо, до половини атмосферного тиску на рівні моря. Це як піднятися на висоту двох миль без кисневої маски. Бум! І ти непритомний.

- Якщо ви насправді можете таке робити, чому це не використовується проти терористів? – запитав Боб.

- Тому що там є кисневі маски, правда? – запитав Алберт.

- Так, – сказав Браян. – Обслуга салону показує їх пасажирам на початку рейсу кожного авіалайнера – закрийте собі носа й рота оцією золотистою чашечкою і нормально дихайте, так? Ці маски вивалюються автоматично, коли тиск у салоні падає нижче дванадцяти фунтів на квадратний дюйм. Якщо пілот захопленого літака спробує вирубити якогось терориста, понизивши внутрішній тиск, все, що тому терористу потрібно, – це вхопити маску, одягти її й розпочати стрілянину. Інша справа на маленьких реактивних літаках, типу "Лірджета".

Там, якщо падає тиск, пасажир мусить самотужки відчиняти горішній відсік.

Нік подивився на хронометр. Запасу часу в них залишалось вже тільки дванадцять хвилин.

– Я думаю, нам краще припинити про це балакати, а просто робити це, – сказав він. – Часу зовсім обмаль.

– Поки ще ні, – мовив Браян і знову подивився на Алберта. – Я можу націлити нас на центр проріхи, Алберте, і, поки ми до неї наближатимемося, почати знижувати тиск; я зможу досить точно контролювати тиск у салоні і цілком певен, що зможу відключити нас перед прольотом крізь неї. Але залишається питання, яке висловила Лорел: хто пілотуватиме літак далі, якщо ми всі будемо непритомними?

Алберт розтулив було рота; закрив його і похитав головою.

Тоді заговорив Боб Дженкінс. Голосом беземоційним, безбарвним, голосом судді, що оголошує вирок.

– Я думаю, ви можете доставити нас на місце, Браяне. Але для того, щоб ви це зробили, мусить загинути хтось інший.

– Поясніть, – різко кинув Нік.

Боб пояснив. Це не забрало багато часу. Коли він закінчив, до маленького гурту в дверях кабіни вже приєднався й Руді Ворік.

– Браяне, так можливо зробити? – запитав Нік.

- Так, - відсторонено сказав Браян. - Нема причини, чому ні.

Він знову подивився на хронометр. Уже одинадцять хвилин. Одинадцять хвилин, щоб пролетіти на інший бік проріхи. Майже весь цей час займе виведення літака на неї, програмування автопілота і подолання сорокамильної відстані до проріхи.

- Але хто це зробить? Кожний з вас тягнутиме сірника, чи як?

- У цьому нема потреби, - промовив Нік. Тонем легким, майже безжурним. - Я це зроблю.

- Ні! - скрикнула Лорел. Очі в неї були широко розчахнуті й дуже темні. - Чому ви? Чому це мусите бути ви?

- Замокніть! - зашипіла на неї Бетані. - Якщо він так хоче, то й нехай!

Алберт безпорадно подивився на Бетані, на Лорел, а потім знову на Ніка. Якийсь голос - не вельми сильний голос - шепотів, що зараз він мусить зголоситися, що це справа для того крутого хлопця, який вижив в Аламо, для такого, як Аризонський Юдей. Але більша частка його єства просто усвідомлювала, що він дуже любить життя... і не хотіла, щоб воно так рано обірвалося. Тому він розтулив рота, та так і закрив його, не сказавши нічого.

- Чому ви? - знову повторила Лорел надривно. - Чому б нам не потягнути сірники? - Чому не Боб? Чи Руді? Чому не я?

Нік взяв її за руку.

- Ходімо зі мною на хвильку, - сказав він.

– Ніку, в нас не так багато часу, – зупинив Браян. Він намагався говорити рівним тоном, але сам почув, як відчай – можливо, навіть паніка – просочує його голос.

– Я знаю. Починайте робити те, що мусите робити.

Нік потягнув Лорел за двері.

25

Вона якусь мить пручалася, потім пішла. Він зупинився в маленькому алькові камбузу й обернувся обличчям до неї. В цю мить, коли його обличчя опинилося менш як за чотири дюйми від її лица, Лорел усвідомила гнітючу правду – він той чоловік, якого вона сподівалася знайти в Бостоні. Він весь цей час був з нею в літаку. У цьому відкритті не було зовсім нічого романтичного; це було жахливо.

– Я думаю, між нами могло б щось скластися, між тобою і мною, – сказав він. – Як ти гадаєш, правий я щодо цього? Якщо так, просто скажи – витанцьовувати нема часу. Абсолютно жодного.

– Так, – підтвердила вона. Голосом змертвілим, непевним. – Я думаю, ти правий.

– Але ми не знаємо. Ми не можемо знати. Все зводиться до часу, чи не так? До часу... сну... і незнання[179]. Але я мушу стати тим одним, Лорел. Я спробував зробити чесний звіт самому собі, і всі мої облікові книги почеркані червоним, я в глибоких боргах. Зараз мій шанс підвести баланс, і я маю намір ним скористатися.

– Я не розумію, що ти маєш на ува...

– Так... але розумію я. – Він заговорив швидко, майже ковтаючи слова. Він взяв її за передпліччя і ще ближче підтягнув до себе. – Ти вирушила в подорож до якоїсь пригоди, хіба не так, Лорел?

– Я не розумію, що ти...

Він коротко її струснув.

– Я тобі казав – зараз нема часу витанцьовувати! Ти ж справді летіла по пригоду?

– ...так.

– Ніку! – гукнув Браян з кабіни.

Нік кинув погляд у той бік:

– Йду! – А потім знову подивився на Лорел: – Я хочу послати тебе в іншу подорож. Тобто, якщо ти з цього виберешся і якщо погодишся вирушити туди.

Лорел просто дивилася на нього, губи в неї тремтіли. Вона не мала ані найменшого уявлення, що сказати. У голові гуло безпорадним замішанням. Він стискав її руку дуже чіпко, але вона усвідомить це вже потім, коли побачить синці, які залишили його пальці; у той момент чіпкість його очей була набагато потужнішою.

– Слухай. Слухай уважно. – Він зробив паузу, а потім заговорив з незвичною, розміреною пристрасністю. – Я зібрався з тим покінчити. Я вже прийняв рішення.

- З чим покінчити? – запитала вона зніченим, тремтливим голоском.

Нік нетерпляче мотнув головою.

- Це не має значення. Має значення – віриш ти мені чи ні. Віриш?

- Так, – сказала вона. – Я не розумію, про що ти говориш, але вірю, що це щиро.

- Ніку! – нагадав Браян з кабіни. – Ми вже прямуємо на неї!

Нік знову кинув погляд у бік кабіни, очі в нього були примруженими і блищали.

- Вже йду! – гукнув він.

Коли він знову подивився на неї, Лорел подумала, що ще ніколи в житті вона не була в фокусі такої роз'ярено сконцентрованої емоційності.

- Мій батько живе в селищі Флутінг на південь від Лондона, – сказав він. – Спитаєш про нього в будь-якій крамничці на Центральній вулиці. Містер Гопвел. Старші люди досі звать його головою. Поїдь до нього і розкажи йому, що я прийняв рішення з тим покінчити. Ти мусиш бути настійливою; він має звичку відвернутися і голосно лаятися, коли чує моє ім'я. Оте всяке "нема в мене ніякого сина". Ти можеш бути настійливою?

- Так.

Він кивнув і безрадісно усміхнувся.

- Добре. Повтори, що я тобі сказав, і скажи йому, що ти мені повірила. Передай йому, що я з усіх сил намагався спокутати за той день позаду церкви у Белфасті.

- У Белфасті.

- Правильно. А якщо не зумієш вмовити його вислухати тебе ніяким іншим чином, скажи йому, що він мусить послухати. Через стокротки. Через стокротки, які я того разу приніс. Ти це зумієш запам'ятати?

- Тому що якось ти приніс йому квіти, стокротки.

Здалося, Нік мало не засміявся – але вона ніколи не бачила обличчя, сповненого таким смутком і гіркотою.

- Ні, не йому, але й так годиться. Це твоя пригода. Ти її виконаєш?

- Так... але...

- Добре. Лорел, я тобі вдячний.

Він поклав ліву руку їй на зашийок, притягнув її обличчя і поцілував. Губи в нього були холодними, і вона відчула страх у його віддиху.

За мить він уже пішов.

26

- Ми відчуємо, ну... типу, задуху? – запитала Бетані. – Ніби ми задихаємося?

- Ні, - сказав Браян.

Він якраз підвівся, щоб подивитися, чи йде Нік; тепер, коли Нік з'явився у дверях з приголомшеною Лорел за спиною, Браян сів знову.

- Ви відчуватимете певну м'якість... трохи попливе в голові... а потім нічого. - Він поглянув на Ніка: - Поки ми всі не прокинемося.

- Правильно! - підбадьорив Нік. - І хтозна, можливо, я тоді теж буду з вами. Знаєте, облудні пенні мають здатність обертатися гарним боком. Правда, Браяне?

- Все можливо, я гадаю, - сказав Браян.

Він злегка посунув уперед регулятор дроселя. В небі знову яснішало. Проріха висіла просто попереду.

- Люди, сідайте; Ніку, ближче до мене, я покажу вам, що робити... і коли робити.

- Одну секунду, будь ласка, - промовила Лорел. Вона себе дещо опанувала, її обличчя знову набуло трохи яскравості. Лорел звелася навшпиньки і поцілувала Ніка в губи.

- Дякую тобі, - серйозно сказав Нік.

- Ти зібрався з тим покінчити. Ти прийняв рішення. А якщо він не слухатиме, я нагадаю йому про той день, коли ти приніс стокротки. Я правильно запам'ятала?

Нік вишкірився:

- Досконало дослівно.

Він обхопив Лорел лівою рукою і знову поклав на її уста поцілунок, довгий і пристрасний. А коли відпустив, на губах його була ніжна, задумлива посмішка.

- Це саме те, що годиться, - сказав він. - Достатньо точно.

27

За три хвилини потому Браян ввімкнув інтерком:

- Я починаю зменшувати тиск. Усі перевірте свої ремені безпеки.

Вони це зробили.

Алберт напружено чекав якогось звуку - можливо, шипіння повітря, яке витікає, - але чулося тільки розмірено-монотонне бриніння реактивних двигунів. Він почувався ще менш несхильним до сну, ніж будь-коли.

- Алберте, - попрохала Бетані мізерним, переляканим голосом. - Ти не обнімеш мене?

- Звісно, - сказав Алберт. - Якщо ти обнімеш мене.

Позаду них Руді Ворік знову промовляв свою низку молитов. По інший бік проходу Лорел Стівенсон міцно вчепилася в поручні свого крісла. Вона ще відчувала теплий відбиток губ Ніка на своїх губах. Вона підвела голову, подивилася на багажний відсік вгорі й почала робити глибокі, повільні вдихи.

Вона чекала, коли випадуть кисневі маски... і секунд через дев'яносто вони випали.

"І ще не забути про той день у Белфасті, – думала вона. – Позаду церкви. Спокутувати те, – сказав він. – Споку..."

Посеред цієї думки її свідомість відпливла.

28

– Ви запам'ятали... що робити? – знову перепитав Браян. Говорив він сонним, причмеленим голосом. Перед ними у вікнах кабіни, розростаючись по небу, знову спухала проріха в часі. Тепер її освітлював світанок, і нові, фантастичні плетива кольорів звивалися, спливали, а потім пірнали в її запаморочливі глибини.

– Запам'ятав, – сказав Нік.

Він стояв поряд з Браяном, його голос приглушала киснева маска на обличчі. Очі над гумовим ущільнювачем були ясними і спокійними.

– Не бійтеся, Браяне. Все надійно, як у банку. Засинайте. Приємних вам сновидінь, і все таке.

Браян уже відчалував. Він відчував, як його відносить... проте все ще тримався, задивившись на велетенську розпірку в тканині реальності. Здавалося, вона спухає в бік вікон кабіни, обхоплюючи літак

"Вона така красива, – думав він. – Господи, вона така красива!"

Він знову відчув, як та невидима рука вхопила літак і тягне його вперед. Назад дороги нема цього разу.

– Ніку, – промовив він. Тепер мовлення вимагало величезних зусиль; відчуття було таке, ніби між його губами і мозком пролягли сотні миль. Він підняв руку. Здавалося, долоня десь далеко від нього, на самому кінці довгої цукерки-тягучки.

– Засинайте, – сказав Нік, беручи його за руку. Не опирайтесь, якщо не бажаєте піти разом зі мною. Залишилося вже недовго.

– Я просто хотів сказати... дякую вам.

Нік усміхнувся і потис Браяну руку.

– Нема за що, друже. Це був незабутній політ. Навіть без кінофільму й дарованих мімоз.

Браян знову подивився в проріху. Тепер в неї впливала ціла ріка чудесних кольорів. Вони закручувалися спіралями... змішувалися... і немов склалися в слова перед його ошелешеними, здивованими очима:

ТІЛЬКИ ЛЕТЮЧІ ЗІРКИ.

– Тобто... це ми? – зачудовано спитав він. І тепер власний голос долинув до нього з якогось віддаленого всесвіту.

Темрява поглинула його.

Тепер Нік залишився сам; єдиною людиною, що не спала в літаку рейсу №29, залишився той чоловік, який колись позаду церкви в Белфасті застрелив трьох хлопців, трьох хлопців, котрі жбурляли картоплини, пофарбовані темно-сірим кольором, щоб скидалися на гранати. Навіщо вони це робили? Якийсь безтямний різновид відчайдушності? Він цього так ніколи й не з'ясував.

Йому не було страшно, тільки потужне відчуття самотності переповнювало його. Не нове відчуття. Це була не перша варта, коли він стояв сам-один, з довіреними йому життями інших людей.

Попереду до нього наближалася проріха. Він опустил руку на реостат регулювання тиску в літаку.

"Вона прекрасна", – подумав він.

Йому здавалося, що кольори, які тепер палахкотіли з проріхи, є антитезою всього того, що вони пережили протягом кількох останніх годин; він дивився у тигель нового життя і нового чину.

"Чому б їй не бути прекрасною? Це місце, де життя – можливо, всяке життя – починається. Місце, де життя свіжозаварюється кожену секунду кожного дня; колиска творіння й невичерпне джерело часу. Жодному ленґолієру не сягнути далі цієї межі".

Кольори вигравали на його лобі й щоках, фонтануючи бризками відтінків: зелень джунглів заливало помаранчевою лавою; помаранчеву лаву змінювало жовто-біле тропічне сонце; тропічне сонячне світло заступала крижана синь Північного океану. Ревіння реактивних двигунів здавалося приглушеним,

віддаленим. Нік опустив очі й не здивувався, побачивши, що кольори поглинають обважнілу, сплячу фігуру Браяна Інґала, його тіло і риси обличчя розкладалися у вічно змінному калейдоскопі ясноти. Пілот став якимсь казковим привидом.

Не здивувався Нік також, побачивши, що його власні руки стали безбарвними, як глина.

"Це не Браян став привидом; це я ним став".

Проріха насувалася.

Тепер гул двигунів зовсім загубився в новому звуці; здавалося, "767-й" женеться крізь аеродинамічну трубу, заповнену пір'ям. Раптом просто перед носом авіалайнера вибухнула велетенська нова зоря – неначе якийсь неземний феєрверк; у ній Нік Гопвел побачив барви, яких жодна людина ніколи не змогла б собі уявити. Вони затопили не просто проріху в часі; вони затопили його розум, його нерви, його м'язи, вони затопили його до самісінької глибини кісток гігантськими вогняними каскадами.

– Ох, Боже мій, яка КРАСА! – скрикнув Нік і, коли літак пірнув у проріху, крутонув реостат регулювання тиску на повну назад.

За крихітну мить на підлогу кабіни з перестуком упали пломби з Нікових зубів. Негучний удар, це тефлоновий диск, який сидів у його коліні – сувенір з військового конфлікту, дещо шляхетнішого за той, у Північній Ірландії, – приєднався до пломб.

Та й по всьому.

Нік Гопвел припинив існувати.

30

Перше, що усвідомив Браян, – сорочка на ньому мокра, а до голови повернувся біль.

Кривлячись від спалахів болю в голові, він повільно розпрямлявся у своєму кріслі, намагаючись пригадати, хто він такий, де він і чому відчуває таку величезну й нагальну потребу швидко прокинутися. Чим він таким займався, що це так важливо?

"Розгерметизація, – шепнув йому розум. – Там, у загальному салоні, витікає повітря, якщо цього не залагодити, станеться велике ли..."

Ні, це не те. З витіканням усе було залагоджено – чи якимсь містичним чином герметичність відновилася сама собою, – і він благополучно посадив рейс №7 у ЛАМ. Потім прийшов той чоловік у зеленому блейзері й...

"Похорон Енн! Боже мій, я проспав!"

Очі Браяна розчахнулися, але він виявився не в номері якогось мотелю і не в гостьовій спальні в будинку брата Енн у Рів'єрі[180]. Він дивився в повне зірок небо крізь вікно кабіни.

І раптом він згадав... усе.

Він сів цілком прямо, занадто різко. Голова хворобливо заголосила у похмільнім протесті. Кров хлюпнула з носа, заляпавши приладову панель. Він опустив очі й побачив, що

перед його сорочки просякнутий кров'ю. Витікання таки було, авжеж. З нього самого.

"Звичайно, – подумав він. – Падіння тиску часто призводить до цього. Я мусив би попередити пасажирів... До речі, скільки пасажирів у мене залишилося?"

Він не міг пригадати. Голову заповнював туман.

Він подивився на показчики палива, побачив, що їхнє положення стрімко наближається до критичної межі, а потім перевірів ІНС. Літак перебував точно там, де й мусив бути, швидко знижуючись у напрямку Лос-Анджелеса, отже, в будь-який момент вони могли увірватися в чийсь, зайнятий кимось повітряний простір.

З кимсь він поділяв власний повітряний простір перед тим, як зомліти... хто це був?

Він порився в пам'яті, й ім'я знайшлося. Звісно, Нік. Нік Гопвел. Ніка не стало. Врешті-решт, здається, він був не таким уже й облудним пенні. Адже він зробив свою роботу, бо інакше Браян зараз би не прокинувся.

Він ввімкнувся в радіоефір, швидко.

– ЛАМ, наземне управління авіарухом, говорить "Американська гідність", рейс... – Він зупинився. Який у них рейс? Він не міг згадати. Заважав туман.

– Двадцять дев'ятий, чи не так? – промовив пригнічений, нетвердий голос у нього за спиною.

- Дякую вам, Лорел. - Браян не озирнувся. - Йдіть назад і пристебніться. Мені, можливо, доведеться примушувати цей літак виробляти деякі трюки. - Він знову заговорив у мікрофон. - "Американська гідність", рейс №29, повторюю, два-дев'ять. Мейдей[181], наземний контроль, я оголошую у нас надзвичайний стан. Прошу, приберіть усе переді мною, я заходжу курсом 85, і в мене нема пального. Виводьте пожежну машину...

- Ох, киньте, - глухо сказала за спиною в нього Лорел. - Просто припиніть.

Браян різко розвернувся, ігноруючи новий простріл болю в голові і свіжі бризки крові з носа.

- Сядьте, чорти вас забирай! - гаркнув він. - Ми входимо без попередження в щільний рух. Якщо не бажаєте скрутити собі в'язи...

- Нема там унизу ніякого щільного руху, - промовила Лорел тим самим утомленим голосом. - Ні щільного руху, ні пожежних машин. Нік марно помер, і в мене ніколи не буде шансу передати його слова. Подивіться самі.

Браян так і зробив. І, хоча вони вже летіли над крайніми передмістями Лос-Анджелеса, він не побачив нічого, крім темряви.

Там, унизу, здавалося, нікого нема.

Зовсім нікого.

Позаду нього в жаху і відчаю вибухнула надсадними, хрипкими риданнями Лорел.

Довгий, білий пасажирський авіалайнер неспішно плив над землею, наближаючись зі сходу до Лос-Анджелеського міжнародного аеропорту, до якого залишалося ще шістдесят миль. На його хвості великими, гордими цифрами значилося "767". Уздовж фюзеляжу похиленими назад літерами, що натякало на швидкість, йшов напис "Американська гідність". На обох боках носа виднівся фірмовий знак авіакомпанії: великий червоний орел. Розпростерті крила всіяні синіми зірочками; кігті загнуті, а голова трохи нахилена. Як і літак, що він його прикрашав, цей орел явно заходив на посадку.

Пролітаючи над мереживом пустих вулиць, літак не відкидав тіні на землю; світанок чекав ще за годину попереду. Під літаком не проїжджало жодних машин, не горів жоден вуличний ліхтар. Усе під ним було мовчазним і бездвижним. Попереду нього не блимали жодні вогні злітно-посадкових смуг.

Розкрилося черево лайнера. Вивалилося й розсунулося шасі. Зафіксувалося на належному йому місці.

"Боїнг" рейсу №29 "Американської гідності" зісковзнув на глісаду до Лос-Анджелеса. Підлітаючи, він трішки кренився на правий бік; Браян міг тепер корегувати курс візуально, що він і робив. Вони промайнули над скупченням приаеропортних мотелів, і на мить Браян побачив орієнтир, що стояв майже в центрі аеровокзального комплексу, вишукану триногу на вигнутих опорах, з рестораном у центрі неї. Вони промайнули над коротким поясом мертвої трави, а тоді вже – за тридцять футів під літаком – почав розгортатися бетон посадкової смуги.

Цього разу не було часу няньчитися з "Боїнгом", як з дитинчам; індикатори пального показували самі нулі, і ця

пташка ось-ось могла обернутися курвою. Браян гунув літаком жорстко, наче навантаженими цеглою саньми. Від удару в нього торохнули зуби і з носа знову потекла кров. Його застопорило нагрудним ременем безпеки. Скрикнула Лорел у кріслі другого пілота.

Потім він прибрав закрилки і ввімкнув на повну реверси двигунів. Літак почав уповільнюватися. Вони котилися з трохи більшою за сто миль на годину швидкістю, коли вимкнулися два реверси і на панелі почали миготіти червоні вогники "зУПИНКА двигуна". Браян вхопився за тумблер інтеркому.

- Тримайтеся! Буде жорстко! Тримайтеся!

Другий і четвертий реверси ще кілька секунд продовжували працювати, а потім і вони закликали також. "Боїнг" мчав по посадковій смузі в жаскій тиші, тепер тільки закрилки пригальмовували його. Браян безпорадно дивився, як збігає під літак бетон, а попереду вже манячить перехресне плетиво руліжних доріжок. Там, просто перед їхнім носом, стирчала туша літака місцевих авіаліній "Пасифік ервейз".

"767-й" все ще мчав не менш як з шістдесятимильною швидкістю, коли Браян – усією, до останньої унції, вагою свого тіла навалившись на мертвий штурвал – потягнув його вправо. Лайнер слухався, наче лінива шкапа, і Браян просковзнув повз припаркований літак всього лиш на відстані якихось шести футів. Вікна його промайнули, наче ряд сліпих очей.

Далі вони покотилися в бік терміналу "Юнайтід", де біля перехідних хоботів застигли, неначе немовлята на годівлі, не менше дюжини літаків. Тепер швидкість їхнього "Боїнга" впала до тридцяти з лишком миль.

- Нагніться й упріться! - кричав у мікрофон Браян, на мить забувши, що його літак такий само мертвий, як і решта тут, і інтерком не працює. - Приготуйтеся до зіткнення! Приго...

"Боїнг" рейсу №29 "Американської гідності" врізався в термінал №29 авіакомпанії "Юнайтід ерлайнз" зі швидкістю приблизно двадцять дев'ять миль на годину. Сильний, гучний удар, а слідом скрегіт жмаканого металу і звуки битого скла. Браяна знову кинуло в його упряж, потім відкинуло назад у крісло. Він застиг там на якусь мить, чекаючи вибуху... а потім згадав, що в баках не залишилося нічого, нема чому вибухати.

Він повимикав усі тумблери на приладовій панелі - панель і так була мертвою, але ця звичка корінилася глибоко, - а потім обернувся перевірити, як там Лорел. Вона дивилася на нього змарнілими, апатичними очима.

- Вийшло найближче до того, як мені б хотілося, якби я бодай колись мріяв таке утнути, - нетвердо промовив Браян.

- Краще б ви дозволили нам упасти й розбитися. Усі наші жертви... Дайна... Нік... все нінащо. Тут просто те саме. Просто те ж саме.

Браян розстібнув на собі упряж і звівся на тремтячі ноги. Витягнувши з задньої кишені хустинку, він подав її Лорел.

- Витирайте собі носа. Він кровоточить.

Вона взяла носовичок, а потім просто дивилася на нього так, ніби ніколи в житті не бачила подібної речі.

Браян пройшов повз неї й повільно побрів у пасажирський салон. Там став у дверях, рахуючи носи. З його пасажирами -

тобто, з тією купкою їх, що ще залишилися, – здавалося, все гаразд. Важко схлипувала, притискаючись головою до грудей Алберта, Бетані. Руді Ворік розстібнув свій ремінь безпеки й підвівся, вдарився головою об горішній багажник і знову сів. Він дивився на Браяна причмеленими, невтямливими очима. Браян вловив себе на думці – чи й досі Руді Ворік голодний. І вирішив, що ні.

– Давайте вибиратися з літака, – сказав Браян.

Бетані підняла голову:

– Коли вони прийдуть? – істерично запитала вона в нього. – Скільки часу цього разу мине, поки вони прийдуть? Хто-небудь уже чує їх?

Свіжий біль прохромив Браяну голову, і він похитнувся на ногах, зненацька цілком впевнений, що зараз може зомліти.

Чиясь помічна рука обхопила його за талію, і він озирнувся, здивований. Це була Лорел.

– Капітан Інґал правий, – тихо сказала вона. – Може, все не так погано, як воно здається.

Бетані гавкнула істеричним реготом.

– А яким ще гіршим воно може здаватися? Просто яким ще гіршим воно може...

– Щось інакше, – раптом озвався Алберт. Він дивився крізь вікно. – Щось змінилося, я не можу сказати, що саме... але тут не так. – Він подивився спершу на Бетані, а потім на Браяна з Лорел. – Просто тут не так.

Браян нахилився поряд з Бобом Дженкінсом і подивився у вікно. Він не побачив ніякої особливої різниці з БМА – тут було більше літаків, звичайно, але вони були такі ж пусті, такі ж безживні – і, тим не менше, він відчував, що Алберт, можливо, щось таке прозирає. Більше інстинктом, аніж зором. Якусь істотну різницю, якої сам він не зовсім міг уловити. Вона просто танцювала поза його досяжністю, як це було з назвою парфумів його дружини.

"Любий, це "Льонвуа". Я завжди ними пахчуся, невже ти не пам'ятаєш?"

Невже ти не пам'ятаєш?

– Ходімо, – сказав він. – Цього разу скористаємося люком кабіни.

32

Відкриваючи ляду під виступом приладової панелі, Браян намагався згадати, чому він не скористався цим виходом, щоб висадити пасажирів у Бенгорському аеропорту; це було збіса набагато легше, ніж спускатися по сковзанці. Схоже, наразі не існувало "чому". Він просто тоді не подумав про це, тому що був навчений під час будь-якої надзвичайної ситуації перш за все думати про сковзанку.

Браян спустився в передній трюм, підпірнув під ґроно електричних кабелів і віддраїв люк у носовій підлозі "767-го". До нього приєднався Алберт і допоміг спуститися Бетані. Браян допоміг Лорел, а потім вони з Албертом допомогли Руді, який рухався так, ніби кістки в нього стали скляними. Руді так само міцно стискав в одній руці свою вервицю. В комірці під кабіною

тепер стало дуже тісно, і Боб Дженкінс, спираючись на руки, чекав нагорі, дивлячись на них крізь отвір.

Браян зняв з вішаків драбину, закріпив її де треба, а потім один по одному вони спустилися на бетон – Браян першим, Боб останнім.

Коли ступні Браяна торкнулися землі, він відчув шалене бажання прикласти руку до серця й прокричати:

"Я оголошую право всіх, хто вижив у рейсі №29, на цю землю згірлого молока і кислого меду... принаймні, поки не прибудуть ленголієри!"[182]

Він промовчав. Просто стояв разом з іншими під навислим над ними носом авіалайнера, відчуваючи шокою легенький вітерець, і роззирався довкола. Віддалік він почув якийсь звук. Не те жвакання й хрумкання, до якого вони були поступово звикли в Бенгорі – нічого подібного, – але не міг вирішити точно, на що цей звук схожий.

– Що це? – запитала Бетані. – Що це бринить? Схоже на щось електричне.

– Ні, це не те, – задумливо сказав Боб. – Цей звук схожий... – він похитав головою.

– Мені цей звук не схожий ні на що з того, що я коли-небудь чув, – сказав Браян, хоча не був певен, чи це насправді так. Його знову діймало те відчуття, ніби він щось знає чи мусив би знати, от тільки воно танцювало за межею його ментальної досяжності.

- Це вони, чи як? - напівістерично запитала Бетані. - Це вони, йдуть сюди. Це ленг'оліери, про яких нам казала Дайна.

- Я так не думаю. Цей звук зовсім не схожий на той.

Але він все одно відчув, як у животі в нього зароджується страх.

- Тепер що? - запитав Руді. Голосом хрипким, як у ворони. - Розпочинати все те саме знову?

- Ну, для початку, тут нам не потрібна конвеєрна стрічка, - сказав Браян. - Двері посадкової служби відчинені.

Він виступив з-під носа "Боїнга" і показав. Їхнє бруталне прибуття до терміналу №29 відкинуло службовий трап від тих дверей, але його досить легко було повернути на місце.

- Ходімо.

Вони вирушили до трапа.

- Алберте, - сказав Браян, - допоможеш мені з тра...

- Чекайте, - перебив Боб.

Браян обернувся і побачив, що Боб з обережним здивуванням роззирається довкола. А вираз на його до того пригніченому обличчі... чи не надія це?

- Що? Що там таке, Бобе? Що ви бачите?

- Такий само обезлюділий аеропорт, але справа в тому, що я відчуваю.

Він підніс руку собі до щоки, а потім так і тримав її в повітрі, наче людина, яка голосує на дорозі. Браян почав було в нього питати, що він має на увазі, але раптом зрозумів, що й без того знає. Хіба він сам цього не помітив, поки вони стояли під носом авіалайнера? Помітив, та залишив поза увагою?

Вітерець дме йому в обличчя. Не те щоби вітер, так, не більше за легеньке пхикання, але ж все одно вітер. Повітря рухається.

- Свята Гава, - промовив Алберт.

Він встромив собі до рота палець, облизав його і підняв. Недовірлива усмішка торкнула його обличчя.

- І це не все, - сказала Лорел. - Послухайте!

Вона кинулася звідти, де вони зупинилися, до крила "767-го". Потім побігла назад до них, волосся розвівалося за її спиною. Її високі підбори чітко цокотіли по бетону.

- Ви чуєте це? - запитала вона в них. - Ви це почули?

Вони почули. Нема тієї безживної приглушеності. Зараз, просто слухаючи, як говорить Лорел, Браян зрозумів, що в Бенгорі їхні голоси звучали так, ніби їх голови сиділи в муфтах, вилитих з якогось глухого металу - міді чи, може, свинцю.

Бетані підняла руки і швидко проплескала долонями ритм з "Гайда" - тієї давньої інструменталки "Рутерз"[183]. Кожен ляск

був чистим і ясным, як звук пострілу стартового пістолета.
Задоволена посмішка розпливлася на обличчі дівчини.

- Що це озна... - почав Руді.

- Літак! - крикнув пронизливим, радісним голосом Алберт. І на секунду це нагадало Браяну того малюка у старому телесеріалі "Острів фантазій"[184]. Він ледь не вголос розсміявся.

- Я знаю, в чому різниця! Погляньте на наш літак! Він зараз такий самий, як і всі інші!

Вони обернулися й подивились. Довгу мить ніхто не промовив і слова; ймовірно тому, що ніхто не був здатний говорити. Той дельтівський "727-й", що стояв неподалік лайнера "Американської гідності" у Бенгорі, мав якийсь потьмарений, похмурий вигляд, якийсь такий менш реальний, ніж їхній "767-й". Тепер геть усі літаки - їхній "Боїнг" і літаки "Юнайтід ерлайнз", які вишикувалися поза ним біля перехідних хоботів, - були на вигляд яскравими, рівнозначно новими. Навіть у цій темряві фарба на них і фірмові логотипи немов вигравали.

- Що це означає? - запитав Руді, звертаючись до Боба. - Що це означає? Якщо все дійсно повернулося до нормального стану, де електрика? Де люди?

- І що це за гул? - вставив Алберт.

Той звук уже поближчав, став яснішим. Якесь бриніння, як сказала Бетані, але нічого електричного в ньому не було. Звучало так, немовби вітер дме через якусь відкриту трубу або якийсь нелюдський хор голосить в унісон одну горлову ноту: "аааааа".

Боб похитав головою:

– Я не знаю, – сказав він відвертаючись. – Давайте підштовхаємо цю драбину на місце і зайдемо до...

Лорел вхопила його за плече:

– Ви щось знаєте! – заперечила вона. Голосом напруженим, нервовим. – Я бачу, що знаєте. Чому б вам не відкрити нам усім, що ви знаєте?

Якусь мить він вагався, перш ніж похитати головою.

– Я не готовий говорити про це зараз, Лорел. Спершу я хочу потрапити досередини і роздивитися там.

Їм довелося з цим погодитися. Браян з Албертом поставили на місце трап. Одна з його опор трохи покривилася, і Браян підтримував трап, поки вони один по одному піднімалися нагору. Сам він піднявся останнім, ідучи по протилежному від погнутої опори боку трапа. Всі його дочекалися, а потім разом пішли перехідним хоботом у термінал.

Вони опинилися у великому, круглому приміщенні з розташованими через рівні інтервали у єдиній, вигнутій дугою стіні посадковими проходами. Пустими примарами стояли ряди крісел, висіли темними квадратами горішні світильники, проте Алберт подумав, що тут він майже чує людські запахи... немов люди відбули звідси всі гуртом лише за пару секунд до того, як з перехідного хобота вигулькнули порятовані пасажери рейсу №29.

Надворі продовжувало розбухати те хоральне бриніння, наближаючись, наче якась повільна, невидима хвиля:
"аааааааааааа..."

– Ходімо зі мною, – сказав Боб Дженкінс, без зусиль переймаючи командування їхнім гуртом. – Швидше, будь ласка.

Він вирушив у бік головної зали аеропорту, і решта вервечкою слідом за ним. Алберт з Бетані йшли разом, обіймаючи одне одного за талії. Щойно вони зійшли з покритої килимом підлоги посадкового залу "Юнайтід", опинившись у центральному залі, лунко застукотіли їхні підбори, наче тут їх ішло з пару дюжин людей, а не всього лише шестеро. Вони минали притьмарені, темні рекламні плакати на стінах: "Дивіться "Сі-Ен-Ен"", "Куріть "Мальборо"", "Їздіть "Герцом"", "Читайте "Ньюзвік"", "Подивіться "Діснейленд"".

А той звук, те горлове хоральне бриніння продовжувало зростати. Надворі Лорел була впевнена, що цей звук наближається до них із заходу. Тепер, здавалося, він просто тут, з ними, ніби ті співаки – якщо це дійсно співаки – вже прибули. Цей звук не лякав її, аж ніяк, але змушував шкіру на її руках і спині братися благоговійними дрижаками.

Вони підійшли до ресторану-кафетерію, і Боб завів їх туди. Не зупиняючись, він обійшов стійку і взяв із викладеної там купи тістечок одне. Спробував розірвати на ньому упаковку зубами... та згадав, що його зуби залишилися в літаку. Роздратовано стиха гмикнувши, він посунув тістечко через стійку Алберту.

– Займіться ви, – сказав Боб. Очі у нього тепер сяяли. – Швидше! Алберте! Швидше!

- Швидше, Вотсоне, гра пішла! – сказав Алберт і дико засміявся.

Він розірвав целофан і подивився на Боба, той кивнув. Алберт дістав тістечко і гризонував. По боках бризнув крем і малиновий джем. Алберт вишкірився:

- Шмашнюще!

Він запропонував тістечко Бетані, і дівчина відкусила ще більший шматок.

Лорел відчула запах малинової начинки, і її шлунок відгукнувся на це звуками: "вурли-бурли". Вона засміялася. Раптом вона відчула себе легковажною, радісною, майже п'яною. З голови цілком вимело те павутиння, що було зависло там після пережитої декомпресії; там тепер стало, як у верхній кімнаті, провітреній після задушливого, спекотного дня свіжим морським бризом. Вона подумала про Ніка, якого тут нема, який помер заради того, щоб вони змогли опинитися тут, і подумала, що Нік не був би проти того, як вона зараз почувається.

Той хоральний звук продовжував розбухати, звук, що не мав ні напрямку, ні джерела, співане зітхання, що оповивало усіх їх.

- АААААААААААААА...

Боб Дженкінс кинувся бігом назад з-за стійки, завернувши біля каси так різко, що ступні майже вилетіли з-під нього, і, щоби не впасти, він був змушений вхопитися за візок з приправами. Він утримався на ногах, натомість з чудовим, лунким гуркотом перекинувся візок з іржостійкої сталі; навсібіч

пирснули пластикові ложки-ножі-виделки, пакетики з гірчицею, кетчупом і соусом "реліш".

- Швидше! - гукнув він. - Нам тут не можна! Це станеться найближчим часом - у будь-яку мить, я вважаю, - і нам тут не можна лишатися, коли це станеться! Не думаю, що це було б безпечно!

- Що не буде безпе... - почала Бетані, але тоді Алберт вхопив її рукою за плечі й потягнув услід за Бобом, їхнім несамопитим гідом, який уже кинувся до дверей кафетерію.

Вони вибігли і помчали слідом за ним знову до посадкового залу "Юнайтід". Тепер лункий тупіт їхніх кроків майже губився в потужному гудінні, яким наповнювався порожній термінал, яке відгукувалося й перегукувалося в багатьох радіальних глотках його коридорів.

Браян почув, що той єдиний, величний глас почав розпадатися.

"Він не дробиться, - подумав Браян. - Насправді навіть не змінюється, але акцентується, як акцентувалися звуки ленґолієрів, коли вони вже наблизилися до Бенгора".

Коли вони знову опинилися в посадковому залі, Браян побачив, як по порожніх кріслах, по темних моніторах ПРИБУТТЯ й ВІДБУТТЯ, по реєстраційних стійках пересковзає ефірне світло. За синім кольором поплив червоний, за червоним - жовтий, за жовтим - зелений. Якесь розкішне, екзотичне чекання, здавалося, заповнює атмосферу. Браяна пересмикнуло дрожем; він відчув, як заворушилося, намагаючись встати сторчма, все волосся на його тілі. Ясна

впевненість заповнила його, наче променями ранкового сонця:
"Ми на грані чогось – чогось великого і дивовижного".

– Сюди! – крикнув Боб.

Він повів їх до стіни поряд з тим проходом, через який вони сюди раніше потрапили. Там була зона "тільки для пасажирів", огорожена червоною оксамитовою ланвою. Боб легко її перестрибнув, наче школяр-бар'єрист, яким він, либонь, колись і був.

– До стіни! – показав Боб.

– Всім під стіну, мазефакери! – крикнув Алберт крізь спазми раптового, нестримного сміху.

Він і решта їх приєдналися до Боба, притиснувшись до стіни, наче підозрювані під час впізнання в поліцейській дільниці. У безлюдному круглому приміщенні, яке лежало тепер перед ними, на мить спалахнули барви... а потім почали згасати. Однак той звук продовжував глибшати, ставати реальнішим. Браян подумав, що зараз він у цьому звуці чує голоси, і кроки, і навіть подеколи леліання немовлят.

– Не знаю, що це таке, але воно чудесне! – вигукнула Лорел. Вона напівсміялася-напівридала. – Я це обожнюю!

– Я сподіваюся, що ми тут в безпеці, – сказав Боб. Щоби його почули, йому довелося підвищити голос. – Думаю, що так і є. Ми не на головних напрямках руху.

– Що мусить статися? – запитав Браян. – Що вам відомо?

- Коли ми пролетіли крізь проріху на схід, ми повернулися назад у часі! - закричав Боб. - Ми потрапили в минуле. Ймовірно, всього лише на п'ятнадцять хвилин назад... пам'ятаєте, я вам про це розказував?

Браян кивнув, а в Алберта раптом засяяло обличчя.

- Цього разу нас закинуло в майбутнє! - крикнув він. - Саме так, хіба ні? Цього разу та проріха перенесла нас у майбутнє!

- Я вважаю, саме так, - також криком відповів йому Боб. - І, замість того щоби потрапити в мертвий світ - світ який рухався далі без нас, - ми прибули у світ, який очікував свого народження! Світ свіжий і новий, як троянда на порозі свого розкриття! Саме це зараз і відбувається, вважаю я. Саме це ми зараз чуємо і відчуваємо... саме це наповнює нас такою хорошою, беззахисною радістю. Я вважаю, що ми ось-ось побачимо, переживемо дещо таке, чого жоден живий чоловік чи жінка ніколи не були свідками. Ми вже бачили смерть світу; тепер, я вважаю, ми побачимо його народження. Я вважаю, що сучасність ось-ось наздожене нас.

Як перед тим спалахували й пригасли кольори, так тепер з цього звуку раптом пропала його глибока, лунка глибина. У той же час гучнішали, яснішали голоси, що вирували в ньому. Лорел зрозуміла, що розбирає окремі слова і навіть цілі фрази.

- ...мушу зателефонувати їй, перш ніж вона вирішить...

- ...я зовсім не думаю, що цей варіант вартий...

- ...до пуття, якщо нам вдасться перенаправити цю справу до головного офісу...

Цей голос промайнув просто перед ними крізь порожнечу по інший бік оксамитової линви.

Браян Інгал відчув, як у ньому здійснюється своєрідний захват, заливаючи його сяйвом здивування і щастя. Він взяв за руку Лорел і щирився, коли вона вчепилася в його долоню, а потім чимдуж її стиснула. Поруч них Алберт раптом обійняв Бетані, а вона почала обціловувати йому все обличчя, сама заливаючись сміхом. Захоплено посміхалися одне одному Боб і Руді, як ті старі друзі, що давно втратили зв'язок, а тепер випадково зустрілися в якомусь з найабсурдніших закутнів світу.

Вгорі почали спалахувати флюоресцентні квадрати світильників. Вони загорялися послідовно, біжучи колом світла, що поширювалося від центру цього приміщення далі, в бік головної зали, женучи перед собою нічні тіні, наче отару чорних овець.

Раптом Браяна потужно вдарило запахами: піт, парфуми, лосьйони після гоління, одеколони, сигаретний дим, шкіра, мило, технічні очищувачі.

Довгу мить широке коло посадкового залу залишалося порожнім місцем, заповненим голосами і кроками ще не зовсім живих примар. І Браян подумав:

"Я побачу, як це трапиться; я побачу, як рухоме Теперішнє підчепить це стаціонарне майбутнє і потягне його за собою, як оті гаки на рухомих експресах колись хапали мішки з поштою зі стовпів Поштової служби, що стояли вздовж залізничних колій у маленьких, сонних містечках глибокого півдня і заходу. Я побачу, як сам час розквітне, наче троянда літнім ранком".

- Тримаймося, - пробурмотів Боб. - Може бути ривок.

І вже за крихту секунди Браян відчув поштовх - і не тільки ногами, струс перебіг крізь усе його тіло. В ту ж саму мить немов якась невидима рука сильно штовхнула його прямо в центр спини. Він хитнувся вперед, відчувши, що Лорел також похитнулася разом із ним. Алберту довелося вхопити Руді, щоб утримати його від падіння. Схоже, сам Руді зовсім цього не зауважив, широчезна, дурнувата посмішка плавала на його обличчі.

- Дивіться! - ахнула Лорел. - Ох, Браяне, дивіться!

Він подивився... і дихання зупинилося йому просто в горлі.

Посадковий зал заповнили привиди.

Ефемерні, прозорі фігури перетинали в різних напрямках широкий зал: помахували портфелями чоловіки в ділових костюмах, ходили жінки в гарному дорожньому вбранні, підлітки в "лівайсах" і в майках з принтами рок-гуртів. Він побачив батька-привида, який веде двох дітей-привидів, а крізь них він бачив інших привидів, які сиділи в кріслах, читали прозорі числа "Космополітена", і "Ескваєра", і "Ю Ес ньюз енд ворлд ріпорт". А потім у ті фігури, ущільнюючи їх, серіями кометних спалахів почали ринути кольори, а безтілесні лункі голоси звелися до прозаїчного стереогабору реальних людських голосів.

"Летючі зірки, - подумав Браян зачудовано. - Тільки летючі зірки".

Коли відбулася ця зміна, ті двійко дітей виявилися єдиними, хто дивився прямо на людей, які врятувалися з рейсу №29; ці

двоє дітей були єдиними, хто побачив, як на тому місці, де за секунду до цього була тільки стіна, з'явилися четверо чоловіків і дві жінки.

- Тату! – вигукнув маленький хлопчик, смикаючи батька за праву руку.

- Татусю! – вимагала маленька дівчинка, тягнучи за ліву.

- Що? – спитав батько, кинувши на них нетерплячий погляд.
- Я шукаю вашу матір!

- Нові люди! – сказала дівчинка, показуючи на Браяна і замурзаний квінтет його пасажирів. – Подивись на нових людей!

Чоловік на мить затримав погляд на Браяні з його товаришами, і губи в нього нервово напружилися. "Це через кров", – припустив Браян. Він, Лорел і Бетані... всі пережили кровотечу з носа. Той чоловік міцніше стиснув долоньки своїх дітей і потягнув їх швидко геть.

- Так, чудово. А тепер допоможіть мені шукати вашу матір. Яким же це виявилось безладом.

- Але їх не було там раніше! – запротестував хлопчик. – Вони...

А потім ця трійця зникла серед метушливого натовпу.

Браян глянув на монітори, відзначивши, що зараз 4:17 ранку.

"Забагато людей тут, – подумав він. – І, не маю сумнівів, я знаю чому".

Немов на підтвердження, вгорі ввімкнувся динамік:

"Всі рейси східного напрямку з Лос-Анджелеського міжнародного аеропорту й надалі затримуються через аномальні атмосферні явища над пустелею Могаве. Ми вибачаємося за ці незручності, але просимо вашого розуміння й терпіння, поки ці заходи безпеки залишаються в силі. Повторюю: Всі рейси східного напрямку..."

"Аномальні атмосферні явища, – подумав Браян. – О, авжеж. Найдивовижніше збіса атмосферне явище у світі".

Лорел обернулася до Браяна, дивлячись угору, йому в обличчя. Сльози стікали в неї по щоках, і вона не робила жодної спроби їх витерти.

– Ви її чули? Ви чули, що сказала та маленька дівчинка?

– Так.

– Так от хто ми є, Браяне? Нові люди? Ви гадаєте, ми ними є?

– Я не знаю, – сказав він. – Але за відчуттями саме так.

– Це було чудово, – мовив Алберт. – Боже мій, це було найчудовішим з усього.

– Повний ульот! – щасливо крикнула Бетані, а потім знову почала виляскувати долонями ритм "Гайда".

- Що ми тепер робитимемо, Браяне? - запитав Боб. - Є якісь ідеї?

Браян окинув поглядом загачену людьми посадкову зону і сказав:

- Думаю, я хочу вийти надвір. Подихати трохи свіжим повітрям. І подивитися на небо.

- А чи не варто нам повідомити якісь інстанції про те, що...

- Повідомимо, - сказав Браян. - Але спершу небо.

- А може, щось з'їмо по дорозі? - з надією запитав Руді.

Браян розсміявся:

- Чому ні?

- У мене годинник зупинився, - сказала Бетані.

Браян подивився собі на зап'ястя і побачив, що його годинник зупинився також. У всіх у них годинники зупинилися.

Браян зняв свій, кинув його байдуже на підлогу й обійняв за талію Лорел.

- Давайте звалимо звідси, - запропонував він. - Хіба що, може, хтось з вас бажає чекати наступного рейсу на схід?

- Не сьогодні, - сказала Лорел, - але скоро. Аж до самої Англії. Там живе один чоловік, з яким я мушу побачитися у... - якусь жахливу мить їй не давалася та назва, але потім

прийшла. – У Флутінгу, – сказала вона. – Спитайте будь-кого на Центральній вулиці. Старші люди досі звать його головою.

– Про що це ви кажете? – перепитав Алберт.

– Про стокротки, – промовила вона і розсміялася. – Гадаю, я кажу про стокротки. Ходімо... пішли звідси.

Боб дико усміхнувся, оголивши немовлячі ясна:

– Що стосується мене, то наступного разу, коли мені знадобиться потрапити в Бостон, думаю, я скористаюся потягом.

Лорел підштовхнула ногою Браянів годинник і запитала:

– Ви певні, що він вам не потрібен? Він ніби дорогий.

Браян усміхнувся, похитав головою і поцілував її в лоб. Запах її волосся був дивовижно ніжним. Браян почувався краще, ніж просто добре; він почувався відродженим, кожен дюйм його був новим, і свіжим, і нетаврованим цим світом. Фактично, в нього було таке відчуття, що якщо він розведе руки, то полетить без допомоги двигунів.

– Зовсім не потрібен, – відповів він. – Я знаю, що зараз за час.

– О? І який же це час?

– Зараз половина після...[185]

Алберт поплескав його по спині.

Вони гуртом полишили посадковий зал, прокладаючи собі звивистий шлях крізь дражливі скупчення затриманих пасажирів. Чимало здивовано дивилися їм услід, і не тільки тому, що дехто з них, очевидно, нещодавно пережив носову кровотечу, чи тому, що вони, сміючись, проходили повз так багацько розсерджених, обтяжених проблемами людей.

Люди дивилися тому, що ці шестеро здавалися якимись яскравішими за будь-кого іншого з юрмища в цьому залі.

Більш актуальними.

Більш наявними.

"Тільки летючі зірки", – подумав Браян і раптом згадав, що там, у літаку, залишився ще один пасажир – той чоловік з чорною бородою.

"Це те похмілля, якого той парубок ніколи не забуде", – подумав Браян, посміхаючись.

Він потягнув Лорел бігом. Вона засміялася й обійняла його.

Усі шестеро бігли разом через центральну залу до ескалаторів і далі надвір, у весь той відкритий світ.

Примітки

20

Logan – міжнародний аеропорт у Бостоні, названий на честь генерала і члена сенату штату Массачусетс Едварда Лоренса Логана (1875–1939).

21

В оригіналі Браян перебирає слова на літеру "L", які асоціюються з поняттям "легкість-гнучкість-делікатність": назву дійсно існуючих органічних парфумів "Lissome"; слово "lithesome" з фрази у пісні Лу Ріда "Romeo Had Juliette" (1989), де йдеться про героя, в якого при згадці про парфуми дівчини щипає очі, та назву найлегшого металу Lithium, солі якого також використовуються в ліках проти маніакально-депресивних розладів.

22

"Lawn-Boy" – ручна газонокосарка, різноманітні моделі якої з 1934 р. випускає компанія "Evinrude".

23

"Lifebuoy" ("Рятувальний круг") – розроблене 1895 р. в Британії і досі популярне карболове мило.

24

Lovebite – засмокт від поцілунку; lovelorn – любовна туга.

25

Great Plains – географічний регіон, що смугою завширшки до 800 км тягнеться від північних кордонів Мексики через середину США і заходить в Канаду.

26

20 тис. футів = 6096 м.

27

Mojava – велика пустеля, що тягнеться від Південної Каліфорнії у східному напрямку.

28

Маються на увазі індивідуальні кисневі маски з м'якого силікону золотистого кольору.

29

"Taco Bell" – заснована 1962 р. в Каліфорнії мережа фаст-фудів, де подають мексикансько-техаські страви.

30

"When Harry Met Sally" (1989) – романтична кінокомедія.

31

Pasadena – місто в окрузі Лос-Анджелес, штат Каліфорнія.

32

Danish pastry – солодка глазурована булочка з листкового тіста.

33

"Elmer's Glue" – популярний напівпрозорий полівінілацетатний клей.

34

James Dickey (1923–1997) – романіст, поет-лауреат, консультант бібліотеки Конгресу з питань поезії, під час Другої світової війни служив пілотом нічного винищувача; його філософська поема про сенс людського життя "Падіння" (1967) була написана під впливом реального випадку 1962 р., коли в польоті у літака раптом відчинився аварійний люк і 29-річну стюардесу винесло в небо.

35

"Branding Iron Whiskey" – коктейль: віскі навпіл з персиковим шнапсом.

36

Wyatt Earp (1848–1929) – картяр, золотошукач, маршал міста Тумстон, прозваний "найкрутішим і найшляхетнішим авантюристом своєї епохи"; попри участь у численних смертельних перестрілках, сам жодного разу не був поранений.

37

John Henry "Doc" Holliday (1851–1887) – кращий друг Ваєта Ерпа, хворий на туберкульоз дантист, вправний стрілець-револьверник і картяр.

38

Sergio Leone (1929–1989) – італійський режисер, сценарист і продюсер, започаткував кіножанр "спагеті-вестерн".

39

Dalton Gang (1890–1892) – банда грабіжників банків і потягів, організована братами Далтонами, колишніми правоохоронцями-маршалами, які покинули службу через затримку платні.

40

Hugh O'Brian (нар. 1925 р.) – актор, ушавлений головною роллю в телесеріалі "Життя й легенда Ваєта Ерпа" (1955–1961), мав природну схожість зі своїм героєм.

41

Tombstone (назва означає "Надгробний камінь") – місто в Аризоні, яке процвітало під час бурхливого розвитку довколишніх срібних копалень у 1880-х рр.

42

"Garand" – стандартна гвинтівка американських збройних сил у 1936–1959 рр.

43

Robert De Niro (нар. 1934 р.) – знаменитий кіноактор, знявся у понад 90 фільмах.

44

John Dillinger (1903–1934) – гангстер, застрелений спецагентами; Pretty Boy Floyd (1904–1934) – грабіжник банків на Середньому Заході, був убитий у перестрілці з поліцією.

45

"Colt Buntline Special" – револьвер з 12-дюймовим (30 см) дулом, вперше описаний письменником Стюартом Лейком у його белетризованій біографії "Ваєт Ерп – маршал фронтиру" (1931); насправді такого револьвера нібито не існувало, але після книги і багатьох фільмів, де почала фігурувати ця модель, компанія "Кольт" з 1950-х років випускає невеликі серії таких револьверів.

46

У Алберта в голові плутаються різні історичні особистості, дати й географія подій: член банди на прізвисько Шкуратяний Аїк не був Далтоном братом.

47

Rutger Hauer (нар. 1944 р.) – голландський кіноактор з характерною зовнішністю "холодного блондина", уславився ролями негідників в голлівудських фільмах.

48

Emmett Dalton (1871–1937) – член банди, який значною мірою посприяв популяризації її історії в мас-культурі: отримавши під час останнього невдалого нападу на банк 23 кульові поранення, відсидів 14 років у в'язниці, написав кілька книжок про пригоди на Дикому Заході і став голлівудським актором.

49

Donald Sutherland (нар. 1935 р.) – канадський кіноактор, зірка Голлівуду.

50

Slim Pickens (1919–1983) – колишній фаховий ковбой, зірка родео, який, ставши кіноактором, знімався у численних вестернах, детективах та телесеріалах.

51

Алберт зводить у своїй уяві в одну особу найстаршого з братів Далтонів, Френка, який служив маршалом і загинув задовго до створення його братами банди, і знаменитого бандита ще ранішого часу Джессі Джеймса.

52

Понад десяток міст у різних штатах називаються Sedalia і два міста мають назву Steamboat Springs.

53

Buntline – револьвер системи кольта, отримав назву від псевдоніма американського письменника Неда Бантлайна (1823–1886).

54

"Hard Rock Cafe" – заснована 1971 р. в Лондоні міжнародна мережа музично-тематичних ресторанів, готелів та казино.

55

Oxford shirt – класична чоловіча сорочка з ґудзиками по всій довжині планки, зазвичай з натуральної тканини "рогожка" – з шаховим переплетенням ниток.

56

"Mary Celeste" – знаменитий корабель-привид: американська бригантина, яка 7 листопада 1872 р. з вантажем спирту вийшла з Нью-Йорка в Геную, а 4 грудня була знайдена в Атлантичному океані за 400 миль від Гібралтару; неушкоджене судно рухалося при ясній погоді під частково поставленими вітрилами, з запасом їжі й води та цілим вантажем, але без рятувальної шлюпки, без екіпажу й пасажирів, котрі невідомо куди поділися.

57

SOP (Standard Operating Procedure) – стандартна оперативна процедура.

58

Rocky Mountains – великий гірський хребет завдовжки понад 4800 км і завширшки до 480 км, який тягнеться на заході Північної Америки від Канади до Мексики.

59

"Berklee College of Music" – заснований 1945 р. вищий музичний заклад, де студентам викладають сучасну академічну музику, джаз, пісенну творчість, різноманітні рок та поп-стилі, гіп-гоп тощо.

60

Старовинний забобон: класти взуття на ліжко або ставити під ліжко віщує невдачу.

61

"Little League Baseball and Softball" – заснована 1939 р. Карлом Штотцем неприбуткова організація, яка займається влаштуванням місцевих та міжнародних турнірів дитячих команд (5–18 років) з бейсболу та софтболу.

62

"Five-and-dime" – історична назва крамниць фіксованої ціни на всі товари.

63

"Timex" – якісні годинники, які з 1950 р. почала випускати заснована 1854 р. "Time Corporation"; їх дешевизна забезпечувалася використанням у механізмі не коштовних каменів, а розроблених компанією під час Другої Світової війни спецсплавів для виробництва запальників авіабомб; "Rolex" – бренд дорогих годинників, що випускаються заснованою в 1905 р. в Лондоні однойменною компанією, яка з 1919 р. перебазувалася до Швейцарії.

64

"Ray-Ban" – бренд "авіаторських" окулярів, у нас їх ще називають "краплями", які з 1937 р. почала випускати заснована 1853 р. компанія "Bausch & Lomb"; "Polaroid" – сонцезахисні окуляри з поляризованими лінзами, які

випускаються з 1937 р.; "Foster Grant" – заснована у 1850 р. компанія з виробництва гребінців, яка 1929 р. почала випускати дешеві сонцезахисні окуляри з целулоїдними лінзами.

65

"Prudential Center" – другий за висотою, 52-поверховий хмарочос у Бостоні, де розташований банківсько-торговельний комплекс.

66

"Star Trek" – науково-фантастичний телесеріал, що дебютував 1966 р. і продовжується дотепер у різних модифікаціях.

67

Mr. Spock – персонаж серіалу "Зоряний шлях", уродженець планети Вулкан, який став першим членом екіпажу земного зорельоту "Ентерпрайз".

68

"Pulsar" – бренд перших у світі цілком електронних цифрових годинників, які свого часу були дуже дорогими; тепер під цим брендом випускаються майже винятково аналогові годинники.

69

"Concorde" (1976–2003) – турбореактивний надзвуковий авіалайнер спільного франко-британського виробництва і

використання, який долітав з Лондона до Нью-Йорка приблизно за 3,5 години, прибуваючи, завдяки ефекту часових зон, на дві години раніше часу вильоту; всі 14 літаків цього класу було знято з експлуатації через надто дороге обслуговування.

70

"Важким" у авіаційному сленгу називають літак з максимальною злітною масою 136 тонн.

71

"Kiwanis" – заснована 1914 р. міжнародна благодійна організація, діяльність якої спрямована на допомогу дітям і юнацтву.

72

"Philco" – заснована 1892 р. філадельфійська компанія, яка вивела на ринок чимало інновацій (зокрема: у 1920 р. – перші радіоприймачі з акумуляторним живленням, 1932 р. – перше телемовлення, 1953 р. – перші поверхово-бар'єрні транзистори для швидкісних комп'ютерів), збанкрутувала 1961 р., хоча бренд існує досі.

73

Denver – столиця і найбільше місто штату Колорадо.

74

"UNICOM" – приватна радіоагенція, що обслуговує дрібні аеропорти, в яких нема регулярного графіку авіаруху.

75

Grackle (*Quiscalus quiscula*) – великий птах зазвичай чорного кольору з блискучою синьо-зеленою шиєю та грудьми.

76

"Piper" – заснована 1927 р. компанія, що виробляє десятки моделей легкомоторних літаків.

77

"Cessna" – компанія, що випускає поршневі і реактивні легкі літаки.

78

"Learjet" – реактивні літаки бізнес-класу місткістю до 10 пасажирів.

79

Arvada – невелике місто в штаті Колорадо поруч з Денвером.

80

Colorado Springs – курортне місто на сході штату Колорадо.

81

Omaha – найбільше місто в штаті Небраска.

82

Bangor – третє за кількістю населення місто в штаті Мейн, столиця округу Пенобскот, де зі своєю родиною живе Стівен Кінг.

83

Заснований 1927 р. в Бенгорі військовий аеродром пізніше було найменовано на честь загиблого пілота Джеймса Фредеріка Доу; 1968 р. аеродром було продано місту Бенгор і він став міжнародним аеропортом, частина якого використовується як авіабаза Національної гвардії.

84

William B. Travis – очільник оборони форту Аламо (1836), найвідомішої події Техаської революції, коли велике мексиканське військо взяло в облогу місію техаських поселенців; за переказом, усі, крім одного, захисники Аламо переступили лінію на піску, накреслену 26-річним підполковником Тревісом із закликком битися на смерть, і всі загинули в тій битві (найманець-француз, який не переступив лінію, зумів втекти крізь ворожі позиції і вижив).

85

Bar Mitzva – релігійне повноліття в юдаїзмі, обряд набуття статусу повноправного члена єврейської громади, через який проходять хлопчики в 13 років.

86

Алюзія на Біблію: Вихід, розділ 12; 1–24.

87

Алберт пародіює заклик Бога до фараона, щоб звільнив євреїв: "Відпусти народ мій", замінюючи їх на "Frequent Fliers", термін, що означає пасажирів, які часто літають, відтак отримуючи від авіакомпаній різноманітні бонуси.

88

S.S. Van Dune – літературний псевдонім критика Вілларда Гантінтона Райта (1888–1939), автора 12 надзвичайно популярних свого часу романів про детектива-естета, пихатого Філо Венса, який вийшов з моди з появою жанру "крутого детектива".

89

"Trans World Airlines" ("TWA") – заснована 1930 р. авіакомпанія, пік могутності якої прийшовся на 1950–1960-ті рр., коли нею володів знаменитий своєю екстравагантністю авіатор-винахідник, мільйонер Говард Г'юз (1905–1976)."

90

"The Shop" – вигадана Стівеном Кінгом секретна служба США, яка фігурує в кількох його творах.

91

Sax Rohmer – один з псевдонімів англійського письменника Артура Генрі Ворда (1883–1959), під яким він написав півтора десятка романів про пригоди кримінального генія китайського походження Фу Манчу.

92

"DIA" – Розвідувальне управління Міністерства оборони США.

93

"Andromeda Strain" (1971) – фантастичний фільм за однойменним романом (1969) Майкла Крайтона (1942–2008) про зараження містечка в штаті Нью-Мексико занесеним з космосу смертельним мікроорганізмом.

94

QED = Quod erat demonstrandum = "Що й треба було довести" (лат.) – традиційний підпис на завершення доведення теореми.

95

Біблія, Дії Апостолів, розділ 9.

96

Great Divide – Континентальний вододіл, який вздовж найвищих хребтів Скелястих гір тягнеться від Аляски до Мексики, відокремлюючи річкові басейни Тихого та Атлантичного океанів.

97

Des Moines – столиця переважно сільськогосподарського штату Айова, на схід від Небраски.

98

"Los Angeles Dodgers" – заснована 1883 р. в Брукліні бейсбольна команда, яка з 1958 р. базується в Каліфорнії.

99

Theodore Williams (1918–2002) – знаменитий бейсболіст, гравець команди "Boston Red Sox".

100

Giuseppe Paolo DiMaggio (1914–1999) – знаменитий гравець команди "New York Yankees".

101

Larry Niven (нар. 1938 р.) – поважаний письменник-фантаст, чий карколомні сюжети базуються на серйозних наукових концепціях; John Varley (нар. 1947 р.) – фантаст, твори якого часто порівнюють з тематикою і сюжетами патріарха жанру Роберта Гайнлайна.

102

Robert Heinlein (1907–1988) – класик сучасної науково-філософської фантастики; John Christopher – один з псевдонімів англійського письменника Сема Юда (1922–2012), під яким він писав підліткову фантастику; John Wyndham (1903–1969) – популярний свого часу англійський автор, що розробляв у своїх романах постапокаліптичні теми.

103

"Twilight Zone" – започаткований 1959 р. науково-фантастичний серіал, до якого періодично досі додаються нові сезони.

104

George Smith Patton (1885–1945) – під час Першої світової війни в Європі офіцер першого в американській армії танкового корпусу; під час Другої світової – чотиризірковий генерал, командувач армій на африканському та європейському воєнних театрах, відіграв ключову роль у швидкому звільненні Франції (де йому стоїть пам'ятник), загинув у автокатастрофі в окупованій Німеччині.

105

Заслання до Ковентрі – старовинна англійська ідіома, що означає позбавлення всіх прав, включно з правом на спілкування.

106

Valedictorian – титул школяра чи студента з найкращими академічними оцінками, якому дарується право й обов'язок проголосити на останніх загальних зборах навчального закладу прощально-напучувальну промову.

107

Bête noire (фр.) – катастрофа, предмет ненависті.

108

"Avis" – компанія з оренди автомобілів, заснована 1946 р. колишнім військовим пілотом Ворреном Ейвісом, який казав: "Раніше я ніколи не міг вчасно знайти собі на землі вільної машини".

109

6 футів, 1 дюйм = 185,4 см; 180 фунтів = 81,64 кг.

110

Алюзія на відому з 1830 р. американську дитячу лічилку "Mary Had a Little Lamb" ("Було ягнятко в Мери").

111

Назви ходів у грі "Монополія".

112

Wilford Brimley (нар. 1934 р.) – актор, який знімається досі, але особливо популярним був у 1970–1980-х; Olivia de Havilland (нар. 1916 р.) – голлівудська зірка, чия успішна кінокар'єра тривала понад 50 років; враховуючи їхню різницю у віці, ці актори навряд чи могли зіграти пару романтичних коханців.

113

Йдеться про війну 1982 р. між Британією та Аргентиною за контроль на Фолклендськими островами.

114

Portland – засноване 1633 р. найбільше місто (66 тис. мешканців) у штаті Мейн, порт на березі Атлантичного океану.

115

Presque Isle – засноване 1828 р. місто (близько 10 тис. мешканців) неподалік від канадського кордону.

116

Прямолінійна траєкторія планерування літака.

117

Penobscot – найдовша (разом з притоками – 425 км) річка в штаті Мейн, яка впадає в Атлантичний океан.

118

"Holiday Inn" – заснована 1952 р. мережа готелів різноманітних цінових категорій.

119

Нумерація злітно-посадкових смуг залежить від магнітного курсу; цифра 33 означає, що смуга близька до напрямку південь-північ.

120

"Доука" (перекручене "Dakota") – прізвисько наймасовішого в історії авіації транспортно-пасажирського літака "Douglas DC-3/C-47", що з 1935 р. випускався в США та інших країнах

(тільки в СРСР за ліцензією до 1952 р. було побудовано майже 5000 машин), деякі екземпляри літають і досі.

121

"С-12 Huron" – легкий, двомоторний, турбореактивний транспортно-пасажирський літак.

122

Gary Cooper (1901–1961) – один з найпопулярніших акторів класичного періоду Голлівуду, який з дитинства працював ковбоєм на родинному ранчо, а потім у близько ста фільмах втілював на екрані образ "ідеального американського героя".

123

Richard Nixon (1913–1994) – 37-й і єдиний в історії США президент (1969–1974), який, щоб уникнути імпічменту через бучний скандал, пов'язаний з таємним підслуховуванням його політичних конкурентів у готелі "Вотергейт", добровільно пішов у відставку; 1972 р. на з'їзді Республіканської партії Ніксона було висунуто кандидатом у президенти на другий строк.

124

Навчальний предмет в американських школах, близький до домоводства, але з ширшим колом тем, зокрема таких, як "економіка сімейних прибутків і витрат", "родинні стосунки" тощо.

125

"Gretsch" – заснована німецьким емігрантом Фрідріхом Гретчем 1883 р. в Брукліні компанія, знаменита своїми джазовими й рок-н-роловими гітарами та барабанами, яка на початку ХХ ст. також випускала струни для імпортованих нею з Європи скрипок, які продавалися в США під брендом "Gretsch REX".

126

"My dog has fleas" – співана фраза-мем, яка допомагає згадати ноти, на які налаштовуються струни музичного інструмента.

127

Geronimo – традиційний вигук парашутистів чи будь-кого, хто стрибає з великої висоти.

128

"Herz" – заснована 1918 р., найбільша у світі корпорація з надання в оренду автомобілів та іншої техніки.

129

O.J.Simpson (нар. 1947 р.) – зірка американського футболу, у 1970-х служив рекламним обличчям "Герца"; 1995 р. був звинувачений у вбивстві власної дружини та її коханця, але довгі судові процеси виявилися майже безрезультатними; у 2007 скоїв збройне пограбування в Лас-Вегасі, за що отримав 33 роки ув'язнення.

130

"When a body meet a body" – фраза з шотландської народної пісні з буколічно-еротичним підтекстом "Comin' Thro' the Rye" ("Навпрямки крізь жито"), яка стала широко відомою в обробці поета Роберта Бернса (1759–1796).

131

"Budget Rent A Car" – заснована 1958 р. компанія, яка забезпечує гнучку систему знижок.

132

"Grateful Dead" (1965–1995) – фолк-блюз-рок гурт з Сан-Франциско, який по тепер залишається головним мистецько-ідеологічним мотором психоделічної філософії гіпі.

133

Jetlag – десинхроноз, розладнання біоритмів людини в результаті швидкого перетинання декількох часових поясів.

134

"Sub"/"Submarine" – сендвіч завдовжки з фут (30,48 см) з різними видами м'яса, сиру та зелені.

135

Merrilee Rush (нар. 1944 р.) – поп-співачка з Сіетла, чиїм найбільшим хітом була пісня "Angel of the Morning" (1968).

136

"LaSalle" – відомий своєю агресивною рекламною політикою університет, який існував у Чикаго, перший, що почав надавати в США заочну освіту.

137

В рекламі гра слів, оскільки "matchless" може означати як "незрівнянний", так і "безсірниковий".

138

Roanoke Island – атлантичний острів, який зараз належить штату Північна Кароліна; місце першого постійного поселення англійців у Новому Світі, названому ними на честь королеви-незайманки Єлизавети I "Вірджинією"; 1590 р. все населення колонії безслідно зникло, залишивши по собі єдиний скелет.

139

"RCA Victor" – заснована 1901 р. американська рекордингова компанія, яка після злиття з британською компанією "His Master's Voice" ("Голос його хазяїна") перейняла її фірмовий знак: пес, схиливши набік голову, сидить перед грамофоном, уважно прислухаючись до його труби.

140

"Daisy" – заснована 1882 р. компанія, що виробляє різноманітні види дитячої, мисливської й спортивної пневматичної зброї.

141

Man With No Name – зіграний Клінтом Іствудом безіменний головний герой "Доларової трилогії" (1964–1966) винахідника кіножанру "спагеті-вестерн" режисера Серджо Леоне.

142

Jon-Erik Nexum (1957–1984) – актор, який у перерві між зйомками шпигунського телесеріалу "Під прикриттям" грався з зарядженим холостими набоями револьвером, жартома приставив дуло собі до скроні, вистрелив і загинув.

143

Topsy – дівчинка, персонаж роману "Хатина дядька Тома", яка на питання "хто її зробив", відповідала, "ніхто мене не робив, я сама виросла".

144

"Fantasyland" – тематична частина в парках системи "Діснейленд", з замком Сплячої красуні та іншими відомими з казок та фантастичних творів атракціонами.

145

Amelia Mary Earhart (1897–1937) – перша жінка-пілот, яка 1932 р. перелетіла Атлантичний океан; під час спроби облетіти довкола світу її літак безслідно зник в Тихому океані разом з нею і штурманом.

146

Charles Berlitz (1913–2003) – американський лінгвіст, автор і видавець популярних різномовних словників для туристів, а також кількох книжок про паранормальні явища.

147

"Monarch Airlines" (1946–1950) – невелика авіакомпанія, що базувалася в Денвері, Колорадо.

148

Reno – засноване 1868 р. курортне місто в штаті Невада, один з центрів грального бізнесу.

149

Gary Larson (нар. 1950 р.) – автор численних коміксів, знаний своїм сюрреалістично-похмурих почуттям гумору.

150

Ralph Vaughan Williams (1872–1958) – англійський композитор, автор опер, симфоній, балетів, камерних творів, і зокрема скрипкових, скрипка з дитинства була його улюбленим інструментом.

151

"Someone's in the Kitchen with Dinah" – американська народна робітничка пісня, яка з різними іншими словами стала також дитячою.

152

"Led Zeppelin" (1968–1980) – британський гурт, найвпливовіший в історії блюз-рокової музики.

153

Limey – прізвисько англійців, яке походить від лимонів і лаймів, фруктів, які колись саме в британському флоті було вперше введено в раціон моряків як засіб від цинги.

154

Гра слів: "crack" ("крек") означає "репатися", "надломлюватися", а також – "кокаїн".

155

Браян глузує, називаючи тільки курортно-розважальні місцини; "Club Med" ("Club Méditerranée") – заснована 1950 р. французька корпорація, що володіє мережею курортних містечок по всьому світу; найближчі до США розташовуються в Мексиці та на островах Карибського моря.

156

"Teledyne Technologies" – заснований 1960 р. конгломерат, до якого входить понад сотня компаній, що працюють у створенні й обслуговуванні найрізноманітніших технологій: від медичних до аерокосмічних.

157

"Los Angeles Rams" – заснована 1963 р. професійна команда з американського футболу.

158

Американські сигари середнього розміру: "El Producto" з 1916 р. до встановлення 1960 р. США санкцій проти Куби скручувалися вручну з кубинського тютюну і були дорогими; машинної скрутки "White Owl" випускаються з 1887 р. і коштують менше долара за пару.

159

"Carlton" - ультралегкі сигарети з найнижчим рівнем нікотину й смоли.

160

Нік дещо змінено цитує фразу Цезаря з трагедії Шекспіра "Юлій Цезар": "Той Кассій має нищий і голодний вигляд".

161

Charlton Heston (1923–2008) – відомий актор, який знявся в понад 100 фільмах; Браян згадав фільм "Оголені джунглі" ("The Naked Jungle", 1954).

162

Започатковані в 1888 р. компанією "Amrad" блокноти, записники, зошити мають папір жовтуватого кольору, який вважається комфортнішим для очей; "Waterford" – дорогий бренд виробів з кристалю, виробництво яких було започатковано 1783 р. в однойменному місті в Ірландії.

163

Bouncing balls – анімаційний ефект у старих кінофільмах, коли над титрами пісень скаче біла кулька, підказуючи глядачам правильний ритм; тепер використовується в караоке.

164

"Bally" – заснована 1851 р. в Швейцарії взуттєва фірма, яка має бутіки по всьому світу.

165

Laurel – лавр, божественна рослина в давньогрецькій міфології, спершу символ найвищих духовних досягнень; пізніше листя лавра стали нагородою за фізичну вправність на Олімпійських іграх.

166

"Harlequin" – засноване 1949 р. канадське видавництво, яке спеціалізується на випуску любовних романів і жіночої прози.

167

"Deep Purple" (1933) – популярна пісня епохи джазових біг-бендів: "Коли бузкові сутінки спадають на сонні садові огорожі і в небі починають мерехтіти зірки, крізь пам'яті туман ти повертаєшся до мене знову і зітхаєш, шепочучи моє ім'я..."

168

"MI5" – військова контррозвідка, яка за законом мусить займатися захистом парламентської демократії, економічних

інтересів, антитерористичною і протишпигунською діяльністю тільки в межах кордонів Великої Британії.

169

San Gabriel – гірський хребет з висотами близько 3000 м на півночі округу Лос-Анджелес.

170

Місто Бостон вважається найбільшим осередком ірландської діаспори в США.

171

"Hollywood Park" (1938–2013) – іподром з казино за п'ять кілометрів від Лос-Анджелеського міжнародного аеропорту.

172

Newgate Callender – псевдонім відомого літературного й музичного критика Гаролда Шонберга (1915–2003), під яким він друкував огляди детективів і трилерів у газеті "Нью-Йорк Таймс".

173

Cabbage Patch Kids – постійно оновлювана новими персонажами серія м'яких, пружних ляльок, які випускаються з 1978 року.

174

Pogo-stick – оснащена потужною пружиною металева жердина з приступками і ручками, на якій людина стрибає навстоячки, виробляючи акробатичні трюки; популярний вид вуличного спорту.

175

"You can look but you better not touch" (1980) – пісня з альбому "The River" Брюса Спрингстіна (нар. 1949 р.), гітариста, вокаліста, автора численних хітів у стилі хартленд-рок, якого за його естетично-моральний авторитет американці кличуть "Босом".

176

"Ханах" – легкий антидепресант.

177

Jonestown – місто в Гаяні, де 18 листопада 1978 р. під керівництвом свого лідера, комуніста-християнина Джима Джонса, 909 членів його секти "Народний Храм" вчинили "революційне самогубство", одночасно отруївшись ціанідним калієм.

178

"SAS" ("Special Air Service") – заснована 1941 р. "Спеціальна повітряна служба", з 1947 р. – головний підрозділ Сил спецоперацій армії Британії.

179

Алюзія на монолог Гамлета.

180

Revere – засноване 1630 р., невеличке місто поряд з Бостоном, яке взяло собі сучасну назву 1871 р. на честь героя Американської революції Пола Рівієра (1734–1818).

181

Mayday – голосовий сигнал, рівноцінний радіоелектронному і текстовому SOS.

182

Саркастична алюзія на біблійний образ землі обітованої.

183

"The Routers" – заснований 1961 р. поп-гурт, знаний своїми інструментальними композиціями; "Let's Go (Pony)" (1962) – їх перший хіт, вступ і рефрен якого, виконаний ритмічним лясканням у долоні, перейняли чірлідерки й спортивні фанати всього світу.

184

"Fantasy Island" (1977–1984) – кожна серія починається з того, що хлопчик на ім'я Тату дзвонить у дзвін на спостережній вежі і гукає: "Літак!", попереджаючи, що на острів, де виконуються будь-які фантазії, прибувають нові клієнти-гості.

185

Перші слова жартівливої фрази: "Зараз половина після часу поцілунків і час цілуватися знову".